23062

Pomiješane stranice
Nedostaju stranice

Prilog „Istarske Riječi“ broj 3

Broj 1.	U Trstu, 15. januara 1925.	God. IV.

„Mladom Istraninu“ u novoj godini

Učio si nas slikom i riječi,
Kako se rana neznanja liječi,
Kazivô si nam očinskim svjetom,
Kako da bud'mo ubavim cvijetom.

Listiću dragi, i dalje lijetaj,
Istarskim domom slobodno šetaj,
Uči i bodri, savjetuj, karaj,
Budućnost našu knjigom otvaraj!

— **Mali Istranići.**

Sveti Mladenci

Tako naši u Istri nazivlju onu malu nevinu dječicu, koja su prva prolila svoju krv za vjeru Isusovu.

Kad se Isus rodio, došli su u Jerusolim sa istoka — tamo iz Perzije — tri Mudraca, da raspitaju, gdje li se to rodio kralj judejski, te da mu se poklone. Kad je to čuo Irud, kralj judejski, pozva k sebi te Mudrace, pa im kaže, da mu jave, kad doznadu, gdje se rodio, da i on ide, da mu se pokloni. Šta mislite djeco: je li Irud i mislio onako, kako je govorio? — Nije! Njegova je namjera bila, da maloga Isusa ubije, jer se bojao, da će mu Isus, kad odraste, oteti kraljevstvo. Taj nesretnik nije naime znao, da Isusovo carstvo nije od ovoga svijeta...

Mudraci, a to su ona sveta Tri Kralja, kojih smo spomen slavili 6. januara — odu u Betlehem i ondje nadju maloga Isusa. Obra-

dovaše se, kad ga vidješe i padoše na koljena i pokloniše mu se i dadoše mu darove: zlato, tamjan i smirnu[1]). Poslije toga oni se više ne vratiše k Irudu, jer im dobar andjeo u snu kaza, da se ne vraćaju k njemu, te oni odoše u svoju zemlju drugim putem.

Josip i Marija pobjegoše u Egipat bojeći se, da ne bi Irud počinio Svetome Djetetu kakvo zlo.

Kad vidi Irud, da su ga Mudraci prevarili, ljuto se rasrdi i pošalje svoje ljude, da poubijaju u Betlehemu i u okolici njegovoj svu malenu djecu od dvije godine niže. Loše sluge goreg gospodara učiniše sve po zapovjedi Irudovoj. Oni poubijaše svu djecu, koju su još majke dojile i uvelike rastužiše njihove roditelje.

Ta nevina djeca, što padoše po volji bezdušnog Iruda, to su prve žrtve, prvi mučenici kršćanski. Oni nevini izgubiše život zbog Isusa, kome bi od Boga sudjeno, da trideset i tri godine zatim umre na križu za svoju božanstvenu nauku.

Evo vam, mali i mili čitaoci, prvih mučenika. Kao jaganjci padoše oni, ali njihove nevine dušice nadjoše svoje lijepo mjesto u raju. Oni su svojom smrću zadužili Boga Isusa, zato je on i volio onoliko djecu i govorio: Pustite djecu k meni, jer je njihovo kraljevstvo nebesko. On je volio i blagoslivljao djecu zato, što su čista srca kao golubovi i što su dobra i poslušna. Takovu djecu voli Isus: iz njihove čiste duše on rad prima molitvu. Zato im i šalje dobre angjele čuvare, da ih čuvaju.

A Irud? Njemu je teška crna zemlja, jer mu na duši borave mnogi grijesi. Nevina krv malih mučenika, svetih Mladenaca, do vječnoga će suda teretiti crnu dušu njegovu. Eto i danas ga cijeli kršćanski svijet spominje, ali ne sa dobrih, već sa zlih djela njegovih. Njega svi proklinju, a onu nevinu Dječicu, što ju je on dao pogubiti, slavi crkva četvrti dan po Božiću.

---

[1]) smirna = sok od nekakvog mirisavog arapskog drveta.

❖❖❖❖

Dopjevajte sami . . .

— Kad naučiš slova, — Lasta gradi gnijezdo,
Reče otac Ranku, — Da mlade izleže;
Kupit ću ti odmah Pauk, da plijen hvata,
Hrvatsku čitanku Plete svoje mreže

Gle na tudjoj šljivi Veseo je Milan,
Nevaljalog Pere, Bio prošlog petka,
Još ni zrele nisu, Jer ga je vodila
A on ih već bere U vinograd ...tka

Mila Istro naša.
Nemoj tugovati:
Ti si sreća naša,
Ti si naša ...mati

Otac se neprestano smiješkaše i posmatraše sina, koji se već spremio bio da plače. Što je otac slutio, to se i obistinilo. Zorko zaplače uistinu.

— Kako taj pas samo plače!... reče nato otac.

A mali će Zorko jecajući:

— Dragi oče... ne ću više da budem pas... Ostat ću ono, što sam već bio, kopat ću, radit ću, ali ću bar jesti kao i ljudi što jedu...

— Tako, vidiš, sad pametno govoriš... Hodi, da te zagrlim.

Otac ga zagrli, pa ga poljubi u čelo i reče:

— Tako! A sad jedi!...

Zorko poče jesti, pa pri jelu razmišljaše, da je ipak ovako bolje, kako je premudri Bog naredio...

❖❖❖❖

Zašto živi pas kod čovjeka?

Nekada je pas živio sam samcit, u planini. Najposlije mu dosadi takav život i naumi da potraži sebi druga, s kojim bi živio u društvu. Tražeći tako, naidje na vuka.

— Vuče, ja bih rad, da nas dvojica živimo zajedno u društvu i da jedan drugog čuvamo.

— Dobro! — reče vuk.

Tako oni prožive neko vrijeme zajedno. Jedne noći čuje pas neki šum pa stane lajati. Vuk će nato reći:

— Šuti, ne laj, jer može doći medvjed pa će nas oboje pojesti.

Le-le-e-e-e!— vuk se boji medvjeda!... pomisli pas, onda znači, da je medvjed jači i snažniji od njega.

Sjutradan pseto ostavi vuka pa se digne da traži medvjeda.

Kad ga nadje, pas mu rekne:

— Medo, medvjede! ajde da živimo zajedno i da jedan drugog čuvamo...

Medvjed pristane i tako su zajedno živjeli neko vrijeme. Jedne noći pas zalaje.

— Ne laj, reče medvjed, jer ako te čuje lav, može doći te nas oboje izjesti.

— Le-le-e-e-e! — medvjed se boji lava, pomisli u sebi pas, onda to znači, da je lav jači i snažniji od medvjeda, onda ja idem od njega.

Pas ostavi medvjeda i ode da traži lava. Kad nadje lava, on mu rekne:

— Lave, lave — ja bih rad da živim s tobom zajedno.

Lav pristane i tako oni požive neko vrijeme u društvu.

Jedne noći pas zalaje. Lav mu reče:

— Šuti, ne laj, jer može doći čovjek, pa da nas oboje pobije.

— Le-le-e-e-e! — pa ovaj se boji čovjeka, a to znači, da je čovjek i jači i snažniji od lava, onda ja idem da tražim čovjeka — reče pas.

Idući tako, pas naidje na čovjeka pa mu reče:

— Čovječe, hajde da živimo u društvu.

Čovjek pristane. Jedne noći pas zalaje. Čovjek uze sjekiru pa izidje napolje, da vidi, zašto pas laje. Zovne psa, pomiluje ga, pa kad vidi, da nema ništa, vrati se natrag u kuću. Pošto čovjek udje u kuću, reći će pas sâm u sebi:

— E, ovaj je najjači i najsnažniji od svih i zato ću kod njega i da ostanem.

Otada živi pas kod čovjeka.

S. M. Grbić.

Za majkom

I.

Bilo je to prije neko 150 godina. Jednog ljetnog dana, kada se već smrkavalo, moglo se vidjeti nekoliko putnika u divljim savojskim planinama. Tko bi ih god vidio, morao bi ih s nekim začudjenjem pogledati, a borme i posumnjati, da nisu kakvo zlo učinili. U ovoj maloj družinici bio je čovjek, žena i dva djeteta, koji su bili od prilike jednih godina. Jedva su mogli da idu po neravnom, planinskom putu. Često se spoticali preko kamenja i s teškom se mukom zadržavali, da se ne survaju u kakav ponor. Kad bi god prošli pored livade ili drveta kakvog, gdje bi se pod debelim hladom mogli časak da odmore, uvijek bi željno pogledali na nj i jedan od dječaka češće bi se okrenuo natrag k onom čovjeku, pa bi ga zamolio dosta neugladjeno, da im dopusti, da se malo odmore.

— Umoran sam, oče, reče od njih jedan francuski. Našto da još i dalje putujemo? Dosta smo išli od jutros.

— Šuti, ili ću te sad po glavi — rekao je otac oštro, i tako bi pogledao dijete, da bi ovo moralo spustiti svoje oči.

— Još preko ovoga brijega moramo preći, pa smo onda u Italiji, i onda ne će trebati da se tako žurimo. Samo napriječ, Pero! Što se budeš većma žurio, to ćeš prije moći da se odmoriš.

— Što je do mene, nisam baš tako umoran, da ne bih mogao dalje, — odgovori dijete, kome je mogla biti deveta godina. — Ja nisam umoran, jer sam već navikao da tumaram ovamo - onamo. Ali vidite, Kaptal jedva ide, pa bi već zbog njega dobro bilo, da se malo odmorimo.

— Ne blebeći koješta! Baš zbog njega i moramo još putovati. Samo brzo! A sad šuti i pruži ruku malome, da se na tebe oslanja, da ne bi kako god pao.

Pera pogleda blago i umiljato malog pratioca i odmah mu pruži ruku. Ovaj je radosno primi i odmah se moglo vidjeti, kako mu je dobro došla Perina pomoć, jer je od sad pouzdanije išao.

— Hvala ti, Pero, prišapne svome malome drugu, ali se ujedno odmah neveselo i plašljivo okrene, da vidi, dali bi mu pratioci mogli čuti riječi. Zašto mi pomažeš i dobra želiš, kad dobro znaš, da ti to ocu i materi nije milo?

Juraćev san

Jurić je i u snu velik nevaljalac. Dá, i u snu.

Neke noći usni, kako je majci odnio ogroman komad šećera i sve ga lizao, lizao, lizao... Vidjela je to majka i uzdahnula: — Bože, hoće li se kada opametiti ovaj moj Jurić!

Naša prva sličica pokazuje nam Jurića, pa onaj komad šećera i majku žalosnu i nevoljnu.

Nego upravo u onaj mah prolazio onuda nekakav stari, kljasti prosjak, pa upita Juraćevu majku, zašto uzdiše?

Ona mu se požali na sina i reče:

— Oh, kako bih ja bila zahvalna onome, tko mi moga Jurića odučio od onog grdnog lizanja cukara.

Prosjak reče: — Pokušat ću ja, da ga odučim.

Približiti se Juriću i stane ga opominjati, neka se kani šećera i slatkiša, jer da slatke stvari štete zdravlju. Jurić ni pet ni šest, već raskrili ruku, pa s njom pred nos, te se tako naruga starcu prosjaku.

Tu novu Juraćevu majstoriju pokazuje vam druga sličica.

Ali Jurić se je ovaj put pošteno opekao. Jer ovaj prosjak nije bio nikakav — prosjak, već glavom sâm čarobnjak Šudlimudli...

Zamislite djeco: glavom sâm čarobnjak Šudlimudli...

Kad čarobnjak Šudlimudli vidje, gdje

mu se Jurić ruga, jednim mahom diže uvis štaku i reče:

— Neka Juriću izraste na nosu onaj golemi komad šećera!...

Kako Šudlimudli reče, onako i bi.

Treća vam slika prikazuje, kako je Juriću najednom izrastao na nosu šećer.

Što se dalje dogodilo, pričat ću vam drugi put.

Barba Šime.

Car Stjepan i Marko

Jednom je car Stjepan htio da okuša Markovo znanje, pa zatraži od njega da mu kaže: koliko ima trave u njegovoj livadi, koliko kose na glavi i koliko zvijezda nad zemljom njegovom?

— Na sve to lijepo ću ti odgovoriti, svijetli care, samo te molim, da mi prvo dadeš za svaku izbrojenu travku jo jednu iglu; zatim, da skineš glavu sa svojih ramena, kako bih ti kosu lakše izbrojio; pa onda, da odvojiš zvijezde, koje pokrivaju tvoju prostranu zemlju, te da i njih izbrojim — odgovori Marko caru.

Dopade se caru bistroumnost Markova, pa ga još upita: koliko ima kapi vode u rijeci Vardaru, a koliko lista na Šari planini?

— I na to ću ti lasno odgovoriti, silni moj care, samo te molim da kažeš Vardaru da stane, dokle mu budem ja kapi prebrojivao; a zatim, da mi kažeš, koliko na Šari ima drveta i koliko na svakom drvetu grana, pa ću ti kazati, koliko je lista na Šari — odgovori Marko.

Zadivi se car pameti Markovoj, te ga uzme za svoga pisara. Marko je poslije ostao kod cara do smrti njegove. (Narodna).

❖❖❖❖

Što je bolje?

Mali je Zorko sa svojim ocem kopao u vrtu. Kopanje nije laka stvar, i mali Zorko se brzo umori.

Bila je jaka vrućina. Stari je pas ležao pod kruškom i odmarao se. Zorko obrisa znoj sa čela pa uzdahne.

— Šta ti je? — upita ga otac.

— Zlo mi je!... Mnogo bi mi bolje bilo, kad bih i ja bio pas.

— Pa dobro! Pokušaj i to, reče mu otac.

Zorko se nato osmijehnu, pa smjesta baci motiku i ode pod krušku. Odatle je sa zadovoljstvom posmatrao oca, kako radi.

Došlo je vrijeme ručku. Zorkov otac izvadi iz košariče svakovrsnog jela i počne jesti. Zorko ga gleda.

— Pa on ne će ni da me ponudi!... — pomisli on u sebi.

Otac se smiješkaše. Naposljetku zapita ipak Zorka:

— Jesi li gladan?

— Kako da nisam?...

— O gle, začudjeno će otac, ti si sada pas, pa ipak umiješ da govoriš?

Zorko spusti oči.

— Pa dobro, dat ću ti. I pas mora jesti, reče mu otac, i baci mu nekoliko kostiju — baš kao psu.

Zorko se sada namrgodi.

— Tek ne ću valjda kosti da jedem?

— Pa ti si pas, drugo ti i ne mogu dati... Meso i kolači nisu za pse.

— Nemoj mi više govoriti, da su mi ono otac i mati, odgovori zlovoljno Pera isto onako tiho. Moji su roditelji umrli, a oni tamo... — i pokaže rukom čovjeka i ženu — oni tamo su me uzeli k sebi samo za to, da im zaslužujem novaca.

— Da im zaslužuješ novaca?... zapita začudjeno mali Kaptal. Kako to? Od mene si jedva nešto stariji i već bi htio da zaslužuješ novaca? To ti ne vjerujem, Pero!

— E, dabogme da ne vjeruješ, kad me ne razumiješ?... odgovori Pera... U Parizu pomažem mome poočimu u njegovu zanatu.

— A kakav je to zanat? zapita Kaptal radoznalo.

— E, to ti ne smijem kazati... odgovori Pera. Da me čuje Rolet, odmah bi me smrvio, jer niko ne smije znati, šta radimo u Parizu.

— Tà meni barem možeš reći! — prošapta mali Kaptal. Ta kome bi vas ja mogao da odam?

Pera se okrene i kad vidje, da su muž i žena dosta daleko i da ga ne mogu čuti, progovori brzo ali tiho: mi krademo!...

Kaptal uplašeno korakne jedan korak dalje i istrgne svoju ruku iz Perine. — Jesi li čuo? — to je sramota!... poviče. Meni je mati uvijek govorila, da je laž grijeh, a kradja još veći. Jer tko krade, Pero, tome su za uvijek na nebu zatvorena rajska vrata.

— Šta je to nebo?... zapita Pero; o tome mi poočim nije nikada govorio. Samo mi je to kazivao, ako ne budem dosta spretan i okretan, da ću dopasti tamnice, gdje se samo hljeb jede i voda pije. No ja baš znam, da mene ne će uhvatiti, jer sam dosta lukav da im ne padnem u šake.

Kaptal se čisto skameni od čuda i gadeći se na ono, što je čuo, pogleda na svoga druga, koji ništa nije znao o nebu, već je, evo, krao. Najmilije bi mu bilo, kad bi u taj mah mogao pobjeći odatle; ali to nije smio, jer Pera bio je brži i jači, pa bi ga bez muke uhvatio. A opet je pomislio i na to, kako mu Pera želi dobra i kako ga voli, pa kada je o svemu tom dobro razmislio, pridje iznovice pratiocu bliže.

— Čuj, Pero, — reče mu, kradja je takav grijeh, da ti ga blagi Bog, ako se ne popraviš, ne će nikada da oprosti.

— A tko je taj blagi Bog?... zapita Pera sasvim bezazleno. — Šta mi ima on da prašta? Ja ga ne poznajem, a koliko znam, nisam ga ni u čem uvrijedio.

— Šta? Zar ti nisi ni o samome Bogu ništa čuo?... poviče Kaptal uplašeno. — Ta to je Veliki Duh, koi je sve stvorio i stvara, on čuva djecu od svakoga zla i šalje andjele svoje, da nas čuvaju i uzimaju pod svoju zaštitu! Ah, mati mi je često o tome pripovijedala, dok sam još bio kod nje u dvorcu i dok sam se šetao po lijepoj bašti, gdje nema toliko kamenja kao ovdje.

— Šuti, Kaptale, reče mu brzo Pera. Znaš dobro, da poočim ne trpi, da govoriš o svojoj materi i dvorcu, gdje misliš da si živio. Ta koliko ti je puta kazao, da se tebi to samo tako čini? A možda si baš i snivao to, pa zato nemoj drugi put da povedeš

riječ o tome, jer će te Rolet tako tući, da će te svega krv obliti. Za to šuti, pa ne govori više ni o materi ni o dvorcu, ako želiš da te zlo ne snadje. (Slijedi.)

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Kod objeda bio govor o starome prijatelju Boži, koji je vrlo slab i bolestan. U neke će Jurićeva mati: — Bože bi morao da se malo prošeta; koristilo bi mu. — Kako ćeš da se prošeta, oglasi se nato Jurićev otac, kad je siromah već jednom nogom u grobu.

— Kako to? — naglo će Jurić. Ja sam bio malo prije u njega i vidio sam ga, kako sjedi na naslonjaču i kako je lijepo ispružio ispred sebe obje noge...

——«o»——

Učitelj u školi: — Tko bi mi znao reći, u koje se doba beru trešnje? — Jurić skoči: — U doba... u doba, kad u vrtu nema nikoga...

——«o»——

Jurić je u nekoj knjizi našao ovu rečenicu: «Ure, što sam ih proveo u vašem milom društvu, bile su zaista — slatke...» Slatke ure! — umovaše Jurić, kako mogu ure biti slatke?... Misli Jurić, misli, pa najzada uze posudu s medom, i ode u sobu. Uto je slučajno ušla u sobu i Jurićeva mati. Stane i gleda, što se ono Jurić vrze oko velike pozlaćene ure na stolu. Pridje bliže pa će: — Što to radiš? — Mamice, reče Jurić, hoću da polijem sat medom... — A zašto, nesretniče? — Pa da ure i nama budu — slatke... odgovori Jurić.

——«o»——

Jurić je u novinama našao i riječ — tiranin.

— Što je to tiranin? — upitat će on oca. A otac njemu: — Tiranin je onaj čovjek, koji od drugih ljudi silom traži, da čine i ono, što oni ne vole.

Jurić razmišlja malo, pa će: — Kad je tako, onda ste vi tata i mama, pravi tirani.

——«o»——

Danas je Jurić pisao prijatelju Pepiću pismo, u kome mu predlaže, da mjesto u školu, podju lovit ptice. Da ne bi roditelji Pepićevi uhvatili pismo, Jurić ga je bacio na poštu bez adrese. **Teta Luce.**

——«o»——

Zagonetke: 1) **Kula:** Razmjesti u ovoj riječi slova tako, da dobiješ jedno muško ime. — 2) Ja sam jedno voće, koje ti rado jedeš; izmijeni mi posljednje slovo jednim drugim slovom, onda ću biti ptica.

Odgonetke zagonetaka u 25. broju «Mladog Istranina»: 1) Danica. 2) Led.

Prilog „Istarske Riječi“ broj 5

MLADI ISTRANIN

Broj 2. | U Trstu, 29. januara 1925. | God. IV.

Rajska ptica

U čudnovatom srednjem vijeku ležao u krasnoj dolini manastir. Oko njega bio je ubavi gaj, gdje je mnogi redovnik podigao sebi sjenicu.

Jednom je u tom manastiru živio redovnik, koji je provodio svoj život u molitvama i mukama. Tako je on probdio u pobožnom bdjenju cijelu jednu noć, a kad je granulo sunce, čeznuće ga je odvelo napolje.

Tu ugleda čudan prizor. U zlatu se sja dom, a pred vratima pobira sitna zrnca mala i mila ptičica. Ta je ptičica pjevala tako milo i slatko, da je redovnika dirala u srce.

Obuzet slatkim čuvstvom on joj se približi, no ptičica odleti u gajić. I sada su joj rajski zvuci izlazili iz grla. U svetom ushićenju redovnik ne osjeća ni sebe ni vremena. Ide sve dalje za pjesmom, koja mu srce diže do neba. Naposljetku ptica odleti u daljinu, a redovnik se probudi iz dubokoga sna i vrati se u svoj manastir.

Tu nadje sve drukčije. Vratar ga se preplaši, isto tako i redovnici sakupljeni na molitvu. Samo se opat samostana osmjeli te pita, što je to, što duhu iz groba ne da mira?

Redovnik — starac — objašnjuje, kako je juče rano otišao u gaj i kako ga tamo svladao san. Opat, čuvši njegovo ime, dade pogledati u samostanske knjige. Tu se u knjigama našlo napisano, da se prije trista godina, u godini 1200. taj redovnik nekakvim čudom izgubio iz samostana.

Trista godina! — poruši se starac od čuda i vikne: — Zar sam ja slušao pjevanje one rajske ptice trista godina?

To reče i izdahne. Kad su starca pokopali, metnuše mu natpis:

— Evo, ovdje spava čovjek, koji je 300 godina slušao pjevanje rajske ptice.

Jurićev san

Vidjeli ste, kako je Jurić ostao s dugim, šećernim nosom. A sada da vam pričam, kako se sve ono svršilo.

Jurić nije znao, što bi ni što ne bi. Zamislite, djeco, kako bi vama bilo, da vam tkogod natakne na nos pet do šest kilograma težak kamen! To bi bile muke, zar ne? Tako se i siromah Jurić sav zgrbio pod ovim teretom. Čas bi trknuo ovamo, čas onamo, da će mu kakogod ispasti onaj čun s nosa. No čun se čvrsto drži; ne da se otkinuti.

I tako se dogodilo, da je on iznajprije udario s onim svojim dugim nosom o nekakav kamen. No to još nije ništa: da ste vi njega vidjeli, kad su ga ono sa svih strana okupili ljudi i djeca! Na stotine ih je došlo, da vide ono čudo od šećernog nosa. I eto — Jurić hoće da bježi, a sav onaj svijet za njim. I svi halabuče, smiju se i rugaju.

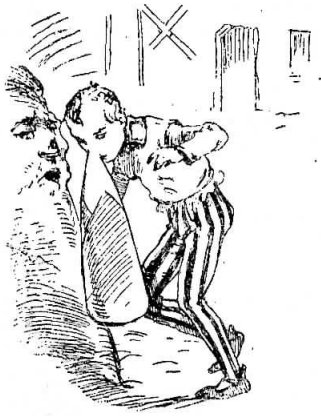

A sada pogledajte ovu drugu sliku. Nagrnuli, kako vidite, i psi i ne daju Juriću mira, dok im ne pusti, da i oni malo liznu onog šećera...

Teške li muke!

A onda eto jedne pčele, pa druge, pa treće... Štaviše: čitav roj osa i muha doletio, da se naužije šećera, i sve to zuji, bruji i zvrči oko Jurićeva nosa. Čas osjeti, kako ga nešto pocnulo na nosu, čas kako ga ugrizlo na čelu i sve tako.

Prava pokora!

Dodijalo to Juriću, te on ravno k onom čarobnjaku, da ga moli za oproštenje.

— Dobro, reče Šudlimudli, ali pamti, što ću ti reći! Da mi nisi nikada više lizao šećer! Obećaješ li?

— Obećajem — odgovori Jurić.

Čarobnjak Šudlimudli pusti nato kišicu, i šećer se na Jurićevu nosu polako

sav rastopi. Dugo je Jurić zahvaljivao čarobnjaku, što ga je oslobodio one muke. Kad je malo iza toga prolazio kraj dućana, u kome je bilo poredano nekoliko čunjeva šećera, Jurić okrene od njih glavu, kao da mu se gade.

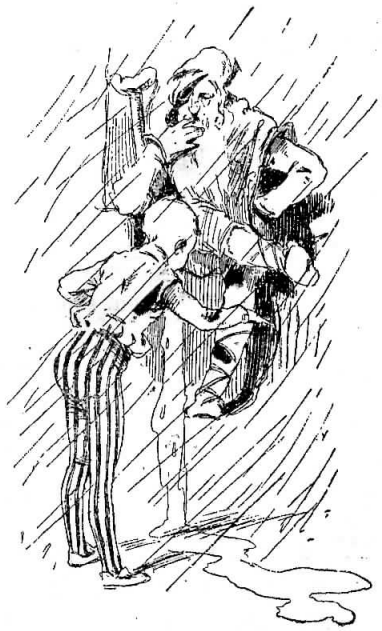

Uto se Jurić probudi, dozove sebi u pamet svoj san pa se glasno nasmija:

— Kakav li sam glupan! Zar nisam mogao ravno na potok, gdje bi se onaj šećer bio sam rastopio i ja bih bio imao svoj lijepi mir!

Vidji lukavca! A Šudlimudli, veliki čarobnjak Šudlimudli? Zar bi on dopustio, da se šećer rastopi protiv njegove volje?

Ej, Juriću! Juriću! **Barba Šime.**

❖❖❖❖

Ele, mudre li glavice!

— Jesi li, Milane, predao gospodinu župniku pismo, što ti ga dadoh, da mu odneseš?

— Dao sam mu ga, ali čini mi se, da ga on ne će moći pročitati.

— Kako to?

— Pa on jadnik ništa ne vidi?

— Otkuda znaš, da on ništa ne vidi?

— Znam otuda: kad sam ušao u njegovu sobu i dao mu pismo, on ga obrće, okreta, pa tek će mi reći: — Gdje si ti, momče, izgubio kapu?... A meni je kapa stajala na glavi.

— A kad si ušao u sobu, dali si se sjetio, da skineš kapu?

— E, to se nisam sjetio da učinim.

Zar ovaj Milan ne naliči malo na našega Jurića?

❖❖❖❖

Budi umjeren!

Jednome su caru kazali, da se u njegovu carstvu nalazi neki čovjek, koji može da jede za šestoricu.

— A može li on i raditi za šestoricu? — upita car.

A kad car čuo, da onaj čovjek radi samo za jednoga, reče:

— Otjerajte ga odmah iz mojega carstva. A ako opet dodje, objesit ću ga. Takvi bi proždrljivi ljudi upropastili carstvo.

Djevojčica i cvijeće

Nabrala sam kitu cvijeća,
Ruže, smilja, karanfila.
A u srijedi natakla sam
Zelen stručak od bosilja.

Dok sam cvijeće ovo brala,
Kô u crkvi da sam bila,
Na Boga sam pomislila,
Bogu sam se pomolila.

Da mi angjô jedan dodje,
Kad uveče legnem spati,
Da ga pitam: bih li smjela
Ovo cvijeće Bogu dati.

Po Zmaju.

❖❖❖❖

Lav i maleno pseto

U Londonu bio zvjerinjak, u koji su mogli da stupe i oni, što bi mjesto novaca donijeli divljim zvjerima štogod za hranu. Tako se i nekom siromašnijem čovjeku prohtjelo gledati one rijetke životinje, te on uhvati na ulici nečije psetance i ponese ga u zvjerinjak. Dopustiše mu da gleda, a psetance uzeše i baciše u kavez lavu za hranu.

Malo pseto podvine rep i stisne se u ugao velikoga kaveza. Lav dodje k njemu i ponjuši ga. Psetance legne na hrbat, i podigne noge i stane mahati repom.

Lav ga se dotakne šapom i prevrne ga. Psetance skoči i stane pred lava na stražnje noge. Lav ga pogleda, mahne glavom sa strane i ne razdere ga.

Kad je malo zatim gospodar bacio lavu mesa, lav otrgne komadić i dade ga psetancu. Uveče, kad se lav pružio da spava, psetance legne kraj njega i položi glavu na šapu njegovu.

Od toga doba maleno pseto življaše u jednom kavezu s lavom. Lav je s njime dijelio svoju hranu, spavao s njime, a katkada se i igrao s njime.

Jednog dana dodje u zvjerinjak gospodar onoga malenoga psa. Prepozna svoga psića i zatraži, da mu ga vrate. Gospodar zvjerinjaka htjede da mu ga vrati, no čim je samo stao zvati psetance, da ga izvadi iz kaveza, lav se razgnjevi i zarikne.

Tako proživiše lav i malo pseto godinu dana u istom kavezu. Kad prodje godina, psetance se razbolje i pogine. Lav prestane jesti i neprestano lizaše malo pseto i milovaše ga šapom. Pošto razabra, da je ono mrtvo, baci se na stijenu kaveza i uze sam sebe da grize.

Cijeli se dan udarao repom, bacao se po kavezu i rikao. Potom legne kraj crknutog psetanca i zamukne. Gospodar hoće da iznese poginulo pseto na dvor, no lav nikoga ne pušta blizu. Gospodar misljaše, da će lav zaboraviti svoju žalost, ako mu dade drugo pseto. i pusti u kavez drugo psetance, no lav ga u isti mah rastrga na komade. Zatim uhvati svojim šapama mrtvo psetance, spusti se na tle i ležaše tako pet dana. Šesti dan poginu.

Iz ruskoga preveo Gj. B.

❖❖❖❖

Majčina smrt

Jednom je živjela jedna majka sa svojom kćerkom Ružicom. Mala Ružica bila je dobra i poslušna svojoj majci. Majka je teško oboljela, a mala se Ružica uvijek molila Bogu, da njezina draga majčica ozdravi. Videći to majka često bi proplakala, ali mala Ružica nije svoju majku ostavila, ona ju je tješila dan za danom. Tako su prošla i dva mjeseca, a Ružičina majka ne ozdravlja. Jednog je dana osjetila Ružičina majka, da ne će dočekati jutra, pa pozove k sebi Ružicu te je najprije vruće poljubi, a onda joj reče: — Ružice, idi preko, k susjedu, pa se poigraj sa djevojčicama! — Ružica poslušala majku i ode. Čim je stigla k susjedu, njezina je dobra majka umrla. Za par časaka pokuca na vrata susjeda. Udje u sobu, približi se krevetu, na kojem je ležala Ružičina majka. Vidjevši da je mrtva, sva zaprepaštena potrči kući...

Sprovod se svrši, a Ružica misleći, da će se njezina majka vratiti, prisloni se na ugao od kuće uprijevši oči onim pravcem, kojim su odnijeli njezinu dobru majku. I tako je čekala na majčin povratak, ali majka se više ne vraća. — Napokon je i mala Ružica umrla od velike tuge i žalosti za majkom.

Miroslav Juričev,
učenik IV. r. pučke škole.

❖❖❖❖

Dobri brat

Neprijateljski topovi pucali na neki grad.

Neka se seljanka bila sklonila u jednu ulicu toga grada. Imala je kravu, pa je davala mlijeko za djecu i bolesnike iz toga gradskoga kraja. Svako jutro, u odredjeno vrijeme, žene i djeca dolažahu, da prime mlijeko, što im je pripadalo.

Jednoga dana bilo je vrlo studeno, pa se sva djeca sklonila pod trijem. Najedamput dolet'je jedna granata i fijučući pade u dvorište. Za tren oka svi popadaše na zemlju. Granata se rasprsnu i komadi njeni udariše u zidove. No na sreću niko ne bi ranjen.

Jedan mali dečko ustade sa zemlje držeći svoju limenu kutiju.

— Kakva sreća, viknu on, što nisam još dobio mlijeko, jer bi se zacijelo bilo prosulo na zemlju, a što bi onda moja mala sestrica?

Mališan je zaboravio, da je i on mogao da pogine. On mišljaše samo na svoju sestricu.

Za majkom

(Nastavak). —

Poplašeno pogleda Kaptal za sobom, pa kad vidje tik uza sebe Roleta, — koga se on jako bojao — ušuti i neveselo stade koracati kraj svoga druga. No naskoro povede Pera opet govor. Zamoli ga, da mu još štogod priča o milostivom Bogu i nebu. Kaptal mu rado udovolji želji. Pripovijedi mu sve, što je i sâm znao, naime kako Bog može štogod hoće, kako Bog čestite i valjane nagradjuje a nevaljane kazni, da sve ljude voli kao svoju rodjenu djecu i da će svi, koji nisu griješili, na nebo doći i da će ih tu nagraditi, kako je koji zaslužio. Istina, Kaptal je ovo pričao djetinjski, ali je Pera ipak pažljivo slušao svaku riječ svog malog prijatelja i čisto ih je gutao. — —

— A odkud samo da to zna tvoja mati?., zapitat će naposljetku.

— Sve to tako piše u jednoj debeloj i velikoj knjizi, a ta se knjiga zove sv. pismo, odgovori Kaptal. Nju je sâm blagi Bog napisao, da bi ljudi valjani i pobožni bili, pa iz nje mi je mati katkada čitala. Ah, da znaš samo kakvih lijepih priča ima tamo o milostivom Isusu Hristu! On je sin Božji i Bog ga je poslao ovamo na zemlju da nas izbavi od grijeha!

— Pa zar u njoj piše i to, da je krasti — grijeh?.., zapita Pera.

— Pa dašto! — odgovori Kaptal, to sâm Bog zabranjuje, kad veli: — Ne kradi!

— Kad je tako, onda zacijelo neću ni ja više krasti, a bogme ne ću im biti ni na ruku u tom zanatu, odgovori Pera. Da sam znao, da je to grijeh, ne bih ni prije tako što činio.

Kaptal se obradova, kada ču, kako mu sad misli mladi prijatelj, on zato opet pridje Peri i poče se na nj oslanjati, jer je brijeg postajao sve strmiji a put lomniji. Svaki bi čas zastajkivali i pogledali na svoje pratioce. Ovi su išli lakše nego dosad i živo se razgovarali.

Dok se oni na brijeg penju, imat ćemo dosti vremena, da tu putničku družinu posmotrimo pobliže.

Na prvi se pogled vidi da su čovjek, žena i dijete — kome smo dali ime Pera — članovi tajanstvenog, ciganskog naroda. Čovjek je krupan i visok, od svojih trideset godina, boje mrke, a za lice moglo bi se reći, da je lijepo, kad ga ne bi ružile oči, iz kojih viri neobična odvažnost za svako rdjavo djelo, a i razbarušena, neočešljana brada. Po čelu mu je neuredno pala crna, gusta kosa, koja je još veći strah ulivala djeci i plašljivcima. Na glavu je natukao šešir široka oboda, a u jakoj, koštunjavoj ruci drži zamašan, čvornovit štap, kojim bi se u opasnosti mogao valjano odbraniti. Kaput mu je dugačak i sav do grla zakopčan a hlače na mnogo mjesta zakrpljene. To mu je bilo sve odijelo.

Pratila ga je jaka i snažna žena. Na licu si joj mogao vidjeti, da nije ni skromna ni blaga. Oči su joj isto tako strašno sijevale kao i u njena muža, a svaka crta njena lica pokazivala je, da je

u nje tvrda volja. Na glavi je imala šešir, koji ju je zaklanjao i od sunca i od kiše. Odjevena je u grubo, vuneno odijelo, a pod pazuhom nosi nekakav zavežljaj. Po svoj prilici u onom je zavežljaju sve, što će trebati na putu. Penjući se upire se u štap.

Pero je ljepušast, veseo deran od svojih devet godina. Lice mu je crnomanjasto kao i u pročima mu cigana, ali ipak ima u sebi nešto primamljivo. Za svoje je godine neobično visok i krupan i čini se, da je za čitavih šest ili sedam godina stariji od svoga druga Kaptala. Pero je ciganče samo po vanjštini. Milostiva je srca, a zacijelo bio bi valjan dečko, da je dospio u bolje ruke. No otkad se rodio, nije oko sebe vidjao nego same pokvarene ljude — takova je bila sudbina njegova — pa nije čudo, ako je i sâm ogrezao u zlo i nevaljalstvo. Ušlo mu u krv, a sâm nije znao, što je grijeh. Trebalo bi mu samo malo pouke, pa bi već za uvijek došao na pravi put.

Kaptal je bio mnogo manji i tijelom nježniji od Pere. I njegovo je lice crnomanjasto kao i u ostalih, ali tko bi samo malo bolje pogledao, vidio bi, da ta boja njegova lica nije od prirode, jer su u onoj crnomanjastoj glavi bila dva plava oka, a takvih nema u cigana. Kožu su mu namazali nekom zagasitom mašću, što mu nije pristajalo, jer mu je kosa bila plava. Pa da bi mu lijepe vlasi sakrili, natakli mu duboko na glavu nekakvu kožnu kapu. Inače se nisu mnogo brinuli o njemu, ta tko bi mogao da ga prepozna u ovoj pustinji, gdje nema ni žive duše? Ma da su mu namazali lice onom gadnom mašću, moglo se ipak vidjeti, da je Kaptal neobično lijepo dijete. Osobito je nježan pogled plavih očiju jasno pokazivao, da mora u onom lijepom tijelu i duša da je čestita.

S teškom je mukom išao uz Pera pa se iz svega srca obradovao, kad ono stigoše na vrh brijega, gdje su imali da prenoće. Okrenu se i vide, da su Rolet i žena tek na podnožju brijega. Oni su razgovarali glasno i žestoko, i činilo se, da se ništa ne brinu za djecu. Od njihova razgovora djeca nisu mogla ništa razabrati budući da su već bili dobro odmakli. Tu gore na brijegu legnu u hlad pod jedno drvo mirno čekajući na svoje suputnike.

II.

A sada da vidimo, što radi Ciganin i žena mu. Sva je prilika da razgovaraju o vrlo važnim stvarima. Sad su evo stali iza jednog gustog žbuna. Ajde, da čujemo, što govore.

— Rolete, reći će žena u neke mužu; ni koraka ne ću dalje, ako mi već jednom ne kažeš, što misliš s tim deranom. Ta već mi je dosadilo tumarati s njime ovamo-onamo i to po čitave nedjelje! Kako mu je ime? Tko je? Šta hoćeš s njime?

— Mir, ženo! — odgovori Rolet i podmuklo se nasmija. Mnogo me pitaš na jedamput i teško ću moći da ti odgovorim. No strpi se još malo, dok se malo više udaljimo od italijanske granice, pa ću ti sve kazati. I mogu ti unaprijed reći, da ćeš se, kad saznaš sve, od srca radovati.

Iz moje torbice

Kad bi god išao Jurić u staju, svaki put bi se zaprljao. Mati mu je već nekoliko puta zabranila, da ne ide onuda, no on ni da čuje. Jednog dana otišao po običaju onamo i, Bog sâm bi znao kako, spotakao se o kamen i pao u vodu. Kad se malo zatim vratio kući sav pokisnut i kaljav, mati zalomi rukama i zavapi:

— I opet si bio na potoku! Koliko puta sam ti rekla, da ne ideš onamo?

— Devet puta, mamice, odgovori mali glupan.

——«o»——

Mati zapita Jurića: — Jesi li naučio pjesmicu?

— Nisam, odgovori Jurić. Poslije jednog sata dodje opet majka u sobu pa ga upita: — Jesi li već naučio pjesmicu, Juriću?

— Nisam, odgovori Jurić. Prodje opet nekoliko vremena i opet će majka k njemu u sobu da upita: — Jesi li već naučio pjesmicu, Juriću?... — Nisam, odgovori Jurić.

A mati se rasrdi i reče: — Sram te bilo, uvijek mi jednako odgovaraš. A Jurić mirno: — Pa moram odgovarati jednako, kad me uvijek jednako pitaš...

——«o»——

Jurićeva duhovitost. Hvalio se deran, da bi on bio kadar prebaciti kamen preko najviše kuće u gradu. — A kako to? — upitaše ga začudjeni drugovi. — Pa ispeo bi se navrh te najviše kuće i bacio kamen preko...

——«o»——

Otac reče Juriću: — Podji do kapetana Marka i reci mu, da me danas u četiri sata čeka kod kuće. Jurić ode, ali se putem zadrži i kad je stigao pred kapetana Marka, nije se pravo sjećao očevih riječi. No ne zbuni se, već reče: — Kapetane, moj tata je rekao, da vas u četiri sata čeka kod kuće. Malo prije četvrtog sata Jurićev se otac uputi prema stanu kapetana Marka, no tamo mu rekoše, da je kapetan malo prije otišao, ali da će se doskora vratiti. — Pa dobro, čekat ću ga, reče Jurićev otac i sjedne.

Medjutim je i kapetan Marko bio stigao k Jurićevima, koji mu kazaše, da je gazda izišao, ali da će se brzo vratiti.

— Pa dobro, pričekat ću ga, reče kapetan Marko i sjedne. Tako su, čekajući jedan drugoga, obojica posjedjeli do Zdrave Marije, a sve krivnjom onog ugursuza Jurića, koji je očevu poruku sasvim pogrješno saopćio.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetke: 1) **Ja vam zadajem sad, a vi de pogodite!** (U ovoj rečenici ima jedno ime; nadjite ga!) — 2) Šaljivo pitanje: **Visi li rep o mački ili mačka o repu?**

Odgonetke zagonetaka u 1. br. «Ml. Istranina»: 1.) Luka 2.) ora(h) — orao.

Prilog „Istarske Rijeci" broj 7

Broj 3. | **U Trstu, 12. februara 1925.** | **God. IV.**

Tuga jednog dječaka

Bio dječak od dvanaest godina. Zvali ga Milenkom. Njega je bolesni otac svaki dan molio, da upotrebi više vremena na učenje negoli na igru. Milenko je sasvim tim ostao lijen, u školi su i najposljednji više radili i znali nego li on. Više puta ga je otac sa suznim očima molio, da uči ali sve zaman.

Bolesni otac naskoro umre. Tada se Milenko iznenada sav promijeni, izidje na očev grob i na njemu je dugo plakao i jecao. Da je mogao, iskopao bi svojim noktima oca iz zemlje, da još jednom čuje od njega onaj njegov dobri savjet.

No mrtvi ne govore. Milenka ni noćna hladnoća ni glad ni žedja ne mogahu otrgnuti od groba očeva. Tamo je ležao grleći vlažni grob, jecajući i naričući, dok nije izgubio i posljednje sile i zaspao.

U snu mu se pojavio otac opet onako prijateljski i blago govoreći mu kao i prije nekoliko dana.

Da ste onda vidjeli crte na licu zaspalog Milenka! Njegove se usne smiješile, kao da nije nikada ništa patio. Otac ga je i opet molio, da više vremena upotrebi na učenje no na igru. Zatim blagoslovi sina moleći ga da ide kući, da bude pobožan, vrijedan i plemenit, da ne okalja očevo ime, da poštuje mater i da se brine za nju u starim joj danima, zatim se otac nekuda izgubi.

Kad se Milenko probudio, groznica ga je tresla, dovuče se do kuće i za nekoliko nedjelja liječnici su držali, da se ne će izliječiti. Ali se Milenko ipak izliječio.

Poslije nekoliko mjeseci govorilo se u čitavom gradu o nekom mladom djaku, koji je vrednoćom nadmašio sve svoje drugove i poslije najveće lijenosti i lakomišljenosti postao najednom vrijedan,

pobožan i plemenit. Učiteljima bijaše ljubimac, prijateljima radost i veselje.

Svake nedjelje običavao bi otići na groblje, klenuo bi na očev grob i dugo se molio govoreći: — Praštaš li mi, oče? Jesi li zadovoljan sa sinom svojim? Više ne bi govorio, jer bi mu jecanje ugušilo riječi.

Milenko postao odličan čovjek. Mati mu je više puta govorila:

— Kako bi se otac radovao, da sada vidi Milenka svoga!

Iz «Nevena».

Ruzičasti biser

Živjela su jednom tri znamenita kralja u tri velike kraljevine. Jedan se zvao Ahmed, drugi Šazi a treći Selim. Prvi je bio vrlo bogat, drugi jak kao lav a treći neobično dobar.

U to isto vrijeme živjela je i kraljica Saba na daleko čuvena sa svoje ljepote. Nju su zvali: Majska Ruža. U jedan te isti dan dodju k njoj sva tri kralja, te je svaki od njih zaprosi sebi za ženu. Ahmed i njegova pratnja bili su odjeveni u samoj svili i zlatu. Junački Šazi i njegovi ljudi padali su u oči svojom neobičnom snagom i prekrasnim oružjem. Skromni Selim došao je bio samo sa svojim vezirom i jednim psom.

I reče im kraljica Saba:

— U našim starim knjigama piše, da se smijem udati samo za onoga, koji mi bude donio zrno bisera, što ga do sada nikо nije ni vidio ni imao. Biser mora da je boje ružičaste, rumene kao zora. Dajem vam svakome po nedjelju dana, da ga potražite. Poslije tri nedjelje čut ćete moj odgovor, a sad neka vam je sretan put! —

— Ako je samo to, reče bogati Ahmed, onda ništa lakše. U mene su prepune blagajne novaca; ne ću ga žaliti. Razdat ću ga svojim ljudima i poslat ću ih na sve strane. Novcem se može sve postići.

I učini, što je kazao, no uzalud. Sluge su potrošile silan novac i poslije osam dana vrate se bez bisera kući. Bogati se Ahmed veoma ožalosti, kad je vidio, da se novcem ne može sve postići.

Druge nedjelje uputi se Šazi i reče oholo: — Ono što Ahmed nije mogao novcem, to ću ja svojom snagom. Ja sam čuo od moga vrača, gdje se nalazi onaj neobični biser. Orijaš Malg čuva ga nedaleko odavle u jednom sandučiću od slonove kosti na vrhu srebrne kule, koju čuva krilati zmaj. Na dvoje presjeć ću orijaša, popet ću se na vrh srebrne kule, odsjeći ću glavu zmaju i donijet ću kovčežić, neka kraljica sama iz njega izvadi lijepi biser.

Tako i učini, no biser ne bijaše ružičast nego crven kao krv.

— Ni snagom se dakle ne može sve postići, reče žalostivo junački Šazi.

Sad dodje red na Selima, da potraži biser. On zamoli kraljicu, da se s njegovim vezirom i psom prošeta malo po gradu.

U kraljičinoj prijestolnici bio jedan siromašni kraj, koji se zvao «Smrt od gladi». Tu su živjeli, upravo umirali od gladi siromašni ljudi, iznemogli, bosi i goli. Sedam dana obilazila je Majska Ruža

taj kraj sa Selimom i pomagala bijednicima u njihovoj nevolji. Kraljica je sa zadovoljstvom obilazila siromahe, i ljutila se na svoje ministre, što joj nisu nikad o njima govorili. Uoči osmog dana, kad se njihova šetnja imala da svrši, reče kraljica Selimu:

— Pored svega tvoga truda, ti ipak još ne nadje traženi biser. Na ove riječi Selim pogleda u svoga vezira, a ovaj u pseto. Najedanput pseto zalaja i poče vući za skut kraljicu, da svrate u jednu kućicu, gdje još nisu bili.

U toj kućici umirala je u jednom kutu neka sirotica na poderanoj hasuri[1]). Kad opazi lijepu kraljicu, u vrućici i smrtnim mukama pomisli, da je to andjeo došao, da joj izvadi dušu i oslobodi je strašnih muka. Zato sklopi ruke i reče:

— Dobro mi došao, mili andjele, odavno te čekam. Uzmi me, da se više ne mučim. No molim te, poljubi me prije nego što umrem, da se moje izmučeno, namršteno od muka staro lice razvedri i odem vesela k Bogu.

Kraljica se sagne, da joj ispuni želju i uto posljednja suza umiruće starice pade na prsten; tu se sledi i pretvori u krupno zrno ružičnog bisera, od kojeg sjaja zasvjetli se soba kao nebo prije radjanja sunca.

Vezir, koji je bio takodjer malo i pogadjač, nasmija se, a pas veselo mahaše repom. Majska Ruža pobožno zaklopi oči sirotnoj starici, pruži ruku Selimu i reče: — Tvoja sam...

Po franceskom.

---

[1]) hasura = stura.

Veseo učenik

Zvoni zvonce: cincilinci,
A ja s'igram na ulici.
Skoknem brzo u sobicu,
Metnem knjige u torbicu,
Pa u školu brzam ja —
S drugovima mojima.

Putem mirno prolazim
I preda se sve pazim;
Kad starije opazim,
Ja ih lijepo pozdravim:
Pomoz, Bog! — il' Dobar dan!
To je pozdrav uljudan.

Kad u školu ulazim,
Učitelju s'poklonim.
Pa sjednem u klopicu
I pregledam pjesmicu.
Kad pjesmicu dobro znam,
Veseo sam po vas dan.

M. L.

Mala eskimica

Evo vam slike, da vidite, kakova je ta naša mala Eskimica. Poglédajte, kako je odjevena. Upravo kao kakav dječarac. A kakvo je ono njezino odijelo? Naša mala Istarka ne bi ga ni za što metnula na sebe. E, ali ni mala Eskimica ne bi na sebe metnula ono tanko, fino odijelo, što ga nosi na ulici naša mala Istarka. A zašto ne bi? Pa zato, što mala Eskimica živi u kraju, gdje vlada vječni snijeg i led.

Gdje joj je dakle domovina? Na najsjevernijem rubu Amerike i na velikom otoku Groenlandiji. Strašni su ti krajevi. Zamislite: naša mala Eskimica ne vidi sunca po čitavih šest mjeseci. Kroz čitavo to vrijeme vlada onuda ledena noć osvjetljena kadšto takozvanim polarnim svijetlom.

A gdje živi sve to vrijeme naša mala Eskimica? U svojoj kolibi, duboko pod zemljom. Pa ona je zadovoljna — u onoj svojoj kolibici. Da joj sagradite najljepšu palaču od kamena i mramora, ona je ne bi primila niti bi u njoj stanovala. Smrzla bi se u njoj, jer nema ni drva ni ugljena, da je ugrije. Ona voli onu svoju spilju pod zemljom. Tijesna je ta spilja. U njoj ima baš toliko prostora, koliko treba, da se u njoj smjesti naša mala Eskimica, njezini roditelji i braća. Spilja je pokrivena tvrdim, smrznutim snijegom. Iznutra je taj tvrdi snijeg obložen kožama životinja, što ih je Eskim ubio. U samoj spilji napravljena su nekakva uzvisita mjesta, kao naše klupe. I te su klupe pokrivene kožama, i na njima Eskimi sjede i spavaju. U sredini ovelika svjetiljka. U njoj ima masti riblje i masti morskoga psa. Ta mast daje svjetlost i toplinu. Nad svjetiljkom visi kameni kotao, u kome se kuha. Vrlo je tijesno u tom malom prostoru. I vrlo smradno. Eskimi su onom smradu navikli, pa mogu i živjeti u njemu, ali da tko od nas udje u onu njihovu kolibu, brzo bi pobjegao, jer ne bi u njoj mogao da izdrži.

Tako provodi mala Eskimica veći dio godine. Najljepše joj je, kad se nakon dugotrajne zime na obzorju pokaže sunce. Tada mala Eskimica izlazi iz svoje rupe i eno je na čistu vazduhu. Za ljepših dana živi pod šatorom, što joj ga je otac napravio od kože morskoga psa i drugih velikih morskih životinja. Uokolo je sada sve živo. Eskimi polaze u lov. Led se na moru probio — eto najednom malih čamaca, gdje se prosuli po njemu. A u unutrašnjosti ima i saonica, što ih za sobom vuku jaki sobovi i sjeverni psi.

Vi mislite ,da naša mala Eskimica mora biti tužna u tom strašnom i pustom kraju. Nije. Ona je vesela ćudi. Šali se i pjeva kao i vi. I skaže i klikće — baš kao i vi. Ma kakva bila ona njezina sledena domovina, ona je jednako voli. Ma kakva bila, domovina je uvijek lijepa.

Grjehota je, što Eskimica ne zna za pravoga Boga. Nema u njenom kraju ni crkve ni svećenika. Ona je samo čula pričati, da je neki najviši Duh stvorio jednom čovjeka i da taj čovjek nije bio savršen. Onda je taj Duh stvorio drugoga čovjeka, koji da je bio savršen. Taj savršeni čovjek — to je Eskim, a onaj nesavršeni, to je bio praotac naših bijelih ljudi. I tako eto Eskimi drže, da su baš oni najsavršeniji ljudi, a mi bijeli — mi da smo ništa.

Ovu malu Eskimicu, što je ovdje vidite, naslikao je Amerikanac Peary, kad je ono g. 1910. krenuo da otkrije sjeverni Pol. Slika je snimljena na njegovu brodu.

Jurić i broj četiri

Kad je ono Jurić bio već treću godinu u prvom razredu, još nije nikako mogao da shvati, kako se broji preko broja tri. Do tri je nekako išlo, ali četiri ni kako, a dakako o broju pet — ni govora.

Onda se učitelj dosjeti, kako će ga navesti na to, da shvati i broj četiri. Jednog dana zapita Jurića:

— Imate li kod kuće psa?

— Nemamo.

— Imate li mačku?

— Mačku imamo.

Dobro, Juriću. A sada kada kući dodješ, pogledaj lijepo, koliko nogu ima ta vaša mačka, pa ćeš mi sjutra kazati.

Sjutradan zapita učitelj Jurića, dali je pogledao, a Jurić mu veselo odgovori:

— Jesam.

— Pa koliko ta vaša mačka ima nogu?

— Ima sprijeda dvije i straga dvije — odgovori mudri Jurić.

Koliko je bilo učenika?

Zdravko, učenik II. razreda pučke škole, upitao svoga susjeda Zvonimira, koji je polazio IV. razred:

— Zvonimire, koliko vas ima u razredu?

Zvonimir mu odgvori:

— Da nas je još jednom toliko, koliko nas uistini ima, i još jedna četvrtina i još deset — bilo bi nas ravno — stotina

Koliko je dakle bilo učenika u IV. razredu?

Bilo ih je — 40.

Za majkom

— Ta šta mi govoriš o italijanskoj granici! — poviče žena i lupi nogom o zemlju. — Ama se neću ni maći, dok mi sve potanko ne ispričaš. Ja sam tvoja žena, pametna sam i razborita, pa imam i pravo, da znam tvoje tajne.

— No pa dobro, čut ćeš sve, ali sad samo brzo naprijed — reći će muž.

Žena pogleda bijesno i već je htjela da nasrne na nj, ali ovo joj se čini odviše smjelo te se najednom okrene i podje onim istim putem, kojim je i došla.

— Elo! Elo! Ta kaži mi, ženo, što si naumila? — dovikne joj muž, i namisli, da joj popusti.

— Elo, ta vrati se natrag!

Žena se okrene i stane. Veselila se u sebi i smiješila, no muž nije mogao vidjeti, da se smiješi, jer je bio od nje daleko.

— Ili ti meni reci, što hoćeš s tim djetetom, ili me više ne ćeš vidjeti — poviče žena. Ja ne ću da živim s onim, koji ne će da povjeri tajne svojoj ženi.

— Ajde, vrati se ti samo natrag, Elo, — molio je muž, jer je znao, da što mu žena namisli, to će i da učini. Ja sam se samo šalio i htio sam, da te malo naljutim. Samo se vrati, babo moja! Ako si baš tako radoznala, to ti mogu i tu sve da iskažem.

Žena se ne dade dugo moliti. Vrati se brže nego li je otišla, a bila je sada malo ublažena. Muž i ona sjedoše na zemlju i Ciganin će poslije malog razmišljanja da preuzme:

— Šta misliš ti, Elo, o onom mališu?

— Ja mislim, da je ono nekakvo gospodsko dijete, i da si ga ti ukrao, da ga jednom za skupe novce prodaš njegovoj materi.

— Nisi pogodila, Elo! S mališem mislim sasvim drugo... Nego slušaj de, da ti pričam...

Ciganin stade časkom pa preuze:

Bio neki grof Darvilj u Parizu pa imao dva sina: Karla i Sesila. Karlo bijaše blaga i milostiva srca, jednom riječi: valjano dijete, Sesil naprotiv bio je neiskren i podmukao. Svakome bi učinio po volji, a za ledjima bi mu se rugao iz potaje izlivao bi na nj svoju pakost i zlobu. Pošto su već bili odrasli, umrije im otac i ostavi za sobom

lijepo imanje u Parizu. Njegov pravi nasljednik bio je upravo Karlo, jer je njemu otac ostavio gotovo sve bogatstvo. Ali Karlo bijaše dobra i plemenita srca, pa je polovinu svoga imanja dao bratu.

No ovaj je od sada čeznuo i za drugom polovinom. Kudgod je išao, svuda je mislio, kako bi okrao i upropastio brata, i kako bi se dokopao bratova imanja. Nego sve njegove pletke i zamke bijahu uzaludne. Naposljetku on dodija Karlu. Istjera ga iz svoje kuće pa se oženi. Žena mu rodi lijepo djetence i nadjenu mu ime Kaptal, jer se tako zvao i njegov stari kum.

— Šta? Ovaj naš Kaptal je dakle njegov sin? — upita žena.

— Jest, Kaptal je njegov sin. Grof Sesil uvidi sada, — kad mu je brat dobio zakonitog nasljednika, da ne može više računati na to, da će ono bratovo imanje biti jednom njegovo. I upravo zato, što je o tome bio čvrsto uvjeren, postade još grabežljiviji.

Karlo umre iznenada, da nije prije toga bolovao ni časa. Pogovaralo se, kao da su ga otrovali, ali tko da se usudi, zbog bratoubivstva da optuži blagorodnog gospodina grofa Sesila?

Grof je iza sebe ostavio ucviljenu udovicu i sinčića Kaptala, kome su mogle biti dvije godine. Grof Sesil činio se neveselim i tužnim. Udovu je tješio i nikada nije izlazio iz njene kuće. Čini mi se, da je već onda htio učiniti s Kaptalom, što je već bio uradio s bratom. Ali nad Kaptalom se budno pazilo, jer ga je mati čuvala kao oko u glavi.

Malome Kaptalu bilo već oko pet godina, kad je grof Sesil nagovorio udovu, svoju šurjakinju, da provedu ljeto na ladanju, u kakvom dvorcu. Govorio joj je, kako bi svjež vazduh mogao uvelike da koristi malome Kaptalu.

Kaptal da je i onako blijed, i ne bude li se kretao medju zelenim drvećem i trčkarao po livadama — razboljet će se. Mati je — kaošto sam već rekao — voljela svoje dijete, pa kako joj je grof iz dana u dan punio uši o tome, to joj se naposljetku i samoj učini, da ima pravo, i jednom zgodom upita liječnika, da joj savjetuje, što joj je činiti. Budući da liječnik nije imao ništa protiv toga, podje ona sa svom svojom čeljadi na svoje imanje Monbris, koje nije bilo mnogo odaljeno od savojskih gora. S njima išao je i grof Sesil sa sinom svojim Robertom. Ovaj bijaše za tri ili četiri godine stariji od Kaptala. Otišao je onamo grof sa sinom, kao da ne bi tobože Kaptalu i majci mu bilo dosadno na ladanju. Grofica, mâ da nije voljela svoga šurjaka, ipak ga nije mogla odbiti, i neko vrijeme u dvorcu teklo sve u najboljemu redu. Kaptalu se obrazi zarumenjeli, a oči mu bijahu življe i veselije no ikada. Pa i nije moglo biti drukčije, pošto se po cijele dane igrao po bašti sa svojim bratučedom Robertom. Zdraviji nije dakako postao, ta on je i u Parizu bio sasvim zdrav. No grofu Sesilu trebalo je, da ga ovamo privuče, jer ga je htio da ukloni sebi s puta.

(Slijedi.)

Iz moje torbice

Jurića tuže, da je maloga Ivića bacio u more. Učitelj: — Zar te nije stid, Juriću? Kako je to bilo, da čujemo!

— Gospodine učitelju, plačući odgovara Jurić — ja sam ga za šalu držao nad morem, a Ivić mi neprestano govorio: — Pusti me, Juriću, molim te, pusti me... A ja sam vrlo dobra srca, pa kako me molio, ja sam ga eno pustio, i on je pao u more.

——«o»——

Tko je pametniji, dali Jurić ili Ivić? Slušajte ovaj njihov razgovor, pa onda sudite sami. Prvi se oglasio Jurić: — Iviću, moj otac ima krasnu, zemljanu lulu.

— Moj otac ima ljepšu, od majolike — pohvali se Ivić. A Jurić: — E, ali moj otac ima krasnu duvan-kesu. — Da, ali moje su ruke blatnije od tvojih, pohvali se Ivić. — Jesu potvrdi Jurić, ali si ti dvije godine stariji od mene...

——«o»——

Ivić šeće s Jurićem. Prolazili su kraj jedne žene, koja je prodavala narandže. — Joj, Iviću, krasnih li naradži u one babe! Kupi mi jednu! — Čemu da trošimo? — reći će Ivić, veliki nevaljalac. Isplazi joj jezik, možda će se naljutiti i baciti jednu za tobom.

Jurić učini, kako ga je onaj ugursuz uputio, isplazi joj jezik i mjesto narandže dobi jednu poštenu ćušku.

——«o»——

Jurić donese ocu čašu vode. Voda bijaše blatna, pa će otac ljutito: — Pogledaj, kakovu si mi vodu donio?

— Pričekaj, tatice, idem u kuhinju, da je operem...

——«o»——

Jurić je veliki lijenčina. Ne će da uči. Kori ga otac, kori ga mati, kori ga cijeli svijet — ne pomaže. Nekoga dana prije nego li će u školu, zamoli majku, da mu dade kruha. Dobra majčica ode smjesta k ormaru, odreže krišku hljeba, pruži mu je i reče: — Evo ti, Juriću, ali znaj, da čovjek ne žive o samome kruhu.

— Pa ti mi daj još i malo sira, odgovori mali nevaljalac.

——«o»——

Jurić jeo pekmez (marmeladu) pa njime zaprljao sebi gotovo čitavo lice. Kad ga ugledah onakva, izgrdih ga i prekorih:

— A ma što bi, da ti mene vidiš tako zaprljanu pekmezom?

— Dao bih ti stotinu poljubaca, tetice... odgovori mali ugursuz.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetke: **Plače mali pastir, koze mu neko ukrao.** U ovoj se rečenici krije ime jednoga grada u Hrvatskoj.

Odgonetke zagonetaka u 2. br. «Ml. Istranina»: 1) David, 2) ako digneš mačku za glavu, onda rep visi o mački; ako je digneš za rep, onda mačka visi o repu.

Prilog „Istarske Riječi" broj 11

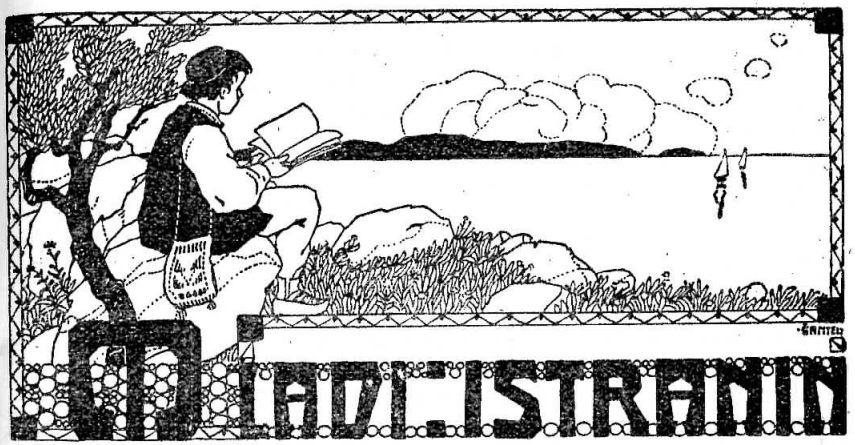

Broj 5. | U Trstu, 12. marta 1925. | God. IV.

Nikola Zrinjski — hrvatski junak

Kad je turski sultan Sulejman jurišao na grad Siget, u Madžarskoj, njega je sa svojom četom hrabro branio slavni hrvatski junak Nikola Zrinjski. Sulejmana nagovore njegove paše i generali, da piše Zrinjskome, neka mu pošalje svoju sablju. Predati kome sablju značilo je u ono vrijeme, kao predati mu ključeve grada ili tvrdjave. Pismo je glasilo ukratko:

«Pošalji mi svoju sablju, ako ti je mio život!»
A Zrinjski mu tako isto kratko odgovori:
«Dodji po nju, ako ti je mrzak život!»

Otadžbinu treba voljeti iznad svega.

❖❖❖❖

Barba Šime priča . . .

I tako vam je, mili moji, u ono davno, davno doba bilo jezero, a do samoga jezera selo. U tom selu živjeli Slaveni, naši djedi. Živjeli su mirno, a ništa nisu na svijetu tako voljeli kao ono svoje rodjeno selo. Imali su prekrasnu crkvu s velikim zvonikom. A kakva su im tek bila zvona! U čitavom onom kraju nije bilo ljepših ni miloglasnijih. Kad bi ona zvona zaslavila, činilo se, kao da se negdje otvorila vrata raja nebeskoga.

Tako je to trajalo godine i godine. Onda su odnekale navalili dušmani, čeljad drugoga roda i jezika, udarili na ono mirno slavensko selo, osvojili ga i postali oni u njemu gospodari.

I tako su ubogi Slaveni bili primorani, da ostave svoje milo selo i da negdje drugdje potraže novu postojbinu svoju.

I podju i stanu na drugoj strani jezera.

— Tu ćemo ostati i sagraditi novo selo.

Iz staroga sela nisu sa sobom uzeli ništa drugo osim svojih milih zvona. Srce im nije nikako dalo, da odu bez njih. Mila će ih zvona do vijeka sjećati kraja, gdje su se rodili, kao i starih djedova i otaca, što tamo daleko, pod zemljom, sniju vječni sanak.

No dušmani ne htjedoše da im ostave ni tu jedinu njihovu uspomenu. Iznenada nahrupe u novo slavensko selo i silom oduzeše onim jadnicima njihova lijepa zvona. Kad ih ukrcaše u svoje ladjice, razapeše jedra i krenuše.

Kad oni nasred jezera, a to se najedamput diže užasna oluja, voda uzavre i koliko bi okom trenuo, ladjice se sve porazbiše i potopiše. Sve propade: i ljudi i zvona...

I tako su, mili moji, ona slavenska zvona radije propala u dubinu jezera, nego li da zvone dušmanima svoga roda. Ona se još i danas nalaze na dnu one vode i niko ne može da ih digne. Često ih je čuti, gdje nekim čudnim, gotovo čovječjim glasom pripjevaju nekakve žalosne pjesme, kao da tuže, što moraju da leže na dnu jezera, a ne mogu se vratiti svojim dobrim Slavenima i pjevati im tamo Božju slavu i hvalu.

Iz zbirke: «Prepričane priče».

❖❖❖❖

Jedna tačka

Bilo je vruće. Put dalek, a majstor Jakov i sin mu Ivica ogladnjeli i ožednjeli. Ali ni gostiona nije bila daleko. Jakov je prvi spazi.

— Hoćemo li zajutrakovati ovdje? — upita otac, a sin mu odgovori:

— Dá, oče!

Donesu im dobar zajutrak, a oni se obojica do sita najedu. Pošto su ispraznili tanjire i čaše, stadoše u velike hvaliti gostionu.

— Dobro je ovdje i čisto. Hrana izvrsna, mi ćemo se povratiti a i druge ćemo uputiti, da se ovamo svraćaju.

Medjutim su putnici imali da nastave svoj put. Imali su sudjelovati u cirkusu kod neke zabave, pa ne bi bilo lijepo, da ih općinstvo čeka, to više, što su do sada uvijek točni bili.

Prije odlaska trebalo da plate račun. Pelivan Jakov naloži sinu, da podje po nj. Mali se pelivan vrati s računom i kada Jakov vidi ispred sebe na tanjuru onaj listić papira, od užasa mu se sva koža naježi. Strašan je bio taj račun! Sedamdeset i pet lira. Zajutrak je bio doduše slastan, ali nije vrijedio ni deset lira, a nekmo li 75.

— Ivice, podji do gostioničara i reci mu, da se ocu čini račun pretjeran. Još mu kaži, da želim govoriti s njime. Ti se pak odmah vrati.

Ivica učini, kako mu naloži otac, i odmah se povrati.

— Živo, reče otac. Ajde, da se prije nego li dodje gostioničar, opremimo, pa da mu pripremimo malenu šalu!

Koliko bi okom trenuo, oba pelivana izvade iz svojih prenatrpanih torba nekakve krokodilske kože, u koje se onda uvuku. Pogledajte sliku! Zar vam se ne čine kao pravi krokodili? Sakrivši svoje torbe u kut, oba se krokodila, veliki i mali, posade za stô. U taj čas udje gostioničar. Od čuda i groze rastvori usta i htjede

uteći, ali je već mladi krokodil skočio k vratima i zaključao ih. Sada pak veliki krokodil postavi pred nos grabežljivog gostioničara onaj račun.

— Ili nam snizi račun ili ćemo te smrviti poput lješnjaka! — rekoše mu oba krokodila, otvorivši svoja zjala s nekakvim strahovitim zubima.

A gostioničar sav dršćući od straha:

— Prostite, gospodo krokodili, ne ljutite se in ne proždrite me. Pero je krivo... preračunao sam se... potkrala mi se pogrješka... izostavio sam tačku. Ali gle, sad ću je postaviti na pravo mjesto i bit će opet dobro. Evo: umjesto 75 lira imat ćete da platite samo 7.50 (sedam lira i pedeset centezima).

Pripovijest o tački natjerala je naše krokodile u smijeh. Platili su svojih 7 lira i pô i otišli onako odjeveni pobudjujući silnu stravu medju kokama, patkama, guskama, ženama, djecom i muškarcima. Dá, čak i vojnici su ih se plašili. A tko ne bi! **Veljko.**

❖❖❖❖

I od životinja možemo štogod da naučimo . . .

Mala je Anka slušala u školi, da se ljudi mogu naučiti mnogom čemu i od životinja. Kad je izišla iz škole sretne na putu — m r a v a.

— Hm! reče ona. Zar se i od ove male životinje može čovjek čemu naučiti?

— Mrave! — reče djevojčica. Šta mogu ja od tebe naučiti?

— Šta? Zar ne znaš? Možeš se naučiti radu. Vidiš: ja ustajem rano, a legnem tek kad sunce zadje. Cijelog dana sam u poslu. Radim svoj posao marljivo, a iako znam, da za to ne ću dobiti plate. Posao mi godi, i bez posla bilo bi mi dosadno.

Anka sleže ramenima i podje dalje. Dodje u vrt. Eto ti p č e l e preda nju.

— Dobar dan, pčelice! — reče Anka. Možeš li mi ti biti učitelj? Čemu bi me ti mogla poučiti?

Pčelica brzo odgovori:

— Ja mislim, da se ti od pčela možeš mnogome naučiti, a najviše redu. Pogledaj našu košnicu! Vidi, kako je tamo sve lijepo uredjeno! Tamo nas ima bezbroj. Svaka svoj posao radi; niko ne smeta drugome. Sve mi radimo za svoju zajedničku kuću.

Blizu košnice stajao je i domaći pas. Vrti repom i umiljava se.

— Šaro! — reče i njemu Anka, a čemu me ti možeš poučiti?

— Š t e d n j i ! — odgovori pas. Vidiš ovu kost, koju sam glodao? Ona mi je ostala od ručka. Kad sam se zasitio, ja sam je spremio. Trebat će mi opet, kad ogladnim. Čovjek ne treba da rasipa, kad ima čega dosta.

Anka se nasmiješi, ostavi psa pa se uputi dvorištu.

Pred nju izidje p i j e t a o. —

— Kukurikuuuu! — prodere se on svojim grlatim glasom.

— Kukurikuuuuu! — odgovori mu Anka smiješeći se. Da li se mogu i od tebe čemu poučiti?

— O, te još kako mnogo! — reče pijetao. Prije svega naučit ćeš se onome, što će prijati tvome zdravlju. Ako hoćeš, da si zdrava, moraš i rano da ležeš i rano da ustaješ kao i ja. A to je dobro i za posao. Kad se ustane i legne rano, više može da se uradi. Ti znaš poslovicu: — Tko rano rani, dvije sreće grabi. Ako započnemo rano raditi, rano ćemo i otpočivati.

U kuhinji ugleda Anka m a č k u.

— Moco! — upita djevojčica mačku. Čemu ćeš me ti poučiti?

— Ja ne znam, odgovori mačka. Ljudi najviše vole onoga, koji je čist i pristojno odjeven, a ja ne mogu trpjeti ni najmanju mrlju na svome tijelu. Uči se čistoći, jer je čistoća pola zdravlja.

Anka se zamisli pa reče:

— Zbilja se čovjek ima dosta čemu i od životinja da nauči. Treba se truditi, da ne zaostanemo za životinjama radom, redom, štedljivošću, brigom o zdravlju i čistoćom.

❖❖❖❖

Zvjezdani dinari

Bila je jedna sirota djevojčica po imenu Mara. Otac i majka bijahu joj umrli. Ona je ostala sama. Ništa nije imala, do samo haljinicu na sebi, rubac, obuću i komadić hljeba.

Budući da se o njoj nije imao tko da stara, ona naumi da potraži dobroga Boga i da kod njega bude. Bio je mrak, kad ona krene u jednu šumu. Vani je bilo vrlo hladno.

Najedamput srete se Mara na putu s nekim starcem, koji je prosio. Molio je, da mu udijeli malo kruha. Djevojčica, iako sama nije imala više, izvadi iz torbice komad hljeba i dade starcu.

Malo zatim susrete Mara na putu jednu djevojčicu, koja je drhtala od zime. Na sebi nije ništa imala od toplog odijela. Mara, kad je vidje, skide svoj rubac i svuče svoju gornju haljinicu, pa je dade djevojčici, da se ne smrzne. Pa čak i svoje cipelice skide s nogu i dade ih djevojčici, da ih obuče, a ona ostade bosa.

Ali gle čuda!

Tek što se Mara bješe odmakla u šumu, a nebo se otvori i s neba se prosu puno zvijezda po zemlji. Mara ih stade kupiti ali to ne bjehu zvijezde, nego dinari. Mara postade vrlo bogata.

Bog je vidio Marinu dobrotu pa ju je nagradio, te se nije morala mučiti. —

Pomažimo siromasima, pa će nam i Bog pomoći!

❖❖❖❖

Ohola koka

Šepirila se koka po dvorištu, ponosna, čavrljava, a utovljena kô debela gazdarica. Eto cijelome svijetu kô da veli:

— Ja sam koka, gospodska koka — kojoj nema para u devet kotara.

— Šta se šepiriš — hoće joj vrabac nekog dana.

— Imam i zašto — odvrati koka — pa reci mi dangubo koga voli više od mene naša planinka?

— Aha, lijepa gospo — nasmije se vrabac mudrijan — voli te, jer joj neseš jaja, a hrani te za nož.

— Bježi, da te ne kvrcnem kljunom po ludoj tikvi — rasrdi se koka. —

— Za nož, za nož — nasmije se opet vrabac i odleti.

Koka, cholica, osta kô ubijena, jer je istina uvijek gorka.

Barba Rike.

Zgodni odgovori

Šetao Jurić obalom i opazio nekoga učenika, gdje sjedi i uči.

— Pa šta ćeš ti biti, kad neprestano učiš? — upita ga Jurić.

A učenik njemu:

— Ne znam, šta ću biti, samo znam, da ne ću biti magarac.

Jurić upita neko siroče, koje je prosilo:

— Tko ti je otac?

— Svaki dobar čovjek, odgovori siroče.

— A tko ti je mati?

— Svaka dobra žena.

— A tko ti je brat?

— Tko me mnogo ne pita, već brzo daje, što može.

✣✣✣✣

Za majkom

(Nastavak.)

— Onda ćeš ti za to da odgovaraš — odgovori mi hladno. Tvoj je posao, da uvrebaš zgodu, kad će mali biti sâm, pa da ga gurneš u kakvo jezerce. To ti ne će biti teško, jer se Kaptal često igra sâm po bašti, pa budeš li sve lijepo namjestio, kao što treba, izgledat će, kao da je slučajno pao u jezero i utopio se.

Zgrozio sam se, kad sam čuo, kako grof nečovječno govori. Nije mu bilo žao ni nevinog djeteta ni nesretne matere, koja bi možda svisla za izgubljenim sinom. No ipak sam se savladao, da mu ne bi lukavo oko proniklo u moju dušu. U isti se mah sjetih nečega, što bi mi moglo biti od velike koristi.

— Čekaj, dragi moj, pomislih u sebi, i lisica je lukava, pa ipak kad tad dolija i ona.

— E pa dobro, kušat ću — rekoh mu. Nego što ćete mi dati za to.

— Eno, vidiš ovu kesu punu zlata, reče grof i pruži mi je. Govorio je ljubazno, gotovo prijateljski. Polovicu ću ti odmah dati, a ostatak čim svršiš svoj posao. Žuri se, dakle, momče, ako želiš, da dobiješ i drugi dio novaca.

Novce sam primio i izbrojio. Bilo je dosta. Strpao sam pare u džep i obećao grofu, da ću danju i noću vrebati, samo da se što prije dočepam maloga Kaptola. Grof se sa mnom rastao prijateljski, Kad sam izišao, dugo sam tumarao po šumi. Mislio sam, kako će biti najbolje da uradim. Tvrdo sam naumio, da dijete ne ubijem ni za živu glavu; dok sam opet odlučio, da ću ovu zgou upotrebiti, da sebi pomognem.

— Pa što si to namislio? — upita ga žena, koja je do sada pažljivo slušala njegovo pričanje.

— Evo to — da derana ukradem. Mati će misliti, da mu se desila kakva nezgoda, a ni sâm stric ne će znati, da je živ, odgovori joj Rolet. Ali sad slušaj dalje! Danju sam i noću obilazio oko bašte i gledao da uhvatim Kaptala. No sva je moja muka bila uzalud.

Naposljetku vidim i njega jednog dana, gdje sâm dolazi u vrt. Ja potrčim za njim, i kako u blizini ne bijaše nikoga, zgrabim ga i zatisnem mu u usta rubac, da ne može vikati. Zatim ga odnesem do ribnjaka, koji je bio navrh bašte, a bio je vrlo dubok. U njega bacim Kaptalovu kapu i mrežu, kojom je hvatao leptire, pa što sam brže mogao, utečem odatle. Dijete sam predao tebi u ruke — kaošto znaš — od tebe se požurih opet grofu, da primim one ostale zlatnike. Na dvoru su već opazili, da nema djeteta. Grof je čuo za to, pa mi je odmah dao ostali novac, ali mi je pri tom ponovo zaprijetio, da o tome ne kažem nikomu ni rječice.

— Znaš dobro, da će te ovjesiti, ako doznadu, da si ga ubio, reče mi grof. Zato: jezik za zube!

Obećao sam mu, da ću šutjeti kao zaliven. Nisam počasio časa, nego se odmah uklonih odanle, da se ne bi kakogod doznalo... I evo — dovle smo sretno došli, i sad smo bez brige.

— Pa šta misliš sada s onim malim deranom? — zapita ga žena zamišljeno.

— Šta ću s njime? — Odgojit ću ga i čuvati kao oko u glavi, — odgovori Ciganin i nasmija se. Vrijedi meni onaj deran mnogo! Eto, već sam do sada dobio na njemu stotinu zlatnika, a dobit ću još deset puta toliko, tek da nastupi ono zgodno vrijeme. Sad ga vodim u Italiju, gdje se za nj ne će niko raspitivati niti će ga tko tražiti. No doći će već dan, kad ću ja opet da potražim moga grofa Sesila i da mu javim, da je Kaptal živ i zdrav, pa ću mu zaprijetiti, da ću ga prijaviti Kaptalovoj materi. I tako, kadgod budem zatražio novaca, uvijek će morati da mi ih dade, a kad više ne bude mogao — e, onda ću derana prodati materi njegovoj, koja će zacijelo dati za nj toliko zlata, koliko bude sam težak. No, ženo, što veliš na ovo?

— Sve si to lijepo zamislio i uradio, da bolje nisi mogao — poviče ona sva radosna. Time ćemo obogatiti, da će nam biti dosta za cijeli život. Ala će to biti krasno!

— Tako je, i ja se od svega srca radujem — lukavo se nasmiješi ciganin. No još se većma radujem, što sam onako nasadio lukavog lisca — grofa. Alaj će bjesnjeti, kad uvidi, kako ga vučem za nos, i kad bude morao da mi i opet broji zlatnike! Ta srce će mu pući od jeda!

Sad uze i žena, da se zajedno s njime smije. Za tim ustanu i krenu, da dostignu djecu, koja su ih na vrhu brda čekala.

(Slijedi.)

✣✣✣✣

Pitalice

Pitali mačka: — Ima li mnogo mačaka na svijetu? A on odgovori: — Meni je mnogo i jedna.

Pitali zeca: — Ima li što sladje od glavice kupusa? A on odgovori: — Sladje su dvije glavice.

Pitali siromaha: — Gdje te svrbi? — A on odgovori: — Gdje me god počešeš.

Iz moje torbice

Jurić i poslovice. Juče su ga kod objeda korili, što ne će da uči. Neko je vrijeme šutio, a onda se najednom oglasi: Čemu da učim, kad nam je i sam učitelj u školi kazao, da čovjek se uči, dok je živ, pa opet lud umre...

——«o»——

Ovih dana došao nam u posjete neki strani gospodin i pripovijedao, kako on vrlo dobro poznaje Jurićeva oca. Jurić ga gleda i gleda i naposljetku progovori: — Vi ste, dakle, gospodine morali s mojim ocem da izjedete mnogo soli?

— Kakve soli? — u čudu će onaj gospodin.

— Pa ima poslovica, koja veli: Dok čovjek s čovjekom ne izjede tovar soli, ne može ga dobro poznati.

——«o»——

Korili Jurića, što nema pameti. Najzada se Jurić naljuti pa će: — Tko veli, da ja nemam pameti? Imam ja pameti dosta... — Ne znamo, gdje ti je ta tvoja pamet. Deder je pokaži — navalili drugi. — Evo je! — reče Jurić i isplazi jezik.

Otac ga šviknu šibicom i okosi se na nj: — Tko te je naučio pokazivati jezik.

A Jurić plačući: — Pitali ste me, da vam pokažem moju pamet, a ja sam vam pokazao jezik, jer poslovica veli čisto i bistro: sva mu je pamet na jeziku. Pa valjda je i meni — moja-a-a-a-a...

——«o»——

Jurić plače, da ga je čuti čak u drugo selo. Svi se zgrnuli oko njega i pitaju ga, zašto plače?

— Pojeo sam čokoladu-u-u-u-u... odgovara Jurić jecajući.

— Pa dobro — pojeo si je — ne treba zato da plače, mire ga ljudi.

— Da, ali ja bih je htio natrag imati-i-i-i-i...

——«o»——

Pitali Jurića: Kako dugo traje najkraći dan u godini?

— Od jutra do večera — odgovori pametni Jurić.

Teta Luce.

Zagonetke:

a	a	a	a
a	a	k	m
m	r	r	r
r	u	u	š

mnogo drveća
pravi ure
žensko ime
mjera za papir

——«o»——

Odgonetke zagonetaka u 4. br. «Ml. Istranina»: 1.) Mostar; 2.) Bakar.

Prilog „Istarske Riječi" broj 13

Broj 6. | **U Trstu, 26. marta 1925.** | **God. IV.**

Molitva Bogu.

O, Bože naš!
U tebe se svi uzdamo.
Jer mi tvoju ljubav znamo,
Kojom sve nas pokrivaš, Oče naš!

O, Bože naš!
U svjetlosti divnog raja,
Obitavaš prepun sjaja,
Otud sav svijet upravljaš, Bože naš!

O Gospod naš!
Tvoje sveto ime samo,
Svi ćemo da proslavljamo,
A ti da nas gledaš, Gospod naš!

(Sva dobra djeca naučit će ovu lijepu molitvicu naizust!)

❖❖❖❖

Isusov dolazak u Jerusolim

Isus je znao, da se Židovi o svom najvećem blagdanu, Vazmu, skupljaju u Jerusolimu, stoga se i on spremaše, da u toj zgodi bude tamo, da uči ljude svojoj nauci. Uz put sazna, da je Lazar, njegov dobar prijatelj, bolestan i podje, da ga posjeti. Kad stiže kući njegovoj, Lazar već bijaše umro i Isus zatraži, da ga odvedu onamo, gdje mu je grob. Kad stigoše na grob, Isus zovne Lazara i Lazar ustade iz groba obavijen mrtvačkim pokrivačem. Tu je bilo mnogo ljudi, koji nisu vjerovali, da je Isus sin Božji, a kad vidješe, da on mrtve oživljuje, uvjeriše se, da je on u istini sin Božji. I kad se razidjoše, svuda pričahu o svemoći Isusovoj.

Poslije nekoga vremena dodje i Isus u Jerusolim. Mnogi ljudi, koji ga dotle nisu vidjeli, ali su o njemu slušali, radovahu se njegovu dolasku i spremahu se, da ga dočekaju. Kad je Isus u nedjelju, jašući na magarcu, ulazio u Jerusolim, cio se grad uzbuni i silan ga je svijet dočekao, bacao na put pred njega grančice,

cvijeće i svoje haljine prostirao po putu, kojim će Isus proći i pjevao: — Hozana sinu Davidovu! Blagoslovljen, koji ide u ime Gospodnje! Hozana na visini!

Isus je najprije otišao u crkvu, i u njoj je našao mnoge ljude, koji su ondje kupovali i prodavali. Isus im reče: — Dom moj, dom je molitve, a vi od njega načiniste hajdučku pećinu.

I sve ih istjera napolje. I tada mnogi slijepi, sakati i bolesni dolažahu Isusu da ih izliječi. I svijet se još više uvjeri, da je on zaista sin Božji, jer je bolesne izliječio.

Taj dan, kada je Isus ušao u Jerusolim, zove se Cvijetna Nedjelja ili Uličnica, a tako se zove zato, što su onog dana pred Isusa bacali cvijeće i grančice maslina.

❖❖❖❖

Tudje guske — skupo pečenje

Miliću ukradoše deset bijelih gusaka. Prijavi vlasti i reče, da sumnja na svoga susjeda Zarića, koji je takodjer imao sve same bijele guske. Milić drugo nije imao da navede, do to, da je dan prije Zarić svoje guske prodavao.

Kako se prodaja nije mogla dokazati, to je zlo stajalo po tužioca, a u toliko gore, što je Zarić bio imućan čovjek, a do sad ne bijaše mrlje na njegovu poštenju.

Pokažu Miliću sve Zarićeve guske, ali ko će ih poznati, kad sve bijahu bijele i jednako velike.

Tada umoli Milić sudiju, da se istjeraju sve guske na livadu, pa će se uvjeriti, da će u veče deset doći u njegovo dvorište.

Učiniše mu po volji i cijelo selo je radoznalo gledalo, kako pandur tjera guske na livadu.

I nije se prevario. Kad bi u veče, a guske stadoše gakati ispred Milićeve kapije, gdje su sa radošću dočekane.

Bogati Zarić se osramotio i još ga sud oglobi.

Po njemačkom.

❖❖❖❖

Otac upravlja brodom

Užasna je bura bjesnjela na moru. Strah i trepet vladao na jednom brodu, koji su morski valovi dizali i spuštali kao neku igračku. Putnici su već mislili, da im je kucnula posljednja ura pa su već preporučili Bogu dušu.

Svi strepe samo u jednoga djeteta, krmilarova sinčića, nema strahu ni traga.

Neki putnici zapitaju: — A zar se ti ne bojiš, da će nas ova strahota upropastiti?

— Ne bojim se, odgovori dijete, jer moj otac upravlja ladjom.

Te riječi bezazlenoga djeteta osokoliše prestrašene putnike. Oni se sjete Boga, oca sviju ljudi, koji upravlja sudbinom njihovom.

Bura je još neko vrijeme bjesnjela, ali putnici se više nisu plašili, jer se u njih rodilo pouzdanje u Boga, dobroga i moćnoga oca sviju ljudi.

Čeh, Leh, i Meh

Blizu Krapine u hrvatskom Zagorju nalaze se tri brda. Na jednom od njih vide se i danas razvaline staroga grada, koji se takodjer zvao Krapina. Priča se, da je u vrlo davno vrijeme u tom gradu živio knez, koji je bio Slaven. On se pokoravao rimskom caru, jer su u ono doba i sve hrvatske zemlje bile rimske, i car je tu imao svoju vojsku i svoga namjesnika.

Kad je krapinski knez umro, ostavi za sobom tri sina: Čeha, Leha i Meha i jednu kćer Vilinu. Uz Krapinu sagradiše braća na obližnja dva brda još dva grada: jedan se zvao Psar, a drugi Šabac. Sada je svaki brat stanovao u svom gradu.

No braći nije bilo s voljom, što su se morala pokoravati namjesniku rimskoga cara. Poradi toga počnu se tajno dogovarati, kako bi se oslobodili gospodstva rimskoga. Ali sestra Vilina javila je sve to namjesniku rimskoga cara.

Kad braća doznadu, da ih je sestra izdala, ulove je i zazidju u jednu kulu kraj grada, koju narod još i danas zove Vilin-kula. Medjutim pak su braća ipak udarila na namjesnika rimskoga cara te ga ubiše. No sad se rimska vojska diže na pobunjenike, koji su takodjer imali svoju vojsku, sluge i podanike.

Rimska je vojska bila jaka, te se braća nisu mogla od nje odbraniti. Poradi toga su sabrala svoje i otišla tamo preko velike rijeke Dunava. Čeh je nastanio zemlju Česku, Leh Lešku ili Poljsku, a Meh Moskovsku ili Rusiju.

No njihovi su ljudi ostali u našim zemljama, gdje se slavno održaše do dana današnjega i održat će se do vijeka.

Po narodnom pripovijedanju.

❖❖❖❖

Starac i nauka

U ono vrijeme, dok još ljudi nisu znali ni dimnjake na kućama da grade, življaše u jednoj šumi kod ovaca neki starac sa svoja dva unučeta. Oni imadjahu jednu kolibu, na kojoj bijaše samo jedan otvor, što im služaše za vrata. U kolibi su ložili vatru i grijali se. No tu je bilo toliko dima, da ga oči nisu mogle da podnose. I tako su se oni grijali s velikom mukom. Malo bi se ugrijali, a onda bi istrčali napolje, da odmore oči od dima i obrišu suze.

Jednoga dana djeca bijahu izišla do ovaca, a starac ostao u kolibi sâm, da se grije. Najedanput pojavi se na vratima nekakva svijetla ženska prilika, baš kao da je vila. Starac je jedva razabra kroz dim i zapita:

— Tko si ti?

— Ja sam Nauka — reče ona.

— A po što si došla?

— Došla sam, da te naučim, kako ćeš istjerati taj dim iz kolibe, pa da se više ne daviš i ne gušiš u njemu.

— A kako bih to mogao učiniti?

— Vrlo lako! Napravi na vrhu kolibe malen otvor i vidjet ćeš, kako će dim kroza nj odmah da izidje.

— Što? Dim da izidje na jednu malenu rupu, dok ne može kroz ona široka vrata, što ih samo radi njega držim neprestano otvorena?

Trlja starac oči i guši se u dimu.

— Hoće, samo ti uradi ono, što ti rekoh — reče Nauka.

— Ne ću da rušim kolibu, kad znam, da mi to ništa pomoći ne će...

Okrenu starac glavu jadajući se i brišući suze od dima.

Ženske prilike nestade. Malo zatim dodjoše djeca od ovaca. Starac izidje, da malo odmori oči od dima. Onda ode na obližnji potok, da pije vode...

Ona ista ženska prilika javi se i djeci i predloži im ono, što je i starcu predložila bila. Djeca je poslušaše. Brzo se uspeše na vrh kolibe i učiniše na krovu rupu toliko široku, koliko može dim da se provuče. Dim odmah navali na onaj otvor, provuče se kroza nj i koliba se u jedan čas isprazni. Kad se djeca spustiše s krova na tle, one je prikaze bilo već nastalo. A vatra puckaraše u kolibi bolje i veselije negoli ikada prije. Djeca se razveseliše, što ih dim nije više dušio i stadoše pjevati.

Kad se vrati starac i vidje kolibu čistu od dima, on se začudi:

— Što je s dimom, djeco? — upita ih on.

— Istjerali smo ga! — pljesnuše djeca rukama od radosti. I ispričaše djedu sve, što im je ženska prilika kazala i šta su po njenom naputku uradili, te istjerali dim iz kolibe.

Starac sav veseo sjedne i on uz vatru i reče:

— E, moja djeco, moje je vrijeme prošlo, a vaše nastalo. Ja sam mislio, da je najbolje ono, što ja znam, i zato nisam primao nikakve nauke. Ali sad vidim, da je nauka pomoću vas prodrla čak i u ovaj naš mračni kut i osvjetlila ga... Od sada stare poštujte, a učene ljude slušajte i učite se od njih.

S. D.

❖❖❖❖

Mrtva tica.

Gojko pošô da obidje
Svoju dragu ticu.
A kad tamo — našao je
mrtvu siroticu.

Zatvorene male oči,
A krioca hladna,
A nit joj je zima bilo,
Nit je bila gladna.

Nego mora da joj žao
Slododice svoje,
Mora da joj žao luga,
Gdje tičice poje.

❖❖❖❖

Odaklen utorak?

Kada su još Hrvati bili pastirski narod, dogonili bi iz planina u selo stoku uvijek u subotu u večer i tu bi predanili u nedjelju slušajući službu božju. U ponedjeljak bi se vratili u planinu, kuda bi stigli pod večer ili sutradan u zoru. Onda bi opet utorili ovce, t. j. stjerali ih opet u tor i taj se dan prozvao po tome utorak.

Dva majmuna

Dva majmuna živjela su u jednoj kući, pa opaze dječje haljine: jedne muškog, a jedne ženskog djeteta. Oni se dogovore, da se obuku u te haljine, da vide, hoće li ih poznati. Ujutru, još dok su djeca spavala, obuku se oni: jedan u muške, a drugi u ženske haljine. Oni počnu gledati jedan drugoga i počnu svukud trčati, pa i po prozorima i po krovu.

Vide ih iz susjedstva, pa pomisle, da su ono djeca, te ih zvahu, karahu i moljahu, da se ondje ne igraju, a majmuni da puknu od smijeha govoreći jedan drugome:

— Vidiš, kako nas ne poznaju...

Na viku čeljadi izidje jedna baba pa se nasmija govoreći:

— A oči vam ne ispale! Zar im ne vidite repove? Nisu ono djeca, nego majmuni.

— Ludi li smo — crna nam pamet! Kad nas i ćorava baba poznade po dugačkim repovima, kako ne će ostala domaća čeljad?

U laži je plitko dno.

Vuk Vrčević.

❖❖❖❖

Vrijedna unuka

Stara majka uči plesti
Unučicu svoju milu.
To je škola vrlo stara:
Na majčinom dragom krilu.

Stara majka tako dobra,
A poslušna unučica, —
To je slika vrlo stara;
Na njoj uvijek druga lica.

Ova ista stara duša
Učiteljka sada što je,
Učenik je negda bila
Na kriocu majke svoje.

A ti, mala, što sad učiš,
Viš': tako ćeš kadgod i ti
Unučici svojoj dragoj
Učiteljka dobra biti.

Čika Jova.

Pijetao i lisica

Opazio pijetao lisicu pa brzo poleti na plot.

— Sleti dolje, pijevče, da se razgovaramo, reče mu lisica.

— Čekaj malo, lijo, da upitam psa, hoću li sletjeti, odgovori joj pijetao.

Čim je lisica osjetila, da je pas blizu, onog je časa u najvećem trku pobjegla u šumu.

Pitanice

1. Pitalo dijete oca - sužnja: Zašto, babo, dade gospodinu ono jagnje? — He, moj sinko! Bolje je dati jedno s mirom no dva silom.

2 Pitali psa: Zašto toliko laješ? — Zato što nemam drugog zanata.

3. Pitao neko Istranina: — Kako u vas pjevaju? — Nikakve ti druge pjesme ne znam osim kukati i naricati.

Pastir

Nema bolje od pastira,,
Nema ljepše od pastira!
Stado svoje čuva
U svirale duva:
— Ele divne sreće!

Ima sala, mesa, hljeba,
Za odmor je tu koljeba,
Otud stado čuva,
U svirale duva:
— Ele divne sreće!

Svirale kad mu dosade.
Kožni mijeh onda vadi.
U „mesnicu" tada
Duva svoje jade:
— Vjetru ih predade. *Sp.*

Za majkom

(Nastavak.)

III.

Ostavili smo djecu, kad su ono legli pod drvo u hlad, da se malo odmore od mučna putovanja. Mirno su ležali jedno pored drugoga naslonivši glave na ruke. Tako su oni posmatrali kraj, koji bijaše vrlo lijep. Bili su usrijed savojskih planina, uokolo dizali se visoki bregovi s vječitim snijegom i ledom na vrhuncima svojim.

Sunce se sve niže i niže spuštalo i svojim je posljednjim zracima čisto pozlaćivalo vrhove visokih bregova. Laki, crvenkasti oblaci zastirali su svaki čas sunce i ma da je bilo sve uokolo tiho i mirno, da se ni listak na drvetu nije micao, ipak se od časa do časa čula mukla tutnjavina, koja je naličila grmljavini ili dalekoj pucnjavi topovskoj. To prouzrokuje smrznut snijeg i led, što se ljeti strašnom hukom i tutnjavom odvaljuje i kotrlja dolje u ponor. Blizu mjesta, gdje su legla dva naša junaka, mogao si vidjeti čas krasne zelene livadice a čas pusto golo stjenje. Oni su još bili mali, no ipak su uživali divećí se divnoj prirodi, koja im se pružila pred okom kao knjiga puna šarenih slika.

— Alaj je ovdje ljepo — progovorit će Pera i pogleda uokolo.

— Ovakove krasote, reče Kaptal, nema ni u našoj bašti, i da mi je ovdje sad mati, zamolio bih je, da tu sagradi kuću i da se u njoj nastanimo.

— Šuti, Kaptale, nemoj više govoriti o svojoj materi, progovori Pera malo žestoko, jer kad samo pomisliš na nju, odmah ti

udare suze na oči, a to znaš, da ne mogu da trpim. Eto vidiš, već plačeš.

— Oh, Pero, pusti me, da se sit naplačem — odgovori mali Kaptal s tugom na srcu. Barem sada, kad nisu tu Rolet i njegova žena!... Vidiš, uvijek me tuku, čim jednu suzu samo pustim, pa to mi je tako teško, da bih često volio umrijeti.

Bol nadvlada našega Kaptala. Pokrije lice rukama i tako je plakao gorko, da je svoga druga uvelike rastužio. Pero sjedne pokraj svog tužnog Kaptala i gladio ga je po njegovoj plavoj kosi, da mu time pokaže svoje saučešće.

Pera je upravo mislio, kako bi razveselio svog nesretnog druga, kad pored njih proleti šaren leptir i stane na nekom cvijetu nedaleko od njih. Kad ga Pera opazi, trgne Kaptala i prišapne mu:

— Gle, ala je lijep!

— A tko to? — zapita nesretno dijete.

— Pa eno — onaj leptir ondje... Zar ga ne vidiš?

Kaptal obriše oči pa kao i svako drugo dijete odmah zaboravi na bol i tugu, čim je vidio šarenog leptira.

— Sad ću ja njega uhvatiti. Ne će on meni utećí... poviče Kaptal. Ustane, počne se polako približavati leptiru i već je mislio, da će ga uhvatiti, kadli leptir odleti s cvijeta i tako uteče svome neprijatelju. Odleti preko šarena cvijeća upravo u šumu. Pera vidivši to, stade se smijati, ali Kaptal ne budi lijen već trkne za njim.

— Pričekaj me samo malo, poviče Peri. Za malo pa me evo natrag zajedno s leptirom.

U času ga nestade iza grmlja, kojega je tuda bilo dosta, i Pera ga izgubi sa svim iz očiju i još se je uvijek slatko smijao uzaludnoj muci Kaptalovoj.

Prodje pet časaka, pa još pet — a Kaptala nema te nema. Kad prodje čitav četvrt sata, a od Kaptala još ni traga ni glasa, zabrinu se Pera i stane ga zvati.

— Kaptale! Gdje si, Kaptale?

Od nikuda odgovora. Samo što se jasno čuo odjek Kaptalova imena.

—

— Kaptale! Kaptale! Ta mani se već jednom tog leptira! Vrati se! Kaptale! Kaptale! Kaptale!

Pera spusti glavu i stade slušati, da li će mu odgovoriti. Ali i opet sam odjek te odjek. Pera se sad preplaši. Podje i sâm istim pravcem u šumu, kuda je bio otišao i Kaptal. Gledao je i tražio na sve strane, no uzalud. Zatim se vrati na svoje prvašnje mjesto misleći da će ga ondje zateći. I opet se prevario u nadi. Još ga jednom zovnu po imenu, pa kad mu se ni sada ne odazva, potrči niz brijeg, da javi poočimu, kako je nestalo Kaptala. Na putu ga sretnu Ciganin i Ciganka. (Slijedi).

Iz moje torbice

Otac dade Juriću pismo, da mu ga ponese na poštu. Jurić kao Jurić zaboravio, da ga baci na poštu, pa kad je bilo u veče poslije večere, zapita ga otac, dali je dao na poštu ono pismo. Jurić odgovori: — Jesam. Otac će nato: — Baš mi je drago. Ono je pismo za strica; pišem mu, da ti kupi jedan lijepi mali automobil i da ti ga donese sjutra sa sobom.

Da vam je bilo vidjeti Juraćev nos!... Kako li se protegnuo!...

——«o»——

Učitelj je objašnjivao djeci glasove, što ih životinje daju od sebe. Tako se za lava veli, da riče, za psa, da laje, za mačku, da mijauče i tako redom.

— A za ribe? — upita Jurić.

— One ne daju nikakva glasa, reče učitelj. Ribe šute.

— Ali ne naše — reče Jurić. Naše ribe, kad ih mama friga — plaču...

——«o»——

Jurić se jednoga dana tužio, da u školi dobivaju nagradu baš ona djeca, koja su najmanje vrijedna. A otac njemu: — Čudno, da je još nisi dobio i ti...

——«o»——

Jurić dodje jednog dana u jednu kavanu, koje su stijene bile sve obložene zrcalima. Stoji Jurić nasred kavane i gleda, čas ispred sebe, čas na lijevo čas na desno. — Što to gledaš? — upita ga konobar, koji je onuda prolazio. — Pa gledam u onu djecu tamo preko... Znam da sam ih negdje vidio, a nikako se ne mogu sjetiti, kako se zovu — odgovori Jurić lupajući se šakom po čelu.

——«o»——

— Juriću, ljutila se mati, ti uvijek zaboravljaš reći «hvala!», kad što dobiješ... — Kako da ne zaboravim, kad tako rijetko što dobijem... odgovori Jurić.

——«o»——

Kuma Marica Juriću: — Ajde, Juriću, kaži ti meni, voliš li ti više kumu Maricu ili ovog lijepog drvenog konja?

Jurić odgovori: — Ja volim kumu Maricu, koja će meni pokloniti tog lijepog, drvenog konja.

——«o»——

Danas je Jurić došao na trg medju djecu pa će im: — Ajde, tko će od vas, da nekoliko puta izgovori brzo: **Šaš devetorošaš, ala se razdevetorošašio!»** Svima se zapleo jezik. Neko će uto: Ajde, ti Juriću, kaži nekoliko puta, ali žurno: — **Tigirim Mitirigović i Tigirimitirigovica.»** Jurić nije ni do kraja došao i već se zapleo kao pile u kučine.

Teta Luce.

Zagonetke: Ja sam žensko ime. Izbriseš li mi posljednje slovo, onda sam jedan mjesec u godini.

Odgonetke zagonetaka u br. 5. «Ml. Istranina»: **Šuma - urar - Mara - arak.**

Prilog „Istarske Riječi“ broj 15

Broj 7. | U Trstu, 9. aprila 1925 | God. IV.

Uskrsnuo je, kako je rekao . . .

Isus nam je uskrsnuo
Djeca mila, slavski rode!
Iz groba je uskrsnuo
Spas čovječtva i slobode!
Uskrsnu nam — a i s njime
Hrvatsko nam dično ime.

Isus nam je uskrsnuo!
Svuda nek se glas taj ori.
Po palačam' i kolibam'
I po doli i po gori.
On uskrsnu vama svima:
Bogatima, sirotima.

Neka Uskrs blagdan sveti
Na paćeni rod moj sleti,
Nek ga složi i sjedini,
Molim ti se, Bože silni!

Po Miloradu.

❖❖❖❖

Muka i smrt Isusova

Poslije Zadnje večere, u četvrtak u veče, ode Isus s učenicima u selo Getsemani, u jedan vrt, da se pomoli Bogu. U vrtu se odijeli od svojih učenika i podje na jedno osamljeno mjesto, pade na koljena i poče se moliti Bogu. Kasnije dodje i Juda s nekoliko momaka naoružanih kopljima i noževima. Juda reče tim momcima:

— Koga ja poljubim — onaj je! Držite ga i vežite!

Zatim pristupi k Isusu i reče:

— Zdravo, učitelju!

I poljubi ga u ruku. Isus mu odgovori:

— Juda! Zar poljupcem izdaješ sina Božjega?

Tada pridjoše momci, uhvatiše Isusa i vezaše ga. Učenici počeše da ga brane, ali im on reče:

— Pustite, neka rade, što hoće!

I oni ga uhvate, svežu i odvedu u Jerusolim poglavaru svećeničkom, koji se zvaše — Ana.

Ana upita Isusa, čemu je učio ljude? Isus mu odgovori:

— Ja sam uvijek učio javno u zbornici i u crkvi, gdje se svi Judejci skupljaju i ništa tajno ne govorih. Što pitaš mene? Pitaj one, koji su slušali, što sam im govorio.

Ana ne htjede suditi Isusu, već ga posla najstarijem svećeničkom starješini — Kajafi. Kod Kajafe se skupiše starješine židovskog naroda, da se dogovore, kako će osuditi Isusa. I dobaviše mnoge svjedoke, da svjedoče protiv Isusa, ali svaki je drukčije govorio i odmah se je vidjelo, da ne govore istinu. Niko od njih ne iznese ništa, za što bi Isusa trebalo odsuditi na smrt. Isus je samo šutio. Tada Kajafa reče Isusu:

— Zar ništa ne odgovaraš na ovo, što se protiv tebe svjedoči?

Isus je i sada šutio. Tada Kajafa zapita Isusa:

— Zaklinjem te živim Bogom, da nam kažeš, jesi li ti Sin Božji?

Isus odgovori:

— Jesam.

Kajafa tada reče sucima:

— Evo sada ste čuli iz usta njegovih, kako vrijedja Boga. Šta mislite?

Suci odgovoriše svi u jedan glas:

— Zaslužio je smrt.

I počeše na nj pljuvati i tući ga. To je bilo u noći od četvrtka na petak.

Kad za to saznade Juda, pokaja se i ode te se objesi.

Ali kako su u ono vrijeme Židovi bili pod vlašću Rimljana, to odvedoše Isusa sjutra dan rano u petak k rimskom upravitelju Ponciju Pilatu, da mu i on sudi. Pred njime su nalagali, kako da tobože Isus nagovara svijet, da ne plaća caru porez i kako on sâm za sebe govori, da je car. Pilat upita Isusa:

— Jesi li ti car židovski?

Isus mu odgovori:

— Carstvo moje nije od ovoga svijeta. Ja samo dodjoh na svijet, da naučam istinu, a tko je god od istine, taj sluša moj glas.

Pilat vidje, da Isus nije kriv i ne htjede ga odsuditi na smrt. No Židovi vikahu: — Raspni ga! Raspni! I tada Pilat naredi, te mu obukoše crvenu haljinu i metnuše mu na glavu trnov vijenac, da ga time kazni. Vojnici su ga šibali i tukli po obrazima i vikali:

— Raduj se, care židovski!

Tako izmučena Pilat ga izvede pred narod, ne bi li se sažalio na njega. No svjetina i opet vikaše:

— Raspni ga! Raspni! Ako ga ne raspneš na križ, nisi prijatelj rimskoga cara, i mi ćemo te tužiti njemu!

Pilat se preplaši i osudi Isusa na smrt i dozvoli, da ga raspnu na križ. Tada napraviše križ i dadoše ga Isusu, da ga nosi. Križ je bio velik i težak, a Isus je noseći ga više puta pao. Za njim idjahu mnogi

ljudi i plakahu. Kad su stupili na brdo Kalvariju, ponudiše Isusu, da pije octa pomiješana sa žuči. To je bilo jako piće, koje bi čovjeka tako omamilo, da bi lakše snosio muke. No Isus to odbi. Zatim su zabili križ u zemlju, metnuli na nj Isusa, raširili mu ruke i tako ga prikovali na križ. Isus se pet sati mučio na križu i opet je rekao:

— Oče, oprosti im, jer ne znadu, što čine!

U podne pade na zemlju tama, koja je trajala tri puna sata. Kad Isus ožedni, zatraži vode, a oni umočiše spužvu u žuč i ocat i pruže mu je na dugačkom kôcu. On samo okusi i reče:

— Svršeno jest!

Zatim reče:

— Oče, u tvoje ruke predajem duh moj!

Tada se zemlja zatrese, kamenje se raspadalo, grobovi se pootvoriše i mnogi pravedni ljudi izidjoše iz groba. Ljudi, koji bjehu tu, preplašiše se i razbjegoše. I tada se svi uvjeriše, da je Isus zaista sin Božji. To je bilo na Veliki Petak.

❖❖❖❖

Na Veliki Petak

Pobožnim srcem, ljubavlju vjere,
Čistotom duše istine prave,
U hram stupite Istrani mali,
Pa svoje smjerne priklonte glave.
Priklonte glave, hrvatska čeda,
U hramu svetom pred likom Boga,
Koji zbog pravde, istine, vjere,
Razapet bješe rad stada svoga.

K.

❖❖❖❖

Pismo iz dalekih krajeva

U najjužnijem kraju Jugoslavije, nedaleko grčke granice, nalazi se grad Bitolj. U tom gradu izlaze novine: «Južna Zvezda», što je uredjuje g. Spasoje Hadži Popović. Gosp. Hadži Popović voli svu jugoslavensku djecu, pa i ovu našu istarsku, zato on i prati s mnogo ljubavi ovaj naš mali listić.

Kad su se odredjivale granice izmedju Jugoslavije i Grčke, dogodilo se, da je nekoliko stotina tisuća Jugoslavena palo pod grčku vlast. Ti su Jugoslaveni, sve sami Srbi; oni su vrlo nesretni, jer ne uživaju nikakovih prava. Najteže je njihovoj jadnoj dječici. Ni oni nemaju škola u svojem jeziku, a tudjinci učitelji ne gledaju, nego kako bi one srpske mališe pretvorili u zgoljne Grke. No to im ne će poći za rukom. To se najbolje vidi iz pisma, što nam ga je ovih dana g. Hadži Popović pisao i što ga mi evo ovdje donosimo zahvaljujući od svega srca dobrom našem prijatelju, koji nas se ovako milo sjeća.

Draga dečice!

Ja čitam i pažljivo pratim vaš lepo uregjivani list «Mladi Istranin», koji vas u vašem lepom zavičaju hrani najlepšom duševnom

hranom. I taj list, taj lepi vaš glasnik, i nagnao me, da vas ovim kratkim pismom upoznam s jednim velikim brojem vaše porobljene braće u Grčkoj koja su kao i vi mučenici vremena i lišeni svih kulturnih blagodati.

Na jugu naše Jugoslavije od Lerina pa sve do Soluna i oko varoši Lerina, Kostura, Vadene, Gumendže, Jenidže Vardara, Kunoša i drugih gradova žive čista vaša rogjena braća u vezanoj celini bez ičijih drugih primesa. Ta su mesta sticajem vremena ostala u grčkoj državi pod tugjom upravom. Hiljade dece, braće vaše, lišena su govora maternjeg jezika. Ta su deca u prisustvu grčkih inkvizitora prinugjena, da se mimikama[1]), kao gluhonemi sporazumevaju. Mesto našeg miloj i dragog: «dobro jutro!», oni sa bolom u duši izgovaraju: «kalimera»! Mesto našeg, vekovima očuvanog i negovanog «Oče naša», vaša braća po naredbi grčkih daskala čitaju: «Pater imon», molitvu koju oni ne znaju niti razumeju. No zato i pored svega toga ne uspevaju Grci, da iz mlade duše vaše braće iščupaju obeležje našeg naroda; oni ne uspevaju niti će ikada moći uspeti, da iz njihovih žila isisaju plemenitu našu srpsku krv, koja će još mnogo čuvati i očuvati našu naciju. Vaša su braća u porobljenom delu naše Južne Makedonije, vrlo hrabra i žilava: Oni ne zaboravljaju kad dogju iz škole, da prigju materi i da joj na uho tiho i blago šanu: «dobro jutro mama!» Da, oni čuvaju duboko u duši svojoj pozdrav, koji su od majke svoje čuli i naučili. Oni isto tako čuvaju i marljivo neguju sve ono, što im domaća škola — njihova mati kaže i što ih nauči. Ta škola i taj domaći izvor iz koga se danas vaša mala porobljena braća jedino nacionalno napajaju, ne će se nikada presušiti. Materina duša još uvek je jaka i silna; ona će svoju milu decu napajati na svojim toplim grudima srpskim mlekom, uspavljivati ih srpskom pesmom, i hraniti ih pričama i tradicijama svoga naroda. Mati će ih održati dok i njima ne svane sloboda, koju oni tako željno očekuju.

Iznoseći vam ovu kratku i vernu sliku o životu vaše male braće u porobljenom delu moje južne otadžbine, ja vas molim, mila moja dečice, da u duši svojoj usadite saznanje i sećanje na svoju porobljenu braću i da ih se prigodom svakog vašeg rada setite i pomenete. A oni će se mnogo radovati onom, što čuju i saznaju o životu svoje braće uz severnu granicu otadžbine.

Očinski vas grli i voli vaš

Čika Spasoje Hadži Popović.
Bitolj (Južna Srbija.)

[1]) kretnjama ruku i lica.

❖❖❖❖

Šta priča tica lastavica?

Sunce ogrijalo. Ljubičica pomolila glavu pa proviruje izmedju zelenih listića, kao da pozdravlja sunce i proljeće. I sve cvijeće podiglo svoje lijepe glavice, zamirisalo, obveselilo se i obradovalo lijepom danu.

Dvoje djećice, bratac i sestrica, sjeli jedno uz drugo na klupu u bašti i gledaju u sunce. Najednom djevojčica podiže glavu, osluhnu i veselo kliknu: Eno lastavice!

Bratac njezin pogleda pod strehu, odakle se čuo cvrknut, pa i on klimnu zadovoljno glavom i potvrdi: — Jest, laste se vratile.

Sestrica Jelica zagledala se u daljinu, uzdahnula i rekla:

— Šta misliš, Stanko — koliko je zemlja proputovala ona lasta? Bože mili, što je sve morala putem da vidi i čuje! Ala bi to lijepo bilo, kad bi laste umjele da pripovijedaju...

Stanko je bio stariji, pa je uvijek htio da bude i pametniji.. On joj i sad reče:

— Baš ste vi, djevojčice, glupe! Gdje bi lasta mogla da pripovijeda! Ili misliš, da su laste zapamtile sve ono, što su čule i vidjele? Nema u njih toliko pameti!

Još je malo posjedio sa svojom sestricom, a onda je izišao na ulicu, da se lopta sa svojim drugovima.

Jelica je ostala na klupi i razmišljala još dugo o lastavici i njenu putovanju. Valjda bi još i duže razmišljala, ali se najednom trže. Jedna lastavica doletjela sasvim blizu nje pa sve cvrkuće, cvrkuće, a Jelica ne može da razumije, što lasta pripovijeda. Naposljetku je ipak razumjela sve.

— Ti si dobra djevojčica — reče lasta — ti nikada ne diraš u moje gnijezdo, a zimi svakog jutra, izneseš mrvice, što si ih pokupila sa stola, pa ih prospeš gladnim tičicama. To su mi pripovijedali moja kuma ševa i moj susjed vrabac, kad sam se ono prije dva dana vratila iz Egipta.

Lijep je bio onaj moj put, ali vrlo dug. Sjećaš li se, kako smo prošle jeseni mi laste držale skupštinu na krovu vaše škole? Dogovarale smo se, kojim putem ćemo ići, gdje ćemo se odmarati i tko će nas predvoditi. Dugo smo vijećale, a vi, djeca, zinuli ste i gledali u nas, kako cvrkućemo. Pošto smo sve udesile, krenusmo u put. Putovale smo vrlo brzo, jer mi, laste, vrlo brzo letimo. Prešle smo mnogo sela, mnogo gradova, rijeka i planina. Prelijetale smo preko raznih država i zemalja i nigdje nas na granici ne zaustaviše: jer je naš cio svijet.

Preko naših glava prelijetali su hitri oblaci, a mi smo po njima slali pozdrave dobroj djeci. Kadgod nas je, bogme, gonilo i zlo vrijeme. Tada smo se spuštale u čitavim jatima na krovove od kuća, pa smo se odmarale i čekale, dok oluja prodje.

Tako smo letjele dalje i dalje. I prešle smo Francesku i stigle u Španjolsku. To je vrlo zanimiva zemlja. Ima ondje mnogo lijepih gradova. Ja sam vidjela glavni grad Madrid i u njemu krasan kraljev dvor.

Onda smo prešle preko mora. To je vrlo opasan put. Mnoge su se moje družice na tom putu umorile, klonule i pale u more. A mi, što smo ostale žive, pošle smo u ime Božje naprijed i sretno preljetjele more i stigle u Alžir. To je grad u sjevernoj Africi. U luci bila je sva sila brodova, i mi smo se spustile sve na njihove

jarbole. Da vidiš, kakova je buka u takovoj jednoj luci! Tu se čuju razni jezici i susreću ljudi raznih narodnosti. Najčudniji su crni Arapi — Beduini odjeveni u nekakvo sasvim bijelo odijelo. Oni govore arapski, a ne žive na jednom mjestu, nego se vječito sele iz jednoga kraja u drugi. Imaju divne konje. Tu nismo ostale dugo. Morale smo se požuriti i krenuti naprijed, jer se bližala kiša, koja u onim krajevima traje više nedjelja. I tako smo stigle u Kairo, u glavni grad Egipta. Tu teče i velika rijeka Nil, o kojoj si zacijelo čula pripovijedati u školi. Na jednoj i drugoj obali te slavne rijeke ima bezbroj znamenitih ruševina, a ima i piramida, to jest — grobnica negdašnjih egipatskih kraljeva. U tom toplom kraju ostale smo više nedjelja, sve dok nismo osjetile, da će započeti kiše, koje i ondje dugo traju. Ja sam se sjetila ovih vaših krajeva, sjetila sam se svoga gnijezda ispod vaše kućne strehe, pa sam jedva čekala čas, da se ovamo vratim. I ostale laste već su se užurbale. I one se spremale na put. Poslije dva dana krenusmo na jever.

Letjele smo i letjele, a vrijeme bilo je tiho i prijatno. Tako smo stigle do mora, a nekoliko sati zatim nismo više ništa vidjele nego more pod sobom, a nebo nada nama.

Kad smo već daleko odmakle, ja sam najednom osjetila, da me boli lijevo krilo. Zabrinuto sam gledala ispred sebe ne bih li gdje opazila obalu. Ali ništa nisam mogla da vidim osim same vode. A krilo sve više slabi... Vrlo sam se uplašila, jer sam više puta slušala, da mnoge laste tako malaksu na putu i padnu u more, pa se u njemu i utope. I ja, što dalje, to sve više slabim i sve se niže spuštam. Već sam mislila, da sam propala. Tada najednom osjetih miris dima. U dobri čas! Tamo duboko dolje plovio parobrod, a iz njegova velikog dimnjaka kuljao gust dim. O hvala ti Bože! Počela sam se polako spuštati i naposljetku padnem na jednu stolicu, što je stajala nasred palube. Neko vrijeme nisam ništa osjećala, bila sam kao obamrla od umora i straha, koji sam pretrpjela. Uto osjetim ugodnu toplotu. Otvorim oči i vidim, da me je jedan gospodin uzeo u ruku. Srce mi poče kucati, jer sam se uplašila, misleći da će mi učiniti kakvo zlo. No onaj me je gospodin držao nježno u ruci i govorio mornarima, što su bili oko njega: — Vidite, ova sirota tičica dolazi čak iz Egipta. Ona se žuri svome gnijezdu, što je Bog zna, kako daleko na sjeveru. Ona je pala od umora i zato ne smijemo da je diramo. Metnut ćemo je u ovaj stari šešir, pa neka se lijepo odmori.» Šešir je bio na nekakvoj klupi, jedan mornar metnu unutra rupčić, da mi bude meče, a drugi me je pokrio drugim rupcem, i tako sam se ja cijelog puta odmarala. Donosili su mi mrvica i vode, tako da mi nije ništa nedostajalo osim slobode. A sloboda je najljepša... Svaki put, kad bih pogledala k nebu i vidjela u visini jata lastavica, kako lete k svome gnijezdu, uvijek mi je bilo žao, što nisam i ja medju njima. Ah, kako sam se bojala, da ne ću možda nikada više moći da letim!

Nije trebalo, da se plašim, jer čim me oni dobri ljudi pustiše na slobodu, ja sam se vinula visoko u vazduh i nakon malo vremena stigla sam ovamo u svoje milo i drago gnijezdo.

— A sada — do vidjenja, Jelice! — klikne lasta i odleti nekuda. Jelica protre oči i začudjeno pogleda na prozor, gdje se bratac od srca smijao videći je, kako se ono na njegov glas prenula iza sna.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Kad ču Rolet, što mu veli Pera, raspali se i stade gadno psovati, jer je još do malo prije mislio, kako će se obogatiti njegovom pomoći. Kao pomaman poleti uz brijeg pa stade i on zvati Kaptala kao i Pera, samo mnogo jače. Brda su odjekivala od jakoga glasa, ali sve je bilo uzalud. U to prispije i žena mu s malim Perom.

— Ded, pomozite mi, da ga nadjem — poviče im. Ni maći ne ćemo se odavle, dok ga ne nadjemo. Ti, Pero, idi tamo, a ti, ženo, onamo. Ja ću pak ravno dolje. Samo dobro gledajte na sve strane i vičite, koliko najjače možete. Ne može biti daleko — ta mora da je silno umoran.

Cigani se razidju i svak ode na svoju stranu. Svuda se čulo, kako zovu Kaptala. Zovu oni, zovu, ali im se on ni od kuda ne odaziva.

Sunce sjelo, mrak se spustio na sve strane, no cigani ga još uvijek traže i zovu. Naposjetku morali su da prestanu, jer je tmica preotela maha, pa nisu mogli ništa više da raspoznadu. Rolet se prvi vratio na brijeg i brzo dozove i ostale svojim gromkim glasom.

— Eto, tražili smo ga i tražili — pa sve uzalud. Kad ga ne mogosmo naći, a mi barem naložimo vatru, pa neka gori cijelu noć. Ako nije upao u kakvu jamu ili se inače nije ozlijedio, zacijelo će vidjeti vatru pa će se vratiti.

— On će je možda vidjeti, no dali će se vratiti, to je nešto sasvim drugo, reče ciganka jetko.

— Pa zašto se ne bi vratio? — upita Rolet. Pazio sam ga kao svoje dijete, a sve da sam ga tukao i na mrtvo ime izbio, on ne bi smio da bježi. Onakvo dijete, pa da bježi! I kuda? Kome? Nema ovdje ljudi, sve da ideš nekoliko milja uokolo. Ne, ne, mali Kaptal bi jednako rad nama, kao i mi k njemu.

— Ali zašto si ga samo pustio s očiju i povjerio ovom ludom Peri, da pazi na njega? — poviče žena ljutito. Ali čekaj samo, ti huljo od djeteta! Ako Kaptal do sjutra u jutro ne bude ovdje, pokazat ću ja tebi!

Čitava kiša psovka prosu se na nevinog Peru, a on je siromah šutio i mirno ih slušao. Pomagao je svome poočimu kupiti drva, pa kad ih nakupiše mnogo, naložiše veliku vatru, koja se mogla vidjeti iz daleka.

— Šuti, ženo, reći će joj naposljetku Rolet namršteno. Time što grdiš Peru, ne ćeš nam vratiti Kaptala. Ne vrati li se do sjutra, ja ću već pokazati, da će se sjećati svega vijeka svoga.

Ciganka zašuti, a Pero zadrhta na svem tijelu. On je iz poočinova glasa vidio, da će ga užasno kazniti, ako se Kaptal ne vrati do sjutra.

Dodji ovamo, derane, reče malo poslije Rolet. Prva kazna za tvoju nemarnost, neka ti je ta, što ćeš morati cijelu noć da budeš budan i da neprestano bacaš drva u vatru. Ugasi li se — e onda neka ti se Bog smiluje!

Rolet i ciganka legnu na mekanu mahovinu. Malo potraja, te oboje usnu tvrdo. Pera je medjutim sjedio zamišljeno kod vatre. Pokadšto bacio bi u vatru po komad drva a pri tom je pazio na svaki sušanj u crnoj noći, budući da je bio tvrdo uvjeren, da će se Kaptal povratiti. No uvijek bi se prevario, i kad je bilo oko ponoći, izgubio je sasvim nadu i ni na šta drugo nije mislio, do li na kaznu, što ga za sjutradan čeka. Čučnuo na zemlju i sav bi zadrhtao, kad bi god pomislio na to. Živo je sebi zamišljao, kako će ga Rolet zgrabiti i vući za kosu, kako će ga štapom tući. Već i sama pomisao na to mamila mu suze, a od samoga straha bilo mu, kao da mu je i srce prestalo da kuca.

Ali na jedanput nestade suza u očima. Ustane sa zemlje, namjesti razbarušenu kosu i stane gledati čas na zaspale Cigane, čas opet na razgorjelu vatru. U neke reče u sebi:

— A zar ne bih mogao i ja da uradim ono isto, što je učinio i Kaptal? Ako pobjegnem, izbjeći ću silnim batinama, što mi ih je Rolet namijenio. Do zore ima još dosta, a ja ću, prije nego li se probude, biti već daleko. (Slijedi.)

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Vidiš li, Juriću, kako je Bog dobar. Dao ti je oči, da možeš njima gledati, uši, da možeš njima slušati, usta, da možeš govoriti — a nos... No, bi li mi ti znao reći, zašto je tebi dragi Bog dao — nos? — Jurić odgovori:

— Meni je dragi Bog dao nos, da budem mogao, kad ostarim kao i ti — šmrkati — burmut (duhan za šmrkanje).

——«o»——

Za prošlu nedjelju pozvao je Juraćev otac šest prijatelja na ručak. Htio je za tu zgodu da zakolje jedno tele, no mati je rekla, da je to previše. Tu se našao Jurić pa će da savjetuje mudro: — A vi zakoljite pô teleta...

——«o»——

Pitali Jurića: — Znaš li ti, Juriću, gdje žive Danci?

— U Danskoj — odgovori Jurić. — A Muhamedanci? — U Muhamedanskoj — odgovori brzo Jurić, da ga ne bi tko preteko.

——«o»——

Zagonetke: Janji ima sada tri puta toliko godina koliko Milki. A prije 4 godine bilo je Janji 7 puta toliko godina, koliko je onda bilo Milki. Koliko je godina sada Janji, a koliko Milki?

Odgonetke zagonetaka u 6. br. «Mladog Istranina»: Marta — mart.

Prilog „Istarske Riječi“ broj 17

MLADI ISTRANIN

Broj 8. | U Trstu, 23. aprila 1925 | God. IV.

Lukavi sudac

Putovala dva brata po dalekom svijetu, da što zasluže. Sreća im dade, te nadjoše kesu punu novaca i dva draga kamena. Kad podijeliše novce i dijamante, reći će mladji brat: — Meni je ovo dosta. Ja ću sad da se vratim kući.

— A ja ću bogme još dalje da idem; valjda će me sreća i dalje pratiti, reče stariji. Nego evo ti i moj dio novaca i moj dijamant, ponesi to sobom, pa podaj sve mojoj ženi.

Mladji brat nije bio dovoljno pošten, i kad dodje kući, on ne dade ono svojoj šurjakinji ni novaca ni onaj dragi kamen. Poslije godinu, dvije, vrati se kući i stariji brat, te se zgadi i razljuti, kad ču, da je mladji brat blago zatajao.

— Gdje je onaj moj dragi kamen? — upita on mladjega.

Ovaj odgovori: — Dao sam ga tvojoj ženi.

— Ali ona mi se kune, da nije od tebe ništa primila.

— Laže! Ja sam joj sve pošteno uručio.

Onda stariji brat ogriješi dušu. Povjerova mladjem bratu i pomisli, da ga žena vara. Zato uze da je psuje i grdi. Žena se nadje u nevolji pa ode na sud i reče sucu, što je i kako je.

Sudac pozove oba brata i reče mladjemu:

— Govori po duši, jesi li dao šurjakinji svojoj onaj dragi kamen, što joj ga je poslao muž?

Mladji brat potkupi dva kriva svjedoka, koji za dobar novac svjedočiše lažno, da su vidjeli, kad joj je mladji brat izručio onaj dragi kamen. I sudac izreče presudu, da je žena kriva. Onda žena ode samomu caru, koji je bio na glasu sa svoje pravednosti i sa svoje dosjetljivosti. Zato pozove k sebi oba brata i oba ona lažnjiva svjedoka.

Dade svakom u ruku po jedan komadić voska i reče im: — Okrenite ledja jedan drugome, pa mi načinite od voska priliku, kako je izgledao i kolik je bio onaj dijamant.

Oba brata nagnječiše vosak na jednaku veličinu, ali svjedoci načiniše nejednaku: jedan načini prevelik a drugi premalen komad. Onda car zapovijedi ženi, da i ona ugnječi vosak, da pokaže kolik je bio onaj dragi kamen.

— Kako bi mogla to uraditi, kad onog kamena nisam ni vidjela, reče žena.

Onda car reče svjedocima: — Vi zaslužujete, da vas odmah dadem objesiti. No ja ću vam oprostiti život, ako mi priznate istinu.

Svjedoci vidješe, da su uhvaćeni u laži i priznadoše caru, da su krivo svjedočili.

Car je krivce po pravdi kaznio a nevina žena hvalila je Boga i cara, što sad muž više na nju ne sumnja.

❖❖❖❖

Veseo je mali Perić...

Reći ću vam i zašto, ali iznajprije treba da vam kažem, da je njegovo rodjeno selo veoma maleno, a leži medju brdinama pod samom Učkom.

Stari pismonoša Zaneto dolazi vrlo rijetko u ovu zabit. Tri do četiri puta u godini prošepelji kroza selo i naglo odlunja dalje a da se ne bi ni osvrnuo na taj kukavni svijet, što od nikuda ne prima ni pisma ni glasa. Njega ionako u selu ne bi poznao niko, da i za lijepa vremena ne nosi nad glavom nekakav golemi platneni kišobran, na kome se prosulo stotina i više zakrpa svakojake boje i veličine.

I danas, kad se odnekuda pojavio onaj njegov na daleko poznati kišobran, mislio svijet, da će Zaneto i ovog puta prosukati kroza selo ,pa nikome ništa. Kad tamo — a naš čovjek ujedared stane nasred ceste i sve nešto kopa u onoj svojoj velikoj torbi.

Kao na kakvo čudo u tinji se čas oko njega sleglo čitavo selo. Niko nije ni otkuda očekivao nikakva glasa, ali je svima bilo milo, da mogu nešto iz bližega posmatrati onaj ogromni šator nad Zanetovom glavom i ogledati ono njegovo obrijano, staračko lice.

Pismonoša izvuče iz torbe maleni omot pa će:

— Petar Tičić od Antuna.

Seljani se zgledaju. Tko bi to mogao biti? Već od davnine ima svaka obitelj u selu svoj nadimak. Po tim nadimcima poznaju se oni ljudi medjusobom, a ne po običnim imenima i prezimenima. Tako su i sada oni dobri ljudi bili na sto muka, da odgonenu onu tešku zagonetku.

No dok su oni razmišljali, progura se izmedju rpe kudrava i garava glavica i oču se tanki glasić:

— Ja sam...

Svijet udari u smijeh.

— Gle ti njega, maloga Perića! Nego u isti se mah dosjetili pa će lupivši se u čelo:

— Pa i jest on — zaista!

— Ala — živo! — drži! — nestrpivo će Zaneto.

Dečko dohvati onaj omot, a stari pismonoša odlunja naprijed ne rekavši ni s Bogom!

Sad se sve zgrnu oko maloga Perića, da vidi, što mu je ono donijela pošta.

— Ama, je li pak to za tebe, dijete? — upita neko.

— Ama evo: izvana, na artiji, piše: Petar Tičić od Antuna, odvrati mališ ponoseći se što mu je ime tiskano na ovoju. Njegovo neznano, siromašno ime — pa štampano!... A pročitao je još i ovo: **— Besplatno: dar nepoznatog dobrotvora.**

— Tko bi mogao biti taj dobrotvor?... zamislili se ljudi.

— Ha, evo ja znam! — klikne Perić. To je zacijelo onaj mladi gospodin, koji je ljetos bio u našem selu i učio nas čitati i pisati.

— Eto — eto bit će on — klikne Antun, Perićev otac. On mi je — sad se sjećam — bio obećao, da će mojemu dečku poslati kakovu knjižicu, da ne zaboravi, što je naučio. De, pokaži, kakva je ta knjižica?

Perić razdere oprezno zavoj, pazeći da ne bi oštetio svoje tiskano ime, i prvo što je pročitao, bile su riječi: **«Mladi Istranin».**

— Pogledajte samo, kakovih lijepih priča, pjesmica i slika ima u ovoj knjižici! — usklikne mali Perić sav blažen.

Svi su htjeli, da prebiru po onim listićima, ali je mali Perić prije svakome pogledao u ruke, jer nije htio, da mu tko knjižicu zaprlja. I tako je mali Perić postao ujedamput znamenito lice u selu. Djeca gledala u njega, kao u nekakvo čudo... Uveče onoga istoga dana navalilo u kuću Perićevih roditelja gotovo čitavo susjedstvo. Ljudi se poredali oko vatre na ognjištu, a mali je Perić morao pomalo da drobi, što je bilo pisano u onoj njegovoj knjižici.

Tiha je zimnja noć već dugo počivala nad malim, zaboravljenim istarskim selom — a mali je Perić kraj vatre još uvijek čitao iz one male knjižice priče i pjesme napisane u slatkom jeziku naroda našega.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Kum Lisac i kunelić Flik

Kum Lisac i kunelić Flik nisu bili nikada prijatelji. Lisac je jači, a Flik slabiji, pa se Flik uplašio, kad se jednog dana nenadano susreo s kumom Liscem.

Našli se na kraju šume. Flik nije znao, što će, već se lijepo nakloni i pozdravi:

Dobro jutro, kume, dobro jutro! — Hladno je, odviše hladno... Malo prije otišao sam, da se prošetam i evo — sav drhćem od zime.

— Čuvajte se, prijatelju, reče kum Lisac, mogli biste se prehladiti.

— Hvala vam na dobroti, kume, odgovori Flik.

— Čemu? Ta vi znate, da vas ja veoma volim. Jest, tako ni poštenja!

A kunelić mišljaše u sebi:

— Čast tvome poštenju, ali ja ću se svejedno čuvati tebe, jer te poznam. Već si nekoliko puta kušao, da me uhvatiš, no ja sam ti svakog puta utekao.

Flik je i sada bio dobre sreće. Koliko bi okom trenuo naš kunelić odskoči natrag. A kum Lisac stoji i sve misli, kako bi uhvatio Flika i njime omastio sebi brk. Počeka malo, a onda nastavi započeti razgovor:

— Da, da, dragi prijatelju, ja vas veoma volim. Puno vas više volim, nego što to i vi sami mislite. Zato sam odlučio, da se s vama

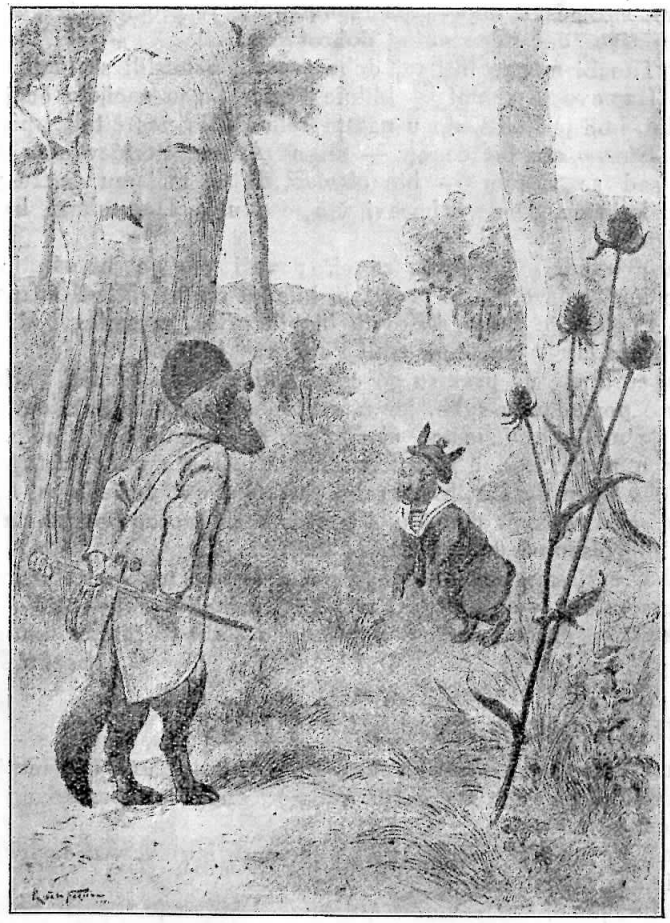

izmirim. Tri dana vas tražim, da vam to kažem. Ajde, kume, budimo prijatelji! Dojdite sjutra k meni na ručak. Obećajte mi to! ajde — amo šapu!

Dok je to govorio, lukavi je Lisac mislio u sebi: — Sad ga držim!... Ako mi pruži šapu — krak! — odmah ću mu zakrenuti vratom.

Medjutim je i kunelić Flik učinio još nekoliko koračaja natrag. Kad je bio već prilično daleko, reče:

— Jesam li dobro čuo? Vi mi kume, nudjate svoje prijateljstvo? Vi me pozivljete na ručak? Svakako ću doći — da, dà... Do vidjenja sjutra! — reče Flik i pobjegne glavom bez obzira.

Kum Lisac udari se šapom po čelu.

— Ah, kakav li sam glupan, tri puta glupan! I opet sam ga pustio, da mi uteče. Neka, neka! Uhvatit ću ja njega već!

I zamislio je nešto, o čemu ću vam pričati drugi put.

❖❖❖❖

Povratak u zavičaj

Evo me opet kod moga sela!
Evo već naša kućica bijela!
Polja i njive, vrti voćnjaci,
Al' ste mi dragi, stari mi znanci!
Mirisno cvijeće smiješi se na me
I pozdravlja me!

Mnoge sam daljnje obišô kraje;
Mnoge sam podnio muke i vaje;
Mnogo sam poznao ljudi i ćudi,
A sad mi teret pada na grudi.
Zanat je zlatan — nosim ga doma,
Nisam siromah.

O, kako milo slavuji poju!
Ja dižem uvis kapicu svoju.
Pa i ja pjevam: — O slatki kraju!
Rodno mi mjesto, mili zavičaju!
Ocu i majci, sestrama, braćam[1])
Njima se vraćam.

Čika Jova.

[1]) braćam' — braćama — bolje: braći.

❖❖❖❖

Luka Lomigorić

Niko nije djeci tako mio kao Luka Lomigorić. Što im on sve ne pripovijeda! Nedavno im je kazivao, kako je jednom pao medju dvije visoke stijene i ostao čučeći na dnu.

— A kako vas izvukoše upitat će neko iz hrpe.

— Evo ovako: nabili stijene dinamitom, zapalili — stijene poletješe u vazduh, a ja ostao čil i zdrav....

Drugi put, veli — desilo mu se, da je progutao živa štakora.

— A joj! a kako ste ga se riješili? — upitaše djeca.

— A ma lako! Progutao sam mačka, mačak uhvatio štakora za glavu, ja mačka za rep i izvukao mačka i miša i — ostao živ.

Hoće naš Luka Lomigorić, hoće!

Sveta Nedjelja

Bio jedan čovjek, koji nije poznavao ni sveca ni praznika: svaki dan je radio, pa i nedjeljom.

Jedne nedjelje ode u šumu i nasiječe drva. Lijepo složi drva u breme, veže ga i ponese kući. Putem ga srete starac bijele brade. Kad vidje seljaka, začudjeno ga zapita: — Težače, zar ti ne znaš, da je danas nedjelja? Nedjeljom se ne radi. Nju je sâm Bog ostavio ljudima za odmor.

Težak mu odgovori:

— Nedjelja ili ponedjeljak — meni je svejedno. Svaki dan mi valja jesti pa i zaraditi.

Starac je bio sâm Bog, preobučen u ljudsko odijelo. On reče seljaku: — Bog ti je odredio bolju sreću; ali zato što ga ne slušaš, bit ćeš boležljiv i dovijeka siromah.

Tako je i bilo: uslijed prekomjernog rada bez odmora seljak se razboli i jedva osta živ; ali poslije nije mogao ni toliko raditi, da ishrani sebe i porodicu, te je bio puki siromah.

Šest dana radi, a sedmi tijelo odmori!

Narodna pripovijetka.

❖❖❖❖

Seljak i medved

Narodna priča.

Dogovore se seljak i medvjed da zajednički posiju repu. Seljak zapita medvjeda šta će uzeti: ili ono što je pod zemljom ili nad zemljom.

Medvjed će reći:

— Ja ću ono što je nad zemljom.

— Onda meni neka ostane ono što je pod zemljom, — reći će seljak.

Repa poraste, seljak uzme korenje, a medvjedu ostavi lišće, koje se brzo osuši. Medvjed vidje da ga je seljak prevario. Druge godine posiju zajednički pšenicu. Tada će medvjed reći:

— Ja ću da uzmem ono što je pod zemljom, a na čast tebi, što je nad njom.

— Pristajem — reče seljak.

Te godine pšenica rodi dobro i seljak pokida vrhove, a medvjedu ostavi korenje. Videći medvjed da je i sad prevaren, ode od čovjeka i od tada mu je najveći neprijatelj.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Baci još nešto drva u vatru i još jednom pogleda na zaspale cigane, pa onda ode mirno. Udari istim putem, kojim su juče i došli. Pomisli, da bi najbolje bilo, da se vrati u Pariz.

Ondje je odrastao, imao je i prijatelja i drugova, pa je držao, da će ipak moći tamo nekako da životari, mâ i samo toliko, da ne umre od gladi. Sve i da je bio jako umoran, gotovo iznemogao, ipak je brzo

jurio kroz tamnu noć. Nije ga smetalo, što se neprestano spoticao o kamenje i o žile od drveća, nego je svedjer trčao, dok mu se konačno ne pričini, da je već prilično odmakao od svoga bijesnoga poočima.

Sada tek udje u neko gusto grmlje i leže da spava.

Kad se Rolet sjutradan probudi i vidi, da mu je i ovaj drugi utekao, pobijesni kao ris i više je dana tražio oba dječaka. No pošto im nikako nije mogao da udje u trag, ostavi onaj kraj, koji mu je donio toliko nesreće, i za više godina nije se čulo ni o njemu ni o ženi njegovoj.

IV.

A sada da vidimo, što se ono dogodilo s Kaptolom.

On je neprestano trčao za leptirom i nije pri tom ni pomišljao, da je već prilično odmakao od brežuljka, gdje ga je još uvijek čekao njegov drug Pero. Naposljetku se leptir nekuda izgubi, a Kaptal se uplaši, kad vidje, da je sâm u nepoznatom kraju i kad pomisli, da se ne će znati vratiti. Od straha udari u plač. Iako baš nije volio Roleta i njegovu ženu, ipak bi volio, da je s njima, nego da ovako sâm luta po onoj pustinji, gdje ga čekaju tolike bijede i nevolje.

Brzao je natrag u namjeri, da se vrati svome drugu Peri, no kako nije udario istim putem, nego posve nekim drugim, to se sve više i više udaljivao od njega. Trčao je, što je više mogao, tako da mu je obilat znoj curio sa čela.

Ujedamput zavrisne: čulo se, kako se kamenje skortrljalo niz strminu. Kaptal je upao u neku provalu. Bila je duboka. U njoj se Kaptal ukočio i onesvijestio.

Malo zatim protrča onuda Pera. U sav ga je glas sazivao, ali ga Kaptal nije čuo, jer mu se još nije bila vratila svijest.

Još je ležao tu, blijed kao krpa, a krv mu je izlazila iz rane na glavi, kad li naidje na nj neki dobroćudni starac. Začudjeno pogleda sirotana i pridje mu bliže. Zatim ga uze na ruke i odnese do potočića, da ga povrati u život. Ispere mu i poveza rane lanenom maranom, što ju je imao slučajno pri sebi, i sve se čudio, što ono malo Ciganče ima tako lijepu, plavu kosu. Naposljetku Kaptal otvori oči i uplaši se, kad vidi, da leži na rukama nepoznatoga čovjeka. Ali na brzo se osmjeli, kad opazi umiljato i blago lice starčevo i zapita ga, kako je ovamo dospio.

— E, sinko moj — odgovori mu starac prijateljski — ja mislim, da ti bi morao bolje znati od mene. Kad sam malo prije prolazio onom stazom tamo, kojom se ide upravo k mojoj kolibi, ugledam te, gdje ležiš sav krvav i podignem te, da ti pomognem, koliko mogu, jer tako treba da čini svaki pravi kršćanin. No sad mi kaži, tko si ti, derane? Po boji mi gledaš kako kakvo Ciganče ali opet kad ti pogledam tu tvoju plavu kosu i oči, onda mi se čini, da ti nisi ono, za što te ja držim, jer otkako sam živ, nisam vidio Ciganina plave kose i očiju.

— Ne, ne — nisam ja Ciganče, ja sam mali grof, odgovori dijete tiho, kao da se i sad boji, da mu je Rolet gdjegod iza ledja. Neki nevaljao Ciganin ukrao me iz lijepe materine bašte, i uvijek bi me

tukao, ako bih samo i riječcu proslovio o majci. Ali ti — je li da me te ne ćeš tući. Ta ti se činiš tako dobar! tako umiljat! Je li da ćeš me odnijeti k materi?

— Ako Bog da! — odgovori stari gorštak, koji je do sada pažljivo slušao, što dijete govori.

— No, onda ću ostati kod tebe, dobri čovječe, poviče Kaptal radosno. Je li da me ne ćeš dati u ruke onom nevaljalom Ciganinu, što me je onako zlostavljalo? A kad me odneseš mojoj majci, znaj, da ću ja tebi dati moje najljepše igračke. (Slijedi.)

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Jurić je — kako svi znate — velik ljenivac. Kori ga otac, kori ga mati, kori ga cijeli svijet — ne pomaže. Nekoga dana, prije nego li će u školu, zamoli majku, da mu dade kruha. Dobra mati ode smjesta k ormaru, odreže krišku hljeba, pruži mu je i reče:

— Evo ti, Juriću, ali znaj, da se ne žive o samom kruhu.

— A vi mi dajte još i malo sira — odgovori nevaljalac.

——«o»——

Rugala se djeca Juriću, da po noći hrče. Jurić šuti, ali već smišlja, što će učiniti. Sjutradan dodje medju svoje malene drugove, pa će im nekako slavodobitno:

— Nije istina, da ja hrčem po noći.

— A kako si saznao?

— Cijelu sam noć ostao budan i prisluškivao, ali nisam čuo da hrčem.

——«o»»——

Jurić bane u kuću sav crven i zapuhan.

— Gdje si bio? — upita ga otac,

— U vrtu..,

— Što si tamo radio?

Šetao — —

— Samo šetao? — upita ga otac.

— Dà, samo šetao...

— A što si sakrio pod šešir?

— Ništa, tata...

— Onda digni šešir.

— Zima mi je — ne mogu!

Otac digne šešir, i ispod njega otprhutaše u Božju slobodu dvije male ptičice.

Teta Luce.

——«o»»——

Zagonetke: Dva oca i dva sina imaju 4 jabuke. Svaki od od njih pojede jednu i još im ostade jedna. Je li to moguće,

Odgonetke zagonetaka u 7. broju «M. Istr.»: Janji je bilo 18 a Milki 6 godina.

Prilog „Istarske Riječi" broj 19

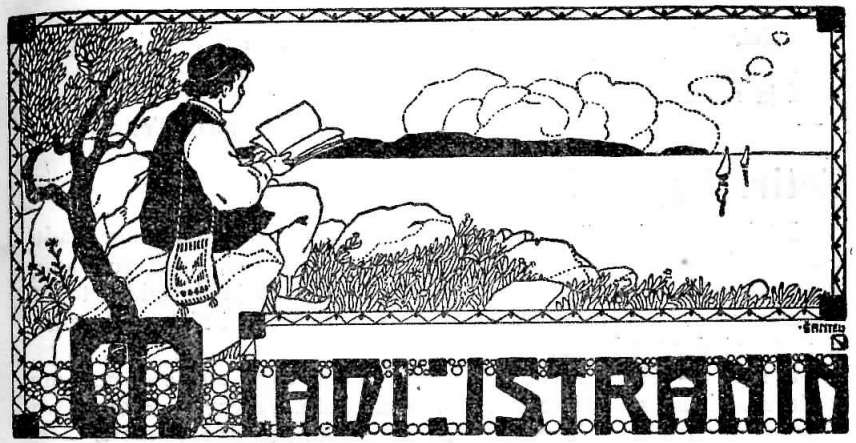

Broj 9. | U Trstu, 7. maja 1925 | God. IV.

Pčelice.

Leti pčela malena
Oko cvijeća šarena;
Niti staje niti sjeda,
Dok ne skupi dosta meda.

Tko joj reče, Bože moj!
Da ostavi mili roj?
Tko je uči, gdje će stati,
gdje će meda nasisati?

Bog je uči, zato zna,
Gdje je bašta šarena,
U kom cvijetu ima slasti,
Gdje će proći — gdje će pasti.

Čika Jova.

❖❖❖❖

Jedinac

(Crtica iz balkanskoga rata god. 1912.)

Poslije bitke kod Kumanova očekivali su Srbi još teže i krvavije bitke na Kosovom polju. Prve su išle konjaničke predstraže da pregledaju kraj i cestu, koja ima mnogo opasnih zavoja, vrlo zgodnih za zasjedu. Dodjoše do jedne zavojice, gdje bi mogle planuti turske puške i oboriti prve konjanike. Prvi je jahao jedan vojnik. On je bio u najvećoj opasnosti. U razmaku išla su za njim dvojica, pa trojica i sve veća i jača četa. Tek što su bili pred zavojicom, iznenada potjera silno konja neki konjanik i prestigne pred zavojicom prvoga vojnika. Po vojničkom propisu toga nije smio učiniti. Starješina ga pozove na odgovornost, a vojnik odgovori:

— Gospodine, on je jedinac u svoje majke, a moja majka ima tri sina. Lakše će naša mati pregorjeti jednoga sina, nego njegova majka svoga jedinca.

Oficir okrenu glavu na drugu stranu. Na te riječi nije mogao ništa odgovoriti vojniku, toj velikoj slavenskoj duši — i ostavi ga.

I ja se radujem, što sam brat takvom bratu.

— **Davorin Trstenjak.**

Četiri bogataša

I tako su mili moji u ono davno vrijeme u nekom dalekom gradu u Perziji živjela četiri prijatelja. Bili su vrlo bogati, imali su puno, puno zlata i srebra i dragoga kamenja. Onda se je dogodilo, te su najedamput sva četvorica osiromašili i više nisu imali ništa: ni srebra ni zlata ni dragog kamenja.

Što će — što ne će? — te oni jednog dana odoše k nekome vračaru i njemu su ispričali svu svoju nesreću. Vračar im se smilova i svakome od njih dade po jednu čudotvornu kugljicu veleći:

— Idite na put i svaki od vas neka svoju kugljicu metne sebi na glavu. Gdje kugljica padne, tamo neka svaki kopa i tako će svak naći nešto, što mu je namijenjeno.

Prijatelji odoše i učiniše, kako im je kazao vračar.

Prevališe prvih pet milja, a to prvome izmedju njih pade kugljica s glave. On uze na onom mjestu da kopa i nadje u zemlji bakrenu žilu. Nato reče svojim trim prijateljima:

— Meni je miliji bakar od zlata. Ako hoćete, možete ostati ovdje.

Njegovu ponudu nisu prihvatili, već su krenuli naprijed. Iza neduga putovanja pade i drugome kugljica s glave, i kopajući na onom mjestu nadjoše vrlo mnogo srebra. I taj drugi prijatelj reče:

— Ako hoćete, možete ostati ovdje, jer ovo srebro je takodjer i vaše.

Ostala dvojica nisu bila time zadovoljna, već krenuše naprijed. Malo zatim pala je i trećemu prijatelju kugljica s glave, i kad je uzeo tamo da kopa, iskopao je zlatnu žilu. Nato je kazao svojemu četvrtom prijatelju:

— Nijedna kovina nema veće vrijednosti od zlata, zato želim, da obojica ostanemo ovdje.

Prijatelj mu odgovori: — Čemu da ostanem tu, kad ću jamačno naići na žilu dragog kamenja?

Otišao naprijed i išao sve dok mu nije pala kugljica s glave. Kopa i kopa i naidje na željeznu žilu. Namrgodi se i reče:

— Zašto nisam slušao savjet mog prijatelja i ostao kod zlata?

Ne potraja dugo i on se vrati, ali više ne nadje ni prijatelja ni zlatne žile. Pomisli u sebi: — Niko ne može da nadje više, negoli mu je sudjeno.

Opet se vrati željeznoj žili, ali je više ne nadje. Očajan vrati se k vračaru, pa kad nije više ni njega mogao da nadje, bude mu vrlo neugodno.

A ona tri njegova prijatelja, koja su se zadovoljila s onim, što su našli, živjeli su u sreći i miru.

Još o kumu Liscu i kuniću Fliku

Kum Lisac neprestano je kopao u svojoj glavi, kako će Flika navesti u stupicu i uhvatiti ga. Mislio Lisac i mislio, dok nije naposljetku smislio, što će da učini. Čim stiže kući, uze nekakve crne smole i od nje omjesi krasnu lutku.

To je gledala gospodja Lija i sve se pitala: — Ama što ovo radi moj gospodin suprug?

Sjutradan uputi se Flik k domu svoga kuma Lisca. On je dobro znao, da stari kum snuje nešto protiv njega, ali se je pouzdavao u svoju lukavštinu i znao je unaprijed, da će mu kao obično i ovaj put uteći.

— Hoću — reče Flik u sebi — da mu se izbliza narugam.

Skakutao je veselo, katkada bi počupao po koju travku, dušicu. što li? Najednom ugleda prelijepu lutku, gdje leži na zavojici pokraj puta.

Vi ste već pogodili, da je to ona ista lutka, što ju je napravio kum Lisac. On je znao, da će onuda proći Flik, pa ju je za to i ostavio tu, a sâm se je malo podalje sakrio, da vidi, što će se dogoditi.

— Što je to? — u čudu će Flik. He! he! — ne varam li se, ovo je lutka, što su je nečija djeca izgubila. Vidji, vidji! krasne li igračke za moje male kuniće!

Govoreći tako Flik se sagne i dohvati lutku. Ali jao! Kako ju je dohvatio, tako su mu i šape ugrezle u smolu i nikako, da ih odonud izvuče. Što se više mučio, da se istrgne, to su mu se šape jače lijepile o smolu.

Sve je to gledao kum Lisac i dolazilo mu, da pukne od smijeha.

— Ha! ha! — smijao se on ispod brka. Samo naprijed prijatelju! Uhvatio si se za lijepak! Ovaj mi put ne ćeš utećí! To je Lisac govorio tiho u sebi, da ga Flik ne čuje.

Sada znate, zašto je kum Lisac omijesio onu lutku. Mislio je: — Flik je poput svih kunelića vrlo radoznao; on će čim opazi lutku, odmah trknuti k njoj, da je ogleda. Onda će se siromašak uhvatiti za smolu i ne će moći da trči.

Kad kum vidje, da Flik više ne može da se makne, izidje iz svog skrovišta pa će tobože kao začudjeno:

— He, dobar dan, dragi! Što vi radite ovdje?

— Brrrr... sada sam propao — pomisli Flik.

Što se dalje dogodilo, pričat ću vam drugi put. **Barba Šime.**

❖❖❖❖

Magarac

Kad je Bog stvorio životinje — tako se pripovijeda u staroj priči —, naredi im, da se sve poredaju pred njime, jer da će svaka od njih dobiti svoje ime. I pozva Adama, da ih nazove raznim imenima. Životinje poslušaše, a Adam započe:

— Ti ćeš se zvati lav, ti lisica, ti vuk, a ti slavuj.

Pošto je svaka životinja dobila svoje ime, reče Gospod svima:

— Sjutra ćete opet doći ovamo, da vidim, dali ste zapamtiie svaka svoje ime.

Magarac bijaše u ono doba dražesno zvijere i nije imao dugih ušiju. Adam mu bijaše nadijenuo lijepo ime, a Bog mu preporučio, da ga ne zaboravi.

Kad su drugog dana osvanule sve životinje pred Gospodom, ponoviše sve svoje ime. Magarac sâm nije se više sjećao svoga imena. Rasrdjen Adam uze ga za uši, dobro ga potegnu i nazove magarcem. I od tada ga tako zovu, a od toga vremena ima on i svoje duge uši.

Pokušao je više puta, da se popravi i da štogod nauči, ali zaman. Do danas nije mogao da nauči nego sama dva slova od azbuke: **I** i **A,** koja on ponavlja od vremena do vremena i to teškom mukom i velikom krikom.

❖❖❖❖

Kobna želja

Neki drvodjelja teškom je mukom obarao u šumi hrastove. Osvoji ga umor i nesretni čovjek, sav znojan, da malo otpočine, prekine za trenutak svoj mučni rad. Odmarajući se razmišljao je o svom bijednom i tegotnom životu.

— Kakva li je to za čovjeka velika nesreća, kad se rodi ovako siromah!... govoraše on tužnim glasom. Šta li sam ja to sagriješio, te sam zaslužio ovakvu sudbinu? Zašto nisam i ja bogat i sretan?

Tek što je drvodjelja izgovorio posljednju riječ, a ono se na nekoliko koraka od njega pojavi mlad, gospodski odjeven čovjek. Taj mladi čovjek reče drvodjelji blagim glasom:

— Čuo sam tvoju tužbu i sažalio sam se na tebe. Reci mi, što želiš, i ja ću ti dati.

Drvodjelja drščući malo od straha odgovori bez premišljanja:

— O dobra dušo, kad već možeš, a ti naredi, da se sve ono, čega se dotaknem, pretvori u zlato!

— Ja ću ti ispuniti ovu želju, reče tužno mladić. Istinabog, mogao si zatražiti štogod bolje, ali kad si zaželio ovo — neka ti je!

Pošto mladić ovo izusti, izgubi se u nebeśnoj vedrini.

Drvodjelja, da vidi, kakva je to u njega moć, dohvati jednu hrastovu granu — i gle, čuda! grana se sa svojim lišćem i plodom pretvori sva u zlato.

— Slatke li radosti! Divnog li čuda! — kliktaše drvodjelja. Od sada ja ne trebam više da radim — od ovog časa živjet ću sretno i raskošno. Medjutim ne će biti rdjavo, ako se za posljednji put okrijepim ovim crnim hljebom i ugasim žeđu vodom iz ovoga vrča.

Uze hljeb i prinese ga k usnama, ali gle! — i hljeb se pretvori u zlato. Po tom dohvati vrč s vodom, i nadnese ga na usta. Užasno! I voda se u isti mah pretvorila u zlato i nije više mogla da teče.

— Što da radim? Šta da radim?... stenjaše on drščući od bola i očajanja. Kako sam mogao dopustiti, da me požuda za bogatstvom navede u ovoliku opasnost! Ah, kako bih sada rado dao sve blago moje za jedan sâm komad hljeba i za jednu čašu vode!

U taj se trenutak drvodjelja probudi... (Sve ovo bijaše tek san...)

— Hvala Bogu! — klikne siromah. Mjesto zlata ovdje je ipak moj hljeb i moja svježa voda! Koliko li ću tek od sada moći da cijenim ovaj moj mučan i tegotan život! **M.**

❖❖❖❖

Lisica i jarac

Lisica i jarac, budući žedni, sidju u jedan bunar, da se napiju vode.. A kad se napiju, onda jarac, obzirući se, reče:

— Šta ćemo sad? Kamo ćemo odavle izići?

— E, o tome se ti ne brini: to je lako. Samo ti slušaj mene, pa se ne boj! Stani pravo; odupri se prednjim nogama o zid; sagni glavu i rogove naprijed.

Jarac, na sve gotov, sve učini, kako mu lisica reče.

Onda mu se lisica popne na ledja i na rogove i iskoči napolje.

Skačući oko bunara poče da se ruga jarcu. Što se više jarac ljutio i nazivao je vjerolomnicom, to mu se ona sve više smijala govoreći: — Moj jarče! Da ti imaš toliko mozga, koliko brade, ti ne bi nipošto sišao u bunar, prije nego što bi dobro promislio, kako ćeš iz njega izići. Dositej Obradović.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Starac se nasmjehnu, onda ga zapita: — A kako te zovu?

— Kaptal.

— A kako još?

Kaptal malo razmisli pa nadoda: — Mali grof... jer se sjeti, da su ga tako najradije zvale materine sluge.

Čestiti starac mahnu glavom i nasmija se.

— Ta ne mislim tako... reče. Hoću da mi kažeš očevo ime.

— Očevo ime? Ja ne znam, kako mi se zvao otac — odgovori Kaptal.

U to čuju, kako ga Rolet vičući zove. Glas mu je bio gromak, i dijete stade drhtati od straha, priljubi se bojazljivo uza staroga gorštaka i stane ga moliti šaptom, da ga ne da u ruke groznom i nemilosrdnom ciganinu.

— Ne boj se, drago dijete, odgovori starac. Sâm me je Bog poslao ovamo, da te nadjem i izbavim. Čuvat ću te i njegovati kao svoje dijete, a ne nadješ li svoju mater, možeš ostati u mene, dok te je volja.

— Ali zar ne čuješ, da dolazi sve bliže i bliže? — prošapta Kaptal uplašeno. Ako me Rolet nadje, teško meni!

— Ne brini se za to, dragi sine! Ne će nas naći, stade ga tješiti starac. Ja poznajem ovuda sve staze i klance, pa ćemo se za tili čas skloniti na sjegurno mjesto. A sad hajde, uhvati me za ruku, pa trči, ako možeš. Možeš li?

— Mogu, mogu!... odgovori Kaptal. Samo brzo, da se što prije uklonimo odavle.

Starac je brzo išao, ali naskoro osjeti, da se Kaptal malo prenaglio, kad je ono kazao, da će moći da ide s njime upored. Dječak je bio naime tako iznemogao, da se jedva micao, zato ga starac digne na ruke i podje s njime kroz gusto grmlje. Malo potrajalo i Roletov se glas čuo još samo izdaleka, a kako se već počelo mračiti, morao je Ciganin da se nabrzo okani traženja. Naposljetku zamukne sasvim, a vrijedni starina podje onda sporije kroza šumu.

— No sada nam više ne treba ničega da se bojimo... reče Kaptalu. Još malo i eto nas kod moje kuće, a kad onamo stignemo, gledat ću, da te ugostim kao što i treba.

— Hvala milostivomu Bogu, što sam ih se već jednom oslobodio! A molit ću mu se, dok budem živ i hvalit ću mu, što me je poslao u ruke tako valjanom čovjeku, kaošto si ti. Ah, alaj će mi se mati radovati, kad joj se vratim u dvorac!...

— Sve će tako da bude, kaošto ti kažeš, moje drago dijete, oglasi se stari gorštak. Nego kako da ti nadjemo mater, kad ne znaš imena? Zar zaista ne znaš, kako se zove?

— O, znam ja to dobro... Mnogo puta sam čuo, da je zovu: Milostiva gospodja!... ili «Gospodja grofica!» — odgovori Kaptal.

— Ne može biti, da se tako zove, reče starac. Grofica ima na ovome svijetu mnogo, pa ako ti o svojoj materi ne znaš ništa više, e onda ćemo je teško naći. Nego pogledaj — već se eno vidi, kako mi svjetluca vatra u kolibi. Kad stignemo, pripovijedat ćeš mi sve, štogod znaš o svome zavičaju.

Plemeniti starina ubrza opet korak, a uz put je sve razmišljao, šta da radi s malim Kaptalom. Čuo je od njega, da su ga ukrali, ali nije mogao da razumije: zašto? Mislio je, da će se o svemu bolje izvjestiti, kad stignu kući.

Napokon eto ih pred kućom. Vrijedna domaćica primi ih veselo.

— Ta gdje si, čovječe, ako Boga znaš? — začu se prijatan ženski glas. Već sam se bila uplašila.

— Strpi se još malo, draga ženo, pa ću ti odmah kazati, odgovori gorštak i brzo udje u kuću. Pogledaj samo, koga sam uz put našao i doveo.

Žena pogleda Kaptala, pa onda začudjeno zaviče: — A gle, Cigančeta!

— Nije to Cigančе, ženo, već je to dijete plemićkoga roda. Njega su Cigani ukrali... nego, o tome poslije, nadoda starac i nasmija se. Sad spremi štogod za jelo, jer je mališan zacijelo gladan. Je li, Kaptale? (Slijedi).

❖❖❖❖

Iz moje torbice

K Jurićevim roditeljima došla je juče gospodja Vika. Čim je stupila u kuću, Jurić pograbi kapu i učini, da će izići.

— Kuda tako naglo? — upita ona gospodja.

— Idem van, da ne pokvarim ovo lijepo poslijepodne.

— Pa kako da ga pokvariš?

— E, kad je mama čula, da vi dolazite u posjete, rekla je:

— Opet jedno pokvareno poslijepodne... reče Jurić i u jedan mah ga nestade.

——«o»——

Kod objeda zapodjeo se razgovor, koja je smrt čovjeku najlakša. Svako je rekao svoje mišljenje, a i Jurić. On reče, da je čuo pripovijedati, kako je najlakše umrijeti, kad se čovjek smrzne. «Sjedneš, veli Jurić, ili legneš, zadrijemaš, pa zaspiš, a kad se probudiš — već si mrtav.

——«o»——

Pitali Jurića: — Gdje leži grad Rijeka?

Jurić odgovori: Pa blizu Sušaka. — A Sušak? pitaju ga opet.

— Pa blizu Rijeke — odgovara on. — Kakav je to odgovor? — ljute se na njega svi, pa ga sad pitaju ovako: — Gdje leže gradovi Sušak i Rijeka? — Jedan do drugoga — odgovori Jurić.

——«o»——

Kada nad selom preleti aeroplan, svi se nosovi dignu uvis i svi jezici udare u silne hvale, i na aeroplan i na one, što njime upravl-

ljaju. — To su ljudi! To su junaci! Juriću dosadile te velike hvale te će on jednoga dana:

— Ma, ljudi, što se toliko čudite! I muha leti, pa ja još ipak nisam čuo, da bi je tko zbog toga hvalio.

——«o»——

Mati reče Juriću: — Idi u dućan i kupi kutijicu najboljih žigica.

Jurić ode i za čas se vrati s kutijom. — Jesu li dobre? upita mati. A Jurić kao iz puške: — Vrlo su dobre, mamice. To mogu reći, jer sam ih jednu po jednu sve zapalio i tako se uvjerio, da su dobre.

Mati otvori kutiju. I doista — unutri su bile same nagorjele žigice.

——«o»——

Učitelj je u školi zadao ovo pitanje: — Neki kočijaš projuri u jednom satu 8 kilometara puta. Drugi, koji je otišao za njim, prevali u isto vrijeme 9 kilometara. Ako je prvi već odmaknuo od drugoga tri kilometra, gdje će se njih dvojica sastati?

Svi šute, jedini Jurić skoči na noge, kao da ga je neko iglom ubô:

— Gospodine — ja znam...

— De, kaži!

— Ona dva kočijaša sastat će se — u krčmi...

——«o»——

Jurić plače i dere se, da ga je čuti deset milja daleko. — Zašto plačeš, Juriću? — pitali ga susjedi. A Jurić njima: — Plačem, jer moja sestra Jelica ima danas praznik, a ja ga nemam. — Pa zašto ga nemaš i ti? — Ja nemam praznika, jer ja još ne idem u školu-u-u-u-u odgovori Jurić krivećí se od plača.

——«o»——

Juče pitao Jurić kod objeda:

— Zašto kugla, kad je bacimo, ide onako brzo? — Pa zato, što je okrugla — objasni mu neko.

— Pa i mi idemo brzo, a ipak nismo okrugli.., zamudrova Jurić.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetke: 1) Baciš li u Crveno More jaje, pa ga opet izvadiš, kakovo će biti? 2) Što je ovo? Nikada nije bilo, nikada ne će biti — a ipak jest.

Odgonetke zagonetaka u 8. br. «Mlad. Istranina»: Dva oca i dva sina su u ovom slučaju samo **tri** lica: djed, otac i sin.

❖❖❖❖

Prilog „Istarske Riječi“ broj 21

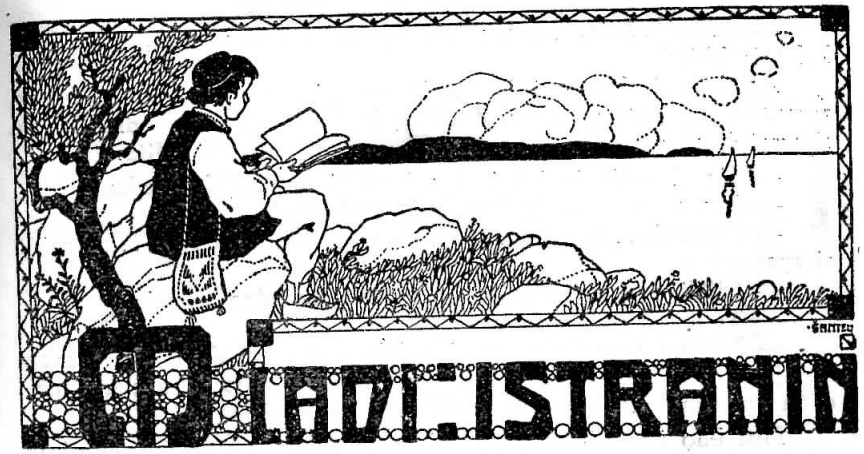

Broj 10. | **U Trstu, 21. maja 1925** | **God. IV.**

Smiljana.

Zaspala je Smiljana
Gdje je meka trava;
Tihi vjetrič gledo je
Kako Smilja spava.

Pa kad spava, neka bar
I što lijepo sniva!
Tihi vjetrič sjeti se,
Čim da je dariva.

On joj dade i desno
A i lijevo krilo —
Leti, leti Smiljana
Milo joj je bilo.

Leti, leti Smiljana —
A kad se probudi,
Dobra majka pored nje.
U čelo je ljubi.

Milan.

❖❖❖❖

Dobri Šumadinac

(Šumadija je vrlo lijep i pitom kraj u Srbiji. Žitelji toga kraja — Šumadinci — vanredno su bistri i srdačni.)

Već se mračilo, kad se ono oružnik, Mita Stojić, vraćao u varoš. Išao je žurno, jer je vrijeme bilo rdjavo.

Snažna ljudina, taj Mita Stojić, čvrst kao pećina. U njega je oko sokolovo, uvijek živo, kadgod mrko ali najčešće meko i blago. Dobričina je taj Mita, pravi, dobri Šumadinac.

Žuri se Mita, žuri, a najednom se trže. Njegove oči navikle mraku, ugledale su jednog dječaka, gdje se protegao iza rpe kamenja i zaspao. Blijed i mršav bio je onaj dječak, na njemu bili sami dronjci, sve sama zakrpa na zakrpi.

Miti se sažalio dječak.

— Jadno dijete, kako mirno spava! — promrmlja Mita. Pa kako je blijed.

Ali Mita je bio oružnik, on je znao, što mu je dužnost, pa ne razmišljajući dugo prodrma dječaka, koji se naglo probudi. Kad se siromašak digao na noge, reći će mu oštro oružnik Mita:

— Što si radio tu iza te rpe kamenja, nevaljalče jedan?

— Spavao sam, gospodine, odgovori dijete.

— Spavao!... Spavao!... Pa znam ja, da si spavao... A zašto si spavao?

— Cijeli sam dan hodao — pa sam se silno umorio.

— Ti dakle nemaš doma?

— Nemam gospodine oružniče. Ima već osam dana, što spavam na sjenu, po dvorištima, dok me gone, a kad me tjeraju kao psa, onda spavam i na kamenu, kaošto ste malo prije vidjeli.

Miti bilo žao dječaka, ali zakon je zakon — on će morati da ga prijavi zbog skitanja.

— Koliko ti je godina? — upita nakon neduge šutnje.

— Dvanaest.

— A kako te zovu?

— Spasoje Lazić.

— Dobro, a sad podji sa mnom.

— Kuda? — gospodine oružniče.

— Pa pred gospodina komesara — odgovori oružnik.

— Oh, gospodine,.. ne vodite me u tamnicu... ne vodite me, ako Boga znate! Ja ću vam sve reći — sve...

— Poslije — poslije... odgovori Mita i oni krenuše naprijed. Uto bilo počelo da kiši. Mita upita dječaka:

— Zar ti je zima?

— Nije,.. no gladan sam — veoma sam gladan... Od juče nisam pojeo nego samo jednu jabuku, što sam je ubrao u nečijem vrtu.

— To je kradja, dečko, i ja moram i to da prijavim — reče oružnik oštro. No malo zatim ublaži glas i nadoda:

— Tu stani pod moju kabanicu — bit će ti toplije.

Mali Spasoje proveo je tu noć u tamnici, a sjutradan morao je da stupi pred suca.

— Ti si, Spasoje Laziću, optužen radi kradje — reče u neke sudac.

— Ne — gospodine suče — ja nisam tat, — odgovori dječak odlučno.

— Ovdje je napisano, da si ti sebi prisvojio jabuke, koje nisu bile tvoje.

— Uzeo sam jednu — jednu samu, gospodine suče.

— Svejedno, ako je i jedna — ukrao si je — a kradja je zločin.

— Oprostite, gospodine suče — bio sam jako gladan...

U dvorani bilo je toga dana mnogo svijeta, i svi su sa samilosti pratili odgovore onoga dječaka. I sâm je sudac bio ganut pa će nakon šutnje:

— Ajde, Spasoje, kazuj, što znaš,.. Čiji si? i kako si dospio u ovu nevolju?

— Ja sam, započeo Spasoje drhtavim glasom da govori — bio vrlo malen, kad sam izgubio i oca i majku. Neko vrijeme držaše me u sirotištu, a poslije dadoše me nekome seljaku, koji je vrlo rdjav čovjek. Kad me ne bi tukao, puštao bi me gladna, i ja bih morao da se došuljam do staroga psa Šarova, koji mi je bio jedini prijatelj, da iz njegove zdjele uzmem kakav mršavi zalogaj. Nisam plakao, gospodine suče! Čemu da plačem, kad nisam imao nikoga, koji bi me utješio? Trpio sam dugo, a kad više nisam mogao da podnosim, ja sam — eno ima tome upravo osam dana — utekao, i sada sam evo tu...

Svi su bili duboko dirnuti a sudac, da kakogod spase jadnoga dječaka, okrene se k općinstvu pa će:

— Ako je tu koji čestit čovjek gotov, da ovoga dječaka uzme k sebi, sud će mu ga rado prepustiti, inače morat ćemo s njime u popravilište.

Svi šute, niko se ne javlja. Sudac je već htio da izrekne presudu, kad li upravo u taj mah odjekne nečiji gromki glas:

— Pokorno javljam, gospodine suče — ja sam spreman, da ga k sebi uzmem.

— —

I oružnik Mita stupi pred suca i tu ostane nepomičan. Sudac ga začudjeno pogleda:

— Šta? Zar ti Mita? Pa ti si sam prijavio ovog dječaka!...

— Oružnik sam, pa mi je ono bila dužnost... Sada pak slušam samo glas mojega srca. Istina, ja imam troje sasvim malene djece, ali gdje je za troje mjesta, bit će ga i za ovo četvrto.

I tako je mali Spasoje dospio u kuću oružnika Mite.

...Prošlo je nekoliko godina. Jednog jesenjeg dana otišao oružnik Mita na željezničku stanicu i tu ostao, da čeka dolazak voza. Odjeven je u najljepšu odoru i sretan je i veseo. Uto dojuri vlak u stanicu, a naš Mita se isprsi i sve gleda, tko li će to da se iskrca. Prodje časak, i eto gdje s jednog vagona izlazi lijep, mlad časnik. Naš se Mita još jače isprsi, nadnese ruku na vojnički pozdrav i ostane tako nekoliko vremena. A časnik mu se smiješeći približi i reče:

— Oče, moj dobri oče, zar me ne poznajete više?

— Poznam, gospodine poručniče! Vi ste Spasoje Lazić.

— Pa što čekate? Zašto me ne zagrlite?

— Pa vi ste poručnik, a ja...

Spasoje, koji je toga dana izišao iz vojne akademije kao časnik, nasmija se veselo:

— Uvijek na propisima — moj mili poočim! Ajde, dopuštam vam, da me zagrlite!

— Kad je tako — e onda — dobro mi došao, mili sine! — klikne Mita kao izvan sebe od radosti i živo ga poljubi.

Priredio B. Š.

❖❖❖❖

Kako se kum Lisac prevario?

Kad je kunelić Flik vidio, da će ga kum Lisac pojesti, reče:

— Meni je svejedno, umrijem li ovako ili onako. Tek jedno vas molim! Vidite li tamo onu šikaru punu trnja? Učinite od mene, što hoćete, samo nemojte me tamo baciti živa. To bi za mene bila upravo strašna smrt.

A Lisac mišljaše u sebi: — Aha! ti se bojiš trnja? pa dobro! Učinit ću s tobom upravo ono, što ti ne želiš...

U isti mah zgrabi Flika, skine z njega onu lutku i tresne ga u trnje. — Eto ti, nadoda, sad imaš!

— Kvik! Kvik! kvik! — stenjao kunelić neko vrijeme, a onda posve utihnu. — Sad je gotov! — pomisli Lisac.

Ali kako se približio šikari, da se uvjeri, e je kunelić doista poginuo, čuje najednom, kako ga iz daleka neko zove. Pogleda, a ono na vršku niskoga brežuljka stajao na nekakvu panju Flik i rugao se Liscu: — He, he! — a gdje vam je, prijatelju, bila pamet? Trnje je moje polje. Ja sam se u njemu rodio, ono me pozna, pa kad ste me bacili u njega, ono mi je odnijelo svu onu smolu, koja mi je vezala šape. A sada me evo slobodna i živa! Ej, kume, kume! Kako ste se vi to dali prevariti?

I tako je kum Lisac i ovaj put ostao duga nosa.

❖❖❖❖

Bolesni lav.

Tako je jednoč bio jedan lav. On je obolio i ležao u svoj spilji. Dodje medvjed, da mu se pokloni, a lav ga upita: Ded, kaži ti meni, moj medvjede, smrdi li ovdje u ovoj spilji? Medvjed iskreno odgovori: — O da, upravo gadno smrdi ovdje. Nato se lav rasrdi i rastrga medvjeda.

To je vidio zec, koji je stajao pred spiljom. Pridje k lavu, da mu se pokloni, a ovaj ga upita: Ej, zeče, ded, reci ti meni, dali smrdi u ovoj spilji? — Zec mu odgovori: — O ne smrdi — nikako! nikako! — nego upravo lijepo miriše. Lav će mu nato: — Lažeš! Ne miriše ovdje, nego smrdi. Pa i njega razdere.

To je vidio i čuo vuk, koji je pred spiljom čekao. Dodje k lavu, da mu se pokloni. Upita ga lav:

— Hej, vuče, kaži ti meni: miriše ili smrdi u ovoj mojoj spilji? — Vuk odgovori: — Pa niti smrdi niti miriše. — Lav će mu nato: O ti, lažeš, jer nešto mora ili da smrdi ili miriše. Pa ga ščepa i razdere. To vidi i čuje lisica. Kad dodje k lavu, da mu se pokloni, upita je lav: — Ej, lijo, reci ti meni, smrdi li ili miriše u mojoj spilji? — Lisica odgovori: — Oprosti mi, svijetli care, ja bogme ne znam, dali miriše ili smrdi, jer sam se prehladila i dobila hunjavicu, zato ti sada ne mogu kazati — a lagati ne smijem. — I lav nije razderao lisicu, jer je bila lukava.

❖❖❖❖

Mirko i Radojica.

Mirko i Radojica zamole svoju mater, da ih pusti u voćnjak na igru. Mati ih pusti, ali im reče, da nikako ne smiju jesti voća, jer je još zeleno, pa se mogu razboljeti.

Oni odu. Ali Radojica nije poslušao mater, nego se najeo zelena voća. Mirko mu je govorio, da ne jede i da treba da sluša, što mu je mati kazala, ali Radojica ne posluša.

Kad su došli kući, Radojicu uhvati ljuta groznica, te se poslije razbolio i jedva je živ ostao. Kad je ozdravio, rekao je: — Majko, ne ću nikada više jesti zelena voća, i slušat ću uvijek, što mi savjetuješ i naredis.

❖❖❖❖

Narodne poslovice.

Dužan — tužan.
Gladan — jadan.
Oteto — prokleto.
Znanje — imanje.

❖❖❖❖

Zašto u zeca nije čitav rep?

Vuk, lisica i zec pogodili su se jednom sa nekim seljakom, da će mu krčevinu pročistiti za jedan lonac meda. Seljak im je dao lonac meda pa su otišli na posao. Vuk kao najstariji je odredio, da ne će prije jesti dok ne svrše posao. Lisici se je to predugo činilo pa je radeći i oslabila te je smišljala svakojake načine, kako bi mogla doći do meda. Odjednom se oglasila: Iju, iju! Vuk je pitao, što je to, da se tako glasi. Ona mu odvratila, da je u kumovinu zovu. Vuk joj rekao, neka podje. Ona se je na to odšuljala do lonca, te je, da je ona dvojica nisu vidjela, pojela četvrtinu meda. Iza toga vratila se je k svojim drugovima a ovi su je upitali, kako se njezino kumče zove. Ona je odvratila, da se zove Početak. Sad su dalje kopali i čistili, dok se na posljetku lisica i opet nije utrudila te se je kao i prije oglasila: Iju, iju! Vuk ju je i sada zapitao, zašto se tako glasi, a ona je opet odvratila, da je zovu u kumovinu. Vuk joj rekao, neka podje. Lisica se na to opet krišom odšuljala do lonca te je pojela sredinu a onda se opet povratila k drugovima. Vuk je zapitao, kako joj se zove kumče, a ona mu rekla, da se zove Sredinjšćak. Sad su opet dalje kopali, dok po treći put nije išla meda jesti, pa kad se je iza toga vratila k drugovima, javila im da joj se kumče zove Svršetak. Vuk i zec bili su medjuto ogladnili, ali ipak nisu prije ostavili posao, dok krčevine nisu posve pročistili. Kad su napokon bili svršili posao pošli su da će jesti meda, ali su na svoje veliko čudo našli lonac posve prazan. Vuk je bio ljut te je krivio lisicu, da je ona pojela med, ali lisica se branila, da nije. Onda je stao kriviti zeca, ali i zec se branio, da nije, te je vuka opozorio na to, da je vazda bio uz njega i da se ni za časak nije udaljio od njega. Da je u istinu

tako, to je vuk morao priznati, pa je s toga opet navalio na lisicu, da je ona pojela med. Ali lisica nikako ni htjela priznati, već je vuku rekla: Nego znaš što? Ajdemo spavati pa iz kojega će se cijediti med, onaj ga je i pojeo. Vuk je pristao pa je onda rekao: Znaš što, zeče, idi u djetelinu i najedi se, jer znam da si gladan; a ti, lijo, podji u selo pa što ukradi i pojedi, a ja ću već nekako pretrpiti i bez jela. I lija je izjavila, da će pretrpiti, a zec da mora k njima pred sunčanim izhodom doći na brežuljak, gdje će se, okrenuti ledjima prema suncu, jedan pored drugoga smjestiti. Zec je došao na mjesto još prije ponoći i tako su bili na onom brežuljku sve dok nije sunce izašlo. Onda se je iz lisice počeo cijediti med, a ona bojeći se da to nebi opazio vuk odšuljala se je kradom iz otraga k zecu te je puštala med, što se je iz nje cijedio, na zečevo ležište. Kad je to učinila, dovukla se je opet natrag na svoje mjesto te je stala buditi vuka, šapćuć mu u uho: Ustani, striče, zecu se cijedi med izpod repa. Zec je čuo, što lisica šapće vuku, te je u strahu skočio na noge pa bjež, a vuk u misli, da je zec doista pojeo onaj med, poletio je za njim, da ga uhvati. Zec je bježao kao strijela, ali ga vuk upravo u čas kad je zec htio skočiti preko jednog plota uhvatio za rep te mu je rep i otrgno. Zato zec još ni dan danas nema čitavoga repa.

❖❖❖❖

Stari ribar.

Ribari su plovili u čamcu. Nastala je bura; bilo je strašno. Ribari su pobacali vesla i stali se moliti Bogu, da ih spase. Čamac je plovio rijekom sve dalje i dalje od obale. Onda reče jedan stari ribar: — Što ste pobacali vesla?! Bogu treba da se molimo, ali treba i da vozimo k obali, jer Bog veli: Pomozi sebi sâm, pomoći ću ti i ja!

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Kaptal odgovori:

Oh, još te kako gladan! Otkako sam ručao, nisam ni zalogaja okusio.

— Jadno dijete! — usklikne domaćica čisto preplašeno. To ćemo onda odmah prostrijeti stô i dati mu da jede.

Brzo otrči u kuhinju i za čas donese punu zdjelu mlijeka. Ovo je jako prijalo našem mladom grofu, jer otkako su ga ukrali, nije za jelo dobivao ništa drugo osim suha hljeba. Za cijelo vrijeme večere on je zahvalnim okom gledao staroga gorštaka i njegovu dobru ženu. Pa i njima se Kaptal dopadao sve više. Čestita je domaćica upravo uživala gledajući ga, kako slatko jede, pa mu je neprestano donosila, dok se nije najeo.

Sad spremi stô, a starac joj pripovijedi, kako je našao Kaptala i šta je čuo od njega. Istina, mnogo nije imao šta da priča, ali evo ni Kaptal nije znao više.

— Pa gdje ti živi mati? — upita na kraju stari gorštak.

— U lijepom dvorcu, gdje ima mnogo lijepih soba, a u njima mnogo lijepih slika, zrcala, šarenih sagova, na kojima sam se često igrao s materom, a kadikad i sa bratom Robertom, no sa stricem nikada. Kad nije bilo majke u sobi, stric me je gledao tako namršteno, da su me sve srsi podilazili. No kad bi majka sjedila pokraj mene, onda bi me i on gladio, pa bi mi davao šećera i igračaka.

— Šta ti to pripovijedaš? A kako se zvao taj tvoj stric?

— Sluge su ga zvale: «gospodin grof!» O njemu vam ne znam ništa više.

— To je onda rdjavo, moj Kaptale, jer ako se ne sjetiš ničijeg imena, to ćemo ti teško moći da nadjemo mater, reče starac i mahne glavom. Nego, ded, pričaj nam malo sada, kako je ono bilo, da te je ukrao Ciganin.

I Kaptal poče:

— Jednoga dana ode ti mati nekuda kolima, a ja sam se baš igrao s Robertom, kad mi ono stric dodje i reče, da se malo poigram u vrtu i da ponesem onamo mrežu za leptire, jer je malo prije vidio u vrtu sva sila leptira. Brzo uzmem mrežu, a sa mnom podje i Robert. No otac mu ne dade, i reče, da on ima da uči, i tako ja odem sâm. Ali čim sam ušao u vrt, zgrabi me onaj Ciganin, i kad htjedoh vikati, začepi mi usta i odnese me svojoj ženi i malome Peri, a taj Pero, to vam je uistini valjano dijete. Odatle išli smo dalje. Išli smo, tako reći, danju i noću, a kad bih se sjetio matere i briznuo u plač, uvijek bi me Ciganin tukao. Pa zato nisam ni smio da plačem danju. Plakao sam samo noću, kad me nije mogao vidjeti. Inače me nisu baš jako mrzili, dok me je Pera upravo volio. Nego dosadilo mi toliko putovati, pa me je opet ljutilo i to, što su me naznanili ovom gadnom bojom i obukli u ove ružne halijne. Moje lijepo odijelo skinuli su mi i uzeli, i ništa mi nisu više ostavili do ove sličice. Nju mi je mati poklonila, jer je to lik moga pokojnoga oca.

— Pa imaš li još tu sliku? — upita starac.

— Imam. Hoćeš li, da ti je pokažem?

Starac reče da hoće. Kaptal raskopča kaputić i izvadi malu sliku, na kojoj si mogao vidjeti čovjeka lijepa lica i bogato odjevena. Slika je bila u zlatnom okviru i pod staklom.

— Ostavi je, dijete moje, i čuvaj je, jer će ti možda pomoći da nadješ mater, reče starac, a u isti mah je prevrtao njome, ne bi li našao na njoj napisano čije ime, da bi kakogod doznao iz čije je porodice. Ali nažalost nije našao ništa.

— Čuvaj je i pazi kao oči u glavi — ili još bolje — daj je meni, da je ne bi kakogod izgubio.

Kaptal pruži starcu sliku i reče, da mu se spava. Siromah je tako iznemogao, da su mu se oči lijepile od umora. Dobra ga starica svuče i položi u mekanu postelju, što mu je namjestila na brzu ruku. Radovala se, kad je vidjela, kako je mali prekrstio ručice e svesrdno se molio Bogu, a poslije toga tvrdo zaspao. Prekriži ga, da bi sve, što je zlo, otklonila od njega, pa se onda vrati svome mužu. On je sjedio zamišljeno kraj stola i gledao sliku, što ju je još držao u ruci.

(Slijedi.)

Iz moje torbice

Na zidnom koledaru ima — kako znate — toliko listića, koliko dana u godini. I na svakom listiću naznačen je mjesec i broj dana tog mjeseca. Tako je na priliku na jednome listiću označen i današnji dan 21. maja, a kad se taj listić otrgne, pokazat će se drugi listić, na kome će biti označen sutrašnji dan: 22. maja.

I Jurićevi su roditelji imali jedan takav koledar, pa je mati kazala Juriću, neka svaki dan u veče otkine po jedan listić. Kad ja malo zatim stupih u sobu, a to Jurić otrgnuo koji dvadesetak listića.

— Što to činiš? — opomenuh ga. Pa mama mi je rekla... — Što ti je rekla mama? Mama ti je rekla, da svaki dan otkineš po jedan listić, a ti si ih otkinuo dvedeset. — Pa zašto bih ja otkidao svaki dan po jedan listić, kad ih mogu najednom da otkidem — dvadeset, reče Jurić i još ih otrgne nekoliko.

——«o»——

— Juriću — reče mu jednog dana otac — ja se ipak nadam, da ćeš ti biti štap moje starosti.

— Tata — odgovori Jurić — a tko će pak biti kišobran tvoje starosti?

——«o»——

Došao Jurić u školu neumiven. Učitelj se naljuti na njega: — Usta su ti sva prljava. Zacijelo si malo prije jeo čokoladu... A Jurić odgovori: — Nisam je danas još okusio. Ovo mi je od juče...

——«o»——

Kad se Jurić razljuti, onda često ne zna, što govori. Danas je banuo u očevu sobu sav crven i zapuhan od jeda. — Što ti je? — upita ga otac. Zacijelo si se opet svadjao s nekim?

— Jesam — s tvojom ženom... odgovori Jurić srdito.

——«o»——

Nenadano bane Jurić medju djecu pa će im: — Okladio bih se, da razgovarate o glupostima! — Da se okladiš, dobio bi okladu, odgovori mu neko, — mi razgovaramo o tvojoj pameti.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetke: Zima mi je otac — voda mi je mati — al' na suncu ne mogu — dugo postajati. Što je to?

Odonetke zagonetaka u 9. br. «Mladog Istranina»: 1.) Mokro; 2.) Današnji dan.

❖❖❖❖

Prilog „Istarske Riječi" broj 23

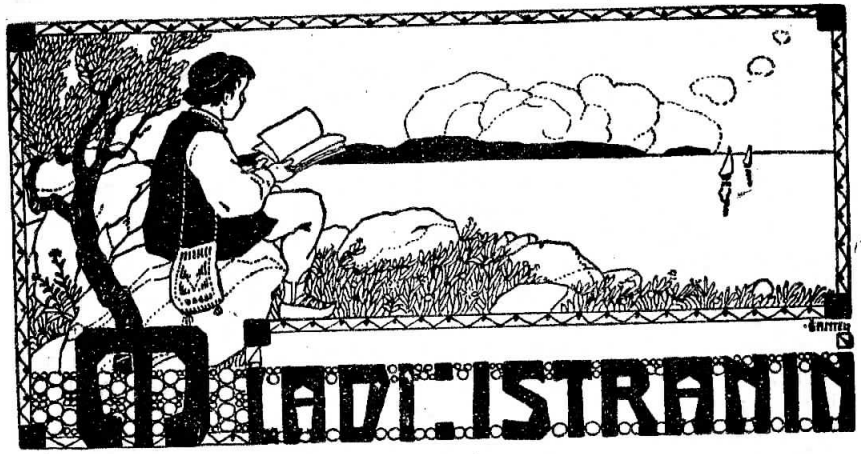

Broj 11. | U Trstu, 4. junija 1925 | God. IV.

Tužni putnik

„S Bogom, seoce drago,
Sudbe je zahtjev klet —
— Kućice — rode mili,
U tudj polazim svijet.

Zelena goro — s Bogom!
Potoče bistreni,
Tičice ljupka glasa,
Druzi mi mileni!"

To putnik tako zbori
A bol mu kida grud.
Teško j' u tudjem svijetu
Bez svoga doma svud!

Za goru sunce zadje,
Još osta rumen trak
Nestade bijela danka,
Na zemlju slazi mrak.

Sa tornja tihog zvona
Čuje se laki bruj —
Putniku ko da veli:
— Čuj me još jednom, čuj!

A njemu s' ote gorki
Iz grudi uzdisaj:
„S Bogom seoce drago!
— Posljednji oproštaj..."

Zlatoje.

❖❖❖❖

Svi jezici zapjevajte...

Četrdeseti dan poslije Vazma Isus se digao u nebo i spomen na taj dan zove se Uzašašće ili Spasovo. Isusovi učenici otišli su zatim u Jerusolim. Tu su čekali da na njih sadje Duh Sveti, kako im je to bio obećao Isus. Čekali su devet dana, a kad bi u deseti dan oko devet sati u jutro začu se s neba nekakva buka, kao da duva nekakav veliki vjetar. U to doba bili su svi učenici Isusovi sakupljeni u jednoj sobi i molili se Bogu. S njima je bila i blažena Djevica Marija. Koliko bi okom trenuo, nad glavom se svakoga učenika stvorio po jedan plamen, koji je naličio na više razdijeljenih jezika.

Malo zatim nestade onih plamenih jezika, i začu se opet ona buka, a onda se sve utiša. To je bio Sveti Duh, koji je sišao na Isusove učenike i napunio ih Duhom Svetim i tako ih u jedan mah naučio da govore raznim jezicima: hrvatskim, latinskim, grčkim itd. itd.

Na onu silnu buku skupilo se mnogo ljudi oko zgrade, u kojoj su bili učenici Isusovi. Učenici izidjoše na to iz kuće i počeše s narodom govoriti u raznim jezicima i to za to, jer je medju ljudima bilo i takovih, koji su govorili drugim jezicima. Mnogi su se čudili i pitali: kako da ti ljudi mogu sada najednom da govore više jezika, dok prije nisu znali nego samo jedan? Apostol Petar objasni narodu, da im je Bog poslao Duha Svetoga, koji ih je tome naučio. Tada se svi oni ljudi uvjerili, da je Bog zaista svemogućan, da sve može, stoga se mnogi pokrstiše i počeše vjerovati u jednoga Boga i u Isusa Krsta.

I tako su učenici Isusovi otišli po čitavom svijetu i propovijedali svim narodima u svim jezicima sveto Isusovo Evangjelje.

Medju jezicima, što su ih učenici Isusovi naučili na Duhovo, bio je kako već spomenuto i naš premili hrvatski jezik — i tko taj lijepi i slatki jezik tjera z naših crkvi, taj očito radi i protiv Isusa našega Spasitelja i protiv Duha Svetoga!

❖❖❖❖

Priča o vodenoj kapljici

Živjela je u rječici malena vodena kapljica. Vidi ona na nebu jarko sunašce i zaželje da se digne do njega.

— Sunašce, — reče kapljica — uzmi me k sebi!

Ugrijalo sunašce kapljicu. Ona postade bijeli, maleni mjehurić i digne se visoko, visoko uvis. Digoše se s njom i druge kapljice.

Gore je bilo hladno, i kapljica zaželje, da se opet vrati svojoj kući i padne na zemlju. Zajedno s njome pale su i druge kapljice.

Mala Jelica pogledala je kroz prozor, vidjela je, kako padaju mnogobrojne kapljice i reče:

— Pada kiša!

❖❖❖❖

O hljebu svi živimo

Srpski knez Miloš Obrenović objedovao jednom u nekoga grofa u Austriji. Na objedu bilo više gostiju. Do kneza sjedio njegov tumač. Za vrijeme objeda knezu slučajno ispade kriška kruha i padne pod sto.

— Digni onaj komad kruha! — reče knez tumaču.

Tumač pogleda u poslužnika, a ovaj ponudi knezu drugu krišku kruha.

— Digni onaj komad kruha, budalo! — ponovi knez. Nisam gladan, ali grjehota je, da se kruh gazi.

Tumaču nije ostalo drugo, nego da se saže i da digne pali komad kruha. Knez ga uze, otpuhne s njega prašinu, poljubi ga i pojede.

— Krušac je ovo, moj sinko! — reče knez. O kruhu svi živimo.

Kraljević Marko

Otišao Marko u crkvu te se pomolio Bogu i pričestio. Kad se vraćao iz crkve, sretne ga neki Turčin i upita:

— Zar se ti, Marko, moliš Bogu i ideš u crkvu, a znaš, da od tebe nema jačega ni silnijega na ovoj carevoj zemlji?

— Ima, ima, Turčine! — odgovori Marko. — Ima jedan, koji je od mene, pa i od svakoga drugoga na svijetu i jači i silniji. Prema njemu sam ja kao muha, a ti kao mrav. To je Bog, kome se ja vazda molim i koga se ja bojim.

Narodna priča.

❖❖❖❖

I mačke hoće da znadu

Jest i male mačice hoće da znadu i čitati i pisati. I tako su se jednog dana dogovorile i otišle sve zajedno k debelome kumu Preliću.

Kum Prelić bio je mačak kao i one, ali pametan i mudar mačak. Dok je još bio malen, kum Prelić nije trčkarao uokolo za leptirima i pticama, već bi se pritajao pod kojim prozorom mjesne pučke škole i sve slušao i slušao, kako ono učitelj djecu uči: i - u, i - u — i sve tako.

Slušaj danas, slušaj sjutra — mali je Prelić pomalo naučio čitati, a kasnije bogme i pisati. Zato je on bio na glasu kao najmudriji mačak u čitavom onom kraju.

Kad je učeni Prelić razumio, što traže od njega one mačice, podignuo časkom glavu, zafrkne sebi brkove pa reče:

— E pa dobro, kad već hoćete da naučite čitati i pisati, a vi gledajte, da se pod večer nadjete svi u školi. Dvorana bit će u ono doba prazna, a prozori otvoreni, zato vam ne će biti teško ući unutra. Ali pazite, da mi u školu dodjete čisti i uredni i da budete sasvim mirni.

Mačice obećaše. Cijelo poslije podne su se umivale i u veče došle su u školu tako čiste i uredne, kako nije Jurić bio nikada u životu svome. Svaka je sjela na svoje mjesto u klupi i zagledala se u učitelja Prelića, koji je šetao gore dolje i sve nešto razmišljao u svojoj mudroj glavi.

Onda se započe obuka. Danas jedno slovo, sjutra drugo — ne prodje ni mjesec dana, a naše su male mačice naučile već gotovo sva slova. I tako je pomalo došao i dan ispita, gdje su male mačice imale da pokažu, što znadu. Kum Prelić uze u svoju šapu komad krede i napisa na ploči riječ: Miau. Napisa Prelić onu riječ i pozove jednu mačicu, da je pročita. Mačica se ispravi, pogleda, razmisli časkom i malo zatim pročita jasno i razgovjetno: Miau...

Moja mala istarska dječice! Potražite brzo i vi kakovog malog učiteljića, koji će vas naučiti čitati i pisati, da ne bi kasnije rekli ljudi: — Eto, mačice umiju čitati i pisati, a mala istarska djeca ne umiju!

Barba Šime.

Pauk i muha

Kad je pauk raspinjao svoju mrežu, gledala ga muha čudeći se poslu njegovu pa mu reče:

— Za stanovanje to nije nikako, a ako misliš time dosaditi nama, onda se sjeti, da mi muhe imamo krila, a ti si bez njih, pa ne ćeš moći da nas hvataš.

Pauk ne prekidajući posla odgovori:

— Ja se i ne uzdam u svoju moć i pamet, nego se uzdam u vašu ludost, i zato ću svršiti, što počeh, pa da vidimo, što će biti.

I zaista: muhe su jedna za drugom ulijetale same u mrežu i tako se pauk nije prevario u svom računu.

❖❖❖❖

Kaznjena neposlušnost

Poslije objeda reći će otac malome Peri:

— Pero, danas ćemo ići u vinograd, da donesemo malo trešanja. Ali nemoj da ideš prije mene — jesi li razumio?

— Ne ću, tata, ne ću — odgovori Pera, i s tim izadje i uputi se k Marku i Tomi. Nadje obojicu na putu i pozove ih u vinograd rekavši im da će i njegov otac odmah za njima doći.

Kad stignu u vinograd, upita Toma:

— A zna li tvoj tata, da smo i mi ovamo pošli?

— Dakako, odgovori Pera, a sad hajdmo da se najedemo trešanja, Marko! Marko! Pogledaj samo na onom jablanu onu lijepu pticu, kako hrani svoje mlade!

— Zaista! Zaista... reče Marko. Hajde da uhvatimo ptičiće, pa ćemo se igrati s njima.

— Ja ne ću — reče Toma — nemojte ni vi. Ne dirajte ptice, kad vas molim. Kako bi bilo našim roditeljima, kad bi nas recimo cigani odnijeli? Ostavimo ptice!

— Hajde, Marko, reče Pera, ne slušaj ti njega. I poče da se penje, a Marko za njime.

— Sadjite dolje, reče Toma, još nije kasno. Inače ćete pasti, prelomiti nogu i ostati bogalji, dok ste živi. Kaznit će vas Bog!...

Pera bijaše već kod gnijezda, a Marko pod njim. U taj par Pera pruži ruku u gnijezdo, da vadi ptičiće, ali drvo glatko — te ti moj Pera sklizne i padne Marku na glavu, i tako obojica ljosnu na zemlju. Udare u vrisak. Toma se tako preplašio, da se nije mogao ni maknuti. Uto dodje čuvar i kad vidi, šta je, položi ih u kola i ponese ih kući.

Roditelji im se uplaše, kad vide Peru s polomljenom rukom, a Marka s pregrizenim jezikom.

Pera ostade bez ruke, a Marko — nijem.

Mnogo su puta gorko plakali i kajali se, što nisu poslušali Tomu, kad im je govorio, da ne diraju u ptičije gnijezdo.

❖❖❖❖

Djed posijao repu

Posijao djed repu. Izraste repa velika, prevelika. Stade djed repu iz zemlje čupati. Vuče, poteže — no repu ne može iščupati. Pozove djed u pomoć babu. Baba uhvati djeda, djed repu. Vuku, potežu — no iščupati je ne mogu.

Pozove baba u pomoć dijete. Dijete uhvati babu, baba djeda, djed repu. Vuku, potežu, no iščupati je ne mogu.

Pozove dijete u pomoć psa. Pas uhvati dijete, dijete babu, baba djeda, djed repu, no iščupati je ne mogu.

Pozove pas u pomoć mačku. Mačka se uhvati za psa, pas za dijete, dijete za babu, baba za djeda, djed za repu. Vuku, potežu — ali iščupati je ne mogu.

Pozove mačak u pomoć miša. Miš uhvati mačka, mačak psa, pas dijete, dijete babu, baba djeda, djed repu. Vuku potežu — i bogme iščupaju repu.

Narodna priča.

❖❖❖❖

Magarac kralj svekolike zvjeradi

Bio je jednom jedan magarac, koji je pobjegao u šumu, jer već nije mogao snositi zulum gospodarev. U šumi je magarac živio o svojoj paši kao svoj gospodar. Kad se je jednom tako pasao, opazio je lava, koji se je upravo k njemu približavao. Magarac se je prepao, jer je mislio, da mu je kucnuo zadnji čas, pa je u strahu smišljao svakojake načine, kako bi se spasio i lava prevario. Napokon se je protegnuo na svojem ležištu te je posve spokojno dočekivao lava. Kad se je lav približio, ljutito je zapitao magarca: Zar se ti ne ćeš meni pokloniti? Ne znaš li tko sam ja, da sam kralj svekolike zvjeradi? Na to se je magarac grohotom nasmijao: Gledaj ti njega, tko si ti? Kralj sam svekolike zvjeradi, ponosito je ponovio lav. Ti da si kralj svekolike zvjeradi! nasmijao se opet magarac te je rekao lavu: Nemoj takvo što govoriti, jer bih ti mogao za to uzeti život. Tko je tebe postavio za kralja? Odkad si ti kralj zvjeradi? Gdje ti je pismeno da si ti kralj? Zar ti jadniče ne znaš, da sam ja kralj svekolike zvjeradi? Na to se je lav pokunjio te je sav pokunjen rekao: Pa kako li je to? Ja sam mislio, da sam ja kralj svekolike zvjeradi, barem su me do sad svi takovim držali, jer sam najjači i najsmjeliji među svom zvjeradi. Na to se je magarac još više uzoholio i dignuvši svoju nogu, na kojoj je bila potkova, rekao je lavu: Eto vidi, to je pismo, da sam ja kralj sve zvjeradi, a ne ti; ti nisi ništa nego moj sluga. Lav se sada još više pokunjio, jer ga je magarčeva oholija i drzovitost posve zabunila, te je rekao magarcu: Hajde da vidimo, tko je kralj, ja ili ti; pokušat ćemo, tko će više zvjeri naloviti, ja ili ti. Magarac pako je spokojno legao u travu, tu je razkrenuo noge i izplazio jezik pak se učinio kao da je crknuo. Za to su na njega pale svakojake ptice: vrane, gavrani, kobci i što već ima takovih ptica pa koja je doletjela, on ju je primio i metnuo poda se. Napokon se je vratio lav te je donio mnogo kojekakve zvjeradi

pa je zapitao magarca, gdje su zvjeri, što ih je on uloviô. Magarac je prezirno pogledao na zvjeri, što ih je lav polovio, te je rekao: O ti budalo, kad bih ja htio loviti takove zvjeri kao što su ove, nalovio bi ih bio bez broja, ali ja se takovim tričarijama nisam htio baviti; nego daj ti takove zvjeri nalovi, kao što su ove, koje po zraku lete. Lav je bio posve satrven te je skrušeno rekao: Ja toga ne mogu; sada priznajem da si ti kralj svekolike zvjeradi, oprosti mi, da sam onako drzovito došao pred tebe i nemoj me za sada kazniti. Nisam znao, da si ti kralj, ja sam u istinu mislio, da sam ja kralj sve zvjeradi, nego sada ti dajem čast i poštenje. Na to se je magarac ispravio te je rekao lavu: Za sada ti opraštam, ali u buduće da više nisi tako bedast; ja bih te sada mogao kazniti i mogao bih ti uzeti život, no neka ti bude, jer nisi znao, da sam ja kralj. Lav je na to žalostan otišao te se je u šumi sastao sa vukom. Vuk se je lavu odmah duboko poklonio: Zdravo, kralju svekolike zvjeradi! Lav se razlutio te je rekao: Vraga sam ti ja kralj, ti mi se samo rugaš; nisam ja kralj, nego je drugi jedan kralj. Vuk se je uzvrpoljio. Tko veli, da nisi ti kralj, Gdje je taj drugi kralj? Ti si kralj, nitko drugi! Nisam ja, branio se lav, nisam ja kralj. Naš kralj je tamo u šumi, možda je i sada još na istom mjestu, gdje sam ga časak prije ostavio. Vuk ga je mirio, jer mu nikako nije išlo u glavu, da bi tko drugi mogao biti kralj nego lav. Tebe je sigurno netko prevario, rekao je vuk, jer nitko nije kralj svekolike zvjeradi nego ti. Na to mu je rekao lav: Ajde, da se svežemo za repove pa ćeš vidjeti, gdje je. Vuk je pristao. Privežu se oni za repove, vodi njega lav i napokon stigoše do magarčeva ležišta i lav pokaže vuku: Eno, tamo je kralj! Vuk se je na to nasmijao, te je rekao: A moj brate, ne budi tako lud, ono ti je osao. Jaoh, poviknuo je lav, zar ih je osam! Pa bježi. I lav je od straha sa vukom stao bježati po šumi i po planinama, dok sav nije bio obnemogao. U jednoj guduri se je zaustavio, da malko otpočine. Tu se je tekar ogledao, kako je vuk. Ovaj, sav rastrgan, bio je već crknuo te mu je jezik visio iz zubiju. Što ti se još i smiješ? rekao je lav vuku; meni pak nije do smijeha, nego ja hvalim Boga, što sam pred tolikim kraljevima živ utekao.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

— Šta da radimo sad?... zapita starac svoju ženu. Kako da mu nadjemo mater, kad nemamo ni najmanjeg znaka, koji bi nam u tome pomogao?

— Uzdajmo se u Boga! On otkriva svaku tajnu, ma i pod zemljom bila — odgovori mu žena. Sâm te je Bog poslao onamo, da ga nadješ i izbaviš iz ruku onih nevaljanaca, što su ga ukrali. Naša je sada najpreča dužnost, da ga naučimo poštovati Boga i da ga držimo dotle, dok ne bude kadar zasluživati sam koru hljeba.

— Ali zar ne pomišljaš na kakvu će ti brigu i teret biti to dijete? — zapita je stari.

— Morala bih se sama sebe stidjeti, kad bih se sustezala, gdje treba učiniti kakvo dobro djelo. Ta sâm nam Bog zapovijeda, da

potpomažemo slabe i sirote, da budemo milostivi i milosrdni kaošto je i on milostiv i milosrdan.

— Dobro, neka je tako! — reče starac. Zadržat ćemo ga i voljet ćemo ga kao da nam je rodjeno dijete. Kad nam već Bog nije dao djece, neka nam barem on bude donekle utjehom u starosti našoj. Da, da — ostat će on kod nas. Iz onoga, što je do sada pripovijedao, vidim, da će mu ovdje biti bolje, nego kod kuće, gdje mu nevaljali stric neprestano radio o glavi, a da ne znam pravo zašto. Ako je već Božja volja, da se dječak jednom sastane s materom, sastat će se s njome, mâ da se čitavo jedno more postavi izmedju njih.

— Kaptal je dakle od danas naše dijete, naš sin, je li da je? — upita starica.

— Jest naše je dijete, naš sin. Samo neka nam bude čestit i valjan, pa onda niko sretniji od nas. Čim sam ga vidio, odmah sam ga zavolio.

I starica se od svega srca radovala, što su dobili posinka. O njemu su razgovarali još duboko u noć. Najposlije legnu spavati, a Bog im posla miran san, koji će ih okrepiti novom snagom, da i dalje čine dobra, kaošto su evo i počeli da čine.

PETO POGLAVLJE.

Onaj stari gorštak zvao se Žiru. Bog mu nije dao mnogo blaga. Čitavo imanje bila mu je koliba, nešto zemlje i nekoliko krava, koje je mogao pasti, gdje ga je bilo volja. Ali on je i s ono malo izlazio na kraj, jer je bio zadovoljan, a to je glavno, i nije nikome zavidio zbog bogatstva. On bijaše sretan uprav zbog toga, što je bio zadovoljan s onim, što mu je Bog namijenio.

Žena mu je bila u svemu pri ruci. Ona je vodila kućanstvo, a u cijeloj okolici nije bilo žene, koja bi umjela da pravi sir i maslac kao ona. S te njene vještine raznio se na sve strane o njoj glas, pa tko da joj zamjeri, što se zbog toga i malo ponosila? Uostalom to vam je žena, kojoj treba tražiti para.

Naš mali Kaptal postajao je s dana u dan sve jači i veći, i bio je valjan dečko, na veliku radost svoga poočima i pomajke. U svojoj osamljenosti nije mogao Bog zna koliko naučiti, tek toliko, da je umio lijepo čitati i pisati, a to ga je naučio poočim njegov. No on je od svojih skromnih dobrotvora naučio nešto, što mnogo više vrijedi nego li sve nauke na svijetu, a to je, da poštuje Boga i da se pokorava njegovim zapovijedima. Nikada mu se nije laž izmakla iz ustiju. Duša mu je bila pobožna i čista od svakoga grijeha.

Bilo mu je već četrnaest godina. Jedne večeri igrao se on sa svojom «mrmotom» — (to je neka vrsta vjeverice). Tu je životinjicu sâm uhvatio, pripitomio i naučio koječemu, a slušala ga je kao pseto svoga gospodara. Stari Žiru i žena mu sjedjeli su na klupi pred kućom i gledali su, kako im se posinak igra s njome, i uživali su. Valjda se i oni sjećali onog doba, kad su bili onako mladi kao i Kaptal i kad su se igrali kao i on.

(Slijedi.)

Iz moje torbice

U kući veliko veselje. Juče su nam se izlegli pilići. Jurić ne može da ih se nagleda. A kako je vrlo radoznao, to nas je i kod objeda i kod večere mučio raznim pitanjima.

— Ali kako su se izlegli? — upita naposljetku majku.

— Pa raspuklo se jaje, u kome su bili zatvoreni, odgovori majka.

— Dobro, reče Jurić, no a kako su pak dospjeli u jaja, kad ja nisam ni na jednom jajetu vidio ma ni najmanje rupice?...

Učitelj pitao Juriča: — Što činiš, Juriću, ujutro, kada ti sunce dopre do postelje?

Jurić odgovori: — Ja se onda odmah probudim i skočim na noge. — Dobro, pohvali ga učitelj. A što onda? — Onda — odgovori Jurić — onda pridjem k prozoru, spustim zavjese i — spavam dalje...

Djeca kao djeca — svak je od njih želio, da se rodio negdje drugdje. Tako bi Ivić najvolio, da se rodio u velikom gradu Londonu, gdje bi vidio mnogo lijepih stvari. Tonić bi volio, da je ugledao svijetlo Božje u Americi, jer da je ono zemlja pravih nevidjenih čudesa. — A ti, Juriću? Gdje bi ti najvolio, da si rodjen? — upitat će nekо, a Jurić njemu: — Ja bih najvolio, da sam se rodio u Africi, jer bih onda bio Crni Moro. A da sam Crni Moro, ne bi se vidjelo ni znalo, dali sam čist ili blatan, pa ne bih za svaku mrlju na rukama ili na licu dobivao po glavi. Da, a što je najglavnije — ne bi trebalo ni da se umivam.

Juče je bila u nas jedna gospodja, koja je Juriću donijela dobrih slatkiša. Svi posjedasmo u sobi pa i Jurić sjedio u svom kutu i ništa nije govorio. U neke će mu mati: — Juriću, deder govori i ti štogod, da te gospodja čuje. — A Jurić: — Pa što da govorim? — Kad je gospodja unišla, rekao sam joj: Dobar dan! Kad mi je dala slatkiše, rekao sam joj: — Hvala lijepa! — Kad ode — reći ću joj: — No hvala Bogu, što je otišla!...

— O ti ugursuze, naljuti se na nj mati. Zar se tako govori? — Pa i vi, mamice, kažete svaki put, kad gospodja ode: — Hvala Bogu, što je... — Nije svršio, jer je dobio jednu po ustima.

Teta Luce.

Zagonetke:

se	ra	li	taj	be	kva
tko	do	hva	sam	se	ri

Kakav će smisao izaći, kad pogodite, gdje se ovo počinje čitati i kojim se redom čita?

Odgonetke zagonetaka u 10. br. „Ml. Istranina“: Led.

Prilog „Istarske Riječi“ broj 25

MLADI ISTRANIN

Broj 12. | U Trstu, 18. junija 1925 | God. IV.

Grjehota.

Grjehota je da se kavez*)
Za sivoga orla plete; —
Zrak Bog dade orlovima,
Da slobodni u njem lete.

(Nikola, bivši kralj crnogorski.)

Srbi i Nijemci.

Bilo je to prije osam ili devet godina. Teška vremena. Nijemci poplavili junačku Srbiju, i tako su nemilosrdni, da siromah narod ne može ni da diše.

I djeca, ona maljušna djeca osjećaju neku veliku tugu. Više puta bi najvoljeli da plaču.

Kadgod bi pak poželjeli, da se malo i povesele, poigraju.

Ta je bilo i jedne nedjelje poslije večernje. Na livadi izvan sela našlo se njih desetak. Uokolo nije bilo nikakva Nijemca ni Madžara.

— Ajde, predloži jedan izmedju njih — igrajmo se rata!

— Da, da — zacvrkutaše mališani: rat! rat! Igrajmo se rata!...

Gdje je rata, treba da je i neprijatelja. Pa tako mora da je i u ratnoj igri. I djeca se složiše, da će jedni biti Srbi, drugi Nijemci — i onda će se potući.

Već su svi spremni i svi stoje ispravno kao svijeće. Još treba samo da se odredi, tko će biti Srbin, a tko Nijemac, i bitka će da započne.

Onaj, što je predložio, da se igraju rata, upita:

— De ti, Duško, kaži, hoćeš li biti Srbin ili Nijemac?

*) Kavez = krletka = gajba.

— Srbin — odgovori Duško.
— A ti, Milutine?
— I ja ću da budem Srbin.
— I ja — pa i ja — rekoše gotovo u jedan glas i Ljubo i Gjoka i Laza i svi ostali. Svi redom hoće da budu Srbi.
— A tko će biti Nijemac? — upita opet onaj prvi.
— Ja ne ću — odgovori Duško.
— Pa ni ja — odgovori Milutin.
I svi redom odgovoriše tako. Niko ne će da bude Nijemac.
— E pa gdje nema neprijatelja — ne može biti ni rata — reče onaj prvi.
— Pa neka ga ne bude! —odgovoriše ostali i počeše se dogovarati koju će igru da zaigraju.

R. Š.

❖❖❖❖

Mali Jurić nosobodić.

Evo Vam našega Jurića. Nisu mu ni četiri godine. Ima novo odijelo, a kosu kao i djevojčica. Stric mu je kupio željeznicu sa dva vagona. I on je vuče, vuče i vuče.

Takav vam je Jurić na prvoj slici.

A sada pogledajte drugu sliku. Tko je ovo? Odijelo kaže: To je Jurić. I ona povaljena željeznica veli: Ovo je Jurić. I svi vele: Ovo je Jurić. Samo nos ne veli ništa. Siromah nos! Najvolio bi zaplakati. Joj, kako je ružan. A znate li, zašto je onako ružan. Ne znate? — Čujte dakle!

Jurić ima jednu zlu navadu. Rado bada prstom u nos. Otac veli: Juriću, ne badaj u nos! — Jurić ne sluša. Mati veli: Juriću, ne badaj u nos!

Jurić kao da ne čuje. Susjedi opominju: Juriću, ne badaj u nos! — No Jurić haje i ne haje. I tako, badaj danas, badaj sjutra, i u Jurićevu se nosu napravile dvije široke rupe.

Djeca se pitala:

— Bože mili, zašto Jurić bada uvijek prstom u nos?

Neki starac odgovori:

Zar ne vidite? Hoće da ga još bolje raširi.

— A zašto?

— Da mu kroz nos prodje željeznica.

I djeca se smijala i govorila:

— Jurić hoće da od svog nosa napravi — tunel.

Nego mjesto tunela na Jurićevu se nosu napravilo nešto kao kobasica.

Jurić je plakao. Od ljutine prevalio nogom željeznicu, kao da je ona kriva. — Ljudi se smijali i govorili:

— Juriću, zašto badaš prstom sebi u nos? *Barba Šime.*

❖❖❖❖

Vjerno zvonce.

Na pitomu humku bijeli se kapelica mala. Na njoj je tornjić, a u tornjiću jedno sitno, ali vrlo staro zvonce. Ima već na stotine i stotine godina, što to maleno zvono zvoni onima, koji teško umiru. I maleno zvonce zvoni, sve dok se umirućemu duša od tijela ne odijeli.

Ali nikoga nije zvonce tako slušalo kao staricu Anu. Kad bi starica potegla svoje staro zvonce na kapelici, bilo je kao da sami angjeli pjevaju.

Već je prošlo sedamdeset godina, što starica vrši tu svoju zvonarsku službu.

Medjutim jednoga se jutra probudi i ona sva u vrućici. Pokušala je da se digne, ali nije mogla. Kad eto — u taj isti mah njoj se pričini, da čuje ono zvonce gdje zvoni. Zvonilo je zvonce baš onako milo i slatko kao da ga njena ruka potеže...

Starica se začudi. Zovne svoga unučića pa će mu:

— Podji i vidi, tko to zvoni?...

Unuče ode i malo se zatim vrati veleći:

— Zvonce zvoni sâmo...

— Kako sâmo?

— Sasvim sâmo...

Starica razumije, da je i njoj došla posljednja ura, pa milo i vjerno zvonce hoće i njoj da olakša mučne časove smrtne.

I zvonilo zvonce, zvonilo milo i nježno kao da plače, i kao da jeca. I zvonilo je tako dan i noć, bez prestanka, sve do nedjelje... A u trenutku, kad je dobra starica Ana dala svoju dušu Bogu, vjerno je zvonce još jednom zakucalo i najednom — prestalo.

Po franceskom.

❖❖❖❖

Seljak.

Jedan kraljević, u nekoj dalekoj zemlji, nije htio, da vrati pozdrav nekom seljaku, koji ga je bio vrlo uljudno pozdravio i nazvao mu Boga. To dočuje njegov otac, kralj. Kad su sjeli za stô da ručaju, kralj naredi, da se pred kraljevića ne postavi ni komadić kruha.

Kraljević reče: — Molim, dajte mi kruha! No niko se ne usudi, da mu ga pruži. Tada se kraljević potuži kralju. Nato mu reče kralj:

— Tko prezire onoga, koji proizvodi ovaj kruh, taj nema prava da ga jede.

❖❖❖❖

Miš.

Hvalio se mišić:
«Ja sam junak pravi!»
Al' to čuo mačak —
Pa miša udari...

❖❖❖❖

Luda muka.

Svraka, riba i rak opaze na obali rijeke neku lovačku torbu. Ona im se učini opasna stvar, pa naume, da je podalje premjeste, da je lovac ne nadje.

Dogovorno i udruženom snagom, to bi oni bili mogli i učiniti, ali oni počnu vući torbu svaki na svoju stranu: ptica je vukla uvis, riba u vodu, a rak unatrag. Sav je njihov trud bio uzaludan: torbu ne mogahu ni s mjesta da pomaknu.

Tako biva s ljudima, kad ne rade dogovorno i promišljeno, već svaki vuče na svoju stranu.

Iz «Nevena».

Slušaj oca svojega!

Bio vam je u velikom gradu neki sudac. On nije imao vlasulje ni zlatne naočare, ali za to zlatno srce. Zločincu je bio strog, ali je rado puštao na slobodu čovjeka, koji se pokajao i obećao, da će doći na raspravu i da će se popraviti, kad svrši zasluženu kazan.

Jednog je dana doveo stražar iz zatvora preda nj nekog dječarca od jedva 16 godina. Bio je okrivljen radi kradje. Najprije je lagao i tajio, a onda sve priznao. Kajao se plačući. I sudac je htio da ga pusti do osude na slobodu — ali ako obeća, da će se dobro ponašati i kod svog oca ostati i slušati njega. Mali je sve obećao.

Pozvan je k sudu otac i sudac mu je rekao, da će sina pustiti na slobodu, ako otac obeća, da će sin kod njega ostati. Otac se — ugledan čovjek — okrenuo na stranu i činilo se kao da plače. Rekao je:

«On mene ne sluša i ne vjerujem, da će se popraviti i ne mogu jamčiti, da će ovaj nevaljanac ostati kod mene i da ne će sa svojim zlim drugovima počiniti novo zlo.»

Sucu je bilo teško, da dijete leži u zatvoru, pa je gotovo spočitnuo ocu, što on — otac, nema srca za dijete.

I onda je otac pristao, da će sina uzeti kući i paziti na nj, a dječak je na koljenima oca molio, da mu oprosti i obećao, da će se popraviti. Dobri je sudac vjerovao suzama, što ih je mali prolijevao.

Tako je dječak pušten iz tamnice do rasprave.

Kad je trebala da bude rasprava, mali je nekud pobjegao po noći i morala ga policija tražiti. Kad su ga našli, dokazalo se, da je počinio nove kradje i sudjen je na tešku tamnicu.

Kadgod je poslije mnogih godina sudac sastao starog oca, bilo mu je žao što nije odmah vjerovao, da je dječak zločest i da dijete, koje ne sluša oca, ne će biti dobar i pošten čovjek.

Bilo je njemu ovaj jedini put žao, što je čovjeka pustio na slobodu. Bilo mu je žao, što nije već onda znao, da dijete koje ne sluša roditelja, ne sluša ni zakona.

Dragutin M. Damjanić.

❖❖❖❖

Jagnje.

Imam jagnje maleno,
Runo mu je svileno,
Po vazdan se igram s njim
Kao s drugom iskrenim.

Svježe trave nakosim,
Pa ja njemu donosim;
Iznesem je na dlanu
Mom malome bekanu.

Kad se tako najeo,
On poskoči veseo.
Zvonce zvoni: cin—cin—cin —
Ja u igri hajd' za njim.

Umiljato jagnje ti,
Ko te ne će voljeti?

❖❖❖❖

Majčine suze

Jeste li gledali kada one sitne, sitne nebrojene zvijezdice, što trepeću svjetlucajući i krijeseći se tako milo, kao suza materina, a naš ih narod gdje-gdje i zove: majčine suze?

Da vam kažem, što se priča, kako su nastale.

Davno, davno negda došla na djecu bolest i sva djeca poumirala. Tužne majke i žalostne plakale i ronile suze za dječicom svojom, dok im se Bog nije smilovao, pa i one sve poumirale i k nebu poletjele. Ali su htjele same ravno u nebu, samo da što prije u naručaj primu djecu svoju. Bog ih je zato kaznio: otisnuo ih dalje od nebeskih vrata, gdje su i ostale

Gledajte ih sada, kako milotno plaču, kako za dječicom suze rone, kao da se zvijezdice krijese.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Kaptal je jako narastao i bio lijepa stasa, a za godine svoje i neobično jak. Od one crne ciganske boje, kojom ga je namazao Rolet, nije više bilo ni traga.

— Oče — reći će jedamput, ja mislim, da sam već dosta i velik i jak, da mogu i bez vaše pomoći zaslužívati sebi koru hljeba...

Starci ga pogledaše, a on nastavi: Kad sam počeo da se igram s mojom mrmotom, pade mi na um, da bih s njom mogao otići u Pariz, kao i drugi savojski dječaci. Što više mislim o tome, sve me većma volja obuzimlje, da to i učinim.

Starac obori oči i zamisli se, pa nakon šutnje progovori: — Ako misliš, Kaptale, da si nam na teret, to se varaš. Bog nam je do danas davao koricu kruha, i ja se u njega uzdam, da će nam biti milostiv i u buduće. Po tome ne bi trebalo,da odlaziš. Ali ja mislim, da ti je sâm Bog ulio danas tu misao, da odeš u svijet, pa ako si to ozbiljno namislio, ne ću da te zadržavam. Upravo danas je devet godina, što sam te našao izranjena tamo na putu. Bog zna, možda ćeš ipak naći svoju majku.

Kaptal je začudjeno slušao poočimove riječi. Nakon toliko i toliko godina on je sasvim zaboravio na svoju prošlost. Sad se u njemu poče buditi uspomena za uspomenom, isprva slabo, zatim sve življe i življe, a kad mu stari gorštak pokaza još i očevu sliku, stvoriše mu se pred očima i materine crte. Dvorac, Ciganin, Pera, pa kako su ga ukrali — sve to iskrsnu mu ponovo u glavi i neka neodoljiva čežnja stade ga goniti da potraži mater. Mislio je, da će je lako naći. Ali ga stari poočim podsjeti, kako je već mnoga godinica protekla, otkako su ga ukrali i kako mu mati zacijelo misli, da je već odavno umro. A kazao mu je i to, da nema ni najmanjega znaka, po kome bi se ta tajna mogla da otkrije.

— Tu ti može samo Bog pomoći, reče mu starac. U njega mora da se uzdaš, i on će te odvesti, gdje treba, kad je već to njegova volja.

Sad se umiješa u razgovor i čestita starica pa navali na nj, neka ostane kod njih još barem jednu godinu, ali Kaptal ne htjede ni za živu glavu, a ovo mu je odobrio i poočim.

— Nisam ni ja bio veći od njega, kad sam otišao iz očeve kuće, da u tudjini stečem koji novčić, reče starac. Meni je Bog pomagao, a kako da ne će i njemu, koji ide da traži nešto svetije? Sjutra, Kaptale, spremi sve, što ti treba na put, a prekosjutra možeš otići u ime Božje.

Rekavši ovo, starac ustade i razgovor se svrši.

Prekosjutra ujutro stajao je Kaptal pred kolibom gotov da krene u svijet. Na ledjima mu je bio zavežljaj, u koji mu je skrbna pomajka složila sve, što će mu biti potrebno na putu. U desnoj ruci držao je krupan štap, a u lijevoj drven sandučić. U tom sandučiću bio je mrmot. O vrat ovjesio očevu sliku, koju mu je poočim dao uz opomenu, da se od nje ne rastavi...

Kod rastanka plakali su i pomajka i Kaptal, a ni starac nije mogao da se uzdrži od suza.

— Idi, Kaptale, u ime Božje, i Bog neka ti blagoslovi pute tvoje, reče starac. Novaca za put ne mogu ti dati mnogo, jer sam i sâm siromah kaošto znaš. Ali ću ti dati savjet, koji će ti i u tudjini moći da koristi. Dok god živiš, misli na Boga i poštuj ga svim srcem i dušom svojom i čuvaj se, dragi sine, da ne zagaziš u grijeh i da činiš samo ono, što Bog zapovijeda. Hoćeš li raditi tako, kako sam ti sad rekao?

— Hoću, oče, tako mi Bog pomogao! — reče Kaptal jecajući.

— Dobro je, sinko, a sad idi i neka te prati moj blagoslov.

— I moj... reče čestita starica, a oči su joj bile pune suza.

Još jednom zagrli Kaptal svoje dobrotvore, zahvali im na vsemu, što so mu dobra učinili, obeća im, da će ih se uvijek sjećati djetinjom ljubavi i da će im se javljati, da budu znali, gdje je i šta je s njime. Zatim ode naglo plačući u sav glas.

Starci so dugo gledali za njim, i kad im se mili Kaptal izgubio iza brežuljka, povratiše se i oni u svoju kolibu.

VI.

Isprva bio je Kaptal na svom putovanju vrlo neveseo, jer je neprestano mislio na poočima i na pomajku. Razmišljao je, koliko su mu dobra učinili, a ipak nisu od toga imali nikakve koristi. Zbog toga bivao je sve tužniji i neprestano je plakao, sve dok nije stigao u kraj, gdje je bilo više ljudi.

(Slijedi)

Iz moje torbice

U školi gospodin župnik govori djeci o stvorenju svijeta. Velika je vrućina. Jurić kao po običaju naslonio glavu na klupu i spava. I sniva, kako je ušao potajno u vrt susjeda Martina i odnio najljepšu krušku. U to će gospodin župnik:

— Juriću, tko je stvorio svijet?

Jurić se ne miče. Župnik se naljuti, udari šakom po stolu i vikne, što je jače mogao: — Juriću, tko je stvorio svijet?

Jurić se naglo probudi i misleći da ga neko progoni radi ukradene kruške vikne: — Gospodine.., ja nisam — nisam...

——«o»——

Majka opominje Jurića: — Ta za Boga, kako možeš već da jedeš jabuku, a još si na tašte? Jurić odgovori:

— Nisam ja na tašte, mamice. Ovo je već peta jabuka, što je jutros jedem...

——«o»——

Jurić u trgovini, gdje se prodaje «Istarska Riječ»: — Molim, dajte mi za 20 centezima «Istarsku Riječ», i osamdeset centezima natrag. —Pa gdje ti je lira? — upita trgovac. — Liru će donijeti mama drugi put... odgovori Jurić.

——«o»——

— Stid te bilo! — vikao otac na Jurića. Ništa ne činiš, uvijek ljenčariš, dangubo nijedna! A gle, mene! Otkad sam živ, posao mi je uvijek najmilija zabava.

Da, tatice — ali ti znaš da ja ne volim zabave.

——«o»——

Jurić opazi na jednim starim vratima susjedovog vrta da je nešto kredom napisano. Kako mudrac raskorači se i stade čitati «Magarac je onaj, koji ovo čita.» Jurić se razljuti, da ga je netko tako nasamario, pa da mu se osveti, izbriše onaj natpis, a na to mjesto napiše «Magarac je onaj, koji je ovo napisao.»

——«o»——

Došao u mjesto stranac. Nije znao, gdje je policija, a imao je tamo nekakva posla. Srete Jurića pa će mu: — Bi li mi dečko znao reći, kako ću što prije do policije? Jurić odgovori: — Dajte kome šakom po glavi, pa ćete odmah na policiju. Onaj stranac odgovori:

— Hvala lijepa na savjetu — i prilijepi Juriću jednu vruću.

Teta Luce.—

——«o»——

Zagonetke: Sa «i» djela neumrla stvara, sa «o» istarski gradić pokraj mora. 2) **Adame, rika volova se čuje-** (U ovoj rečenici sakrivena je riječ jedne velike zemlje.

——«o»——

Odgonetka zagonetke u 11. br. «Ml. Istranina»: Tko se rado hvali, sâm sebe kvari.

Prilog „Istarske Riječi" broj 27

Broj 13. | **U Trstu, 2. julija 1925** | **God. IV.**

Priča o sv. Ćirilu i Metodu

Sveti Ćiril i Metod putovali po svijetu, pa se namjerili na neku staricu i upitali je:

— Stara majko, umiješ li ti moliti Boga?

— Umijem, bogme, vrlo dobro. Ako hoćete, mogu i vas naučiti.

— Dobro, stara majko, nauči nas.

Starica, ne znajući s kim govori, poče Svecima kazivati svoju molitvu. I još im reče:

— Govorite sa mnom...

«Bože, ne obezumi me, Bože ne oblijeni me, Bože ne daj zla života, Bože ne daj smrti bez pokajanja; Bože, ne daj neprijatelju oblasti i sile, tako ti tvoje milosti! Bože milostivi i mogući, podaj mi zdravlja i veselja: meni i mojoj djeci i mom rodu i plemenu hrvatskom. Bože, svevišnji, milostivi, uzvisi mi rod i plod — podaj mi blagoslova blagu i priplodu.

«Sveti Ćirile i Metodije, slavenski učitelji, slavenski prosvjetitelji, naučite me Bogu se moliti, naučite me istinu govoriti, naučite me dobro tvoriti, naučite me slavenski misliti, hrvatski govoriti a dobro raditi! Sveti Ćirile i Metodije, slavenski zaštitnici, zaštite naš istarski, slavenski rod od zla i propasti, budite mu pomoćnici u bijedi i nevolji, u iskušenju, na svakom mjestu, na putu i na strašnome sudu, kod Gospoda Boga — Amen!

— Dobro je, stara majko, rekoše Sveci — kako si do sada tako se moli i od sada.

Tu su je Sveti Apoštoli blagoslovili i nastavili svoje putovanje.

❖❖❖❖

Sveta nedjelja

Bio jedan čovjek, koji nije poznavao ni sveca ni blagdana: svaki dan je radio, pa i nedjeljom.

Jedne nedjelje ođe u šumu i nasiječe drva. Lijepo složi drva u breme, veže ga i ponese kući. Putem ga srete starac sijede brade. Kad vidje težaka, začudjeno ga zapita?

— Težače, zar ti ne znaš, da je danas nedjelja?! Nedjeljom se ne radi. Nju je sâm Bog posvetio i ostavio ljudima za odmor.

Težak mu odgovori:

— Nedjelja ili ponedjeljak — meni je svejedno. Svaki dan mi valja jesti, pa i zaraditi.

Starac je bio sâm Bog preobučen u ljudsko odijelo. On reče seljaku:

— Bog ti je bio odredio bolju sreću; ali zato što ga ne slušaš, bit ćeš boležljiv i dovijeka siromah.

Tako je i bilo: uslijed prekomjernog rada bez odmora seljak se razboli i jedva osta živ; ali poslije nije mogao ni toliko raditi, da ishrani sebe i porodicu, te je bio puki siromah.

Šest dana radi, a sedmi tijelo odmori. Narodna priča.

❖❖❖❖

Ljeto

— Poslije koga godišnjeg vremena dolazi ljeto?
— U koje mjesece pada?
— Kakvi su dani u ljetu? Kakve su noći?
— Koji se poljski radovi rade?
— Zašto se veselimo ljetu?

(Jedan dječak neka pita, a drugi neka odgovaraju i svoje odgovore neka napišu na listiću papira ili na pločici).

❖❖❖❖

Naš nebojša

Pogledajte prvu sliku. Nebojša je na vrhu jedne visoke stijene. Ugledali ga divljaci, i eno ih već pod stijenom. Još čas i oni će se popeti na stijenu, uhvatit će Nebojšu, ubit će ga i pojesti. Treba naime da znate, da su oni, divljaci, grdni ljudožderi.

Što će sada Nebojša? Ne plašite se vi za njega! Zna on, što ima da učini!

— Pogledajte drugu sliku! Kraj stijene raslo jedno veliko stablo. Nebojša ga posječe, oklaštri pa prebaci na suprotnu stijenu. Duboko dolje, izmedju obje stijene, šumi potok. Ali Nebojša se ne boji. Kakav bi to bio Nebojša, da se boji? Gledajte ga, kako je junački uzjašio na ono drvo i kako se sve više bliža onoj drugoj stijeni. A divljaci? Što rade oni? Oni se pomalo veru na stijenu. Pričekajte časak samo, pa ćete ih već vidjeti.

A sad pogledajte treću sliku. Nebojša je ostavio na kamenu svoj šešir i sad se vraća na onu prvu stijenu. Zašto? Ustrpite se, pa ćete već saznati zašto.

Pogledajte četvrtu sliku! Nebojša se sakrio u jedan kutić, a baš u taj čas popeše se i oni divljaci na stijenu. Prvo što su divljaci ugledali, bio je Nebojšin šešir na onoj drugoj stijeni.

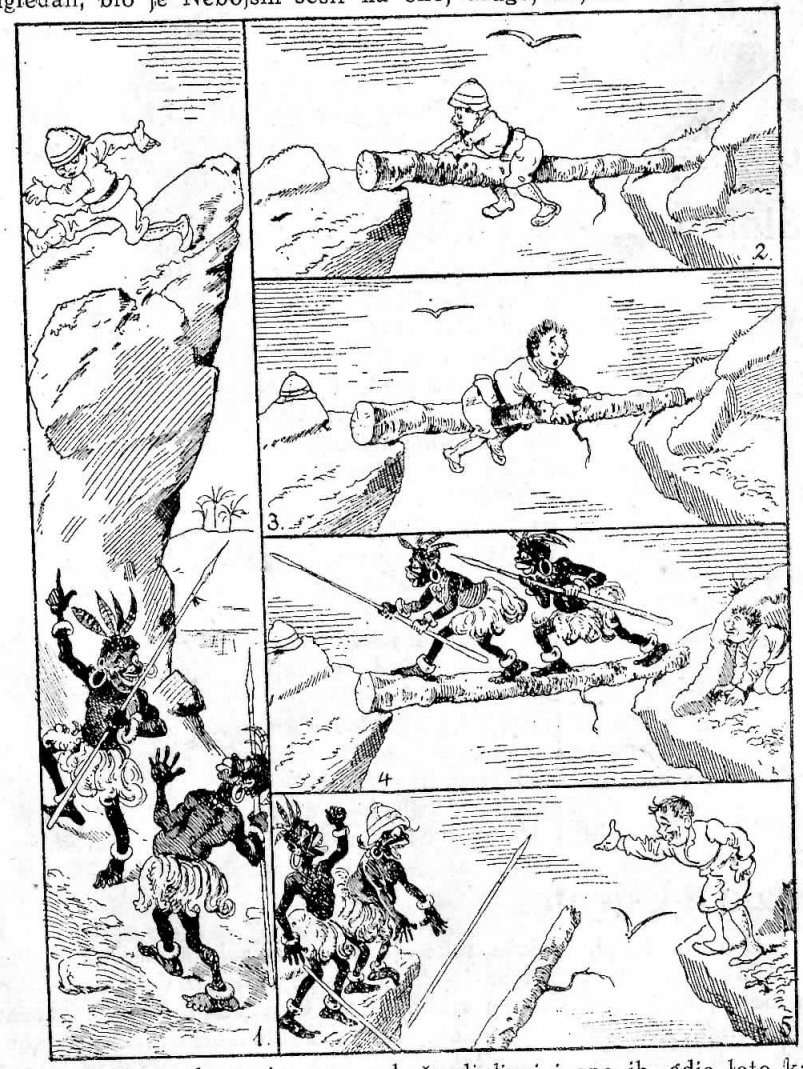

— Ah! sad ga imamo, rekoše divljaci i eno ih, gdje lete kao strijele preko onog brvna gotovi da na svoja koplja nabodu onoga drznika Nebojšu. Kad oni tamo, a to mjesto Nebojše — njegov šešir. A Nebojša?

Pogledajte posljednju sliku. Dok su divljaci gledali onaj njegov šešir, on je povukao ono drvo i pustio ga, da se sruši u potok. Kad su to vidjeli divljaci, ostali su... Deder pogledajte samo, kako su ostali...

Barba Šime.

Mali junak

Mali se Tomo igrao na putu. Skačući amo tamo spotakne se o kamen i padne na zemlju, koliko je dug i širok. Kako je pao, udario čelom o kamen i osjetio bol. Da ne uplaši majku, on se brže pridigne i uze opet da skače uokolo. Boljelo ga, ali se smijao. A kad ga upita sestra, da li se je ozlijedio, on odgovori: nisam! I ocu je rekao, da ga ništa ne boli, no otac je vidio ranu i kazao: — Dobro sine! Ovakove rane ne ruže lica. Takove su rane znak jaka i odvažna srca.

❖❖❖❖

Sloboda

Lijepo pjeva slavuljak
u zelenoj šumici,
na tananoj grančici.
Otud idu tri lovca,
da strijeljaju slavulja.
On se njima molio:
«Nemojte me strijeljati,
Ja ću vama pjevati
u zelenoj baštici,
na rumenoj ružici.»
Uhvatiše tri lovca
i odniješe slavulja,
metnuše ga u dvore,
da im goste veseli.
Ne će slavulj da pjeva,
nego hoće da jada.
Odniješe ga tri lovca
i pustiše u luge,
stade slavulj pjevati:
«Teško drugu bez druga,
I slavulju bez luga...

Narodna.

❖❖❖❖

Mala gusjenica

U jednoj livadi življaše nekoć jedna mala, zelena gusjenica. Ona je bila vrlo sretna. A i zašto da ne bude sretna? Veliko, svijetlo sunce sijaše i grijaše njeno meko tijelo. Cvjetići gledahu je svojim prekrasnim krunicama, a ptičice pjevahu na bližnjem drveću i grmlju. Zelena travica bila je pak tako dobra i ukusna, da ju je mala gusjenica neprestano jela.

— Mala gusjenice! — ti si strašno lijena životinja, doviknu joj jednog dana nekakav mrav. Ti po vazdan ležiš i jedeš i ništa drugo ne radiš.

Mala gusjenica malo osmijehnu i nastavi da jede travu.

I pčela, kad ju je vidjela, gdje neprestano jede i jede, od čuda se sva zgrozila. Pa i malo jato ptica, što je proljetelo iznad nje,

čudilo se onolikoj poždrljivosti. Jedna je ptica rekla: — E baš je pametna ova mala gusjenica! Ne čini drugo, nego jede i jede.

Tako je gusjenica jela i jela, dok nije napokon od silnoga umora zaspala. Malo zatim se probudi i stade tražiti neko toplije mjesto. Bila je tako umorna, da se je jedva micala, pa se teškom mukom dovukla do bližnjega stabla. Tu ona nadje jedan lijep zelen list. I mala gusjenica, da se zakloni od hladnoga vjetra, zavi glavu u onaj list.

No u nogama osjećala je nekakvu hladnoću.

— Trebat će, reče ona u sebi, da satkaš jednu toplu haljinicu, inače ćeš poginuti. I poče sve više da se grči. Malo po malo, i njezine noge, tijelo pa i glava stadoše da se pokrivaju nekom čudnom, sivom, mrežastom haljinom i naposljetku mala se gusjenica uvi i zaspa u toj svojoj haljinici-čahuri.

Naskoro dodje i tetka Zima i poče da skače i igra po drveću. Ona dodirnu polako lišće i ono se sasuši. Ali mala gusjenica bila je tako dobro uvijena, da nije ni osjetila dolazak tetke Zime, već je nastavila i dalje da spava.

Dunu bura, no mala gusjenica ne osjeti njezinu hladnoću, ona je i dalje spavala. Zapao i snijeg, zatrpao polja, šume, putove, drveće, ali mala gusjenica nije ni sada osjećala ništa. Ona neprestano spavaše.

Ali kad se u proljeće drveće obuklo u zeleno lišće, a šareni cvjetići pomoliše svoje glavice, probudi se i naša zelena gusjenica. Ona probuši onu svoju haljinicu-čahuru i protegne se. To bijaše jednog lijepog, toplog dana. Livadom zazuja vesela pčela, ptičice opet zapjevaše u šumici, mravi se razidjoše, da spremaju hranu za zimu...

A mala gusjenica?... Ona je dobila lijepa, mekana krila i veselo poletjela u bijeli svijet...

❖❖❖❖

Jurić i zrcalo

Jurić se jednog dana popeo na stolicu i htio je sa stijene da skine jedno malo zrcalo. Mati ga vidje i reče mu:

— Što to radiš, Juriću?

— Hoću zrcalo... — odgovori on odlučno.

— Ostavi zrcalo, da ga ne razbiješ...

— Ja ću zrcalo... zrcalo... poče Jurić da viče

— Nikako! — odgovarala mati. A Jurić u plač. Kriešti, viče, dere se, da je strahota. Nato će majka:

— Dobro! Hoćeš da imaš zrcalo. Evo ti ga...

Majka skine sa zida zrcalo i pokaza ga Juriću.

— Eto, a sad se pogledaj u nj.

Jurić se pogleda u zrcalo — i ima šta i vidjeti. Znate li, šta je vidio? Vidio je jednog dečka sa strašno nakrivljenim licem.

— Pa to sam ja — reče Jurić. Bože, kako sam ružan!...

❖❖❖❖

Mali leptir

U nekom društvu bila je i jedna umjetnica, slikarica, koja je na grudima, u medaljonu, imala lijepog, šarenog leptira. Neko je upita, kako je imala srca, da ubije maloga leptira samo zato, da ga može nositi na grudima. Slikarica poče tada da priča:

— Ovaj mali leptir ovdje donio mi je ime i slavu, i za sve što imam, treba samo njemu da zahvalim. Kad sam bila u Slikarskoj Akademiji,[1]) željela sam, da me pošalju u Pariz na dalnje nauke. U Akademiji bila je još jedna vrlo dobra učenica, pa je trebalo da biraju, koja će od nas dvije u slavni Pariz. Naredili su nam, da svaka od nas naslikamo po jednu ružu. Koja od nas napravi ljepšu ružu, ona će otići na državne troškove u Pariz.

Moja družica naslikala jednu prekrasnu, crvenu ružu, kojoj su se svi divili. Moju bijelu ružu s nježnim listićima nije niko htio ni da pogleda. Uto dodju i profesori, koji su imali da odluče, koja je ruža ljepša. U srcu me nešto zazebe, kad vidjeh, kako profesori jedan drugome nešto šapuću, smiješe se i zadovoljno poglédaju na crvenu ružu. I dok je moja družica od sreće i zadovoljstva bila rumena kao i njena ruža, ja sam, čini mi se, bila bljedja od moje bijele ruže. Već je bilo gotovo odlučeno, da se moja drugarica pošalje u Pariz, kadli iznenada, kroz otvoren prozor uleti u dvoranu ovaj mali leptir. Neko vrijeme ljetucao je tamo amo po sobi, dok se najedamput ne spusti na moju naslikanu ružu i tu stane. Cijela je komisija spazila ovo, i sada tek obrate profesori svoju pažnju i na moju ružu i na onaj listić na njoj sa kapljicom rose. Mali je leptir ubrzo riješio moju sudbinu. Kad su profesori vidjeli, da je mali leptir moju bijelu ružu držao za prirodnu, nisu mogli drukčije, a da i oni ne odobre, da je moja slika bolja, jer je bliža prirodi.

Eto, tako ja odoh u Pariz, gdje sam učila i postala ono, što sam... A sad recite, moji dragi prijatelji, gdje bi ovom malom leptiru moglo biti ljepše mjesto, negoli na mome zahvalnome srcu?

[1]) visoka škola za slikarstvo.

Za majkom

❖❖❖❖

(Nastavak.)

I tako ga je malo po malo žalost ostavljala, to više, što se je nadao, da će ih poslije godine dvije opet vidjeti.

Dobri poočim dao mu je nešto novaca na put, da ne oskudijeva u onom, što mu je najnužnije. No Kaptalu nije toga ni trebalo budući da je gotovo uvijek prenoćivao kot gostoljubivih ljudi. Gdje bi god pokucao, svuda bi mu otvorili i iz svega mu srca sve ispunili, što bi god zaželio.

Što je više odmicao, to mu je bolje bilo. Tuda su vrlo rijetke bile životinje, kakvu je on imao, pa zato ju je često pokazivao svijetu po gostionicama. Tu bi mu gledaoci davali, koliko bi ko mogao, a katkada bi u pruženu kapicu uletio i po koji srebrnjak.

Tako je Kaptal išao sve dalje i dalje, dok nije jednoga dana gledao kuće ogromnoga grada Pariza. Srce mu stade življe kucati

pri pomisli, da će sad možda naći mater, i ta nada počela u njemu da preotimlje sve veći mah.

Kako je bio veoma gladan, naumi da se malo odmori i da doručkuje. Uz put bilo je mnogo lipa, a medju njima bunar, iz kojega je tekla bistra i hladna voda. Tu je bilo preko cijelog ljeta hladovine i to baš oko bunara, gdje su bila namještena sjedala. Kaptal nije dugo razmišljao, no odmah pridje i sjedne na jedno sjedalo. Kavez sa mrmotom metne kraj sebe na zemlju, zatim izvadi iz džepa jelo, da ublaži glad.

Kad se vrati na cestu, srete nekog momka. Bio je to ljepušast mladić od svojih sedamnaest godina. Taj mladić pogleda Kaptala tako, kao da je htio, da mu pronikne duboko duboko u dušu. Bio je odjeven vrlo prosto i traljavo. Plavi, ljetnji kaput gotovo je sav isplavio od dugotrajnog nošenja, pa i šešir bio mu je poderan. No njemu je ipak sve lijepo pristajalo i bio je baš pristao momak, ma da mu je lice na prvi pogled izgledalo, da je od sunca pocrnjelo.

Stranac ni oka da skine s Kaptala, a ovaj najposlije posumnja, da nije možda mladić gladan i zato naumi, da mu ponudi od svoga zalogaja.

— Ako si gladan, hajde, da jedemo! — reče mu prijateljski.

Mladić se na ovo vrlo začudi i reče mu:

— Pa zaista — gladan sam. Ne ću da lažem...

— No onda dodji amo, pa da bratski podijelimo, reče Kaptal. Bit će nam dosta obojici.

Stranac pridje bliže i sjedne kraj njega, a Kaptal mu od svega dade polovinu. Radovao se videći kako jelo gostu prija. Mladić ga je još i sada gledao, najposlije, kad je založio, reći će:

— Dao si mi, da jedem i nasitio si me, zato ću ti biti prijatelj do vijeka. Samo mi sad reci, kako se zoveš i kuda si namislio poći? Možda ću ti biti u čemu od pomoći.

— Ime mi je Kaptal... Sa mrmotom idem u Pariz, da zaslužim po koju krajcaru i da tamo živim.

— Kaptal se zoveš? — zapita onaj mladić i vrlo se začudi. Kaptal? — to je rijetko ime, ali ja sam ga ipak jednom čuo. Reci mi, odakle si?

— Iz savojskih gora.

— Iz savojskih gora? — No onda mora da si ti onaj Kaptal — moj drug, moj mali izgubljeni Kaptal! — poviče mladić veselo, i u isti mah skoči i zagrli Kaptala, koji je time bio vrlo iznenadjen. Ta pogledaj me, čovječe, dobro! Zar me ne poznaješ više?

Kaptal pogleda začudjeno stranca, pa onda mahne glavom. Zatim mu reče:

— Otkud da te poznam? Koliko se sjećam, ja te nisam svoga vijeka vidio...

— O Kaptale, mali Kaptale, zar se ne sjećaš više tvoga Pere, koji je s tobom išao kroz Francesku i savojske gore, dok si još bio

malen? Zar se ne sjećaš, kako si se na me oslanjao, kad smo ono išli na brijeg? Sjeti se samo Roleta Ciganina i njegove nevaljale žene, koja je medjutim već umrla.

— Šta? — u čudu će Kaptal ali ujedno i veselo. Ti si onaj mali Pera? (Slijedi).

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Neko vrijeme bio je Jurić u nekom zavodu. Sluga toga zavoda budio je svakoga jutra djake sa: «Hvaljen Isus i Marija!» Djaci pak, kada bi se probudili, odgovarali bi: — Na sve vijeke — Amen!

Jednoga jutra Jurić se nije odmah probudio. Kad se sluga vratio u spavaonicu i našao ga gdje spava, stane ga drmati veleći mu: — Do kada kaniš spavati?

— Na sve vijeke vijekova — Amen! — progovori brzo Jurić tarući sebi oči.

——«o»——

Jurić jadikuje: — Da znate, što ja moram sve da radim! U jutro moram da učim, o podne još nisam pravo ručao, već moram da napišem zadaće. Poslije večere moram opet da učim — i sve tako. Svijet se čudio tolikoj marljivosti i jedan od prisutnih će da upita: — A otkada ti to tako živiš? — A Jurić njemu: — Pa ne živim ja još tako, ali taj me sav posao čeka već do godine, a možda i prije...

——«o»——

Jurić je otišao s majkom, da čestita gospodji Fumi imendan. Sa sobom su ponijeli krasnu kitu cvijeća. Gospodja je Fume lijepo zahvalila, ali je i rekla, da nije trebalo toliko trošiti na cvijeće. A Jurić: — Ta mama nije potrošila ni novčića za ovo cvijeće. Juče su joj ga donijeli za rodjendan...

——«o»——

Učitelj Juriću: Da tvoj otac vidi ovu tvoju glupu zadaću, on bi od žalosti u jedan mah posijedio. — Ne bi gospodine učitelju... — Kako ne bi, ugursuze nijedan! — Ta moj otac je sasvim ćelav — gospodine učitelju.

——«o»——

Jurićev otac pripovijedao je kod ručka, da je u Beču vidio magarca, koji da je umio brojiti do deset. — Jesi li čuo, Juriću, onaj magarac umio je brojiti do deset!— A Jurić će nato: — Pa kakvo je to čudo? Ja nisam magarac, pa ipak umijem brojiti do deset, i tome ne niko ne čudi.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka:

a	a	e	slatko ime
e	d	d	žensko ime
m	m	n	protivno noći

——«o»——

Odgonetke zagonetaka u 12 br. «Ml. Istr.»: 1.) kipar - Kopar, 2.) Amerika.

Broj 14. | U Trstu, 23. julija 1925 | God. IV.

Mala Jeka

Krava travu pase,
A Jeka je čeka,
Jošte veli seka Jeka:
Neka, neka, neka!
Znate l' zašto Jeka
Strpljivo čeka?
Znate l' zašto Jeka,
Veli: neka, neka?
Zato, jerbo seka Jeka
Voli piti mlijeka.

Čika Jova.

❖❖❖❖

Kraljević Marko i puška.

Jahao Marko na svom konju Šarcu i prošao kraj jednog malog čobanina. Čobanče držalo u ruci nekakvu željeznu cijev i u nju metalo nešto kao čadju i kamenčiće. Upita ga Marko:

— Što ti je to, mali?

— Puška — odgovori dijete.

— A što će ti ta puška?

— Da ubijem orla, da mi ne krade jaganjce.

— Zar time hoćeš da ubiješ orla? — upita Marko.

— Jest, ovim.

— A kako to?

— Evo ovako: ovdje ću na ovu rupu da zapalim čadju, a ona će se rasprsnuti i istjerati kamenčiće iz cijevi. Kamenčići će pogoditi orla i ubiti ga.

— E, kad je tako, reče Marko, a ti udri u moj dlan.

Sada dijete okrene pušku na Markov dlan i zapali je. Puška pukne i kamenčići probiju Markov veliki i debeli dlan. Stade Marko razglédati ranu i čuditi se, pa će najposlije reći onom malom ciganinu:

— Ej, znaj, i čuj, mali! Odsada ne može više biti junaka na zemlji, kad se eto i takva stvar izumila.

Marku dosadi život, pa ode pod jednu jelu i tu najprije ubije konja Šarca, da ga Turci ne bi pod starost mučili, a zatim legne i on, zaspi i — umre.

❖❖❖❖

Poštenje

Neki siromašni mladić prodavao je na ulici žigice i razne druge sitne stvari. Neka starica prolazeći onuda kupi žigica i igala. Za sve to imala je da plati jednu liru. Kako nije dobro vidjela, dala je mladome trgovcu mjesto jedne — dvije lire.

Mladić pogleda novac i reče: — Dajte vi meni jednu liru, gospodjo, a ove dvije lire držite za sebe.

Starica uze novac i dade mladiću liru. Nato poče ona iza svega glasa da hvali mladoga trgovca zbog njegova poštenja. Mladić je odmah prekine i reče:

— Što sam učinio, ne zavrijedjuje nikakve hvale. Ja sam trgovac, a ne tat. A bio bih pravi tat, kad bih bio zadržao one dvije lire. Da ste vi bili na mojem mjestu, biste li možda bili uradili drukčije?

R. H.

❖❖❖❖

Dobri Jurić

Jedne noći trgne se Jurić iza sna. Srce mu je naglo kucalo: bio je silno nemiran. Skoči s postelje i potrči u drugu sobu, gdje mu je spavala majka. Ona se probudi i kad vidje pred sobom Jurića, nemalo se preplaši.

— Što ti je, Juriću? jesi li bolestan? Gladan ili žedan?

A Jurić odgovori:

— Nije mi ništa. Tek sam malo prije sanjao, da si vrlo tužna, pa sam dotrčao, da vidim, kako ti je.

❖❖❖❖

Majmun Flok.

(Sa pet slika.)

Vi, dječice, ne znate, tko je majmun Flok.

Majmun Flok je veliki nevaljalac. Sto puta gori od našega Jurića. Nikome ne da mira. Pravi „vragulin“ je taj majmun Flok.

Jednoga dana išao je ulicom nekakav dječak. Na glavi nosio je košaricu. U košarici bila velika, slatka „torta“. Ide dječak sve malo po malo i čita novine. A Flok za njim. Ide i Flok i sve misli i misli:

— Joj, ona slatka „torta“! Ah, da mi je imati samo jedan mali komadić onoga božjega blagoslova!

Ide Flok za dječakom i sve misli i misli, kako bi dohvatio malo one dobre i slatke „torte“.

Malo podalje ugleda Flok jednoga drugoga dječaka. To je bio Jurić. Jurić je u ruci imao komad ugljena. Tim je ugljenom crtao na zidu nekakve krugove. Na zemlji do njigovih nogu, ležao luk sa strjelicom.

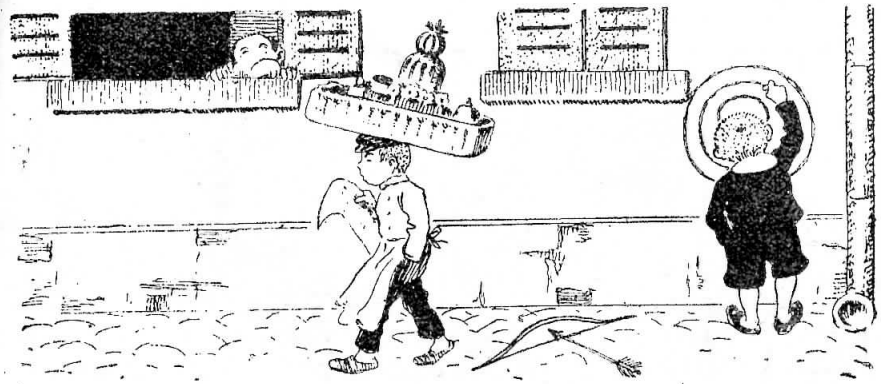

— Aha! pomisli Flok. — Jurić hoće da gadja strjelicom one krugove na zidu! Gleda Flok u onaj luk i strjelicu i sve misli i misli. Najednom reče:

— Sad znam što ću učiniti!

Tiho i polagano, da ga Jurić ne opazi, približi se Flok onome luku i strjelici, pograbi ih i potrči za onim dječakom.

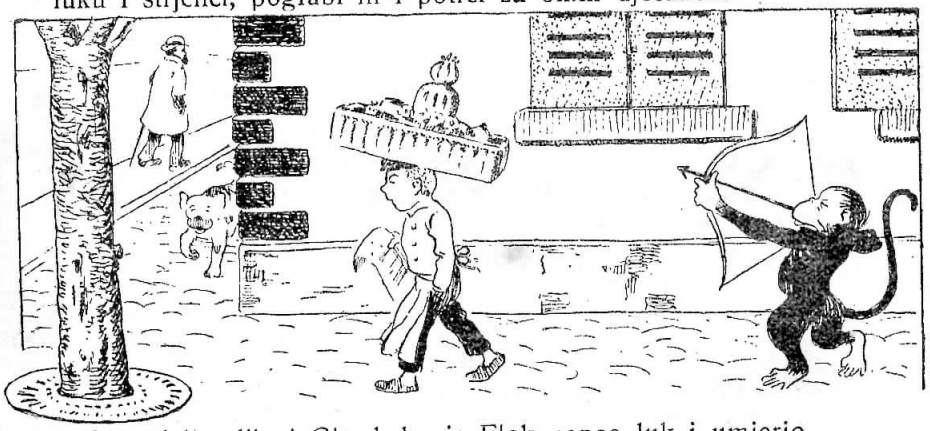

Pogiedajte sliku! Gle, kako je Flok napeo luk i umjerio.

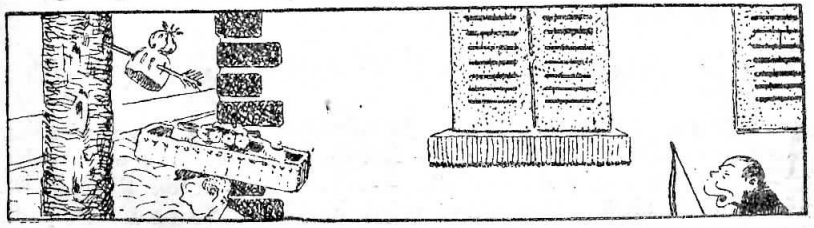

— Zzzzzzz!.. — strijelica odleti, pogodi tortu, i zabije se s njom u obližnje drvo.

Dječak nije ništa opazio, jer je i tada s velikom pažnjom čitao novine. Pošto se nekoliko udaljio, Flok se pope na ono drvo, skine strjelicu s tortom i stade da se gosti.

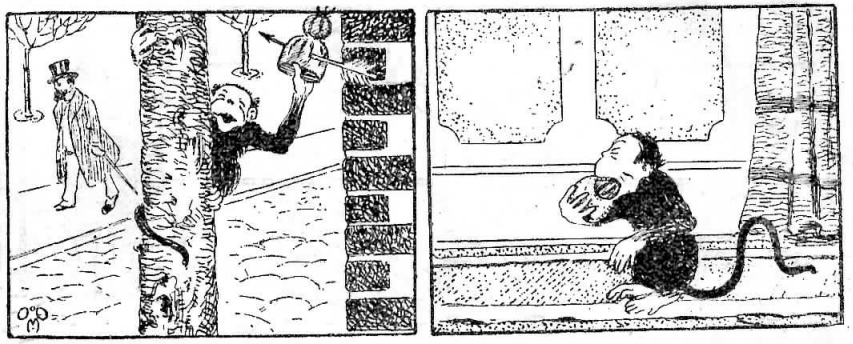

Torta je bila izvrsna. No pošto ju je svu izio, bude mu najednom žao, što je počinio.

— Jadan onaj dječak! Što će njegov gospodar, kad mu se vrati bez one torte? Kaznit će ga, a svemu tomu bit ću kriv ja Flok.

Ah, kako mi ga je žao — uzdisao Flok.

Zaista: velik je dobričina ovaj naš Flok.

Barba Šime

❖❖❖❖

Trgovac, sluga, kraljev sin i seljak

Trgovac, sluga, kraljev sin i seljak putovali su ladjom po moru. Podiže se oluja. Ladja se razbi i potonu. Njih četvorica spasu se. Valovi ih baciše na kraj. Onda stadoše misliti, od čega će živjeti i šta će moći da zarade.

Trgovac reče:

— Ja znam trgovati.

Kraljević reče:

— A ja znam vladati.

— Ja pak umijem samo služiti, reče sluga.

— A dokle vi nadjete, čime ćete trgovati, čime vladati i gdje služiti, ja idem da vam potražim, šta ćete jesti — reče seljak.

On ode u šumu, pokupi nešto drva, proda ih u obližnjem gradu, kupi hrane i nahrani ih sve.

❖❖❖❖

Dobri Milan

Milan se svima dopada. To je istina. Ali zašto se Milan svima dopada? Da li ima lijepo lice? — Ne! — Dali ima lijepe oči? — Ne! — Možda ima lijep nos? — Ni to. — E, onda Milan nije lijep. — Da, on nije lijep, ali je dobar. On je valjan dečko. Zato se svima dopada.

Dva brata i sreća

Podju dva brata, da traže sreću. Idući tako opaze kraj puta nekakav kamen, na kome je bilo napisano:

— Tko želi, da vidi nešto, što još niko nije mogao vidjeti, neka prepliva ovu bistru rijeku! Na drugoj će strani naći slona od kamena. Tada neka ga uzme i povuče na visoku goru, ali neka pazi, da ne uzdahne, dok god ne dodje na vrh one gore. Tamo je sakrivena sreća!

Jedan od braće reče:

— Recimo, da preplivam tu bistru i duboku rijeku i da dodjem do onog kamenog slona. No pa je li treba, da ga vučem na vrh gore? Zašto? Zar nije to smiješno? — A kako da dodjem na vrh gore, a da za cijelo to vrijeme ne uzdahnem, Ne — taj napis pusta je šala i ništa više. Baš ne marim, da tuda tražim sreću svoju.

I taj brat ode. Drugi brat skoči u vodu, prepliva rijeku, nadje slona i iznese ga na vrh gore. Tamo je bio nekakav grad. Slon poče da riče, i silan narod dotrči sa sabljama i puškama. On se ne uplaši i ne makne se s mjesta. Njega narod izabra za kralja, budući da je kralj one zemlje bio malo prije umro...

Tako on nadje sebi sreću u onom gradu.

❖❖❖❖

Na vojsku

U dvorištu se purani posvadili.

—Treba ih naučiti pameti! — reći će dva dječaka s vojničkom kapom od papira na glavi. I jedan od tih malih vojnika izvuče sablju, a drugi udari u bubanj:

— Bum! bum! bum! tratabum! Udare vojnici u dvorište, a purani se u jedan čas razbježali. Jedan je sam ostao. Njega sada pobjednici vode u sužanjstvo.

— Slava pobjednicima! Dolje puran, Bum! bum! bum! Tratabum!

❖❖❖❖

Lav i žaba

Čuje lav, kako žaba negdje iza svega grla krekeće. Pomisli, da je to bogzna kakova zvijer, pa ode, da je vidi. Kad on tamo, vidi, gdje je žaba pomolila glavu iz bare. Lav se razljuti i zgazi je pa onda rekne:

Neka niko ne plaši se prije,
Dok strašilo pregledao nije.

Ezop.

❖❖❖❖

Ne govori na sva usta

Nekome je čovjeku rekao sin, da im je vuk zaklao kobilu. Otac mu odgovori:

— Ne govori to, dijete, na sva usta.

Onda sin metne tri prsta na pô usta pa reče:

— Zaklao je, bogme, i ždrijebe.

Pijetao i kokoš

K o k o š : Ima već godina i godina, što mi obećaješ postole, a ja ih još ne vidim.

P i j e t a o : Počekaj samo, pa ćeš već dobiti postole.

K o k o š : Nosim jaja i činim, što mogu, pa opet trčim bosa.

P i j e t a o : Uzmi dakle jaja, podji u grad, prodaj ih, pa kupi sebi cipele, tako ne ćeš više ići bosa. **Norveška priča.**

❖❖❖❖

Poslovice

Ispeci pa reci. To će reći: pomisli dobro, pa onda govori.

Ruka ruku pere. Ja ću pomoći tebi, a ti ćeš meni.

Krv nije voda. Englez najviše voli Engleza, zato treba i svaki Jugoslaven najviše da voli Jugoslovena.

U laži su kratke noge. Laži danas, laži sjutra, ali doći će dan, kad će svijet vidjeti, da si lagao.

Svaka ptica svome jatu leti. Francuzi se najradije druže s Francuzima, Hrvati s Hrvatima.

❖❖❖❖

Pitanja i odgovori

— Zašto pijetao, kad kukuriječe, zatvori oba oka?

— Jer zna svoju pjesmu na izust (na pamet).

— Kako ćeš podijeliti 19 ravno na troje tako, da dvoje dobiju po 10?

—

— Napiši 19 rimskim brojkama: (XIX.) Podijeli taj broj na tri dijela i dobit ćeš: X = 10, 1 = 1 i još jedanput X = 10.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Pera se nasmija i odgovori:

— Pa evo me, ja sam; samo što sam malo veći i jači. A ni ti nisi više onakav, kaošto si bio, ali sam te odmah prepoznao po plavoj kosi i po očima, što ih nikada nisam mogao da zaboravim.

I opet se zagrliše oba mladića. Kaptal se možda još više radovao nego Pera, jer je mislio, da će mu on kazati, gdje se nalazi Rolet i što je s njime. Mislio je, da bi ga Rolet mogao uputiti, kako bi najprije došao do majke.

— Pera, upitat će najednom Kaptal svoga druga, je li te tukao Rolet?

— Htio je, odgovori Pera, ali ja sam pobjegao prije, nego što je mogao na meni da iskali svoj bijes. Putem sam prosjačio i tako evo i stigao u Pariz. Osim toga sam ponešto zasluživao i time, što sam ljudima «kazivao srećicu», bacao karte, svirao... Roleta nisam više vidio, i volim, da nisam, jer bi me zacijelo ubio na mjestu. Sada, kad sam već čitav momak, dakako da ga se više ne bojim.

— Ah, Pera, ja bih volio, da si se gdjegod sastao s njime, jer ja bih s njime imao nešto da razgovaram.

— Ti, Kaptale, da razgovaraš s njime? A zašto? — zapita ga Pera začuđeno.

— No pa zar ne znaš? Zbog moje majke... odgovori tužno Kaptal. Rolet me je ukrao, dok sam još bio maleno dijete, pa bih sad htio da nadjem svoju majku.

— Eto — vidiš, imaš pravo,usklikne Pera. Još se i sad dobro sjećam, kad te je ono bio doveo k nama, kad je s tebe svukao ono tvoje gospodsko odijelo i u dronjke te obukao, a lice grdno namazao. Ali gdje se ono dogodilo, toga se nikako ne mogu da sjetim, jer sam i sâm tada bio malen, pa zato nisam ni razmišljao o tome a kamo li još i pazio na to. Dá, dá, moj Kaptale, tvoji roditelji su po svoj prilici kakva velika gospoda. Ti bi zacijelo bio vrlo sretan, kad bi mogao da nadješ svoju majku.

— Ali kako da je nadjem, kad mi nije Rolet pri ruci? — zapita Kaptal tužno. Ti zaista ne znaš, gdje se on sada nalazi?

— Ne znam; nisam više ništa čuo o njemu od onoga doba, odgovori Pera. Ali poznam neku babu Ciganku; ona zna mnoge stvari, pa će možda znati štogod i o Roletu. Samo dok baba dodje u Pariz!... Ali što si namislio da radiš za to vrijeme?

— Idem s ovim mrmotom u Pariz. Tu će mi moja vjerna životinjica igrati, a ja ću već nekako siromaški životariti od onoga, što mi budu ljudi davali.

— E — reče Pera, ne znaš ti, kako je tamo u Parizu. Tamo bi ti mogao i propasti. Bolje će biti da ostaneš kod mene. Dao si mi da jedem, kad sam bio gladan, a to ti ne ću nikada zaboraviti. Katkada i ja gladujem, ali to biva onda, kad se uzlijenim pa ne ću da radim. Nego znaš li šta? Uzmi ti svog mrmota, pa podjimo zajedno u Pariz i uokolu po selima. Tu ću i ja na mojoj fruli kadšto da zasviram, pa se nadam, da ćemo tako zasluživati lijepe pare. Ako pak ne uspijemo, pomoći ćemo se drukčije.

— A kako? — upita Kaptal radoznalo.

— Pa znaš, umijem ja popravljati kotlove i druge stvari. A ako mi ni to ne pomogne, onda kušam drugo...

— Što to?

— Pa kadgod se kradom uvučem u kakvu staju, pa zabodem konjima iglu u kičicu, tako da se od toga životinje razbole. Onda se pojavim u selu i glupi seljaci me mole, da im raznim čarolijama liječim konje. Nato ja izvučem te životinje iz staje, progovorim nekoliko nerazumljivih riječi, izvadim im one igle i životinje su opet zdrave, a u mene pune šake novaca.

— Al Pero, to je ružno, reče Kaptal ozbiljno. Čovjek ne smije da vara drugoga. Ako misliš da radiš tako i dalje, onda mi ne trebaš. Znat ću i bez tebe živjeti.

— Idi, molim te, baš si smiješan. Zar ti misliš, da je to grijeh, kad čovjek prevari malo one, koji imadu svega dosta. — poviče Pera

smijući se. Imadu te hulje dosta novaca, pa zato mogu i nama pukim siromasima dati štogod.

— Ja ne ću otimati, pa mâ odmah i propao, reče Kaptal ozbiljno. Toga ću se držati, dok god živim. (Slijedi)

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Mali Ivić došao je u školu plačući. Učitelj ga upita: — Što ti je, da plačeš? Mali Ivić odgovori jecajući: — Jurić mi je razbio na glavi svoj kišobran... — Što čujem, Juriću? rasrdi se učitelj. Ti da si na Ivićevoj glavi razbio svoj kišobran?

— Nije ništa — gospodine učitelju! Kišobran je bio star: nije vrijedio ni groša.

—«o»—

Jurić nije znao, što je to milijunaš. Otac njegov uze jednu hiljadarku pa će mu: — Evo, vidiš, ovo je tisuću lira. Tisuću ovakovih komada papira ili banaka čini jedan milijun lira. Čovjek, dakle, koji ima milijun i više lira zove se — milijunaš.

Jurić razmisli časkom, po tom reče: — Koliko slatkiša mora jedan takav milijunaš da pojede na dan!...

—«o»—

Danas je Jurić bio s majkom na šetnji. Na trgu pred crkvom stajao neki dječak i plakao. Jurićevoj se majci sažali i reče: — Bog zna, zašto plače? — jadno dijete! — A Jurić njoj: — Kako to? Onome ondje veliš: jadno dijete! — a kad ja plačem, vičeš na mene i sve mi se prijeliš, da ćeš me šibom...

—«o»—

Jednoga će dana krojač Luka Juriću:

— Evo ti računa, ponesi ga susjedu Mići i moli ga da plati...

Jurić ode i malo zatim vrati se govoreći: — Susjed Mićo ne će da plati, već mi se zaprijeti, da će me izlemati, ako mu još jednom dodjem.

Krojač Luka plane: — Podji natrag k njemu i reci mu, da se ja ne bojim njegovih prijetnja.

Jurić ode...

—«o»—

Jurić je jutros zakasnio u školu. Učitelj će mu: — Gdje si bio do sada, lijenivče? — Gospodine učitelju, otac me je zadržao... — A zašto te je zadržao? — Zadržao me je zato, što me je trebao... — A zašto te je trebao? — Trebao me je za to, da me istuče...— odgovori Jurić.

Teta Luce.

—«o»—

Zagonetke: 1) S «m» svuda lijeta — sa «b» noću smeta. Što je to? 2) Ja idem bos na brod. U ovoj rečenici sakriva se ime jedne zemlje. 3) Donesi vode sa vrela. U ovoj rečenici sakriva se ime jednoga grada.

Odgonetke zagonetaka u 13. broju «Ml. Istranina»: med, cma, dan.

prilog „Istarske Riječi“ broj 35

Broj 15. | U Trstu, 3. septembra 1925 | God. IV.

Jedan siromah i sveti Petar

Bio jedan siromah čovjek, pa usni, da će se ipak jednom — prije ili kasnije — sastati sa Svetim Petrom. Svoje sanje držao je on za svetu istinu, pa zato se opremi i krene na put, da potraži Svetoga Petra. Siromah je računao ovako: ja idem naprijed ovim putem, a jedan sijedi starac s dugačkom, bijelom bradom iskrsnut će ispred mene pa će mi reći: — Kuda ideš? A ja ću u isti čas kleknuti pred njega i zamoliti ga, da mi ispuni jednu želju. Starac će mi tu želju — dakako — odmah ispuniti, pa ko onda sretniji od mene?...

Išao je ovaj siromah čovjek dugo i mnogo, i rado je trpio i glad i žedju, jer je bio uvjeren, da će mu Sveti Petar sve njegove jade i nevolje ublažiti.

Bio je vrlo topao, ljetnji dan, i onaj siromah čovjek umalo te ne padne od umora i vrućine. No on je napregao sve svoje sile i nastavio svoj put.

Kad dodje nakraj jedne šume, vidje, gdje jedan visoki starac ide ravno prema njemu. Siromah pomisli, da je onaj starac zacijelo kakav putnik; ne dodje mu ni nakraj pameti, da bi ono mogao biti Sveti Petar.

Starac upita umiljato siromaha:

— Kamo se trudiš, dobri čovječe?

Siromah odgovori starcu:

— Podjoh, da tražim Svetoga Petra.

Sijedi se starac malo zamisli, pa se onda opet okrene siromahu i reče mu:

— Svetoga Petra tražiš? No, onda si se dobrim putem namjerio. Pred tobom stoji taj, koga tražiš. Ja sam Sveti Petar — vratar nebeskoga raja.

— Ti si? O, sveti Bože! — i siromah čovjek pade ničice na zemlju pred visokim starcem, a ruke svoje metne na oči.

— Jeste! Jeste! Ja sam Sveti Petar, pa zato, da bi imao spomena, da si se jednom sastao sa mnom, išti od mene štogod hoćeš, i želja će ti se odmah ispuniti. Ali unaprijed ti velim, da će tvoj susjed dobiti dvaputa toliko, koliko ti od mene zatražiš.

Kada siromah čovjek ču ovo, duboko se zamisli. Vidjelo se na njemu, da se bori sa sobom. Najednom poviče

— Moj bi dakle susjed imao da dobije dvaputa toliko, koliko ja? Hvala ti, dobri Sveče, na tvojoj ljubavi, ali ja ću prije dati sebi iskopati oba oka, nego li da svoga susjeda učinim sretnim čovjekom...

Sveca u isti mah nestade, a siromah čovjek osta praznih ruku.

O kleta zavisti, nigdje te ne bilo!

Po. Lj. Ljotiću.

❖❖❖❖

Prevario se muc

Muc nanjušio miša.

Na zemlji leži mrkva. Malo je podgrizena. A tko ju je podgrizao? Ta tko drugi, ako ne miš!

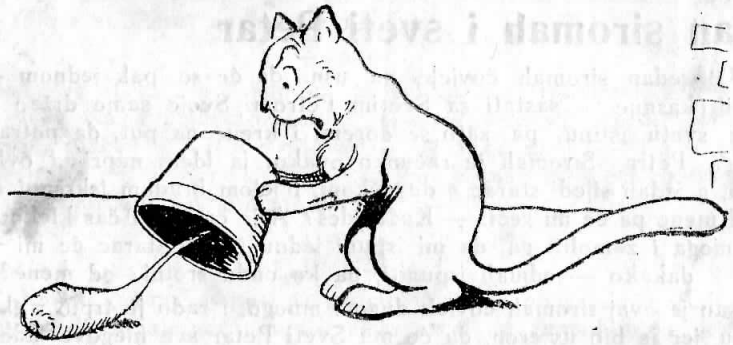

— Čekaj, kaznit ću ja tebe, reče Muc.

Blizu same mrkve bio je prazan lonac za cvijeće i naš se Muc sakrije iza njega. Baš onako, kako vidite na slici.

Čeka, Muc, čeka — kad eto ti miša! Bliža se miš i bliža. Muc ga gleda i govori u sebi:

— Kako je mlad! Kako je debeo! Ele zalogaja!

I Muc predje šapicom preko svoga brka. Tu istu šapicu položi na dno prevrnuta lonca, potisne malo naprijed i — klop! — u isti se čas i miš i mrkva nadju pod loncem.

Muc položi obje šapice na lonac i sve gleda u ono nešto tanko, što je izvirilo kroz rupicu.

— Hej, veselo će Muc. Evo mišjeg repa!

Veseo je Muc kao lijepi, vedri dan.

Gleda Muc i misli, a onda klikne:

— Pa ovo je pravo zvono, baš kao ono na zvoniku, na koji sam se juče uzverao. Hajde, da i ja učinim: Dom! Don! Don! Don! Uhvati šapicom za ono tanko, što iz rupice viri. Ih, kako se od srca smije. Pogledajte ga samo, kako se ono široko smije. I Muc podigne zvono, da će pozvoniti, kad li — frrrrr! — odleti miš glavom bez obzira a naš Muc osta tužan i žalostan, što se ovako ludo prevario.

❖❖❖❖

Kako se lopov sam izdao

Neki lopov pope se noću na tavan jednoga trgovca. Odabere kožuhe i neke druge stvari, što su se ondje nalazile i htio da sidje, ali se o nešto spotakne i lupi nogom o nešto tvrdo.

Čuje trgovac neku lupu nad glavom, probudi momka i podje sa svijećom na tavan. Momak pospan reče trgovcu:

— Šta da tražimo? Nema nikoga.... Možda kakva mačka....

Ali trgovac podje na tavan. Čim lopov ču, da neko ide, ostavi na predjašnjem mestu kožuhe i druge stvari, što ih je bio ukrao i poče da traži oko sebe, gdje bi se sakrio. Opazi nekakvu veliku hrpu (kup). A to bješe hrpa lišća od duvana. Razgrne duvan, udje unutar i pokrije se opet duvanom. Sad je lopov mogao da čuje, što su ona dvojica razgovarala. Trgovac veli:

— Čuo sam, da je nešto jako lupnulo.

A momak reče:

Šta da lupi? Mačka ili slijepi miš.

Trgovac prodje mimo duvana, ne opazi ništa i reče:

— I doista, nema nikoga: hajdmo! Čuvši lopov, da odlaze, pomisli:

Opet ću da skupim kožuhe i ono drugo, pa ću sići kroz prozor
Ali najednom osjeti, kako ga nešto u nosu škaklja. To je bio duhan, koji ga je sada tjerao, da kihne. I zaista, lopov se nije mogao uzdržati, da ne kihne.

U taj čas je upravo izlazio trgovac s momkom. Čuju, kako neko kiha: p c i! a p c i! p c i

Vrate se i uhvate lopova. Lav Tolstoj.

❖❖❖❖

Pesma kosačeva.

Kosi, kosi, vitka
Moja koso britka,
Za klasićen klas!
Široko je polje
Kao sinje more
Opkolilo nas!

Sazrelo je žito,
Pa se njiše, vito
Od vetrića, hoj!
To me čisto žuri:
Kosaču, požuri;
Trud je ovo tvoj:

Iz te zlatne njive
Prepelice sive
Ko da čujem glas:
„Kosi, kosi samo —
Da za mene amo
Bude koji klas!"

Sunašce se maklo,
Zapadu odmaklo —
Već se hvata hlad.
Za njim, koso, samo
i mi ćemo tamo
Kraja naći sad!

Kosi, kosi, vitka
Moja koso britka,
Za klasićem klas:
Viš: i tama pusta
Po zemlji se spušta
Svuda oko nas!

Dragutin J. Ilić.

❖❖❖❖

Pametniji popušta

(Šaljiva narodna pripovijetka.)

Bio čovjek i žena, pa nisu imali djece. Oni su uvijek mirno i lijepo živjeli, pa im to već dosadilo, te su molili Boga, da im pokloni od srca poroda, ne bi li se i u njih čula kad vika i žagor. Ali kao da ih Bog ne sasluša, jer u toj želji svojoj dočekaše i Božić.

Čovjek ode u crkvu, k misi, a žena osta doma, da pripravi ručak (objed), da peče pečnicu i da mjesi **česnicu** — pogaču od pšeničnoga brašna.

Kad već sve bi gotovo, eto i čovjeka iz crkve, pa zasjedoše za pun stô. U tom se nekako dogodi, da jedan miš pretrči preko stola, a čovjek vikne:

— Gle, ženo; miš trči po stolu!
— Nije to miš, čovječe, već mišica — reče žena.
— Hajde, zbogom, ženo! ti znaš da je ono mišica...
— Baš mišica, kad ti ja kažem.
— A ja opet velim, da je ono bio miš — vikne muž.
— Nije miš, već mišica!
— Miš je!
— Nije; mišica je!
— Ne može biti! — Ne da čovjek ženi za pravo, a žena čovjeku ni toliko. Ustadoše sa stola i stadoše vikati po kući: — Miš je! — Mišica je!... Pa tako cijeli dan, a i zaboraviše, da valja ručati. Jedva jednom zašuti čovjek, pa se i žena primiri.

Prodje zatim godina dana, pa dodje opet Božić, a njih dvoje zasjedoše i opet za pun stô.

— Znaš, ženo, — reče čovjek — kako ono lani na Božić nismo ručali zbog onog miša?
— Ta mišica je ono bila, čovječe! — reče žena.
— Nije, već miš.
— Baš je mišica bila!
— Nije; miš je ono bio.

Ostaviše opet ručak i udariše u svadju i jedva se primiriše.

Prodje i opet jedna godina dana i dodje i treći Božić; a čovjek prije nego li su sjeli za stô, reče svojoj ženi:

— Znaš, ženo, onaj miš...,
— Nije već mišica... reče medjutim žena.

A čovjek nastavi, kao da je ne čuje: — onaj miš, zbog koga nismo lane i preklane ručali, bio je baš — mišica...

— E, kazala sam ja tebi još onda, da je mišica, ali ti, nisi nikako htio da vjeruješ.

Sjedoše i na miru provedoše božićnje blagdane.

❖❖❖❖

Dobro mjesto

Čovjek jedan sa sela pisao je rodjaku svome u glavni grad:

«Dragi rodjače! Hoću da stupim u službu. Budi dobar, pa mi nadji mjesto s velikom plaćom, ali takovo, gdje ne bih trebao ništa raditi.»

Rodjak mu odgovori: «Pobrinut ću se, da nadjem mjesto, kakvo želiš, i čim ga nadjem, zamolit ću ga za — sebe.»

❖❖❖❖

Šta pitaš, kad znaš?

Seljak vozi voz sijena, a neki mu čovjek dolazi ususret. Onaj, što je vozio sijeno, pozdravi ga: — Zdravo!

Drugi odgovara: — Zdravo! Što voziš?
— Drva.
— Kakva te drva spopala, ta to je sijeno!
— Kad vidiš, da je sijeno, zašto pitaš?

❖❖❖❖

Narodne poslovice

Od mučanja glava ne boli.
Prijatelj se u nevolji poznaje kao i zlato u vatri.
Gdje velika zvona zvone, tu se mala ne čuju. (Gdje stariji govore, djeca neka šute.)
Ako je tko lud, ne budi mu drug.
Bog ne plaća svake subote.
Što je s vragom stečeno, vrag i odnese.
Nije srećan ko mnogo ima, već ko malo treba.
U dobru je lako dobar biti — na muci se poznaju junaci.
(Ajde, djeco, da ove lijepe poslovice naučimo naizust! (na pamet).

Jež i jarac

Jednom se negdje u šumi sastali jež i jarac pa se stali kladiti, tko će od njih dvojice brže potrčati niz jednu strminu. Jež se je smotao u klupko pa se tako odkoturao u dolinu, a jarac skačuć niz strminu, tako se je silno zaletio, da je glavom tresnuo o jednu bukvu i na mjestu ostao mrtav. Sada je jež imao dosta pečenke, samo je kod toga bila ta nevolja, da sam nije mogao razderati jarca pa si je morao ići tražiti mesara. Išćuć tako mesara, sastao se je najprije sa jednim zecom. Onaj je zapitao ježa, kamo ide. Jež mu je odvratio, da traži mesara. Na to mu je zec pokazao svoje zube te je uvjeravao ježa, da je dobar mesar. Onda se je sastao sa lisicom, no ni lisica nije bila dobar mesar. Napokon se je sastao sa vukom. I vuk je pitao ježa, kamo ide. Jež ga je obavijestio, da traži mesara. Vuk je na to izkesio svoje zube, a jež koji je bio zadovoljan, rekao vuku, neka podje s njim, jer boljega mesara od njega ne će moći naći. Vuk je odmah jarca na četiri komada rastrgao pa kad je prvi komad otrgnuo rekao je: to će biti mojemu stricu; kad drugi: mojemu ocu; kad treći: to će biti mojoj majci; kod četvrtog: a to meni samomu. Onda ga je jež upitao: «A što pako će biti meni?» Na to se vuk grohotom nasmijao te reče: «Tebi će biti ono što je ostalo.» Ježu se to nikako nije pravo vidjelo, da on ništa ne bi dobio, pa je zato rekao vuku, da idu sucu na pravice. Vuk se je odmah izjavio spremnim da će ići. A jež je znao za gvoždje, koje je za vuka bilo nastavljeno. Vuk je pošao za ježem pa kad su došli na mjesto pokucao je ježić svojom tacicom po gvoždju rekavši «Gospodine suče, čekaju stranke, ustanite!» Pa kad je jež već nekoliko puta isto to bio rekao a sudac se sveudilj nije htio javiti, rasrdio se vuk pa je rekao: «Što to radiš da toga suca tako dugo ne možeš probuditi? Daj da ga ja budim»! I vuk nije čekao odgovora, nego je stao k gvoždju te je tako silno udario po njem, da se je odmah uhvatio. Jež je pako poletio na stranu te se je vuku stao podrugivati. Ne dugo iza toga došao je seljak sa sjekirom, da vuka ubije. Kad je seljak vuka prvi put udario po čelu rekao je jež vuku: «To je tvomu stricu; drugi put: to je tvomu ocu; treći put: to je tvojoj materi; pa kad ga je po četvrti put udario a vuk se je već bio svalio rekao mu je jež: to je samomu tebi a jarac će biti samomu meni. Sad se je jež i doista sam gostio jarčetinom.

❖❖❖❖

Za majkom

(Nastavak.)

Pera se zlobno nasmiješi i već htjede da mu se ponovo naruga. Ali kako je Kaptala volio iza svega srca, uzdrži se i samo mu reče:

— E, baš kad je tako, Kaptale, neka ostane na tvome. Nisam rad da se rastanemo, jer sam tvrdo naumio, da budemo zajedno i u sreći i u nesreći. Sad hajdmo u Pariz i tamo potražimo sebi sreću.

Kaptal prebaci sandučić s mrmotom na svoja ledja, u ruke uze štap i uputi se s Perom put Pariza. Išli su još čitav sat i pô, dok su

stigli u onaj veliki grad. Kaptalu je bilo čisto hladno oko srca, kad je prvi put stigao medju onu strašnu buku i vrevu i mislio je, da kad ne bi bilo Pere, ne bi se tu mogao ni da okrene. Pera je pak bio tu kao kod kuće. Naskoro nadje svoj stan odvede u nj svoga prijatelja Kaptala. Bio je to stan u nekakvom jadnom i žalosnom podrumu. Mjesto postelje bilo je tu prostrto nekoliko snopova slame, no to nije našem Kaptalu nimalo smetalo: on je jedva čekao, da se malo odmori.

VII.

Sad je Pera još više nastojao oko toga, kako bi Kaptala naveo da radi, kao i on, no Kaptal nije se ni za živu glavu dao navesti na krivi put. Najposlije mu reče, da će ga ostaviti za uvijek, ako mu još jednom o tome štogod napomene. Nato mu Pera obeća, da će od sada i sâm nastojati, da više ne griješi....

— Ne znam samo, kako je to, da ti moram u svemu popuštati — reći će jednom Kaptalu. Mora da si me opčinio.

— Ta nisam — odgovori Kaptal. Uzrok je u tome, što si već i sâm opazio, da si do sada rdjavo živio, a sada gledaj, da ideš dobrim putem, pa ćeš doskora osjetiti, da si zadovoljniji sa sobom.

Pera se samo nasmiješi i prekine razgovor. Pozove Kaptala, da pokušaju, kako će im mrmot igrati uz frulu. Kaptal ga odmah izvadi iz sandučića i kako je Pera svirao, tako je mrmot plesao.

Plesao je tako lijepo, da ga je i sâm Pera pohvalio.

— A sad hajdmo, reče, još danas možemo da pokušamo našu srećicu.

Kaptal se nije dao dugo moliti, već odmah pristade na Perin prijedlog. Oni izidjoše, a svijet se na glas Perine frule skupljao odasvud i slatko se smijao gledajući mrmota, kako vješto pleše po taktu Perine frule. Pera pokupio uokolo novce, i kad se vratiše kući, imali su već priličnu svoticu. Novac podijele pošteno izmedju sebe, a Kaptal naskoro legne, da malo otpočine. Pera je medjutim bio izišao i lutao uokolo do pola noći, a vratio se kući tek onda, pošto je sav zasluženi novac potrošio.

Tako je to trajalo nekoliko nedjelja. Mladići zasluživali lijep novac, a kako je Kaptal malo trošio, prištedio je nešto novaca, dok bi Pera kao i obično sve potrošio, štogod bi zaslužio. Kaptal ga je često korio, što je tako lakouman, da je Kaptal naposljetku kao uvrijedjen bio namislio, da ga ostavi, pa nek tjera život, kako je i počeo.

Jednoga dana, kad je Kaptalov mrmot plesao, a Pera svirao u nekoj vrlo tjesnoj i zagušljivoj ulici, jurila su tom istom ulicom nekakva lijepa, gospodska kola, a u ovima je sjedela bogato odjevena gospodja s nekim gospodičićem. Svijeta je oko Pere i Kaptala bilo mnogo pa zato je morao sluga za časak da zaustavi kola. I sluga i gospodičić vikali su, ne bi li se svijet razišao i napravio puta, ali od naroda nije se niko ni makao. Kad Kaptal ču tu viku, pogleda na kola i nekako ga neobično steže oko srca, kad ugleda onu gospodju u

kolima. Ma da nije bila baš mlada, ipak je još bila dosta lijepa. Po licu joj se prosulo blijedilo, a ovo je to većma padalo u oči, što je bila u crnini.

Uto pade Kaptalu u pamet, da je onu gospodju jednom vidio, ali se samo nije mogao da sjeti gdje i kada.

(Slijedi)

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Juriću kupili nov kišobran. Nov novcat — od same najfinije svile. Bila je kiša, te Jurić šetao cijelo poslije podne ulicom, da svijet vidi, kakav je u njega kišobran. Uveče se vrati hući, mati pogleda kišobran i vidje, da je u njemu nekakva velika rupa.

— Što si ovo učinio? — vikne mati očajno.

— Pa ništa, mamice; Učinio sam na kišobranu rupu, da mogu kroza nju vidjeti, kad više ne pada kiša...

Jurić je danas kod objeda pitao oca: — Tata, a znadu li magarci, da ih mi tako zovemo?

— Ne znadu, odgovori otac, ali reci ti jednome magarcu deset puta Jurić, i vidjet ćeš, kako će te pogledati...

Danas sam Juriću dala pismo, da ga odnese jednoj gospodji.

— Ponesi rekoh, i čekaj odgovor.

Jurić se ne miče. — Ajde, ponesi! — Jurić ni makac. — Naposljetku se naljutih, pa ću viknuti na nj: — Zašto ne ideš? Što čekaš?

— Čekam odgovor — reče Jurić i još se nije makao s mjesta.

Jurić je danas vrlo mnogo jeo kod objeda. — Juriću, naškodit će ti. Zašto jedeš toliko? — ukori ga mati.

— Da ne ostane za večeru — odgovori Jurić sa svim mirno.

Bane jednoga dana Jurić medju djecu pa će im: — Ajde, ko će izmedju vas biti vrijedan, da vrlo brzo izgovori ovo:

— **Raskiseliše li ti se opanci?**

Svi pokušali i svima se jezik ubrzo zapleo. Nato će Ivić:

Ajde, Juriću, kaži, ako možeš — ali vrlo brzo — ove riječi:

— **Kneže, kad te vidješe, razveseliše li ti se?**

Tu se pak i Juriću zapleo jezik. No još mu se većma zapleo, kad je stao da brzo govori: **Bula bure valja, Ture bure tura. Brže bula bure valja, nego Ture bure tura.**

Zagonetke: Životinja s «d» je neka;
A sa «n» je ruska rijeka.

Odgonetke zagonetaka u 14. br. «Ml. Istranina».

m	e	d
e	m	a
d	a	n

prilog „Istarske Riječi“ broj 35

Broj 16. | U Trstu, 17. septembra 1925 | God. IV.

Sjećanje na Boga.

Kad zaduva silan orkan,
I temelje kućne trese,
Pa stoljetno hrašće krši
I izriče urnebese;

Kad se munje nebom gone
Kad gromovi goru kose,
A bujice svud poteku
I kamenje sobom nose...

Ko crvić se čovjek smota
I tada se sjeti Boga,
Skrušeno se njemu moli:
„Sakloni me od zla toga“!

Isaije Mitrović.

❖❖❖❖

Bratska ljubav

Prije stotinu godina, neki Španjolac, koji se zvao Antonije, bješe rob u Tunizu. Radio je marljivo, trošio malo i tako je prištedio stotinu zlatnih dukata. Taj novac odnese on jednoga dana gradskom poglavaru i reče mu:

— Nosim vam, gospodine, sto zlatnih dukata, da pustite na slobodu moga brata, koji je sužanj kao i ja što sam.

Poglavar začudivši se reče mu:

— A zašto ne tražiš, da ja za taj novac pustim tebe na slobodu?

Španjolac mu odgovori:

— Gospodaru, moj brat ne zna nikakav zanat i ne može zaradjivati novac. I tako bi on cijelog svog života ostao rob, dok ću ja u nekoliko godina skupiti potrebnu svotu, da otkupim i sebe.

Poglavar, dirnut ovom bratskom ljubavi, oslobodi oba brata i nije zato od njih uzeo nijedne pare.

Iz franceskog.

Kako je gavran krenuo na jug

Okupljale se ptice selice, da odlete u tople predjele. Šćućurile se i cvrkuću:

— Vrijeme je, družice, da letimo na jug: dani su se skratili, noći postale studene, lišće požutjelo, bubice se posakrivale, sve se to razbjeglo kud koje. Hajdemo i mi brže u tople krajeve, s one strane žarkih mora, dok nas ovdje nije zgrabio ljuti striko Mraz, a tad — teško nama!

— Što možeš uraditi danas ne odlaži za sutra, — reče najstarija ptica selica, neka velika mudrica, — nego da se skupimo sutra zorom, pa hajde na put!

Ujutro, u cik zore, skupile se ptice kod stare breze, opremile se i krenule na Jug, daleko od studeni, vijavice i zločestoga strica Mraza.

Lete, cvrkuću, dozivaju se, a k njima u susret leti crni gavran.

— Hej ti, sitni narode i skitnice, — grakće gavran, — kuda mislite?

— Na Jug, u tople krajeve, s one strane žarkoga mora, — odzivaju se ptičice sve u jedan glas.

— A zar je ondje tako lijepo? — pita gavran.

— Divno! Tamo je tako lijepo da ti nismo kadri opisati.

Mislio gavran, mislio, pa se domislio i rekao:

— Pa da podjem i ja! Dosadilo mi se već ovdje: sve isto te isto!

— Lijepo, — pristadoše ptičice, — leti ako ti je volja, a mi ćemo ti rado pokazat put.

Leti gavran, osvrće se, ogleda na sve strane i raspituje:

— Nego, ima li tamo zime?

— Nema, — odazivaju se ptice, — tamo vazda grije žarko sunašce.

— A nema ni snijega?

— Razumije se, da nema...

— I to će reći da je ondje sve drukčije nego je u nas?

— I drukčije, i bolje.

Pozamislio se gavran, regbi misli duboko...

— Nego znate šta je, — reče odjednom, — kako bi bilo da ja ostanem gdje sam?

Stadoše ga ptice selice nagovarati i hvaliti južne predjele, ali gavran sve isto pa isto:

— Ne ću, pa ne ću. Ostajem gdje sam. Ja volim zimu i ne mogu bez nje.

I tako nam je gavran ostao i preko zime...

❖❖❖❖

Junačina

Gledao ribarev pas, kako sunce zalazi za more.

— Kakvo je to čudo? — mislio je pas i stao lajati na sunce. Strah ga hvata, pa laje, da se sve ori.

Malo zatim sunce zadje, kao da ga je more progutalo.

— Otjerao sam ga! — hvalio se pas. Baš sam ti junačina!

Priča o pauku

Jedan je pauk gledao sa obale, kako sveti Petar lovi ribe u svoju mrežu. I mislio pauk:

— Ah, da je meni onakva mreža — to bi bilo za mene veselje! Nalovio bih toliko riba, da bi ih mnogo i ostalo za kasnije.

Sveti Petar, pobožan čovjek, koji je znao za paukove tajne želje, reče:

— Slušaj, pauče! Dodji bliže, i ja ću tebi dati mrežu.

Pauk se uputi i dodje do jezera. No do čamca, u kome je bio sveti Petar, nije mogao nikako.

— Ne mogu do tebe — reče pauk svetom Petru.

— Ništa zato. Bacit ću ti mrežu na obalu.

— Jao meni, a što ću sada da započnem s ovako velikom mrežom? — usklikne pauk začudjeno. Ja ne mogu ni da se dotaknem te mreže, a nekmo li, da s njome hvatam ribe.

Tu je blizu bila jedna muha i slušala taj razgovor.

— Slušaj, pauče, reče ona, ti si budala, zato poslušaj moj mudri savjet. Budući da se bojiš vode, i jer ti je ona mreža tako preteška, reci onome čovjeku, neka te nauči plesti takove mreže, kojima ćeš moći lako da ribariš i po vazduhu (zraku).

Tim riječima htjela je muha da se naruga i pauku i svetome Petru.

— Pa dobro, muho, neka bude, kako ti veliš, reče sveti Petar. Kako svjetuješ onako neka i bude!

A tako je i bilo.

Tada je pauk naučio plesti svoje lagane mreže, i u prvu mrežu, što ju je spleo, uhvatila se ona muha sveznadarka, a za njom uhvatile se i sve njene drugarice.

K. Andrejev.

❖❖❖❖

Čapogi

Nasuprot Japana, na dalekom, dalekom Istoku, ima zemlja, koja se zove Koreja. Njezini stanovnici, Korejanci, nisu kršćani: oni imadu svoga boga, koji se zove Okonšanta. Oni imadu mnogo priča. Čujte za sada ovu:

U doba korejanskoga cara Cuk-con-Tavania življaše neki drvar po imenu Kim-Kondura.

Živio je on od svoje muke, prodajući drva koja bi sam posjekao. Za dan obično spremio bi tri svežnja drva, dva bi prodao — a jednoga sam pogorio.

Ali od nekoga vremena njemu nestaje po jedan svežanj. U sumrak on bi spremio tri svežnja, a kad bi svanulo, ne bi imao nego dva. Zato se siromašak porazmisli i odluči da spremi po četiri svežnja za dan. Ali sada bi mu četvrti uvijek nestao.

— Neka, reče drvar: ipak ću uloviti kradljivca.

Kada pade noć, on se uvuče u onaj četvrti svežanj, pa je tu čekao, što će biti. Oko pola noći, drva u kojima se sakrio, odjednom se podignu uvis, pa ravno u nebo.

Dodju sluge Okonšante, svemogućega Boga, razvežu naramak onih drva i iz njega izvuku Kim-Konduru. Dovedu drvara do Okonšante, i Bog ga upita kako se on to popeo na nebo.

Kim-Kondura ispriča sve Okonšanti, žaleći se na svoj udes.

Na to reče Okonšanta:

— Ne, Kim-Konduro, ti si se rodio siromah i takav ćeš i umrijeti. Nije ti sudjeno da jedeš pšenice i piješ slatko vino.

Zaplaka se Kim i stane moliti, da mu se sudba promijeni.

A Kim-Kondura je tako plakao, da se ražalio svima nebesnim stanovnicima, pa i samome Okonšanti.

— Ja ne mogu preinačiti ničiju sudbinu, ali ću ti pomoći. Evo, uzmi ovaj dio tudje sreće i uživaj ga, dok ne dodje po njega njegov vlasnik.

Okonšanta pogleda u knjigu mudraca i reče:

— Eto ti, uzmi makar dio Čapogine sreće.

Zahvali se Kim-Kondura i u taj čas sluge Okonšantine spuste ga na zemlju, baš pred njegovu daščaru.

Kim ode na počinak, a sutradan se uputi ravno bogatom susjedu i zamoli ga, da mu pozajmi sto talira i deset mjerica kukuruza. Do toga doba niko ne bi pozajmio Kimu ni zrno, a nekmo li deset mjerica, ali sada susjed bez riječi dade i talire i kukuruz. Za te novce Kim uredi jednu radnjicu i tako se obogati, da postane prvi gazda u cijeloj Koreji.

Svi su mu zavidjeli, ali je samo Kim-Kondura znao da tolika sreća ne pripada njemu, već nekakvome Čapogi. Zato je on dan i noć u strahu čekao da naidje taj Čapogi i da mu odnese svoj dio sreće.

— Ubit ću ga, reče Kim u sebi. On spremi nož, mač i strijele, zamočene u otrov.

Jednoga dana stanu pred Kimovom kućom dva siromaška, čovjek i žena. Čovjek je bio drvar i sve mu imanje bjehu jedna kola, u kojima su provodili noć, putujući kroz duge i guste šume. Baš pred kućom Kima-Kondure rodi se drvaru sin, u kišnoj noći, pod kolima. Roditelji ga nazvaše Čapogi, što znači: rodjen pod kolima.

— Ko plače tako glasno tamo pred kućom? upita Kim-Kondura, probudivši se izjutra.

— To je na ulici pred kućom. To plače neki Čapogi.

Kim se skameni od straha.

— I tome sve moram da predam! reče i pogleda na ulicu.

— Ne bješe to dakle neki strašan čovjek, već bijedno dijete, malo i golišavo novorodjenče, premišljao je Kim-Kondura. — Ne, toga ne ću ubiti, ali ću učiniti nešto bolje: posinit ću ga i kao poočim uživat ću u sreći ovog djeteta.

Tako je Kim uradio. I nije pogriješio, jer je dugo godina živio u sreći i zadovoljstvu sa posinkom Čapogi i njegovom srećom.

❖❖❖❖

Pitali Jurića: — Što ćeš biti, kad porasteš?

— Dimničar? — odgovori Jurić.

— A zašto?

— Pa da mi ne treba svaki dan umivati se...

Bolesni Kiki.

Kiki je čuo više puta govoriti: Tko hoće da bude zdrav, treba da se kreće. A vidio je i svoga gospodara, kako neprestano diže i spušta nekakve željezne lopte. Gospodar veli, da mu je to iza posljednje bolesti preporučio liječnik.

Jednoga dana sjedio je Kiki na livadi. Sjedi i sve nešto misli i misli. Vi ne znate, da je Kiki vrlo pametan pas! Jest, on je vrlo pametan. On je više puta rekao samome sebi:

— Ele, čudan li je onaj moj gospodar! Sam jede meso, koje ništa ne valja, a meni daje ono, što je najbolje: kost.

Pa da nije pametan naš Kiki?

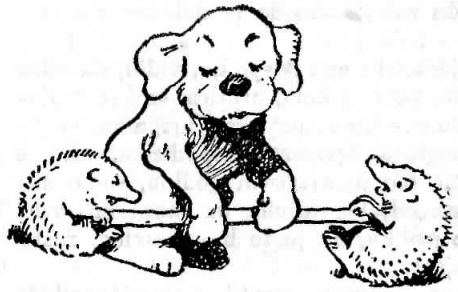

Sjedi dakle Kiki na livadi i sve nešto misli i misli. Ćuti, da mu nije dobro, da je nekako slab i nemoćan. Baš kao i njegov gospodar.

— Lako gospodaru! On ima one željezne lopte, što ih svaki dan diže i spušta, pa će ozdraviti . . . Ali što ću ja, jadan Kiki . . .?

— zatuži malo psetance i malo te ne zaplače.

U travi, malo podalje, ležala dva ježa. Kiki reče:

— Sad znam što ću učiniti:

Uze prutić, što je bio ondje blizu, i jednim krajem nabode jednog ježa, a drugim drugoga. Kiki pliva u radosti. One se životinje savile u klupko, baš kao dvije prave lopte.

Kiki uhvati prutić, digne se na stražnje noge i — — a ma što da vam pričam. Pogledajte ga samo!

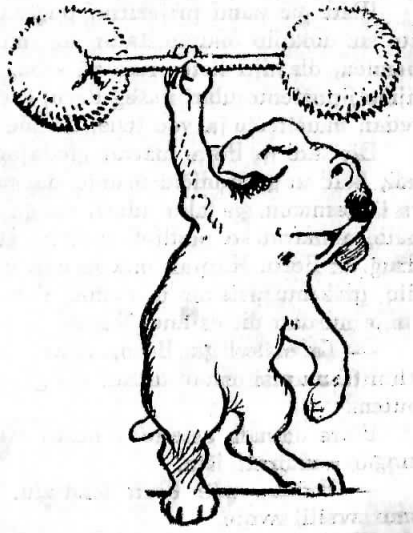

❖❖❖❖

Milostivo srce.

Jednom grdni pauk
Mušicu uhvati.
E, pa šta ćeš, brate,
On mora ručati!

Al' je Lena dobra,
Pa se sažalila,
Iz opake mreže
Muhu izbavila.

I opet je Leni
Milostivoj žao,
Jer je sada pauk
Bez ručka ostao.

(Po ruskom.)

❖❖❖❖

Za majkom (Nastavak.)

Dok je u tome razmišljao, prestao je s mrmotovom igrom. To je učinio zato, da se svijet razidje i da otvori kolima put. Pera je pak mislio: neka čekaju, ako hoće i do veče, samo da ja dobijem što više novaca.

Kad je onaj mladić, što je sjedio do one gospodje, vidio, da niko ne mari za njegovu viku, rasrdi se, skoči s kola, protura se kroz svjetinu i zapovijedi Peri, da se makne odanle, jer zbog njega ne mogu kola da prodju. Pera samo pogleda bjesnog gospodičića, ali sa sviranjem ne prestade. Gospodičić bio je njegovih godina, samo što nije bio onako jak, ali mu se na odjelu vidjelo, da mora biti vrlo bogat, zacijelo — plemić. Sva je prilika, da je to bio i razlog, zašto se svijet razmaknuo i dao mu mjesta.

— Hej, ti derane, prestani već jednom svirati! — poviče mladi gospodin kriještećim glasom.

Pera ga samo prijezirno pogleda, pa nastavi svoj posao. Narod, što se uokolu okupio, stade se smijati, a to tako raspali mladoga plemića, da nije čisto znao za sebe. U ruci je držao korbač. Zamahne njime i pošteno udari našeg Peru, i u isti mah poviče: — Čekaj, nitkove jedan, naučit ću ja već tebe, da me slušaš.

Do sad je Pera uživao gledajući, kako se gospodičić srdi. Sada pak, kad se gospodičić usudio da ga udari, rasrdi se i on. Skoči kao ris i pesnicom ga tako udari, da ga je odmah oborio na zemlju. Onaj pade, a narod se podijeli u dvije strane: jedni su bili za plemića, a drugi uz Peru. Kaptal, mâ da nije u srcu odobravao, što je Pera uradio, ipak mu priskoči u pomoć. Pera je kleknuo kraj svoga protivnika i nije mu dao da ustane. Kaptal je pak nastojao, da ga odanle ukloni.

— Ta ostavi ga, Pero, ostavi ga — reče mu. Istina, uvrijedio te, ali ni ti mu nisi ostao dužan. Zato molim te, pusti ga, pa nek ide svojim putem.

Pera odmah ustane i nešto strpa u svoj džep, no Kaptal nije mogao razabrati išta.

— Hajde, reče Pera Kaptalu. Uzmi mrmota, pa idimo! Ovdje smo svršili svoje.

Brzo i okretno progura se Pera kroza svjetinu i bio je već daleko, kad mu se protivnik digao sa zemlje. I Kaptal je htio da ide za njim, ali tek što je metnuo mrmota u sanduk i zaključao ga, osjeti, da ga je neko zgrabio za rame. To je bio onaj plemić, koji je vikao sav bijesan:

— Ti su me obješenjaci okrali!

Kaptal se nato rasrdi, istrgne se od njega i htjede da se ukloni. No sad mu sama svjetina zatvori put i ne htjede, da ga propusti.

— Šta hoćete sa mnom? — poviče pitajući mladoga plemića. Kako li sam ja mogao da vas okradem, kad vam nisam ni blizu bio? Ja sam pošten, a ne kojekakav kradljivac.

— Hulja i nitkov si ti i tvoj drug, koji mi je već utekao! — poviče bijesno mladić. Ima li ovdje stražar koji, da zatvori ovu skitnicu?

Tu su viku čuli i neki redari, pa su došli ovamo, i kad vidješe, što je, oni lijepo uhvate našega Kaptala, mâ da se je ovaj siromah opravdavao, da je nevin.

— Pretražite mi džepove, ako mislite, da sam kriv! — reče im, a sav je bio crven u licu od gnjeva i stida. Ako nadjete, što tražite, priznat ću vam i sâm, da sam kriv. Ali ja znam, da sam u tome posve nedužan.

— Tim bolje po tebe, odgovori mu jedan od stražara. Ali ovdje nije, brate, mjesto, da se o tome raspravlja, a mi nemamo ni vremena za to. Hajde ti lijepo s nama! Ako si uistini nedužan, to će već sudac izvidjeti, pa će te pustiti na slobodu.

Kaptal se u očajanju stade otimati, ali kako je bio mnogo slabiji, to je morao za njima. Dok se ono otimao, poderao je na sebi haljine, a nekud mu je medjutim nestalo i mrmota.

Kad su Kaptala vodili pored kola, u kojima je bila ona gospodja, koja mu se odmah pričinila kao žena poštena i milostiva srca, naumi, da još jednom pokuša, ne bi li se kakogod mogao da izbavi strašne tamnice. Pogleda je plačnim okom, a i u njenim se očima odrazilo živo saučešće.

— Ah, milostiva gospodjo, poviče, pomozite mi! Vaš pratilac me je okrivio, da sam ga ja okrao, ali ja sam, vjerujte mi, nedužan.

U to dodje i mladi plemić. Gospodja dade redarima znak, da stanu, pa onda upita mladoga plemića: — Roberte, jesi li ti tvrdo uvjeren, da te je ovaj dječak okrao?

— Posve sam uvjeren, odgovori oholo gospodičić. Ako me nije baš on, a ono je njegov drug, koji mi je nažalost pobjegao. Odniješe mi sat i kesu s novcima, i ne ću mirovati, dok i jedno i drugo ne dobijem natrag. Samo naprijed, momci, s tim nevaljalcem!

— Nemoj, Roberte, nemoj mučiti to nevoljno dijete. Pusti ga, nek ide svojoj kući, a ja ću ti dvaput toliko dati, koliko si izgubio. Ta zar mu ne vidiš na onim blagim očima, da on nije mogao što takova da učini? Ja sam tvrdo uvjerena, da je nedužan.

— Mi ga ipak moramo da zatvorimo, kako bismo to lakše uhvatili pravog krivca, odgovori Robert ravnodušno. Samo naprijed, momci, s njime! Budete li se još i dalje sustezali, pokazat ćete, da ste i sami krivi.

(Slijedi.)

Iz moje torbice

Dok je još Jurić bio malen, živio je s roditeljima u Pazinu. Otac i mati često su se razgovarali o moru i pričali, kako je more uistini vrlo lijepo. Sve je to slušao Jurić pa će jednoga dana reći:

— Ah! da je i meni vidjeti more! —

Otac mu obeća, da će ga u nedjelju povesti sa sobom da vidi more.

— Otići ćemo do tetke Mare, reče otac. Ona ima svoju kuću kraj samoga mora.

U nedjelju oni zaista krenuše, pa kad Jurić za prvi put ugleda onu široku, modru pučinu, usklikne vrlo nezadovoljan:

— Pa to je voda! Sasvim obična voda!...

Jurić sjedio u kutu i šutio.

— Što radiš tamo? — upita ga mati.

— Brojim prste na desnoj i na lijevoj ruci.

— Pa koliko si prsta nabrojio na objema rukama? — upita mati.

— Deset — odgovori Jurić, a mati reče: — Dobro si brojio.

— I učitelj je danas rekao: dobro! — ali je odmah zatim htio da mu kažem, koliko imam prsti i na nogama.

— A ti? — upita mati.

— Ja sam mu rekao: da ne znam.

— Kako to? Zar te nije sram?

— Pa bio sam obuven...

——«o»——

Jurić uči franceski. Došla majci u posjete neka gospodja, koja umije dobro franceski pa će Juriću:

— De, Juriću, kaži ti meni, kako se kaže franceski: nož?

— Le nožè... odgovori Jurić.

— A žlica?

— Le žlicè — —

— A Jurić?

— Le Juriće...

— Lijep si mi ti Francuz! — pohvali Jurića ona gospodja.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka:

Ima vune — ovca nije;
Ima noge, a ne ide;
A traže ga stari, mladi, —
Svi koji su mira radi. — Što je ovo?

——«o»——

Odgonetka zagonetke u 15. br. «Ml. Istr.»: Deva — Neva.

prilog „Istarske Riječi" broj 40

Broj 17. | U Trstu, 1. oktobra 1925 | God. IV.

Božji blagoslov

Legao otac o podne, da se malo odmori, a djeca oko njega kao pilići oko majke svoje. Čas ga preskakivaju, čas se igraju oko njega. Ne dadu mu da spava. Kad se siti naigraše oko njega, najstariji ga sin zagrli i zapita:

— Je li, tata, znaš li ti, što je to Božji blagoslov? Jutros je gospodin župnik govorio u crkvi o nekom Božjem blagoslovu, ali ga ja nisam dovoljno razumio.

Otac se okrenu i ponamjesti, da ga sin bolje čuje, pa reče:

— Božji je blagoslov ono, što ti svakoga dana gledaš.

Sin ga gleda radoznalo, ali ga još ne razumije.

— Jeli bilo jutros hladno? — pita ga otac.

Bilo je.

A sad?

— Sad je toplo.

— To je Božji blagoslov — reče otac, pa nastavi: A jesi li vidio, kako se u proljeće biljke rascvijetaju i zazelene?

— Jesam.

— To je Božji blagoslov. A jesi li vidio koku i piliće, kako veselo čeprkaju po pijesku?

— Jesam.

— I to je Božji blagoslov. Ali to još nije potpun Božji blagoslov. Kad su djeca dobra i poslušna, i kad otac dočeka, da su ta njegova djeca udarila dobrim i pravim putem — onda je to potpun i pravi blagoslov Božji. Jesi li razumio?

— Jesam — odgovori sinčić i otide sa ostalom djecom, da se igra.

S. D.

Miloš Obilić

Miloš Obilić i Kraljević Marko dva su najveća narodna junaka. O Marku se mnogo pjeva i priča. A tako i o Milošu. Evo vam jedne priče o Milošu Obiliću:

Jednom je srpski silni car Dušan lovio na planini Ceru. Loveći tako vidi, kako se na jednom mjestu grane od drveća dolje savijaju i gore uzvijaju. Kad car dodje na ono mjesto, opazi, kako je neko dijete udarilo svoju sjekiricu u panj, pa leglo na ledja te spava. Kad bi ono dijete dahnulo od sebe, onda bi se grane uzvile u visinu, a kad bi dah povukao u sebe, onda bi se grane savile k zemlji. Kad to vidi car, začudi se veoma, pa pruži s konja ruku, da mu uzme sjekiricu — ali ma koliko se car trudio, ne može, da je izvadi iz panja.

Brže bolje sjašu sluge i vojvode s konja i pokušaju redom svi, ne bi li kako izvadili sjekiricu, ali nijedan ne može ni da je makne. Onda probude dijete i car ga zapita, kako mu je ime?

— Ja se zovem Miloš Obilić — odgovori dijete.

Čim je to dijete doreklo, pruži ruku, izvadi sjekiricu iz panja, zametne je na rame i otjera kući ovce, što su nedaleko pasle.

❖❖❖❖

U jesen

Na kitnjastoj lipi našoj
Žuto granje šuti, drijema;
Pod strehom se gnijezdo roni,
Jer u njemu laste nema.

„Kud je pošla lastavica“
Mali Ivo oca pita.
Lasta, oče, nije dobra,
Otišla je, da se skita.

— Ne skita se ona, čedo!
Kad nastanu topli dani,
Doletjet će, zapitat će:
„Kako mali ukućani?“

A uz nju će doletjeti
Mnogo, mnogo živih ptica;
Pa će opet oživjeti
Naša lipa i baštica.

❖❖❖❖

Dva poštenjaka

Dva seljaka dodjoše na sud. Jedan od njih reče:

— Moj susjed prodao mi je nedavno komad zemlje. Kad sam prekopavao tu zemlju, našao sam u njoj ovu kesu punu dukata. Ona nije moja. Ja sam kupio samo zemlju, i nemam prava, da uzmem ovaj novac. Drugi susjed odgovori:

— Ja nisam zakopao taj novac. Kad sam prodao zemlju, prodao sam i sve, što se nalazi u njoj. To nije moj novac, i ja ga ne mogu uzeti.

Sudac se nato vrlo začudio. K njemu su na sud dolazili razni ljudi, ali ovakovih još nije vidio nikada. Onda se okrene k njima pa im reče:

— Ti imaš sina za ženidbu, a ti kćer za udaju. Neka se vaša djeca uzmu. Novac dajte njima! Želim, da i njihova djeca budu takva, kaošto ste vi. (Iz franceskoga)

Čudna životinjica

Dva mačića.

Jedan se zove Muc, a drugi Mic. Muc spava u košarici. Mic ga probudi.

— Što me budiš? — reče Muc i podigne glavicu, da vidi, što je.

— Eno pogledaj...

I Mic mu pakaza šapicom nekakvu čudnu spravu. Muc pogleda i vidi u onoj čudnoj spravi još jednu čudniju životinjicu.

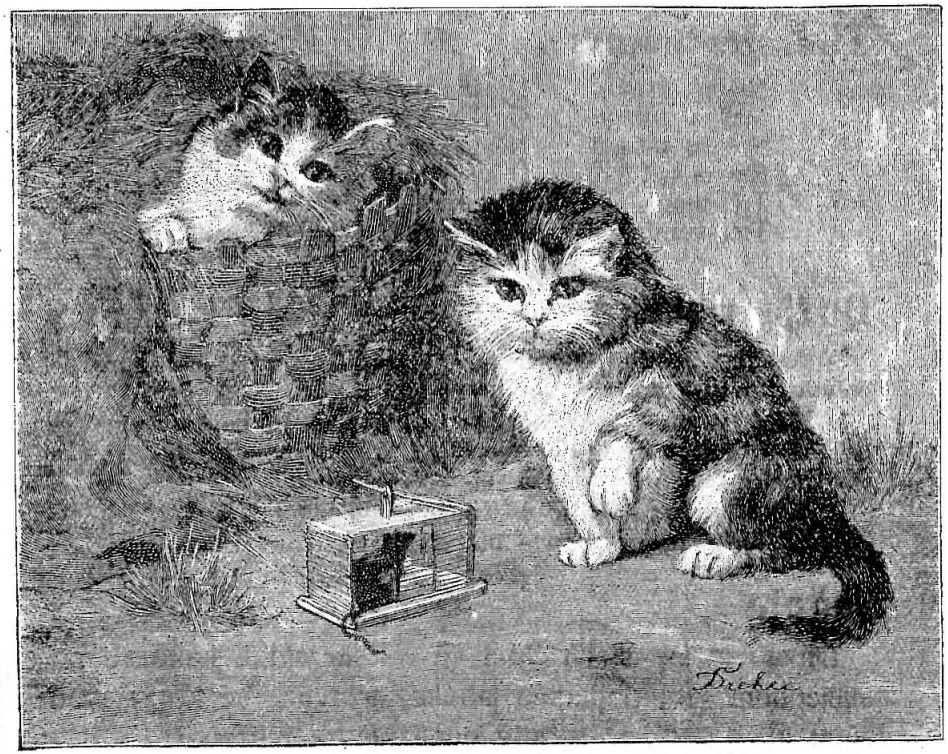

— Vi znate, dječico, da se ona sprava zove mišolovka, a ona životinjica u njoj — miš. Ali Muc i Mic nisu još nikada vidjeli ni miša ni mišolovke, pa nisu znali, što je ni jedno ni drugo.

— Da nije ono zmaj? Juče nam je mati pripovijedala o zmaju — reče Muc.

— Onaj zmaj imao je tri glave i krila, a ovaj ima samo jednu glavu, a krilâ nema nikakvih. Možda je ovo stari medvjed... o kome nam je takodjer pripovijedala mati.

— Ako je medvjed, neka tanca! — reče Muc.

— Pleši, medo! — zapovijedi Mic i digne šapicu.
— Ali mali se «medo» unutri ne miče.
Sada reče Muc svome bratu:
— Stupi bliže, pa ga udari šapom.
— Čekaj — možda spava... Mati je kazala, da medo zimi spava...
Mic je ostao dugo vremena s uzdignutom šapicom i sve mislio i mislio:
— Htio bih ipak znati, dali je ovo zmaj ili medo...

❖❖❖❖

Tiho je u kući . . .

Nikog nema
Mačka drijema
Sve se stiša —
Eto miša!
Trči amo
Trči tamo,

Njuška ovo,
Griška ono.
Nema mira,
U sve dira.
Miš u zloći
Mačka skoči,

Nasta cika,
Nasta krika —
Sve se stiša,
Nema miša!
Povrh grede
Mačka prede.

❖❖❖❖

Božja poruka

Pogodio se Bog s vragom, da podijele vrijeme: dani da ostanu Božji, a noći da dobije vrag.

Vrag se tome radovao, ali ljudi, kad to čuše, veoma se uplašiše i uznemiriše. Poslaše Bogu jednog goluba, da ga pita, šta imadu sada da rade, da im vrag ne naudi.

Golub se brzo vratio s ovom porukom od Boga:
Ko hoće, da se sačuva od vraga, neka noću spava.

❖❖❖❖

Jagnje

Duvao je jak vjetar. Mali je Nikola vidio, kako su po susjednom vrtu popadale jabuke. Provuče se kroz jednu rupu na ogradi, te nabere puna njedra i džepove.

Od tolikih jabuka, što ih je Nikola imao u njedrima i džepovima postao je Nikola mnogo širi. I kad je htio da se vrati, nije mogao da se provuče kroz onu rupu, jer je sad bila za nj pretijesna.

U to dodje susjed sa štapom u ruci.

Nikola se poplaši i počne plakati. Susjed mu oduzme jabuke i dobro ga ispraši.

❖❖❖❖

Belajski grof

Izmedju grada Pazina i Učke gore, a blizu crkvice Svetoga Martina, dižu se i sada ruševine staroga dvora belajskoga. U njemu je stanovao davno neki zločesti grof. Bio je tako opak, da je silio jadne seljakinje, da doje njegove psiće. Svi su ga proklinjali i željeli, da bi što prije umr'o; samo je neki stari težak uvijek Boga molio, da njihovu grofu dade krepko zdravlje i dug život. Ču za to grof i pozva k sebi seljaka.

«Čuj, starče,» reče mu, «svi me moji seljaci kunu i žele mi smrt, a ti se za me Bogu moliš. Kazuj, zašto?»

«Grofe gospodine,» odgovori seljak, «star sam, pa znadem, što radim. Tvoj pradjed nije bio dobar čovjek, djed ti bijaše zločest, otac gori, a ti si, bogme, najgori. Kakav će pak biti tvoj sin, da nas Bog od njega čuva i štiti!? Zaklat će nas kao ovce. Eto, zašto se ja Bogu molim, da ti dade dug život!»

Svi su mislili, da će grof planuti od ljutine. No on se zamisli, zamoli starca, da i dalje za njega moli, darova ga i pošalje kući. Od onoga dana belajski je grof bio mnogo bolji čovjek.

❖❖❖❖

Kako dva prijatelja nisu mogla jedan drugoga da razumu

Susrela se dva prijatelja, i jedan reče, da su ga malo prije napali razbojnici.

— A koliko ih je bilo? — upita drugi.
— Sedam — odgovori prvi.
— Nisam čuo. Ponovi!
— Kažem ti sedam pa sedam.
— Dakle — četrnaest.
— Ne, evo, kažem ti još jedan put: sedam.
— Pa to je onda dvadeset i jedan.
— Ti si gluh! Rekoh ti već tri puta: sedam.
— Ipak je to dvadeset i jedan.
— Lud si! Valjda hoćeš da ti kažem deset puta: sedam.
— Oho! Sedamdeset.
— Manje sedam.
— Dakle šezdeset i tri?
— Ali, Bog s tobom! Već sam ti sto puta kazao: sedam, sedam, sedam!
— Sanjam li ja? Pa to je sedam stotina sedamdeset i sedam! Ti izmišljaš, druže!
— U pomoć ljudi! Ti bi valjda htio, da ti ponovim trista puta sedam!
— Dakle dvije hiljade i stotina!

Poslije ovih riječi oba su druga pobjegla: jedan na jednu a drugi na drugu stranu. Svaki je za drugoga mislio, da je — lud.

Iz omladinskog lista «Naša djeca».

Pametni Kinez

Razljuti se kineski car na svoga činovnika, pa ga baci u tamnicu. Carevi ljudi voljeli su toga činovnika, jer je bio veoma pametan, pa stadoše moliti cara, da ga pusti iz tamnice. Car reče:

— Učinit ću vam po volji, ali samo onda, ako onaj činovnik nadje konja, koji nije ni bijel ni crn ni siv ni ridji ni pjegav. Car nabroji sve boje, koje mogu imati konji.

Carevi se ljudi zamisliše, odoše u tamnicu, gdje je ležao pametni činovnik, i kazaše mu želju carevu.

— Dobro je — reče činovnik — neka bude, kako on hoće.

Car naredi, da ga puste iz tamnice, da vidi, što će činovnik da učini. A pametni činovnik, čim u ga iz tamnice pustili, reče:

— Kažite caru, da se konj nalazi kod mene u konjušnici, ali po njega se ne smije doći ni u ponedjeljak ni u utorak ni u srijedu ni u četvrtak ni u petak ni u subotu ni u nedjelju, već u ostale dane u sedmici, kad bude car to sam blagoizvolio.

Car se nasmija i oslobodi onog činovnika.

Za majkom (Nastavak.)

Sada oni odvuku Kaptala tako naglo, da nije više mogao ni riječice da prozbori u svoju obranu. Tek što je pogledom svojim izrazio gospodji zahvalu za njeno saučešće. A taj se pogled urezao tako duboko u njenu dušu, da je čisto htjela da poleti za njim i da ga oslobodi tamnice. Ali Robert se brzo posadi do nje, i kako se svijet za to vrijeme bio malo razišao, to su i kola odjurila naprijed kao strijela.

Putem je Kaptal razmišljao, da bi moglo lako biti, da je onog plemića Pera okrao, pak sada krive njega, Kaptala. Sjeti se, da je vidio, kako se u Perovim rukama nešto sjaji a čudno mu se učinilo i to, što je on onako naglo otišao odanle. Dokaže li se, da je Pera zaista ukrao novac, Kaptal se više ne će s njime da druži, dok će za sada mirno snositi sudbinu svoju.

U to stigoše do tamnice, a panduri predadoše Kaptala tamničaru, koji ga gurne u nekakvu mračnu ali inače čistu sobu. Kad se Kaptal našao u onoj sobi, bilo mu je kao da će poludjeti. Tek nakon više vremena naviknuše mu oči na onu tamu i tek onda opazi, da tu ima još nekih dvadesetak ljudi, od kojih su jedni šetali, a drugi sjedjeli. Mirno se povuče u najmračniji kutić i stade tako gorko plakati, da je mislio, e će mu srce pući od bola.

VIII. Poglavlje.

Tužno je sjedio u svome kutiću i mislio, kako mu je sudbina još tako mladom odredila, da trpi. Za ostale kažnjenike nije se brinuo. Oni su ga isprva gledali sa saučešćem, pače neki bi bili htjeli, da zametnu s njime i razgovor. Ali njemu nije bilo ni do čega. Na sva pitanja odgovarao je ukratko, tako da ga naposljetku svi ostaviše, kao da ga nije ni bilo.

Bližala se noć, a Kaptal nije to ni opazio. Udje tamničar i donese svakome po malo jela: nešto kruha i vode. I Kaptalu dade njegov dio, no mladić nije osjećao gladi, zato ostavi jelo po strani. Njega je obuzela silna briga. Bilo mu je teško i pomišljati na to, da ga krive zbog kradje. A još mu je bilo strašnije, kad ga napala misao, da ga suci ne će možda htjeti ni da slušaju, a kamo li da vjeruju u njegovu nedužnost. Neprestano je plakao i nije ni vidio, što se oko njega događja. Najedamput ga neko potapša po ramenu i začu se hrupan glas:

— Hej, ti mali, nije sada vrijeme plaču ni jaukanju. Utri suze, sa mnom k onima drugima. Ne će proći ni jedan sat i ti ćeš biti slobodan kao ptica na grani.

Kaptal ustane na noge i vidi nekakvog bradatog čovjeka gdje stoji pred njim. — Ostavite me! — reče mu. Vi niste ni tamničar ni sudac, da mi možete povratiti moju slobodu.

— To ćeš već vidjeti, mogu li ili ne mogu, odgovori mu onaj čovjek. Ustani, pa hajde sa mnom.

Sad ga zgrabi svojom snažnom rukom i pomakne ga s mjesta. Kaptal se isprva protivio, ali naskoro vidi, da je onaj drugi jači, pa podje svojevoljno za njim. Svi koji, su bili u sobi, sakupe se oko njega. On razabra odmah, da to moraju biti nekakvi zločinci, pa nije čudo, što se malo i preplašio od onih divljih lica.

— Hej, moj sinko, reče mu onaj bradati čovjek, hoćeš li ti s nama da pobjegneš odavle? Za jedan čas bit će sve gotovo. Stražara ćemo ubiti i tada nam više ne će niko biti na putu, da utečemo iz ove tamnice.

Kaptal pogleda začudjeno uokolo. Zatim reče:

— Ne ću — nedužan sam, pa kad bih pobjegao, imali bi potpuno pravo, da me drže za krivca.

Iz očiju kažnjenika sijevao gnjev i bijes. Kaptal ču, kako neko izmedju njih reče: — Ako ne će, ubit ćemo ga! Inače će nas izdati.

— Ne ćemo ga ubiti — ne ćemo, reče bradati. Čemu da opet kaljamo ruke krvlju, kad nije od potrebe. Zatim se opet okrene Kaptalu i reče mu:

— Ako ne ćeš od svoje volje, to ćeš na silu. Jesi li me razumio? Nismo se mi badava čitave nedjelje spremali, da utečemo odavle, pa sada da nam dodje žutokljuni deran, i da nas spriječi u tom našem poslu. Govori, hoćeš li ili ne?

Kaptal je vidio, kako su svi na njega bijesni i ljuti, pa mu bude časkom oko srca hladno. Već je htio da pristane uz njih, kadli mu upravo uto sinuše u pamet riječi, što mu ih je kazao njegov stari poočim, u času, kad se s njime rastajao: — Dok god živiš, misli uvijek na Boga i čuvaj se, da ne zagaziš u grijeh i da ne tvoriš drukčije, nego kako Bog zapovijeda.» Kaptalu je sada bilo jasno, da ga oni ljudi mame na grijeh, za koji ne bi mogao odgovarati ni pred Bogom ni pred ljudima. Zato odluči, da ne će skrenuti s pravoga puta, pa ma i poginuo.

Kažnjenici stadoše sad psovati, a neki jurnuše na nj i noževima, i bili bi ga na mah isjekli, da ga nije onaj bradati obranio. — Stojte, vikne on, da niste ni dirnuli u njega! Meni se ovo dijete dopada.

— Ali on će nas izdati — viknu nekoliko njih u jedan glas. Zato mora glavom da plati!

— Ne će nas izdati, a još će manje glavom platiti. Lijepo ćemo ga svezati, a usta mu začepiti, da se ne će moći ni maći a ni pisnuti. Mislim da nam je to dosta, a vi možete biti uvjereni, da se njega nemamo bojati. Ako već mora da poteče krv, neka poteče stražareva.

(Slijedi.)

Iz moje torbice

Vjeroučitelj pita u školi: Zašto je Bog protjerao Adama i Evu iz raja zemaljskoga? Pita jednoga pa drugoga, no niko ne umije da mu odgovori. Najednom se diže Jurić pa će:

— Gospodine, ja znam.

— Ajde, kaži!

— Bog je, reče Jurić, protjerao Adama i Evu zato, što nisu htjeli da plate stanarinu.

——«o»——

Evo kako je Jurić završio školsku zadaću:

«Te je onaj siromah izgubio u ratu i jednu i drugu ruku, te nije mogao da radi, te je morao da pruža ruku, da mu ljudi dadu novaca».

——«o»——

Pitao učitelj Jurića, da mu kaže, kada nastane zora?

— Kada pijetao zakukuriče, odgovori mudro Jurić.

Učitelj reče u sebi: — Zadat ću mu jedno lakše pitanje.

— Deder, Juriću, kaži ti meni, u koliko sati zvoni podne?

Jurić odgovori: — Podne zvoni onda, kada je naš mežnjar (zvonar) gladan.

——«o»——

Jurić će Tončiću: — Meni se čini, da bi ti, budući da si još dijete, morao imati manje uši.

A Tončić njemu: — Meni se pak čini da bi ti, budući da si već potpun magarac, morao imati veće uši.

——«o»——

Bilo ljeti. Vrućina užasna. Svi se povukli u hlad, samo Jurić ostao na suncu. — Svi graknuli na Jurića:

— Zašto ne dodješ i ti pod stablo, u hlad?

— Ne ću, odgovori Jurić, jer ima jedna poslovica, koja veli: Tko ljeti hladuje, zimi gladuje. — I Jurić ostao i dalje na suncu.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Na tvojoj je, brate, glavi,
No i zator nosi travi.

Odgonetka zagonetke u 16. br. «Ml. Istr».: P o s t e l j a.

Prilog „Istarske Riječi" broj 42

Broj 18. | U Trstu, 15. oktobra 1925 | God. IV.

Svaka zvijezda . . .

Svaka zvijezda svojim svijetlom sijeva,
Svaka ptica svojim glasom pjeva,
Ti jezikom svojim zbori!
Slatkim glasom materinim,
Odlikuj se medju inim!
Bog bo mili s njim te stvori,
Njim da budeš svoj svojemu,
Njim da srcu odolijevaš,
Njim da plačeš i popijevaš,
I njim da se moliš Njemu!

P. Preradović.

Majka

Bio nekakav momak oko dvadeset svojih godina i imao mater udovicu, koju je on morao hraniti. Sve najedamput zamrzi nešto na svoju mater, pa nije više htio, da je pomaže. Ne htjede majka da ga prokune, jer se bojala, da ga ne bi stigla materina kletva, nego ode plačući k caru, da tuži sina. Car joj pozove sina i počne ga koriti, zašto on to od svoje matere radi i kako se ne boji Boga.

Momak odgovori:

— Ima toliko godina, da ja svoju majku hranim, a ona mene nije no dvije godine, pak sad treba da sam sebe hranim i svoju ženu, a poslije i djecu, pa mislim, da sam joj već i preplatio.

Kada to začu car, naljuti se veoma na nezahvalnost onoga momka

i zapovijedi, da se donese velika tezulja (vaga). Kad su donijeli tezulju, naredi car momku, da sjedne na jednu stranu, a materi reče:

— Ožmi iz svojih prsiju jednu kap mlijeka i pusti je da padne na ovu drugu stranu. Ako Bog htjedne pokazati čudo, bit će u tvojim grudima još mlijeka.

Žena to učini: po božjoj volji izidju najprije tri kapi krvi, a posli e tri kapi mlijeka. Te kapi bile su vrlo teške, jer je strana tezulje, na kojoj bijaše sin u jedan mah skočila više. Car onda reče momku:

— Pogledaj sada, i vidjet ćeš, da je kap materina mlijeka teža negoli sav ti.

Mladić, kad to vidje, skoči, poljubi materi ruke i noge i moleći je za oproštenje povede je kući. Otada ju je hranio, kako to Bog zapovijeda, a ona je njemu na smrtnom času ostavila svoj materinji blagoslov, te je on na ovom svijetu živio sretno i dugo. Narodna.

❖❖❖❖

I to će proći

Moja djeco mila, ako vam kada bude u životu zlo, znajte, da ni to nije za uvijek, jer će i to proći.

Došao jednom u selo nekakav putnik. U tom selu imao neki gospodin velik i prekrasan dvor. Imao i zemlje, pa bi jednoga svoga roba uhvatio u jaram i orao na njemu onu svoju zemlju. Kad putnik to vidi, bude mu vrlo žao i reče gospodaru one zemlje, da to nije pravo i zamoli, da mu proda onog roba, da se onako ne muči.

No prije nego mu je gospodar odgovorio, okosi se na nj onaj rob govoreći:

— Šta je tebi stalo zato? *I to će proći!*

Putnik se začudi pa nastavi svoj put.

Kad se taj isti putnik nakon više vremena vrati u ono selo, dozna od seljaka, da je car, čuvši, kako je onaj gospodar svoga roba mučio, izdao zapovijed, da se onaj brezdušnik pogubi, a njegov dvor i cijelo imanje njegovo poklonio je onom robu. Putniku to bude vrlo milo te ode k robu i stane da mu čestita na sreći i da zahvaljuje Bogu, što se tako dogodilo. Ali rob ne mareći ništa zato odgovori:

— *I to će proći!*

❖❖❖❖

Baba i nestašna djeca.

Igrala se neka nevaljava djeca na cesti i gadjala se prašinom. Onuda prolazila neka žena, koja je pred sobom tjerala magariće. Ona nevaljala djeca, kad je opaziše, htjedoše, da joj se narugaju i poviču za babom:

— Dobar dan, magareća majko!

A ona im, smiješeći se, odgovori:

— Živi bili, djeco moja!

I tako mjesto djeca babu, nasamarila je baba djecu.

Bogdan Janković.

Jurićev san

Svi koji čitaju našu milu «Istarsku Riječ» ne govore o drugom nego o našim dragim starcima, Jurini i Franini, koji se sada nalaze na svom putovanju oko svijeta. Slušaj danas, slušaj sjutra — našemu se Juriću o tome napunila glava, pa ni o čem drugom ne misli i ne sanje nego o tome putovanju Jurine i Franine.

Jedne noći usni, kako je napokon i on odlučio da podje za njima. U luci je parobrod spreman, da krene put Amerike, ali naš je Jurić vrlo neuredan dečko. Čas ne može da nadje postol, čas kapu a čas koju drugu stvar, pa tako on na pristanište, a parobrod mu uteče ispred nosa.

Ništa zato. Jurić je pametan; zna on, da će parobrod stati u bližnjoj nekoj luci, pa on mahom na željezničku stanicu, da se ukrca u vlak, koji je imao da krene put one luke. Ovaj put je naš Jurić zakasnio samo za dlaku, ali ipak mu je uspjelo da se u zadnji čas uzvere na svetionik, a odavle skok na krov vaguna —. Sjedne Jurić na krov vaguna, i sve gleda, kako on to lijepo putuje. Vlak se mičao polako, vrlo polako, i eto nevolje: kad se popeo na vrh nekog brda, vidi naš Jurić na svoj veliki užas, da je parobrod krenuo i iz one luke.

Što će sada Jurić?

Ne će on da klone duhom. Misli u sebi: dostignut ću ja njega već. I — hoćete li vjerovati? — upravo u onaj čas bližao se jedan aeroplan. Letio je tako nisko, da naš Jurić ni pet ni šest, već skok! na njega.

Kako jedna sreća ne dodje nikada sama, aeroplan poletio prema onom barobrodu i naš Jurić, kad je već bio blizu — skok iz aeroplana na brod, ali nesrećen pade u dimnjak, a iz dimnjaka dolje u vatru, gdje se tako opržio, da je užasno zavrisnuo i u jedan se mah probudio.

Baš šteta! *Barba Šime.*

❖❖❖❖

Ranko pospavanko

Kad se diže mali Ranko?
Misliš: ime samo kaže;
Al' je Ranko pospavanko —
Pa tu ime ne pomaže.

Al' je zato vrijedna Jela
A Rankova sestra mala,
Vrijedna kao vrijedna pčela,
Pa ta ne zna, šta je šala.

Već ti Ranka pospavanka
Zgrabi rukom — ne da tuče;
Već polako za košulju
S kreveta ga svuče. — P.

❖❖❖❖

Ruža.

Moja tetka Mi.a pričala je, da su u prastara vremena sve ruže bile bijele. Jednoj takovi ruži, koja se u vrtu rascvijetala, pristupi mlada djevojčica, pa je upita:

— Smijem li te ubrati?

Ruža klimnu svojim cvijetom, kao da je vjetrić pirnuo, a djevojčici se učini kao da joj reče: — Smiješ! Prinese ruku, da je ubere, ali joj suze udariše na oči jer je ubola ruku o trn, i krv joj poče kapati iz prsta.

Ruža, koja do tada nije ni znala, da na sebi ima trnja, porumeni od stida. Kako je onda porumenila, tako je i ostala.

I od toga doba ima sve više rumenih ruža.

❖❖❖❖

Cvijet

U svome vrtu neki je vrijedan vrtlar odgojio nekakav prekrasan i rijedak cvijet. Ko mu se god približio, divio se njegovim svijetlim bojama i zanosnu mirisu.

Jedamput bješe došao u vrt nekakav ugledan gospodin s gospodjom, pa se i oni približiše cvijetu i stadoše da ga gledaju.

— Šteta — reče gospodin — ovako prijatan miris u ovoga cvijeta, a boja mu sasvim blijeda.

— Ne, ti se varaš, mužu, odgovori mu žena. Baš naprotiv: cvijet ima vanredno svijetle i lijepe boje, da čisto gore, ali je nažalost bez ikakva mirisa.

Vrtlar, koji je tu blizu nešto radio i čuo onaj čudnovati razgovor, ne mogaše se dovoljno načuditi ovako nejednakoj presudi o svom lijepom i mirisavom cvijetu.

Čim onaj gospodin i ona gospodja krenuše dalje, uvidje on, u čemu je stvar: čovjek je bio upola slijep, te mu je žena morala pokazivati put, stoga nije mogao ni razabrati one lijepe boje na cvijetu. Žena je ipak imala tako strašnu kijavicu, to će reći — bila je tako strašno prozebla (nahladjena), te je svaki čas prinosila rubac k nosu, i zbog toga nije mogla ni osjetiti miris od onoga cvijeta.

Često se dogadja, da ljudi kude i lijepe i dobre stvari samo zato, što ih ne mogu da razumiju.

Po *K. Šmidu.*

❖❖❖❖

Dvije kineske poslovice

Najviše lažu oni, koji uvijek o sebi govore.

Jedan vrijedi koliko tri dana, kad svoj posao radiš lijepim redom.

❖❖❖❖

Zec i žaba kornjača.

Zec se i žaba dogovore, da će iz jedne šume krenuti u drugu, pa žaba uranila pred zoru i budila zeca veleći:

— Ajde, ustaj, da ne zakasnimo!

Zec joj odgovori: — Ajde, ti kreći, lasno ću ja tebe stignuti, dok još malo pospavam.

Žaba krene i često se puta okretala, da vidi, ide li joj drug. Ugleda jednoga zeca, gdje istim putem prema njoj trči pa ga upita; je li gdje vidio onog drugog zeca, njezina druga. A on joj kaže:

— Ne čekaj ga; nikad više ti neće doći. On je počivao, a došla dva lovca i ubiše ga. Onda će žaba:

— Tko rano rani, dvije sreće grabi a tko laganije ide, prije doma dolazi.

❖❖❖❖

I opet Flok

Naš stari znanac Flok prošetao se ovih dana do svoje domovine, ubavoga Konga. Na putu je naišao na golemo, granato stablo. Stane, zamisli se i reče:

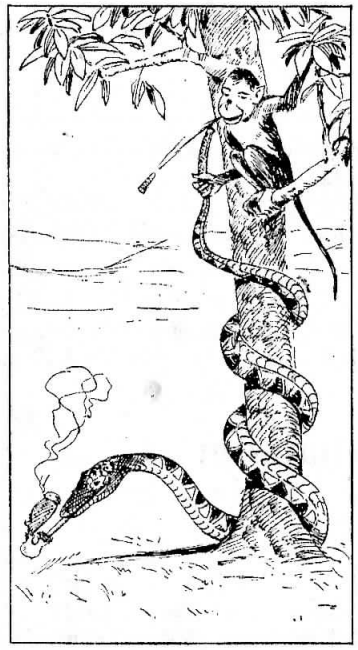

— Bit će najbolje, da se popnem na drvo i da malo otpočinem u hladu. Sunce pali, kao da će sve sprženi!

I naš se Flok pope na drvo. Potom sjedne na granu i zadrijema.

Kad se probudi, ima šta i vidjeti. Oko panja uvila se grdna zmija — udav i pružila glavu prema nekom čovjeku, koji je malo prije pod stablom sjedio i pušio. Rek bi, da ju je ona čovjek opazio, jer je izne-

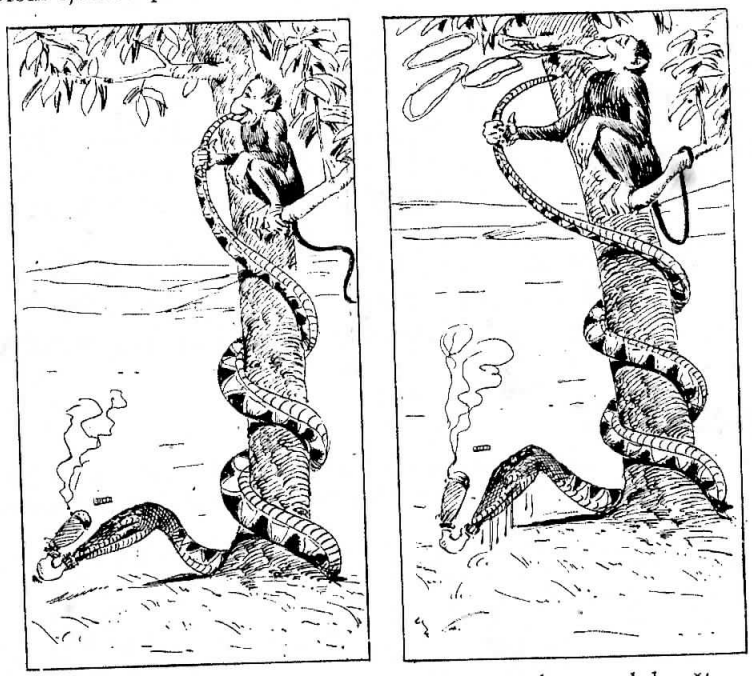

nada nagnuo u bijeg ostavivši na zemlji svoju krasnu lulu, što se je još pušila.

Ali gle čuda! Udav, kao da je zaboravio na čovjeka, pruži glavu prema luli, zahvati kamiš i stade pušiti.

A Flok gore na stablu, da pukne od smijeha.

Misli Flok i misli što će, kadli mu na jednom sine u glavi čudna misao. Dohvati šakom zmijin rep, prinese ga k ustima, odgrize komad — i gledjite ga, što sada čini! Zapušio, brate, kao Turčin.

Hoće Flok, hoće!

Veljko.

Za majkom (Nastavak.)

Neki su još gungjali i protivili se, ali najposlije pristadoše uz onog bradatoga, i u jedan mah svezaše Kaptala, tako da se nije mogao ni maći. I usta su mu zavezali nekakvom maramom, tako, da nije mogao ni disati. Ali njemu je bilo ipak lakše oko srca, jer je bio uvjeren, da je uradio, kaošto se i priliči čestitom mladiću. Ležao je tiho i mirno, i gledao kažnjenike, koji su spremajući se na bijeg čekali, da stražar dodje u njihovu sobu, da kao po običaju pogleda, da li je sve u redu.

Kad je ključ u bravi zaškrinuo, na jedamput ugase svijeću. Odmah iza toga udje unutra tamničar držeći nad sobom svjetiljku, da bi što lakše mogao pregledati sve uokolo. Ali u isti mah osjeti, kako ga nekoliko ruku uhvatilo i zavikne. Kaptal je čuo, kako se očajnički brani, i to ga je potreslo do dna duše. Vidio je, da su oni lopovi jurnuli na stražara, istrgli mu iz ruke svjetiljku i da su htjeli, da ga na tle bace. No tamničar bio jak čovjek, pa to nije tako lako išlo. Odgurnu neke napadače i vikne: — U pomoć! To mu je bila posljednja riječ. Kaptal ču, kako nešto teško pade na tle i kako neko ječi. Pa onda bi opet sve mirno. Razbojnici istrgnuše iz ruku tamničarevih ključe i odšuljaše se van kao kakve sjenke. Još se samo čulo, kako se otvaraju jedna vrata za drugima, a onda bude opet sve tiho. Kaptal nije znano, dali su razbojnici stražara ubili ili su ga samo svezali. Bio bi rado povikao u pomoć, ali nije mogao drugo, već je samo stenjao, a to se nije čulo ni na hodnik. Vidio nije ništa, a kako je tu bilo sve sasvim tiho, mislio je, da su oni lopovi tamničara ili ubili ili svezana ponijeli sa sobom. To mu se činilo doduše nekako nevjerojatno, no ipak je bio mirniji u duši svojoj, kad je o tome razmišljao, a najposlije mu se učinilo, da to i ne može drukčije da bude.

Medjutim su mu vrlo polagano prolazili časovi. Jedva je čekao da svane. Sve strahote, što ih je te noći pretrpio, ne dadoše mu ni oka da zatvori. Zaspao je tek pred samu zoru.

Probudi ga nečiji govor. Otvori oči, pogleda zbunjeno oko sebe, i vidi nekoliko redarstvenih činovnika, gdje se živo razgovaraju. Kaptal zajeca, ne bi li kakogod primijetili, da tu ima još neko. Činovnici mu se približe i jedan ga od njih prepozna.

— To je onaj deran, što su ga juče okrivili, da je okrao grofa Roberta Darvila, reče svome drugu. Pa se okrene Kaptalu. Zašto nisi i ti pobjegao, derane, s onim drugima? Pa gle! ko te je to vezao?

Budući da su mu lopovi zavezali usta, nije mogao ni rječice da prozbori. Sad ga oni oslobode onih veza, izvuku mu iz ustiju maranu, a on im onda kaza sve, što je znao.

— A jesi li ti vidio, ko je ubio tamničara? — zapita jedan od njih.

— Za ime Božje! — zar su ga zaista ubili? — poviče Kaptal uplašeno. Čuo sam, kad je pao i kad je siromah jecao u samrtnim mukama, ali sam mislio, da su i njega vezali kao i mene. Kad su ga ubili, to ja nisam mogao da vidim budući da su prije bili ugasli svijeću.

Činovnici počeli sada tiho da razgovaraju, a Kaptal stade da hoda amo tamo, da malo protegne noge, koje su mu bile ko otvrnule. Malo zatim okrenu se činovnici Kaptalu i zapovijediše mu, da podje za njima. Odvedu ga k predsjedniku policije, a ovaj ga stade strogo ispitivati. Kaže njemu Kaptal sve, kako je bilo. Predsjedniku se tako svidjelo držanje našega Kaptala, da ga dirnulo u srce i naposljetku zapita, da mu kaže, kako je dospio u tamnicu. Kaptal mu sve potanko ispripovijedi i naskoro uvjeri predsjednika, da je nedužan.

— Jadno dijete — reče predsjednik. Mora da si pretrpio mnogo u životu, no pričekaj još malo: svemu će biti kraj. (Slijedi.)

Iz moje torbice

Pitao učitelj nekoga dječaka u školi: — Koja nam životinja daje najviše masti? Prije nego li je onaj dječak mogao da odgovori, skoči Jurić i vikne: — Kobasičar...

——«o»——

Ovih dana bio je u Opatiji nekakav vračar. On bi rekao ljudima: — Dajte vi meni toliko i toliko lira i pokažite mi dlanove vaših ruku i ja ću vam odmah reći, što ste vi, što ste bili i što ćete biti. Ljudi posluhnuli, dali vračaru toliko i toliko lira, pokazali mu dlanove, a vračar gleda u one poteze i crte na dlanu i veli: vi ste bili ovo, vi ste sada to i to i bit ćete to i to i tako dalje.

Čuo zato Jurić, pa kao lud dojurio u Opatiju, otišao k vračaru, dao toliko i toliko lira i pokazao dlanove. Vračar gleda i gleda i šuti. Naposljetku će Jurić da ga upita: — Što vam pričaju moje ruke?

Vračar odgovori: — Tvoje mi ruke pričaju, da su oduvijek bile blatne, da su i sada blatne i da će do vijeka biti blatne.

——«o»——

Jelici naletjela u oko nekakva mrvica. Svi su oko nje, da joj pomognu, pa i Jurić je skoknuo u kuhinju i malo se zatim vratio s metlom u ruci.

— Što će ti metla? — upita ga neko.

— Pa da joj izmetemo onu mrvicu iz oka.

——«o»——

Sreo Jurić na ulici listonošu pa će ga upitati: — Što nosite u toj torbi?

— Pisma. Ja sam listonoša.

— A što ste onda, kad u torbi ne nosite ništa? — upita mudri Jurić.

——«o»——

Jednog dana plakao je Jurić iza svega glasa. Priskočili susjedi i pitali ga, što mu je?

— Ah, teško meni, kukao Jurić. Do sto godina ne ću više imati ni oca ni majke, ni djeda ni tetke. Nikoga — nikoga... A tko će se onda brinuta za mene? Kuku meniiii!

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetke:

4	6	7	9
9	9	11	13
16	17	17	18
18	19	23	24

Ove brojke poredaj taho, da ti okomito i vodoravno zbrojene daju 55.

Odgonetke: zagonetaka 17. br. «Ml. Istranina»: *Kosa.*

Broj 19. | U Trstu, 29. oktobra 1925 | God. IV.

Na dušni dan

Dva su hladna groba
Moje mile braće.
Trećeg, kad se sjetim,
I srce mi plače.

U njemu su kosti
Dragog oca moga
Slatkog oca moga,
Miloga, dobroga.

Plačem, ronim suze,
Zovem oca stara,
Ali sve zaludu —
Grob ne odgovara.

A ja u svijet moram,
Kud staza krivuda,
Sa mnom gorka tuga,
Što me prati svuda.

Pa i ovu pjesmu
Tuga mi je piše.
Svršit ću — ne mogu...
Od žalosti više.

❖❖❖❖

Očev grob u tudjini

Milan Cvetičanin bio je srpski vojnik. Imao sinčića, Zdravka, koji se je rodio godine 1916. Otac ga nije ni vidio, jer je u ono vrijeme bio u ratu, a godine 1917. umro je u Franceskoj, u mjestancu Saint Mandrier, blizu grada Tulona. Zdravku je umrla i mama i to malo iza toga, što je došao na svijet. I tako to malo siroče nije poznavalo ni oca ni majke.

Sad živi u Beogradu kod svoje stare majke (none). Polazi treći razred pučke škole i dobro uči. Nedavno pripovijedao je učitelj u

školi, koliko su dobra Francezi učinili srpskome narodu u vrijeme rata. Kao pravu braću njegovali su oni ranjene srpske vojnike. Uzto su se brinuli i za djecu, koje je u ono vrijeme bilo u Franceskoj nekoliko tisuća.

Sve je to slušao mali Zdravko. I dok je slušao, dolazilo mu u pamet, da u jednom franceskom mjestu ima i grob, u kome počiva njegov otac. On je znao, da je to mjesto blizu grada Tulona, te on napisa učenicima pučke škole u Tulonu ovo pismo:

Moji mili drugovi,

održali smo franceski dan u cijeloj našoj Otadžbini. To je dan naše zahvalnosti za sva dobra, koja je divni franceski narod činio našemu narodu. Ta dobra mi ne ćemo nikada zaboraviti. Za sve to ja znam po pričanju moje stare majke i učitelja moga, jer meni je tek 9 godina. Ali ima nešto u mome malom srcu, što mi pri svakom spomenu vašega imena šane: ljubi ih, ljubi! Pa i danas mi opet nešto živo reče: piši im, reci im, da ih voliš osim za ono, što su ti pričali, još i.... ti znaš zbog čega.

I evo me, moji mali i mili drugovi, hoću baš vama, učenicima tulonske pučke škole da pišem i da vam javim, da smo divno proslavili franceski dan u srpskim dušama — dan neizmjerne zahvalnosti i toplih želja za plemeniti franceski narod. Svaki učenik na čistom listu svoje zadaćnice napisao je tri puta: Živjela Franceska! Živio plemeniti franceski narod.

A ono zbog čega je meni najdraže, da vam pišem, jeste grob moga tatice, koji leži u toploj i lijepoj Franceskoj a u neposrednoj blizini vašoj u Saint Mandrier! Mili drugovi! Ja svog oca ne poznam, niti je on mene vidio. On je otišao sa srpskom vojskom 1915. godine, a ja sam se rodio 1916. godine, kad sam izgubio i milu mamu, a 1917. i nevidjenog i nepoljubljenog tatu! Ja sam od nas šestero najmladje siroče mojih nezapamćenih roditelja. Ali ja njih znam! Znam ih i poznajem ih; znam, kakve su oči imali: mama divne, velike, plave, a otac crne kao noć oči. Znam ih i volim ih iz pričanja moje dobre i drage stare-majke, od koje i vas sve poznajem i volim.

Mili drugovi, sad su dani lijepi, topli, pa kad budete pravili izlet do Saint Mandrier, budite dobri i potražite grob moga oca — Milana Cvetičanina, vojnika Armije Vojvode Stepe Sepanovića — i metnite kitu cvijeća i poljubite križ njegov mjesto njegova nevidjena i nezagrljena sina. Jer ko zna, dali će ikada neko moći od nas šestoro, do dodje, da mu grob cjeliva.

Znam, da ćete se odazvati ovoj mojoj molbi, zato vam iz svega srca zahvaljuje vaš dragi prijatelj, mali Srbin.

U Beogradu, 28. marta, 1925

Zdravko Cvetičanin
učenik III. razreda pučke škole.

Na ovo lijepo pismo primio je mali Milan odgovor, koji ćemo donijeti u budućem broju našega lista.

Iz dječijeg listića «Zraci».

Flok u aeroplanu

Ovo se dogodilo u dalekoj zemlji, Žarkoj Africi. Jednog dana čeprkale iza ograde dvorišta divlje kokoši i jedna guska. Najednom zabrboće guska:

— Gle! velike li ptičurine!

Kokoši dignu glavu u vis. I zaista — negdje daleko i visoko u vazduhu letjelo nešto ogromno.

— Da nije jastreb? — ciknu jedna koka.

— Ili kobac? — vrisne druga. I od straha htjele su da se sakriju.

Ali je guska bila pametnija. Ona zabrboće i opet:

— Ne bojte se! Sad vidim, da ono nije nikakva ptičurina, već neka čudna majstorija, što su je izmislili ljudi, da mogu i oni letjeti vazduhom.

— Hm, ja ne znam, dali je baš tako, promrmlja starija koka i okrene se na drugu stranu, valjda da je ona čudna ptičurina ne zapazi.

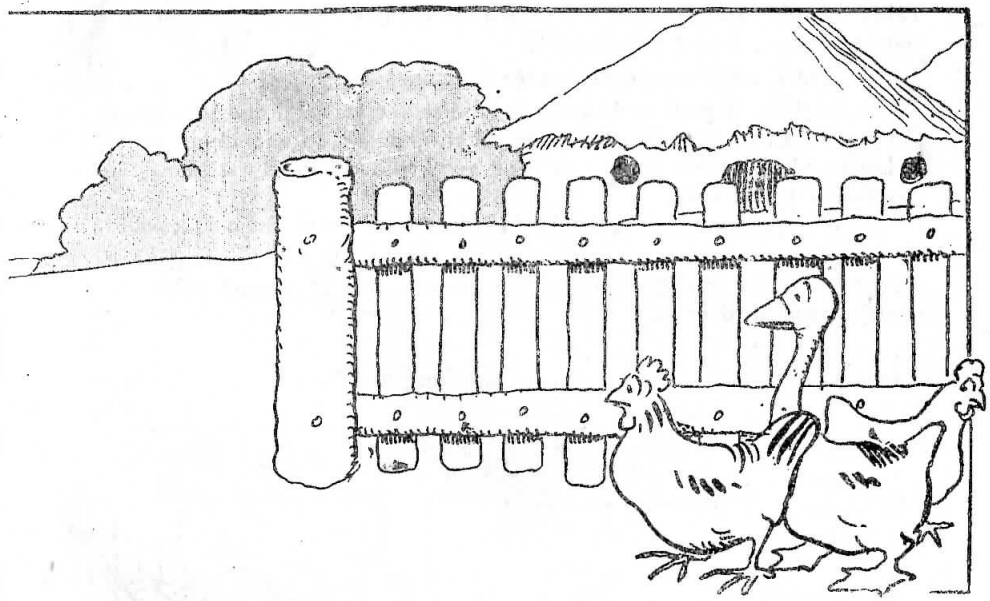

Mladju su koku sasvim umirile guskine riječi, te ona pokroči naprijed, da bolje vidi tu novu ljudsku «majstoriju».

Medjutim aeroplan se bližao sve više i više. Divota ga je gledati, kako se dostojanstveno krili čistim i toplim afričkim vazduhom. Mora da je ruka, što njime upravlja čvrsta i vješta!

Čija je ta ruka?

Da vam pričam: Vi znate, da Englezi i Francezi imadu u Africi velike zemlje. Ali stanovnici tih zemalja, Arapi, Crnci i drugi divljaci, ljudi su vrlo nemirni, pa moraju Francezi i Englezi s njima često da

ratuju. I tako se dogadja, da i onuda grme topovi, pucaju puške i zvrndaju aeroplani.

Sinoć su neki engleski vojnici ostavili svoj aeroplan usred nekakve pustare držeći da im ga ne će niko odnijeti. Prevarili se, jer čim je pala noć, eto ti nekoga, gdje se sve polako šulja oko aeroplana. Tko bi to mogao biti? Gle, kako se oprezno okreće! Kako čudno ide! Čas se uspravi na dvije noge, a čas se opet sagne, pa skakuće rukama i nogama. Tko bi to mogao biti?

Tko drugi, nego li naš stari znanac, majmun Flok. Taj je ugursuz baš lijepo uznapredovao u svojoj žarkoj domovini Africi. On je danas mogući kralj svih opica, što žive oko rijeke Konga. Samo jedno buntovno pleme susjednih majmuna ne će da se pokori njegovoj vlasti. Zato će on njima da navijesti rat. No prije nego li na njih zarati, hoće dą nauči, kako ono ljudi ratuju. Prije nekoliko dana donijela mu je jedna papiga vijest, da se u Maroku biju Španjolci protiv crnih Marokanaca. Ni pet ni šest, i naš se Flok uputi u Maroko, te već nekoliko vremena gleda izprikrajka, kako se ono Španjolci i Marokanci tuku. Tako je on i danas vidio, kako su ono vojnici ostavili sred pustare svoj aeroplan, te odmah pomisli:

— Vidiš, to bi moglo biti nešto za mene! —

I počekao da pade noć i eno ga, gdje se već vrti oko onog čudesnog stroja. U čas je pogodio, što treba učiniti, da se sprava digne u vis, te koliko bi okom trenuo, naš se Flok već krilio visoko u vazduhu.

Leti on, leti i leti.

Kad najednom ugleda on iz daljine gusku i one dvije kokoši.

— Vidji, nekako sam ogladnio. Ele, lijepog li zalogaja za mene. I svom se silom spusti prema mjestu, gdje je bila na okupu nama već otprije poznata družba.

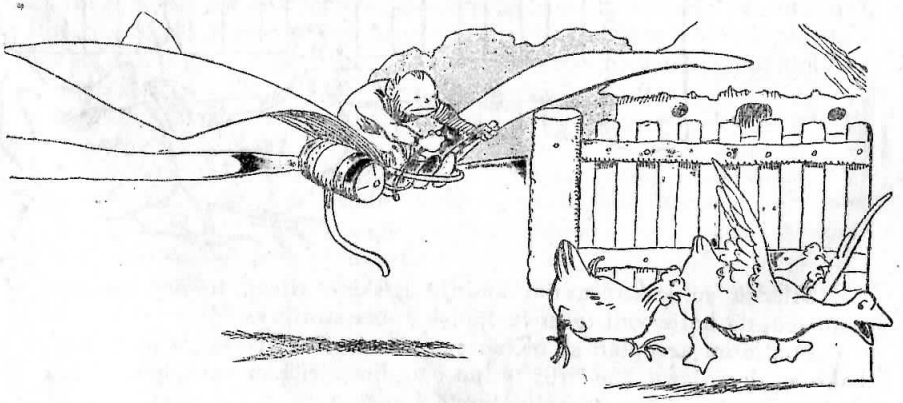

Uboge životinje kao da se pomamile od straha. Stala ih graja, kokotanje, gakanje i zapomaganje. Hoće da uteku, ali je Flok brži i koliko bi okom trenuo, već im se približio na dvohvat, pružio rep, savio se mladjoj, ludoj koki oko vrata i — frrrr! — s njome opet uvis.

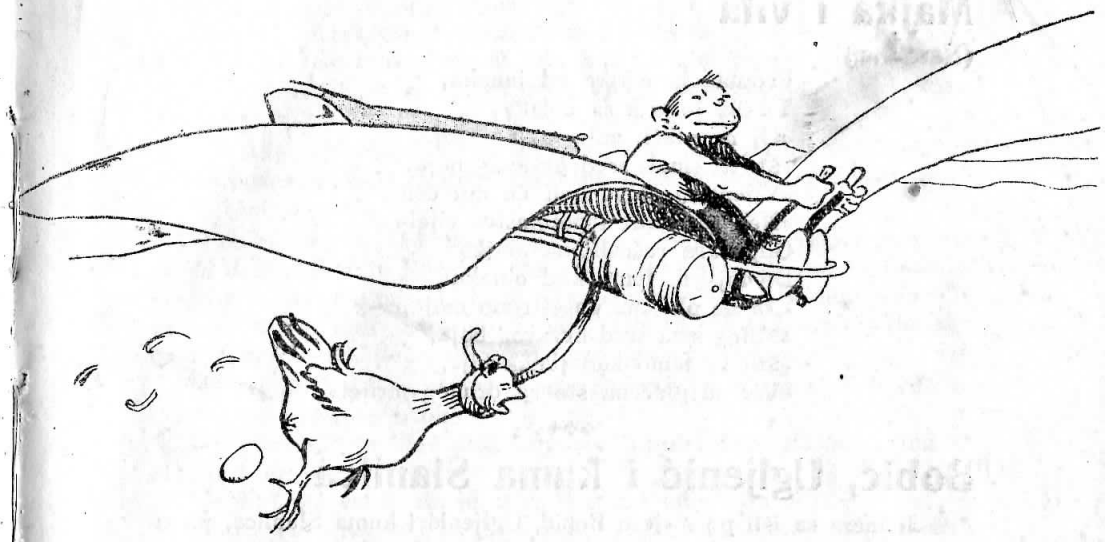

Uboga kokica! Guska se i starija koka nekako razabrale od straha i gledaju za svojom nesretnom družicom.

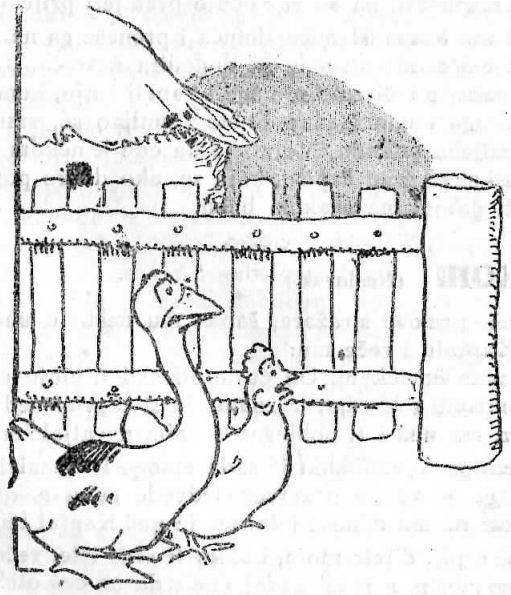

A on — Flok, leti i leti... Danas čitam u novinama, da je ametice potukao one svoje susjede, buntovne majmune i da je zavladao čitavom njihovom zemljom.

Hoće naš Flok, hoće!

Barba Šime.

❖❖❖❖

Majka i vila

(Narodna.)

Proplakala majka od junaka,
Tješila je vila sa oblaka:
«Oj ne plači, mila majko moja,
«Što ti sinak sred krvavog boja:
«Vijencem slave ovit ću mu čelo,
«Nek ga znade i potomstvo cijelo.»
Odgovara rascviljena majka
Divnoj vili tamo kod oblaka:
«Ja ne plačem, posestrimo moja,
«Milog sina sred krvavog boja,
«Što se tamo kao junak bije,
«Već ja plačem, što za drugog mrije!»

❖❖❖❖

Bobić, Ugljenić i kuma Slamica

Jednom su išli po svijetu Bobić, Ugljenić i kuma Slamica, pa su došli do neke vode. I počeli, da se dogovaraju, kako će preplivati vodu. Odmah se javi kuma Slamica i reče:

— Ja znam plivati, pa ću vas oboje prenijeti prijeko.

Iznajprije uze kuma Slamica Bobića i prenese ga na drugu stranu. Onda uze Ugljenića, ali s njime se dogodila nesreća. Još nije pravo bila ni na pô puta, a Ugljenić se užge i zapali i nju, kumu Slamicu.

To je s druge obale gledao Bobić i smijao se, smijao, dok nije napokon od smijeha puknuo. Morao je da ode k nekom postolaru, da mu prilijepi nekakvu crnu krpicu, koja se, ako dobro pogledate, može i danas vidjeti gotovo na svakom bobu.

❖❖❖❖

Za majkom (Nastavak.)

Predsjednik prizove stražara, šapne mu nešto u uho, a zatim se opet okrene Kaptalu i reče mu:

— Idi s ovim čovjekom. On će te odvesti u moju sobu. Ne brini se, što su te okrivili s kradje; ja znam, da si sasvim nedužan. Najbolji je tome dokaz, što nisi i ti pobjegao s onim nevaljalcima.

Stražar, što ga je vodio,bio je sada mnogo ljubazniviji nego što je bio juče, kad ga je vukao u zatvor. Odvede ga u neku lijepu, čistu sobu, zatim ode, da mu donese jela, jer je naš Kaptal bio ogladnio.

— Pa jedi i pij, dijete moje, koliko ti srce ište, reče Kaptalu. Ja idem po nekom poslu, a ti mi zadaj riječ, da ne ćeš otići odavle, dok se ja ne vratim.

Kaptal mu obeća i stražar ode.

Kad se Kaptal nasitio, ustane sa stola i počne razgledavati slike po stijenama. Uto se vrati i stražar, koji mu donio mrmota. Kaptal, ugledavši ono svoje živinče, obradova mu se veoma.

— A sad, reče stražar, spremi se, jer moraš opet na ispit. Grof Darvil pozvan je na sud i svaki čas mora biti tu.

Kaptal ode sasvim mirnim srcem u sudnicu. Tu vidi, da je s grofom došlo i više ljudi, koji su juče bili prisutni onome dogadjaju na ulici. Predsjednik ih je ispitao sve jednoga po jednoga, a svi rekoše, da se Kaptal nije grofu ni približio, a kamo li da ga je okrao.

— Ako nije on, učinio je to onaj, koji je bio s njime i koga on dobro pozna, poviče ljutito. Njegov mi je drug ukrao stvari, pa hoću da se i on presluša.

Predsjednik se sad okrene Kaptalu i zapita ga, sumnja li on na svoga druga. Sad je Kaptal došao u veliku nepriliku, jer je i sâm u posljednje vrijeme mislio, da je to sasvim moguće. Ali budući da nije znao za stalno, dali je to tako ili nije, pomisli, da će biti najbolje, ako se u to ne miješa. Reče, da on o tome ne zna ništa.

U isto doba udje u dvoranu neki činovnik, pristupi k predsjedniku i nešto mu prišapne u uho.

— Odmah ga dovedite, odgovori predsjednik glasno, zatim se okrene k grofu i reče mu:

— Taj, što velite, da je kriv, vani je i sad će da udje.

Vrata se otvoriše i na Kaptolovo veliko začudjenje stupi unutra Pera, koji se ravno uputi k predsjedniku.

Predsjednik zapita Peru: — Govorite, što želite?

Pera turi ruku u džep, izvadi sat i kesu, pa oboje metnu pred predsjednika na stô. Zatim reče: — Ove su stvari po svoj prilici ovoga gospodina ovdje — i pokaže rukom na mladoga grofa. Juče sam se malo posvadio s njime, i iza te naše svadje, nadjoh ovaj sat i kesu u mome džepu. Kako mi je to došlo u džep — ne znam. Odmah sam odlučio, da ove stvari donesem ovamo, što sam evo i učinio.

Predsjednik ga pogleda oštro, da vidi, govori li istinu, no Pera se tako smiješio, kao da je najnedužniji stvor na svijetu. Grof, čim je spazio svoje stvari, odmah ih uze i turi u džep. Malo poslije reče predsjednik: — Budući da su se izgubljene stvari našle, razumije se, da Kaptal nije kriv i da je sada slobodan. No s tobom, momče, reče, obrativši se k Peri, imam da prozborim još koju riječ.

Pera se pokloni do zemlje, tako da je i sâm predsjednik morao da se nasmije. Svi izadjoše, i Kaptal se povuče u sobu, u kojoj je malo prije bio. Tu se je zabavljao s mrmotom, no nije ostao dugo sâm, jer mu se domalo pridružio i Pera.

— Evo me opet, poviče veselo. Slobodan sam kao ptica na grani. Lijepo li je biti pošten, je li Kaptale?

— Ne znam, ali čini mi se, da u ovoj stvari nisi bio baš osobito pošten, odgovori Kaptal i pogleda ga ozbiljno... Moraš priznati, da si onome grofu ukrao i kesu i sat, da ih zadržiš, a ne da mu ih vratiš.

Pera se smijao. — Hajde, neka je tako, kako ti kažeš. Ne ću da trošim uzalud riječi, jer znam, da mi ti ne bi vjerovao. To stoji, da sam one stvari donio na sud, da tebe oslobodim zatvora, pa se nadam, da se više zbog toga i ne ćeš ljutiti na mene.

— Svejedno, Pero. Ja znam, da me voliš, ali mi se ipak moramo rastati, kad tako lako zaboravljaš na Boga.

— Ta čovječe, nemoj biti lud! — povíče Pera vatreno. Obećajem ti i kunem ti se, da će mi od danas Božje zapovijesti biti još svetije. Šta hoćeš više od mene?

(Slijedi).

Iz moje torbice

Susjed Martin, osamdesetgodišnji starac, pripovijedao je, kako je u vrijeme, dok je on još bio mlad, bilo sve drukčije: cijeli je svijet bio zadovoljniji i sretniji. Jurić, koji je sve to slušao, upade mu u riječ:

— Zacijelo nije onda ni kiša padala... Je li da nije?

——«::»——

Jurić zašao u tudji vrt i popeo se na krušku. — Što radiš tu, nevaljalče! — viknu vrtlar, koji se iznenada stvorio pod drvom.

— Pala je jedna kruška, i ja sam je ubrao i popeo sam se ovamo, da je opet kakogod pričvrstim.

Mudar je Jurić, ali ni vrtlar nije lud, te on u ruke drenovaču pa udri po Juriću.

——«::»——

Juréev otac zove se Pero Učkar. Jednog dana dodje jedan vrlo uljudni gospodin u kuću i upita Jurića: — Bih li mogao imati čast govoriti s gospodinom Perom Učkarom?

— Ne — odgovori Jurić, ali možete imati čast govoriti s njegovim sinom, a to sam ja.

——«::»——

Jurića poslaše u mesnicu, da kupi jedan kilogram mesa. Vratio se poslije puna dva sata. Mati ga ukori: — Stid te bilo! Trebao si puna dva sata, da kupiš pola kilograma mesa.

— Nije bilo pola kilograma već cijeli kilogram, odgovori Jurić pametno.

——«::»——

Susjeda Marta zamolila Jurića, da joj čuva malo, dvogodišnje dijete. Iza pola sata susjeda se vrati, i čuje, kako dijete vrišti, ma ni da ga deru. — Što je to? — reče susjeda ulazeći u kuću. Zašto ga nisi kakogod umirio?

Jurić odgovori: — Učinio sam sve moguće, da ga umirim, pa kad nije ni to pomoglo, a ja udri po njime šibom. Pa kad nije ni to pomoglo, a ja ga povuci za kose, za uši, za nos, pa jednu ćušku na jednu stranu, drugu na drugu — sve sam ga izšemao, i nekoliko puta sam ga i šakom udario pa eto — ono se svedjer dere i dere... **Teta Luce.**

——«::»——

Zagonetka: Sa «**m**» svuda lijeta — sa «**b**» noću smeta.

Odgonetka zagonetke u 18. br. «Ml. Istranina»: **Kosa.**

Prilog „Istarske Riječi" broj 47

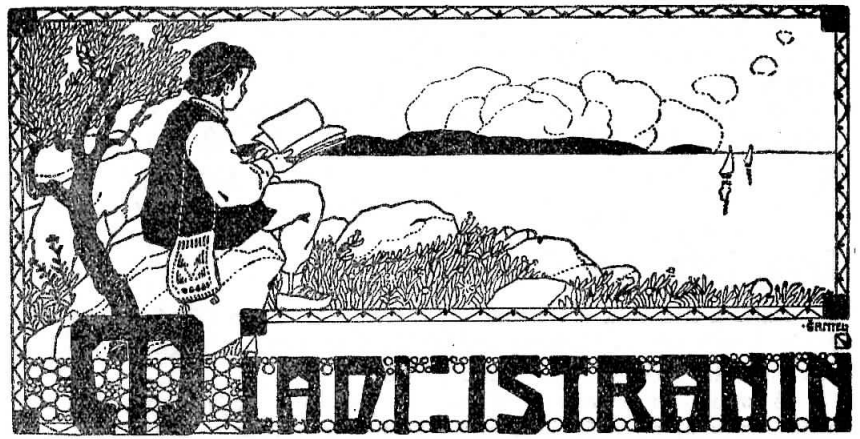

Broj 20. | **U Trstu, 19. novembra 1925** | **God. IV.**

Odgovor francuskih učenika malome Srbinu

Čitali ste, kako je mali srpski sirotan, Zdravko Cvetičanin, pisao u Tulon francuskim učenicima i molio ih, da mu na očev grob polože kitu cvijeća i da mu poljube križ njegov. A sada čujte, što je jedan mali Francuz, kome je otac pao u ratu, odgovorio malome Srbinu:

Dragi, mali druže,

Sa suzama u očima čitao nam je Direktor Vaše dirljivo pismo. Treba Vam reći, da je St. Mandrier malo selo sa 1200 stanovnika i da leži na jugu tulonske luke, na jednom poluostrvu. U tom selu ima i jedna bolnica. Naša škola nije udaljena od te bolnice, i mi smo, poslije dobivenih podataka, odmah otišli onamo.

Milan Cvetičanin, Vaš nepreždaljeni tata, sahranjen je na bolničkom malom groblju. Tamo pod vitim čempresima, gdje je i sama prirodna tišina dirljiva, odmara se Vaš dragi otac. Mi smo već tri puta bili ondje, da se sa poštovanjem poklonimo grobu njegovom i položili smo na nj mnogo cvijeća. Prilažem Vam fotografiju groba. Naša će biti od sad dužnost, da idemo onamo i okitimo grob Vašega oca, kadgod nam to uprava bolnice bude dozvoljela, jer ulaz u groblje nije uvijek dozvoljen. Još Vam prilažemo i plan tulonske luke i položaj sela St. Mandriera i bolnice, da biste mogli jasno vidjeti, gdje počiva Vaš otac.

Dragi mi druže. Mi vam najsrdačnije zahvaljujemo na velikoj ljubavi prema Francuskoj. Mi tako isto volimo i Vašu zemlju, koja je sa ponosom i junaštvom umjela da se odupire grabljivoj i okrutnoj Austriji.

Mi smo učinili sve, što smo mogli, da Vas zadovoljimo, i ako biste mâ šta poželjeli, mi smo i ostajemo Vam uvijek na usluzi svojom dušom.

Od Vaših francuskih drugova primite srdačan stisak ruku.

U ime učenikâ odjeljenja muške škole u St. Mandrieru

LEON MOUCHATTE
državni gojenac, ratno siroče.

❖❖❖❖

Dva jata golubova

Letjela dva jata golubova: jedno dônje a drugo gornje. Reče ono dônje gornjemu: — Molimo vas, dajte nam ozgo jednoga goluba, da nas bude tri puta toliko, koliko je vas!

A ono gornje reče dônjemu: — Nemojte, nego dajte vi nama ozdo jednoga, da naše jato bude, koliko je i vaše.

Pita se: Koliko je bilo golubova u gornjem, a koliko u dônjem jatu?

Odgovor: U dônjem jatu bilo je pet, a u gornjem bili su tri goluba.

❖❖❖❖

Vesela zgoda majmuna Floka

Vi maleni i ne znate, da je majmun Flok neko vrijeme živio i u našim krajevima. Imao je on tu i svoga gazdu, koji se zvao Zlatarić. Jednoga se dana dogodilo, da je Flok podbrusio pete i pobjegao u Afriku, gdje je postao kraljem svih majmuna, što žive uz veliku rijeku Kongo.

Gospodin Zlatarić žalio je za njim i jednog će dana svojoj ženi, gospodji Porcijunkuli:

— Čujem, da je Flok u Kongu. Sjutra putujem u Afriku, da ga vidim. Valjda me nije zaboravio, iako je on sada kralj svih majmuna.

Gospodja nije voljela Floka, pa se i sada namračila, jer se bojala, da bi ga Zlatarić mogao natrag da dovede.

Unatoč tome gospodin Zlatarić ode. Sretno je stigao u Afriku, baš u srce Flokove države Kongo. Popita se za Floka i neki šimpanze — majmun — valjda vojnik Flokove tjelesne straže, reče mu: — Njegovo Veličanstvo još spava.

— Podjite pa ga probudite. Recite mu, da ga gospodin Zlatarić zove.

— Ne smijem, odgovori vojnik. Takova je zapovijed!

Gospodin Zlatarić reče: — Neka! Počekat ću ga!

Napokon se Njegovo Veličanstvo, Flok, probudi i izidje na dvor. Gospodin Zlatarić podje mu u susret raskriljenih ruku.

— Moj Floče! — klikne dobri gospodin.

Flok krikne od veselja i uze svom bivšem gospodaru ljubiti ruke i noge. I sve skače i savija se i previja od pustoga veselja. Nato izdade zapovijed, da se skupe svi majmuni, njegovi podanici, i da se poklone gospodinu Zlatariću, i da mu svak donese po koji darak.

Malo zatim ležala je pred nogama gospodina Zlatarića sva sila svakojakoga voća.

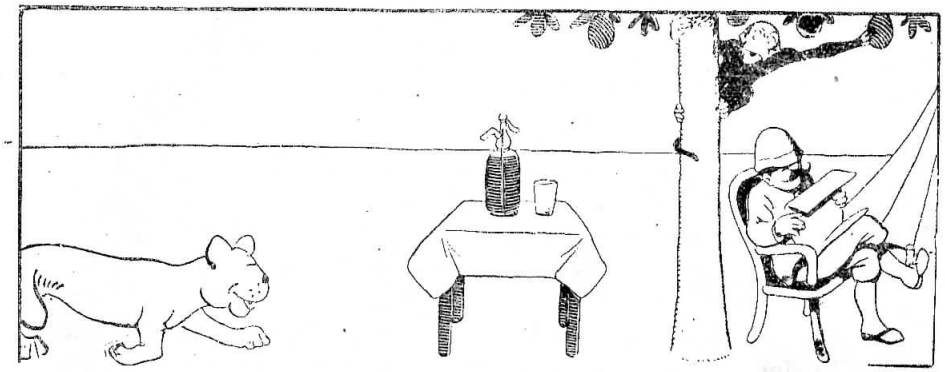

Gospodin se je Zlatarić od veselja smijao i plakao.

Nekoga dne povede ga Flok malo podalje u pustinju. U okolici bilo je, istina, svakojakih divljih zvijeri, ali se gospodin Zlatarić nije bojao: ta uz njega je Flok, njegov valjani i dosjetljivi Flok. Gospodin se Zlatarić umori i sjedne u hlad pod stablo, kako to možete vidjeti na našoj prvoj slici. Pitat ćete: a što je ona staklenica na stolu? — Pa to vam je takozvani «šifon». Pritisneš malo i voda ti svom silom frcne na dvor. Taj je «šifon» dao donijeti Flok, da gospodin Zlatarić može sebi da ugasi žeđju.

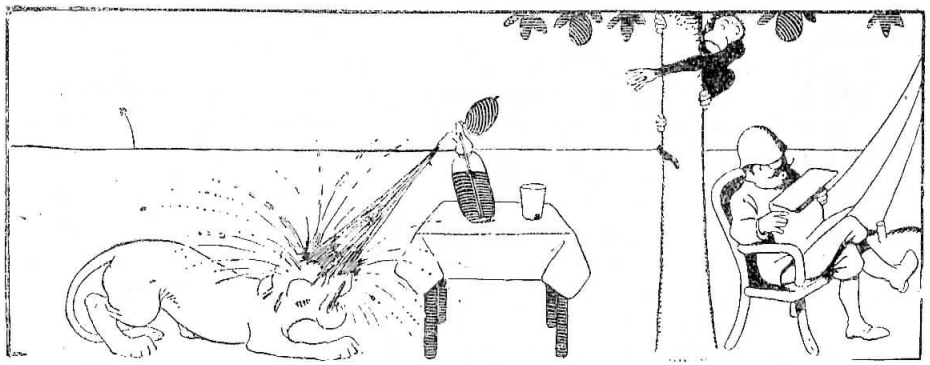

Dok je gospodin Zlatarić spokojno čitao novine, eto ti najednom nekakve krvoločne lavice, gdje se uputila ravno k Zlatariću, da ga proždere. No Zlatarić čita i ne vidi ništa. Ali opazio ju je Flok, koji se medjuto bio popeo na stablo prepuno debelih limuna. Nije promišljao dugo. Pograbi jedan veliki limun, pa ga baci na «šifon». Voda prsne i to ravno lavici u oči.

Oslijepila zvijer i sva preplašena i pokisla uteče kao da je vjetar nosi. Sve vam to lijepo pokazuju naša druga i treća slika.

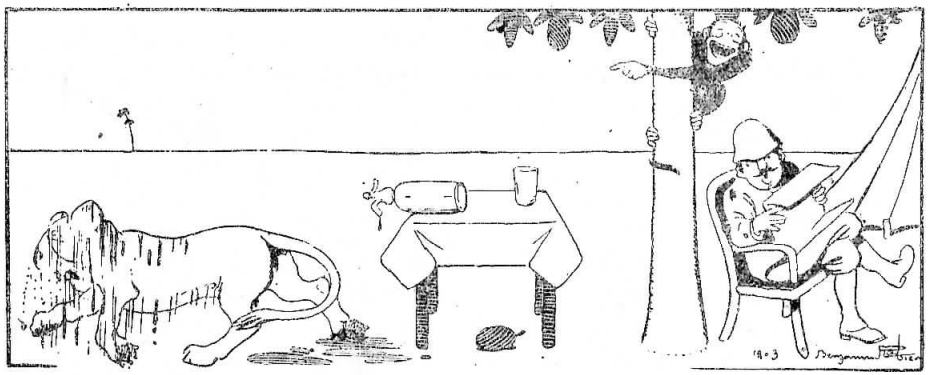

A gospodin Zlatarić? On se tek malo obazreo, da vidi, što se to dogadja, a onda je nastavio mirno da čita svoje novine.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Bogatstvo

Neki siromašni mladić susretne nekog svog nekadašnjeg učitelja te ga uljudno pozdravi. A kad ga učitelj zapita: — Kako vi, moj dragi Miloševiću? — odgovori ovaj: — Zlo, moj gospodine, siromašan sam; nigdje ništa nemam.

— Kako to? reče učitelj, a ja te eto vidim zdrava kao kremen; uzrastao si kao zelen bor, rumene ti se obrazi kao rumena ruža.

— Istina, odvrati mladić, ali sam siromašan, nemam upravo ništa.

Učitelj ga nato prihvati za desnicu i reče: — Eto ti desnice, jake i vješte poslu; bi li je dao odsjeći za tisuću zlatnih dukata?

— Vjerujte, ne bih je dao odsjeći ni za pune bisage dukata, reče mladić.

— Evo ti u glavi dva zdrava oka kao u sokola, kojima gledaš po bijelome svijetu i motriš čudesa u Božjoj prirodi: na nebu i na zemlji, od sunca do praška, od travice do duba. Po što bi dao vid svojih očiju? zapita učitelj.

— Ni za kakvo blago na tom svijetu, reče opet mladić.

Učitelj pak nastavi: — Imaš uši, kojima čuješ, kako potočić u polju žubori, vjetrić zuji, ptičice pjevaju, sorodnici i prijatelji govore; po što bi dao sluh?

— Ni za što na svijetu, odgovori mladić, a učitelj završi:

— Dakle, dragi moj, bogat si i prebogat. Marljivo radi i mudro štedi pa ćeš se pošteno prehraniti svojim hljebom, a povrh svega zapamti dobro, što ću ti sad još reći: Zdravlje je najveće blago ovoga svijeta. Bez zdravlja nema bogatstva.

Naučio bez učitelja

Čuvao je ovce mali pastir Aca,
Al' je htio da bude bolji od ovaca.
Našô j' neku knjigu, pa se radovao:
«Samo kad bih jošte i ja pisat znao.»

Ljubio je knjigu, gledô i prevrtô,
Pa je i sâm slova na kamenu crtô.
Prodje neki čovjek, pa glednu, šta radi,
A kad vidje slova, on se iznenadi.

Za ruku ga uze, u školu ga dade,
Pa sad čitat, pisat i računat znade.
Sad je Aca srećan, samo Boga moli,
Da se može naći i u višoj školi.

On je znanja žedan, za naukom hiti,
— I još ko zna, što će, od tog dečka biti!

Čika Jova.

❖❖❖❖

Jurić i muhe

I tako Jurić ide, ide i ide — i dodje u neki daleki grad. Žitelji toga grada bili su svi u velikoj žalosti. Što se dogodilo? Evo: Odnekuda navalili čitavi rojevi muha i svijet ne može ni da radi ni da spava.

Najžalosnije je u kraljevskom dvoru. Kralj je kao pomamljen. Kao da su se muhe dogovorile — navaljuju najviše na njega. Pozvao je u svoj dvor najveće mudrace svoga kraljevstva i naložio im, da ga oslobode onih strašnih muha. Kušaju mudraci ovo, kušaju ono — ali muhâ ne mogu da otjeraju ni sa kraljeva čela ni s njegova nosa. I kralj već nezna, što bi od muke i bijesa, pa jednoga za drugim pobaca sve mudrace u tamnicu.

— Tu čamite, kad mi niste vrijedni pomoći! — srdito će kralj.

Strah i trepet obuze sve gradjane. Niko se ne usudjuje da se pokaže na ulici od samoga straha, da ga ne bi kralj pozvao, da ga obrani od muha, pa da ga onda baci u tamnicu.

Ide Jurić, ide i sve se čudi, što su ulice puste i prazne. Iznenada ščepa ga neko za vrat. Tko je — ko nije, a ono bio prvi kraljev ministar. Jurić se trzne: — Što tražite od mene?

— Sad ćeš vidjeti — odgovori ministar i odvede Jurića ravno pred kralja.

— Veličanstvo, reče ministar kralju, ovo mora da je nekakav mudrac, i ako on ne oslobodi Vaše Veličanstvo tih dosadnih muha, ja držim, da više ne će niko moći to da učini.

Kralj se izdere na Jurića:

— Čuješ li, mudrače! Ako me ti u ovaj mah ne oslobodiš ovih muha, ode tvoja glava!

Jurić se prepade, htio je nešto da kaže, kadli se kralju na jednom razvedri lice te on poče ko lud skakati i plesati po sobi.

— Hvala Bogu! Nema više muha... Ti si mi, mudrače, vratio život! Hvala ti, sto ti puta hvala! Ti ćeš biti moj prvi ministar. Živio! Živio!

Što se desilo?

Jurić je, kao po običaju, bio sav zamazan. I lice i ruke i sve što je bilo na njemu, bilo je puno blata, a vi znate, da muhe idu vrlo rado na blato, i tako se dogodilo, da su sve one dosadne životinjice s kraljeva čela i nosa poletjele na Jurića i posjedale po njemu. Veliko veselje zavlada sada u kraljevu dvoru, u gradu i cijelom kraljevstvu. Svi su dolazili, da vide to čudo i s nekakvim strahopočitanjem gledali u Jurića, koji je sjedeći u kutu privlačio na sebe sve muhe. Sada je čitava soba, i sav dvor i grad i cijelo kraljevstvo najednom odahnulo. Svi su slavili i častili Jurića i odlazili i dolazili noseći mu lijepe darove, i Bog zna, što bi mu bili sve donijeli, da ga nije baš u taj mah nekakva ogromna zundarača pecnula tako grdno, da se siromah Jurić odmah — probudio.

Pa vi ste valjda već i prije pogodili, da je sve ovo bio san.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Jelen i vinograd

Bježao jelen od lovaca i sakrí se u vinograd. Kad vidi, da su lovci prošli, jelen počne čupati lišće loze i jestí. Lovci se okrenu i vide, kako se loza njiše. Vrate se, vide jelena i ubiju ga.

Umirući jelen reče:

— Pravo mi budí! Zašto sam uvrijedio lozu, koja me sačuvala?

Po Dos. Obradoviću.

— Gledao ribarev pas, kako sunce zalazi za more.

— Kakvo je to čudo? — mislio je pas i stao lajati na sunce. Strah ga hvata, pa laje, da se sve ori.

Malo zatim sunce zadje, kao da ga je more progutalo.

— Otjerao sam ga! — hvalio se pas. Baš sam ti junačina!

R. Zotov.

❖❖❖❖

Za majkom (Nastavak.)

Kaptal nije mogao da mu prosti, već ga neprestano korio. Pera se branio veleći da je on svoj grijeh popravio i već se spremao, da mu kaže nešto ujedljivo, kadli udje u sobu predsjednik i prekine razgovor.

— Prije negoli se rastanemo, reče on Kaptalu, molio bih te, da mi ispričaš svoj život. Svidjelo mi se, što si tako otvoren i pošten dečko, pa zato hoću da ti pomognem u čemu god, ako trebaš moje pomoći.

Kaptal se nije nimalo sustezao, već je odmah iskazao predsjedniku sve, što je doživio, kakove je strahove pretrpio i najposlije, kakovoj se još radosti nada. Predsjednik ga je pažljivo slušao. — To je baš čudnovata pripovijest, reče nakon kratke šutnje, a dali se ti sjećaš kakvog imena?

Kaptal mahnu žalostivo glavom.

— No sad je svejedno, reče predsjednik, majku ćeš već naći, pa ma kako bilo, samo ako je još živa, a ja ću ti već pomoći, kolikogod mogu. Prije svega moramo uhvatiti onog ciganina a tu nam može najvećma pomoći Pera. No, sinko, hoćeš li biti pri ruci svome drugu?

— Dakako da hoću, odgovori Pera. Već se davno raspitujem za Roleta, ali ga nikako ne mogu naći. Nego ovih dana mislim, da ću se sastati s nekom ciganken, a ona će zacijelo znati, gdje se on nalazi.

— Učini to što skorije, a ja ću pisati u novine, neka se javi roditelj, koji misli, da mu se sinčić prije deset godina udavio u ribnjaku.

Predsjednik dade Kaptalu nešto novaca, da mu ne treba trpjeti glad i obojicu otpusti. Kaptal zahvali i ode, a Pera za njim.

— Čuj, reći će Kaptalu, pošto su stigli u svoju sobicu, ja idem još danas, da se raspitam za Roleta, jer bez njega nema ništa. Rekavši ovo, rukova se s prijateljem i ode.

IX. POGLAVJE.

Kaptalu se činilo, kao da sniva. Nikako nije mogao da se smiri. Neprestano je mislio na svoju majku. Kud je išao, svuda mu je pred očima bila ona blijeda, u crninu odjevena gospodja, što je onomade sjedila kraj mladoga grofa. Tumarao je po gradu, i svuda je očima tražio ono blijedo lice, no uzalud.

Sjutradan vrati se Pera. Oči mu se sjajile od veselja, jer je postigao, što je želio.

— Našao sam Roleta! — poviče sav radostan. Ako hoćeš, možeš još i ove noći da se s njime porazgovoriš.

Kaptal se neizmjerno obradova, ali Pera mu reče, neka se ipak ne raduje unaprijed. — Rolet je takav čovjek, kome se ne smije baš mnogo vjerovati. Mjesto da ti pomogne u tvojoj nevolji, on će nastojati, da te opet ščepa. Mislim, da će biti najbolje, ako javim to predsjedniku policije. A ti, kad se približiš Roletu, pazi, što radiš. On bi te mogao opet da preda onim tvojim starim dušmanima — i tako bi sve propalo.

— A gdje ću ga naći?

— Kod crkve svetoga Ivana. Rolet je htio da se sastanete, na nekom drugom mjestu, no to ja nisam htio. Odlučio sam, da te ispratim onamo, jer ne bih htio da ti Rolet što krivo učini.

— Ali kako je to, Pero, da se ti toliko brineš za mene?

— To ja ni sâm ne znam. Valjda je to za to, što si sa mnom podijelio svoj hljeb, a da me još nisi bio ni prepoznao... A kad si me prepoznao, zavolio si me i neprestano na tome radio, da me popraviš. Ja ti toga ne ću zaboraviti, dok budem živ; jer iako sam Ciganin, te me mnogi prezire, ipak imam zahvalno srce, koje nikad ne zaboravlja, što mu se učini dobra.

Kaptal ga u svojoj radosti zagrli. Stane mu zahvaljivati, no ovaj mu ne dade, već mu reče, neka podje da se sastane s Roletom.

Nedaleko od crkve Sv. Ivana rastanu se. Kaptal učini dva tri koraka i iza crkve mu se prikaže nekakva crna podoba. Bila je lijepa mjesečina. Ona ljudska podoba bio ciganin Rolet. Kaptal skine s

prsiju očevu sliku i pruži je Roletu. Rolet je dugo posmatraše na mjesečini i reče:

— On je to — ne može niko drugi biti... U isto vrijeme zasja mu na licu radost. On pomisli: — No, grofe Darvile, sad ćeš tek osjetiti, ko sam ja. Vrati sliku Kaptalu i povuče ga još dublje iza crkve:
— Dečko, ti tražiš dakle svoju mater?

— Da, Rolete, nju tražim, i znaj, da ću te bogato obdariti, ako mi pomogneš, da je nadjem. Polovinu imanja dat ću ti za to, reče Kaptal. (Slijedi.)

Iz moje torbice

Majka Juriću: — Slušaj, ja odlazim, a vratit ću se o Zdravoj Mariji. Obećaj mi, da ćeš biti dobar i miran.

— Jurić: Hoću, majko, ako mi štogod doneseš.

Majka: A što bi želio: kakvu igračku ili komad čokolade?

Jurić: Donesi mi jednu igračku od čokolade.

——«o»——

Otac Juriću: — Trebam mira, a ti mi neprestano smetaš. Evo ti dvadeset centezima, podji k majci u drugu sobu. — Ne mogu, jer mi je već mama dala dvadeset centezima, da joj ne smetam.

——«o»——

Majka Juriću: Budeš li do objeda miran i poslušan, dobit ćeš dvije jabuke. Inače — samo jednu kao obično.

A Jurić odgovori: — Dobro, majčice! Ja ću do deset sati biti nemiran i dobit ću onu jednu običnu jabuku. Od deset sati do podne bit ću sasvim miran i dobit ću dvije — u svemu bit će tri.

Ako se ne varam, toga dana nije dobio baš nijedne ..

——«o»——

Majka Juriću: I danas si zakasnio na objed. Pogledaj samo, kako ti se oduljela riža! — Ništa zato, mamice, ja ću je već porezati na malene komadiće — odgovori umni Jurić.

——«o»——

Učitelj Juriću: — Kaži pravo: dali ti je otac pomagao, dok si pisao ovu zadaću? — Nije, gospodine učitelju. — Ti si je dakle sâm napisao? — Ne ja — odgovori Jurić, nego moj otac.

——«o»——

Jurić: Mama! Mama! — Šta je? — Danas je nedjelja i ja sam se umio šest puta, tako da više ne treba da se umijem sve do druge nedjelje.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Sa «j» evropska rijeka;
Bez «j» treba lijeka.

——«o»——

Ispravak. U 19. broju «Mladog Istranina» donjeli smo pjesmu «Majka i Vila» kao narodnu. To nije narodna pjesma, već pjesma našeg prijatelja i saradnika R. Katalinić - Jeretova.

Prilog „Istarske Riječi" broj 50

Broj 21. | **U Trstu, 10. decembra 1925** | **God. IV.**

Bog

Jedan car zaželi, da vidi Boga, pa sazva sve svećenike, učitelje i druge učene ljude pa im reče:

— Hoću da mi pokažete Boga, i to za tri dana. Ako mi tu želju ne ispunite, bacit ću vas na teške muke i u tamnice.

Oni se zabrinuše, jer su znali, da kod cara nema šale, i poslije tri dana oni mu dodjoše očekujući strašnu kaznu. Ali tek što car htjede da izreče tešku presudu, stiže jedan čobanin, stade pred cara i reče:

— Dopusti mi, čestiti care, da ti ispunim želju.

— Dobro, reče car, ali znaj, ako mi ne ispuniš želju, platit ćeš svojim životom. Bit ćeš pogubljen.

Onda čobanin zamoli cara, da izidju u dvorište, i kad izidjoše, on pruži ruku prema suncu i reče caru:

— Pogledaj u sunce!

Car podiže glavu i poče da gleda, ali se brzo trže i okrene se na drugu stranu, zažmuri i reče:

— Ti hoćeš da oslijepim! Kako mogu ja da gledam tako silnu svjetlost?

— Gospodaru, reče potom čobanin. To sunce, u koje ne možeš ni časkom da gledaš, djelo je Gospoda Boga, jedan maleni, baš sasvim maleni djelak mnogih i silnih djela njegovih. Kako možeš onda željeti, da se toliko približiš Bogu i da ga gledaš svojim slabim očima, kad nisi mogao da gledaš sunce, koje je prema Bogu kao i noć prema danu? Hoćeš li da vidiš Boga, potraži ga u srcu svojemu.

Caru se dopade ovaj odgovor čobaninov i reče:

— Da, sad znam, što je Bog — i obdari bogato čobanina i otpusti ga zajedno s onim učenim ljudima.

S ruskoga.

Najmiliji nakit majčin

Prije dvije tisuće godina obudovljela je prerano u Rimu Kornelija, kći najslavnijega rimskoga vojskovodje Scipiona. Imala je kćerku i dva sina. Milota bijaše gledati, kako joj se krasno razvijahu djeca duhom i tijelom. Rimljani govorahu: «Kćerka Kornelijina vita je jela, a dva joj sina dva su bora zelena.»

Kornelija bijaše roda plemenita — umom bistra i svim vrlinama nadarena. Svoj narod ljubljaše nada sve, pa nastojaše da u dušu svoje djece ulije ljubav k domovini. U Rimu nije bilo čovjeka, koji ne bi štovao mudru majku Korneliju.

Jednom posjeti majku Korneliju neka bogata gospodja, ne da joj pripovijeda, što je dobra uradila, već da joj pokaže svoj nakit. I razastre uistinu silu zlata, silu bisera i drugoga dragog kamenja te upita Korneliju: «Zar ne ti nemaš ovakova blaga?»

Kornelija ne odgovori na to ni riječi, već okrene govor na drugo. Uto minu već i dobar sat, kad eto stupe u sobu majčinu obadva sina sa svojom sestrom.

Nato reče domaćica svojoj prijateljici: «Dužna sam ti odgovor na prijašnje pitanje. Evo ti moje djece: «*To je moje zlato, moje blago i biseri; to je moj najmiliji nakit!*»

❖❖❖❖

Dvije kapljice

Kišna kaplja kaplju pita:
«Zašto i mi i ostale
Sad kucamo u prozore
Sirotinjske kuće male?»
Kaplja kaplji odgovara:
«Da javimo svemu svijetu,
Al' najprije siromahu,
Da s' veseli dobrom ljetu.»

❖❖❖❖

Dobar nauk

Nekakav čovjek podje na dalek put sa svojim sinom. Poslije putovanja od nekoliko dana oni stigoše u jedno mjesto, gdje prenoćiše, a sjutradan naumiše da podju dalje.

— Donesi mi cipele! — zapovijedi on sluzi.

Sluga izvrši zapovijest, a gospodar opazi, da cipele nisu očišćene.

— Zašto nisu cipele očišćene? — upita ga on.

— Pa sad ćemo dalje, i opet će se uprljati, odgovori sluga.

Gospodar mu ne reče ništa. Zatim pozove gostioničara i naruči objed, ali samo za sebe, a ne za slugu.

— Hajdemo, reče on sluzi, pošto je već bio objedovao.

Sluga zastade i reče: — Ja još nisam dobio ručak.

— Ta to ne mari ništa, odgovori gospodar. Čemu da ručaš, kad ćeš i onako opet ogladnjeti.

Sad sluga razumije svoga gospodara.

Sveti Petar skoči na noge, a Hrist podje polagano za njim. Na velikoj lopati pruži im žena onaj svoj maleni hljebac, pa da svoju prevaru nekako sakrije, poče govoriti na dušak:

— Evo, putniče, to ti je tvoj hljebac! Još se pozna mjesto, gdje si utisnuo prst, da te dobra ženska duša ne prevari, zar ne? Da nisam ovako blage ćudi, još bih se bila i uvrijedila. No, neka vam bude u slast!

Sveti Petar bio je već posegnuo rukom za onim vrućim hljebom, ali Gospod ukloni njegovu ruku i upita:

— Čuj, ženo! Je li ovo uistini onaj hljeb, u koji sam ja utisnuo prst?

Na te mirne riječi poče žena da se žesti:

— Zar sam sebi ne vjeruješ? Nezahvalniče!...

Jezik joj zasta, dah je izda, je nije mogla da podnosi Isusov mirni pogled. Gospod je upita iznova:

— Reci, ženo, po istini, je li to hljeb, u koji sam ja utisnuo prst?

Sad se ona još jače ražesti i poče vikati kao bijesna:

— To je tvoj hljeb i nikoji drugi! Lijepa li mi je to plaća za moje dobro srce! Da si ga odmah uzeo ili...

Ona zamahne velikom vrućom lopatom i udari Hrista u sljepočicu — a onda pobježe u kuću. Gospod je šuteći digao hljebac, koji nije bio njegov, te otišao sa svetim Petrom prema zapadu. Dok su putem lomili hljebac i bratski ga dijelili, zastane Gospod i reče:

— Vidi, Petre, na ovom mjestu, gdje me je žena udarila lopatom, ljuto me boli.

Petar pregleda Isusovu lijevu sljepočicu i reče:

— Gospode, krvava je malena rana, a u sredini kao da se izlegao sitan crv.

Hristu je bilo mučno od boli, ali je šuteći po silnoj sparini nastavio svoj put. Poslije malo vremena opet se zaustavi:

— Petre, pogledaj bolje na onom mjestu, gdje me je udarila žena, nije samo malena rana...

Petar pogleda bolje pa se začudi:

— Ipak je rana; nego gle, onaj se maleni crv ubrzo razvio u životinjicu, koja nožicama čeprka po rani. Zato te, Gospode, toliko boli.

Rana se naglo širila, životinjica je oštrim žalcem po njoj kopkala, dok se nije iskopala i odletjela u djetelinu, gdje je sjela na rumeni cvjetak pa ga stala sisati. Na to je Isusu odlanulo pa reče:

— Vidi, Petre! Ovoj životinjici bit će ime «pčela». Ona će svojim slatkim medom svježiti i sladiti umorne zemaljske putnike. A kada ti, Petre, budeš u moju spomen čitao svetu misu i mojim tijelom i mojom krvlju krijepio bijedne duše, onda ćeš paliti svijeće, za koje će ti pčela davati vosak. Doklegod bude na zemlji kršćana, sveta se misa ne će služiti bez voska.

Tako je iz Hristove prve krvne žrtve postala pčela, koja čovjeka krijepi svojim slatkim medom.

❖❖❖❖

Orah

Dva dječaka, Ivan i Milan, prolazili su jednoga dana kroz jednu šumu. U travi pokraj puta bio jedan orah. Ivan ga ugleda, ali je njegov brat Milan bio brži, pa potrči naprijed, da ga digne.

— Orah je moj, reče Ivan, ja sam ga prvi vidio.

— Nije tvoj, nego je moj, viknu Milan, ja sam ga podigao.

I malo što se ne potukoše. Nego upravo u taj mah približi im se njihov prijatelj Petar. On reče:

— Čuo sam vašu prepirku, pa hoću da vas složim.

Razbije orah pa nastavi:

— Evo, ovdje su dvije ljuske. Jedna je tvoja, Ivane, jer si ti prvi vidio orah u travi. Druga ljuska je tvoja, Milane, jer si ti orah digao. Ono pak, što je bilo unutri, a to je jezgra, ostat će meni.

To reče Petar i pojede jezgru, a ona dvojica ostaše duga nosa.

❖❖❖❖

Kralj mudrac

U staro vrijeme, davno prije nego što je došao Isus na svijet, živio je u gradu Korintu, u Grčkoj, jedan veliki mudrac. Taj se mudrac zvao Diogen. On je vjerovao, da će ljudi biti onda sretni, kad budu živjeli sasvim jednostavno. Zato on nije imao čak ni kuće, već je živio i spavao u jednoj bačvi.

U to isto vrijeme živio je u Macedoniji kralj, imenom Aleksandar. Taj se je kralj vrlo proslavio, osvojio je mnoge gradove i zemlje, tako da je dobio naslov: Veliki. Jednoga dana prolazeći kroz Korint, Aleksandar Veliki htjede da vidi Diogena. On ga nadje, gdje sjedi na suncu i čisti svoju bačvu.

— Ja sam veliki kralj Aleksandar — reče kralj.

— A ja — ja sam Diogen — odgovori mudrac.

— Ti me se ne bojiš nimalo? — upita Aleksandar.

— Jesi li ti dobar ili zao? — upita njega Diogen.

— Dobar sam, odgovori Aleksandar.

— E — pa ko da se boji onoga, koji je dobar? reče Diogen.

Aleksandar se uvelike divio tome mudracu i pošto je još neko vrijeme razgovarao s njime, reče mu:

— Ja vidim, da ti mnogo stvari nemaš, Diogene. Milo će mi biti, da ti pomognem. Traži od mene, što hoćeš da ti dam.

— Pomakni se malo u stranu! Ti mi smetaš, da ne mogu uživati u suncu, odgovori Diogen.

Nato se Aleksandar još većma iznenadi i reče svojim vojnicima, što su bili oko njega:

— Da nisam Aleksandar, želio bih, da sam Diogen.

Gospodar i sluga

Prije stotine i nekoliko godina, u vrijeme velikoga cara Napoleona I., živio je jedan general, koji se zvao Latur-Mobur. Jednom otišao taj general u rat, pa se dogodilo, da ga je neprijateljska puška ranila u nogu.

Prebijenu nogu morali su mu otpiliti, a kad je to vidio njegov vjerni sluga, počeo je plakati.

Nato će general:

— Pa što plačeš, beno! Dosada si mi morao čistiti dvoje čizme[1]) — odsada ne ćeš nego jednu samu.

[1]) čizma = škornja.

❖❖❖❖

Gjurgjica

Tako se zove priča, što ju je za vas, djeco, napisao jedan vaš veliki prijatelj.

Gjurgjica!

Nju je uklela jedna zla žena, i ona jadnica morala ići sa zločestim ciganima: kuda oni, tuda i ona.

Ti isti cigani bili su uhvatili i dvoje djece: Ivana i Ljerku i poveli ih sa sobom. Cigani su mučili tu djecu,i oni jadnici bili bi poginuli, da nije bilo Gjurgjice, koja ih je tješila i onako — da niko ne vidi — davala im kruha i drugoga jela. I branila bi ih od cigana, kad bi ih tukli.

Kad ih više nije mogla da brani, rekla im je, neka idu na jug, prema moru. Tako će doći u selo, gdje su se rodili i gdje im još žive i otac i majka. I djeca su plačući za dobrom Gjurgjicom otišla.

Kad su cigani opazili, da djece nema, odmah se digoše svi na noge i navališe za njima u potjeru.

Bilo je u noći na badnjak. Roditelji Ivana i Ljerke spremali se, da idu na ponoćnicu, da i opet mole Boga, da bi im vratio njihovu milu djecu. Uto banu pred kuću djeca, ali kako je još bilo tamno, nisu mogli vidjeti, da su stigli pred rodjenu kuću. Od duga puta, od muke i gladi Ljerka je sasvim obnemogla. Ivan je tješi, ali već ne zna ni on, što će, jer čuje za sobom cigane. Čuje ih i Ljerka i sva u strahu zbog brata veli mu:

— Ivane, ja više ne mogu. Ja ću umrijeti. Pusti me ovdje, a ti bježi i pozdravi mi našu milu mamu i tatu. On je ne pušta, već se s njome sakrije. Cigani nahrupe. Jedan od njih drži Gjurgjicu i hoće da je ubije, ako ne kaže, kuda su djeca pobjegla. Gjurgjica ne će da kaže. Onda joj ciganski vodja zapovijedi da klekne, no u času, kad su svi digli na nju batine, da će je ubiti, bane iz kuće Ivanov i Ljerkin otac, i cigani se u čas razbježu. Gjurgjica ostala, da se časkom naraduje djeci, koja su uto izišla iz mjesta, gdje su do sada bila sakrivena. Svi su

sretni: i roditelji, što su našli djecu svoju i djeca, što su našla roditelje svoje. Samo Gjurgjica je tužna. Ona je ukleta. Ona mora za ciganima: — eno — zovu je! Svi je mole, da ostane, no ona ne može: ukleta je! Nju bi mogla spasti samo molitva majke. Ali njezina je majka umrla od tuge za njom — i tako će morati do smrti svoje da luta po svijetu, jadna i nevoljna.

Ljerkina se majka zamisli i reče: — I ja sam majka, i ja ću se evo pomoliti Bogu, da s tebe digne onu strašnu kletvu.

Svi pokleknu. I dok svi pjevaju našu starinsku pjesmu «U sej vrime godišća...» Božićnji bor najednom zasine u svijetlu, a dva andjela dolete i skinu Gjurgjici teški plašt, što ga je na nju bila bacila ona zločesta žena, i ona zasine sva u čistoj bjelini.

Tako se eto svrši ta lijepa igra, koja je već izmamila mnogo suza nesamo mladjima nego i starijima.

Predstavljala su je djeca u raznim mjestima Istre, a pred četrnaest godina, na dan svetih Triju Kralja, prikazivala su je i djeca bivše Družbine škole u Ičićima, kraj Opatije.

Evo vam i slike naših malih predstavljača. Tu vidite cigane, Gjurgjicu, Ivana, Ljerku, njihove roditelje, dva andjela, pa Božićnje drvce lijepo rasvjetljeno.

— E, valjda nisam lud, da vam kažem. Nego recite vi meni, otkuda ste to čuli?

— Na, čitaj! — odgovori grof. U novinama stoji to, a sva sreća, što grofica ne čita drugih novina osim onih, što joj ih ja dam.

Kako Ciganin nije znao čitati, pročita mu grof ovo: — Javljamo majci, koja misli, da joj se je sin Kaptal utopio prije deset godina u nekom jezercu, da to nije istina. Istome djetetu bilo je onda kojih pet godina. Sad je zdrav i veseo momak i jedva čeka, da zagrli svoju majku. O svemu tomu izvjestit će se bolje kod predsjednika policije.

— Ali šta se nas tiče ova objava? — upita Rolet hladno. Mi se sami valjda ne ćemo izdati! Ja bar tako mislim.

— Ali će se naći drugi, koji će vas izdati, poviče grof bijesno. na drugi svijet. Novce si potrošio, a to nisi učinio.

— To je istina, odgovori Rolet. No sada bih vam ga drage volje A tu si samo ti krivac, nitkove jedan! Obećao si mi, da ćeš ga otpraviti izručio, samo — — —

— No, što samo — — —?

— Samo kad biste mi vi za njega nešto platili — reče Ciganin i nasmija se bezobrazno.

Grof promrmlja neke riječi, koje Rolet nije razumio. Onda ga upita: — Pa šta išteš za onog derana?

— Stotinu hiljada franaka, ali da mi ih odmah date. Ja mislim, da ne ištem mnogo.

— Stotinu hiljada franaka, ludo jedna! — poviče grof. Otkud da ih nabavim?

— E pa to je vaša briga, odgovori Rolet mirno, a to je grofa još većma raspalilo.

— Ali ako ti ne dam novac? — prodere se grof i jedva je čekao, da čuje, šta će Ciganin na to reći.

— Onda ću lijepo otići gospodji grofici, pripovijedat ću joj, kakovoga valjanoga šurjaka ima i prodat ću joj sina.

Grof pogleda Roleta tako bijesno, kao da će ga smrviti. Bio bi ga bacio napolje, ali se je bojao, da ne učini od zla gore. Smiri se i spusti se u naslonjač i tako je ostao nekoliko časaka, dok se Ciganin cerio onim svojim djavolskim smijehom.

Najedamput se grofu čelo razvedri i oči mu se od radosti zasvijetle. — Čuj, Rolete, reče, predomislio sam se i mislim, da ću ti moći dati sto tisuća forinti i to još danas.

— Aha, odgovori ciganin, ipak ste se opametili! Znao sam ja, da će biti novaca i da ste vi mudar i pošten čovjek!

— Dat ću ti novac, ali pod uvjetom, da mladome grofu nikada ne kažeš čijeg je roda i plemena. Ti mu to valjda nisi rekao?

— Možete biti mirni, jer da sam mu to rekao, onda bi on našao i bez mene svoju mater, a ja bih ostao duga nosa. Vi ćete meni sad odmah dati polovinu, a kad vam dovedem Kaptala, dat ćete mi i drugu polovinu obećane svote. — Samo mi ga dovedi, pa ćeš dobiti sve do posljednje krajcare, reče grof prijateljskim glasom šetajući se gore dole po sobi. Ja sam naime namislio, da ga uzmem k sebi i da ga tu držim, no dozna li koje mu je pravo ime, onda morat će da nestane ili on ili ja. A sada sa mnom!

— Kuda? — upita ciganin. — Pa u sobu, gdje grofica drži svoje zlatne i dijamantne nakite. Imam ključ od te sobe, a ti ćeš već biti zadovoljan, da ti dam mjesto novaca nekoliko lijepih prstena i narukvica.

Ciganin se nasmija. — Vi ste, gospodine, pravi kradljivac. Kupujete sina za materino blago, da ga onda pošljete Bogu na istinu. To se, zaista, zove majstorija!

(Stijedi.)

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Jurić je čuo pričati, da se vrijeme jednoga dana računa od jedne ponoći do druge. Jedne večeri nije nikako htio da ide u krevet. — Ajde, Juriću, nukala ga mati, doba je da ideš spavati.

— Ne idem do pola noći, odgovori Jurić — A zašto? — upita mati. — Pa hoću da vidim, kako je, kad počinje dan.

——«o»——

Pitali Jurića: — Kako se zoveš? — Kao i moj djed — odgovori Jurić. — A kako se zove tvoj djed? — Kao i ja — opet će Jurić.

No, a kako te zovu, kad je vrijeme objedu? — Nikako, jer ja sam uvijek prvi za stolom.

——«o»——

Jednom je djed pričao Juriću, kako je ono bilo u vrijeme, dok je još on bio malen. — Kad sam ja bio malen, reći će djed, u neke, ja sam uvijek slušao i majku i oca svoga.

A Jurić u velikome čudu: — Pa djede, zar si i ti bio kada malen?

——«o»——

Učitelj Juriću: — Kad od deset oduzmeš sedam, pa opet tri — što ti ostane? — Ja ne znam — odgovori Jurić. — Pazi, opet će učitelj. Da imaš deset trešanja, pa da ih najprije pojedeš sedam, a onda opet tri, što bi ti ostalo? — Ostalo bi mi deset koštica — odgovori Jurić.

——«o»——

Jurić jednome drugome dječaku: — Kako se zoveš? — Ja se zovem Jurić — odgovori dječak. — To nije istina? — A zašto? — Zato, što se ja zovem Jurić.

——«o»——

Jurićeve muke: — Ako vičem, dok otac spava, moram odmah da zašutim, da ga ne probudim. Ako pak otac ne spava, ako je budan, onda pak ne smijem da vičem, da ga ne razljutim. Ali, ljudi, Božji, recite vi malo meni: kad ću ja jednom moći da se ljudski navičem?

——«o»——

— Jesi li čuo Juriću, da Ivić leži u postelji. — Tako? A zašto? — upita Jurić. — Jer se najeo slatkiša. — Blago njemu! —

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Sa «n» bogat ga imade,
Sa «l» za njeg i zec znade.

Prilog „Istarske Riječi" broj 53

MLADI ISTRANIN

Broj 22. | U Trstu, 31. decembra 1925 | God. IV.

Novo ljeto

Novo ljeto — nove nade,
I Učkar se nadat može!
Oh, kako bi divno bilo,
Da se naši mali slože.

Novo ljeto — nove želje,
Čega nema — može biti!
Ali treba i na posô
Nije dosta besjediti!

Novo ljeto — nova radost,
I ja mislim, bit će bolje,
— Budemo li pametniji,
I bude li jake volje!

Po B. Brančiću.

❖❖❖❖

Malim Istranima!

A sad čujte priču o tom našem «Mladom Istraninu».

Rodio se u Lošinju Malom, bit će tome blizu nekih dvadeset godina.

Rodio se u Lošinju, a odrasao u Opatiji. Rado su ga čitali svi mali Hrvati, tamo do Zemuna, i niže do Spiča, pa su onda kazali: — Nek se više ne zove Istraniću Mladi, već mu dajmo drugo ime — ime: «Hrvat Mladi»...

Tako se je dugo zvao...

Pa je došlo novo vrijeme. Mala braća s druge strane zapjevali drugu pjesmu, dobili su nove knjige, nove liste i listiće, mi evo ostadosmo s onim našim starim, prvim Mladim Istranićem...

Ostali smo s našom pjesmom, zlatnom pjesmom Hrvaticom, ostali smo s našom pričom, milom pričom jugoslavskom, i s Jurićem, ostali smo, smo svojim, haj! s Jurićem našim ludim ali i dobrim.

S našom pjesmom Hrvaticom, s našom pričom jugoslavskom, i s Jurićem našim dragim ul'est ćemo svi zajedno u tu bolju godinicu novu.

Djeco mila! Djeco draga! Bog Svevišnji neka dade, da vam ona sretna bude, da ispuni vaše želje, ponajsladje vaše nade.

Zdravi bili i veseli moji mali Istranići! *Barba Šime.*

❖❖❖❖

Kum Flik, stric Vujo i sudac Kornjačević

Koliko godina žive pojedine životinje

Vô mogao bi da živi trideset godina. Konj u dvadeset i osmoj godini pravi je starac. Magarac rijetko da prevali dvadesetu. Krmak ni petnaestu. Tako i ovca i koza. Kunić može da doživi deset godina, isto tako i kokoš i puran. Mačak može najdulje da živi šesnaest godina. Guska trideset. I vrabac malo ne toliko. Gavran živi stotinu godina, a papiga može da doživi svojih pedeset i pet godina. Slon 200 godina. Na gori Himalaji ima nekakva orijaška žaba, za koju vele, da može živjeti i hiljadu godina.

❖❖❖❖

Lisac i jarac

Podju jednom na put lisac i jarac. Jarac je bio budalast, mogao ga je svako lako prevariti. Lisac je bio lukav, prepreden.

Poslije dugog putovanja sunce poče da peče sve jače i žedja je sve jače morila i lisca i jarca. Oboje bjehu isplazili jezike. Srećom se namjeriše putem na vodu. Lisac se odmah naže nad zdenac, pogleda dolje i reče:

— Voda nije duboka — možemo sići.

Voda je bila bistra i sv'eža. Oni sidjoše. Pošto su se dobro napili, počeše razgledati, kako će da izidju iz zdenca. Ni jedan ni drugi ne mogaše skočiti do vrha zdenca.

— Jao i naopako! — reče lisac. Ko će nam sad pomoći? Napismo se i osvježismo, ali kako ćemo sad izići odavle?

Jarac se zamisli, ali nije mogao ničemu da se dosjeti.

Najedamput se lisac nasmija i viknu: — Ja sam se s'etio. Podigni ti svoje prednje noge gore uza zid i ispravi rogove. Ja ću se popeti uz tvoja ledja, pa na rogove i iskočit ću iz zdenca. Kad ja izadjem, lako ću i tebe izvući.

— Moje mi brade, to je izvrsno! — reče jarac. Ne treba ništa više misliti.

To reče pa se ispravi uza zid, i namjesti se, kako mu je ono lisac rekao. Jedan skok na jarčeva ledja i lisac srećno izid'e. Ali lukavi lisac, mjesto da pomogne sad svome prijatelju jarcu, pogleda ga ozgo podsmijevajući mu se i reče:

— Tebi je, jarče, sasvim dobro i u zdencu. Ostani tu. Tu ti je hladno, imaš svježu vodu, te se ne moraš mučiti na ovom jarkom suncu. Do vidjenja, prijatelju!

I ode, a jarac osta u zdencu.

❖❖❖❖

Kum Flik i stric Vujo

Kuma Flika vi poznate već otprije. Vi znate, kakvu je on poparu skuhao onome starome majstoru Lisjaku. No bolje nije prošao ni stric Vujo. Taj stric Vujo nekakav je strašan vuk, koji samo vreba, kako bi se najeo mesa.

I eto dogodilo se, da je taj stric Vujo jednom malo ne nastradao. A svemu je bio kriv naš lukavi kum Flik, pa je zato stric Vujo odlučio, da mu se grdno osveti. Evo kako je to udesio.

Pogledajte ga na našoj slici, kako ide. Kao kakav gizdelin! Ko bi rekao, da je ono kunelić? Pa ipak — pogledajte ga bolje i vidjet ćete, da je baš kunelić — naš poznati kum Flik.

Nekoga dne vidio Vujo našega kunelića, kako šeta uokolo. U blizini bio velik kamen, i naš se Vujo zavuče ispod njega i stane vikati:

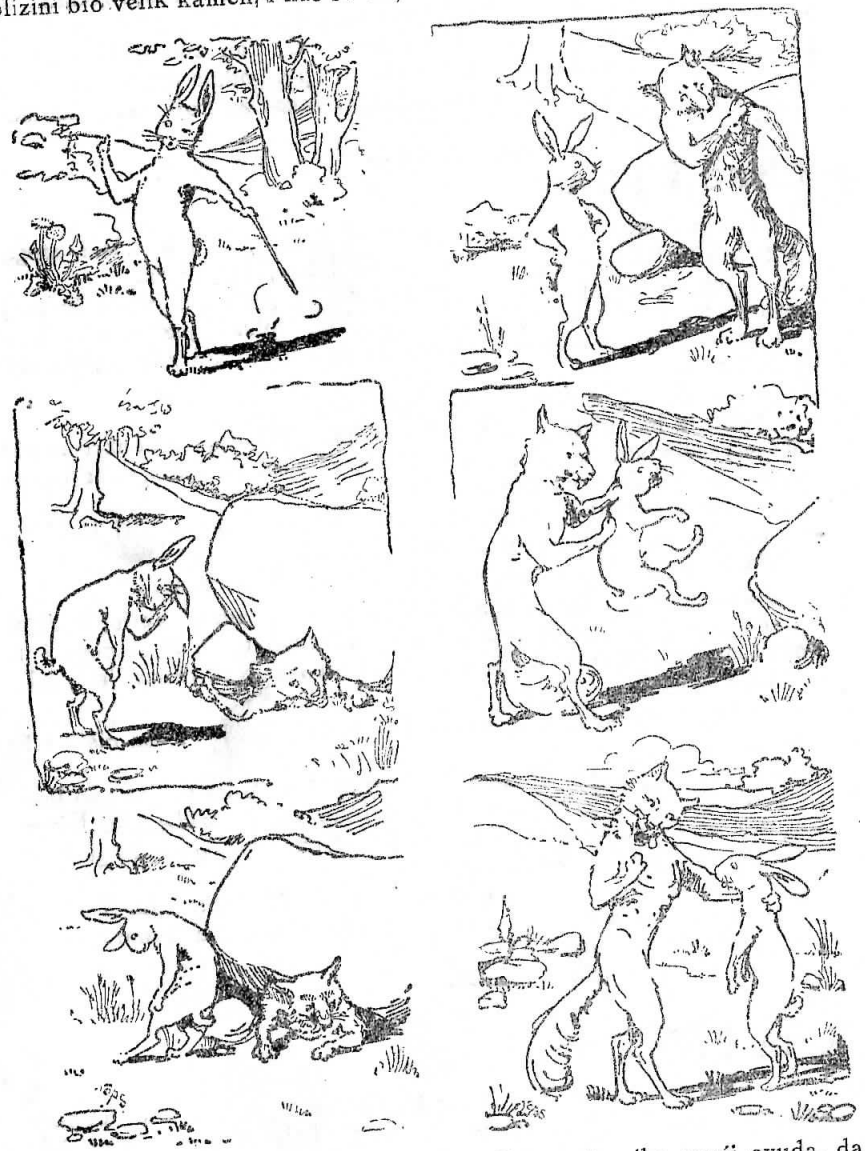

— Jao meni! Jao meni! Pogiboh! Zar ne će niko proći ovuda, da mi jadniku pomogne?

Flik, koji je u to vrijeme skakutao cestom bez ikakve brige i smijao se i govorio sam u sebi, čuvši onaj bolni vapaj, naćuli uši i stane.

— Tko ste vi, što vičete? Što vam se dogodilo? — vikne Flik.

— Oh, vi nepoznati prijatelju i brate, odgovori onaj daleki glas, pohitite ovamo i pomozite nesretniku. Na mene se svalio ogroman kamen i gotovo zgnječio.

Kum Flik imao je dobrih razloga, da bude na oprezu. Stoga se uputi lagano prema mjestu, otkuda je dopirao onaj glas. Sagne se, pogleda i vidi staroga strica Vuju, kako se pod kamenom muči.

U kuma Flika bilo dobro i mekano srce. On nije pitao ni razmišljao, kako je to, da je stric još živ i da ga onako krupan kamen nije smrvio sasvim. Njemu se stric sažali pa odluči, da mu pomogne. Ne sluteći ništa zla upre ledjima o kamen i pridigne ga toliko, da je stric, kako je to lijepo vidjeti na slici, mogao da se izvuče ispod njega.

Kum se Flik uvelike začudi ne videći na stricu nikakvih rana. Vujo pak mišljaše, da je upravo sada kucnuo čas osvete, pa pograbi kunića za šiju. Pogledajte samo, kako ga drži!,..

Jadni kum udari u vrisak, stade se koprcati, no videći da mu to ne koristi, reče:

— Zar tako, striče Vujo? Tako li vi nagradjujete one, koji vam spasavaju život?

— Lijepa vam hvala, kume Fliče, što ste mi spasli život, naruga mu se stric. A sada pošto sam vam lijepo zahvalio, hoću vašim svježim mesom da omastim sebi brkove.

— Učinite li to, striče Vujo, reče kum Flik, ja vam više ne ću učiniti nikakve usluge.

Stric se Vujo još većma podrugnu pa će:

— Zaista, kume Fliče, zaista! Vi ne ćete više učiniti nikakve usluge, ali će zato meni vaša smrt napraviti veliko veselje...

Kume se Flik časkom zamisli. Onda reče:

— U mojoj zemlji, striče Vujo, zabranjeno je zakonom da neko ubije onoga, koji mu je učinio kakvo dobro djelo. Mislim, da takav zakon vlada i ovuda.

Stric Vujo odgovori, da on o tome ne zna ništa. Na to reče kum, da bi ipak trebalo pitati suca Kornjačevića, pa neka bude onako, kako on presudi.

Stric Vujo privoli i oni se upute u stan suca Kornjačevića.

Što se tamo desilo, ispričat ću vam drugi put. *Barba Šime.*

❖❖❖❖

Narodna pitalica

Pitali razbojnika, kad su ga poveli da ga objese: Zašto si harao i ubijao?

— «Jer nijesam umio da radim.» — «A zašto nijesi umio da radiš?» — «Jer nijesam naučio u mladosti.»

❖❖❖❖

Pazi kamo ideš i s kim ideš!
Ko se sa zlim druži, sve se na zlo tuži.

Za majkom (Nastavak.)

— Dobro, reče Rolet, ali nisam valjda tako lud, da ti povjerujem. Ako hoćeš, da sve dobro izidje, moraš da mi daš poštenu riječ, da ćeš sve ispuniti, što si obećao. Ostani dakle kod mene, dokgod tvoja mati ne učini, što si to obećao. Ne ištem više nego polovinu imanja tvoga, ali to hoćem da dobijem prije nego što te odvedem materi tvojoj.

Kaptal nije htio, da pristane na to. — Ja ne ću, reče, da ti i opet radiš sa mnom, što te je volja. Odlazi! Svršio sam s tobom! Rolet ga stade miriti i najposlije mu reče: — Dobro! Daj mi vremena do sjutra u veče, pa ću ti onda odgovoriti. Hoćeš li sjutra doći u ovo doba na ovo mjesto?

— Hoću! — odgovori Kaptal.

— E, onda je dobro.

Kaptal ode. Isprva laganije, a onda brže. Ciganin je još dugo gledao za njim. — Čini mi se, progovori kroza zube, da mu mogu vjerovati. Ali iznajprije ću da vidim, što će mi za nj dati njegov stric, grof Sesil. Stotina hiljada franaka — to je lijep novac, a to je više nego što mi je obećao Kaptal.

Glasno se nasmija, kao da mu je novac bio već u džepu. Onda se i sâm izgubi nekim putem.

X. POGLAVJE.

U nekoj mirnoj i osamljenoj ulici grada Pariza bio je lijep dvorac, u kome su živjeli grof Darvil i sin mu Robert. Taj dvorac bio je Kaptalove majke, no ona je bila u lijepom vrtu iza dvorca. Tu je provodil svoje dane tiho i sumorno; nije joj bilo ni do čega otkako je izgubila svoje milo dijete — svoga Kaptala.

Jednoga jutra sjedio je grof u svojoj lijepoj sobi, pio kavu i čitao novine. Izgledao je miran, kao da mu je savjest najčistija. Najedamput krikne, baci novine na stô, skoči sa stolice, pa stade hodati gore dolje po sobi. Čelo mu se namrštilo obrve nabrekle, a zubima je škripao — To mora da je sama sablast ustala iz groba, da me poplaši — reče naposljetku ali tako tiho, da se jedva čulo. Brzo zgrabi novine, stane ih pažljivo čitati i dugo nije mogao da skine oka s njih. — Ko zna, reče u sebi, možda me je onaj Ciganin i prevario, pa je ono derište još u životu? Ala, da mi je samo ovdje!

Tek što je to izrekao, udje jedan od sluga i javi mu, da je došao amo neki čovjek, divlja lica i da hoće da govori s njim.

— Možda je on to? — pomisli grof, zapovijedi sluzi, da ga dovede i da okupi u predsoblju sve sluge, da mu budu u pomoći, ako bi ih trebao. Sluga izadje, a malo zatim udje u sobu glavom sâm Rolet.

Sluga opet izadje, a grof se približi Roletu i poviče: — Nitkove jedan, prevario si me! Ono derište još živi!

— Vi već dakle znate to, gospodine grofe? reče Rolet podsmijevajući se. Još je živ, ali u mojim je rukama.

— Gdje je? Kod koga je? Govori nitkove, ili će te sad udariti na muke.

na ovome mjestu sastanu mati i sin. Kaptal je bio silno uzbudjen. Nije znao što bi od silne radosti, tako da su ga morali neprestano utišavati. Pera upita predsjednika, što će s Roletom? Predsjednik odgovori, da će ga sud odsuditi na godinu dvije zatvora, a potom, da će s njime biti svršena stvar. Kaptal reče, da će ga uvijek rado podupirati i da će mu biti zahvalan, što ga nije ubio. Uostalom nije baš ni rdjavo postupao s njime.

Predsjednik se iza toga vrati u svoju sobu i tu nadje groficu, koja je bila sva vrlo uzbudjena. Predsjednik je primi vrlo učtivo. — Molim, gospodjo, grofice, izvolite sjesti, reče joj. Ne bih vas zvao u ovako kasno doba, kad stvar ne bi bila vrlo važna. — Pa kakva posla imam ja ovdje? — reče ona ljupko. Znate, otkako mi je umro muž i otkako mi je nestalo sinčića, živim osamljeno, pa zato ne mogu da pojmim, zašto...

— Ustrpite se samo časkom — reče joj predsjednik. Vidjet ćete, da vas nisam zvao utaman. Baš zbog vašeg sina sam vas pozvao...

Grofica skoči, uhvati ruku predsjednikovu i reče držćući:

— Šta? Moj sin? Kaptal?

Sada je predsjednik stao da je potanko ispituje o svemu, što se dogodilo, a naposljetku joj reče: — Ne ću vas više mučiti, milostiva gospo. Iz pouzdanih sam usta čuo, da je vaš Kaptal živ i da ćete ga skoro zagrliti.

Grofica radosno uzviknu, pa onda klonu na stolicu i pade u nesvijest. Predsjednik joj pomogne, te se je ubrzo vratila k sebi. Prve su joj riječi bile:

— Gdje je moje dijete? Moj Kaptal?

Predsjednik podje k vratima susjedne sobe i otvori ih. Kaptal sav zaplakan jurne unutra i radosno poviknuvši pade pred materom na koljena. Ona ga pridigne i privuče k sebi i zagrli, pa onda stane plakati i govoriti isprekidane riječi, dok naposljetku sva iznemogla ne padne u naručaj svome sinu.

Predsjednik ih ostavi, da uživaju u svojoj sreći, a onda uze sa sobom Peru i podje u sudnicu, gdje je do tada bio Rolet. Onda zapovijedi, da dovedu grofa Sesila. Ovaj dodje, pa kad vidje Roleta, svjedoka sviju svojih zločina, problijedi na smrt. Predsjednik ga poče ispitivati, a on stao da se opravdava. No naposljetku se tako zaplete, da je morao sve priznati.

Sad odvedu i njega i Roleta u zatvor.

——«o»——

Grofu Sesilu oduzeše sve imanje i predadoše ga grofici i Kaptalu, a njega osudi sud na doživotnu tamnicu. Roleta odsudiše na tri godine. Dok je god bio zatvoren, Kaptal ga je potpomagao, a kad su ga pustili i kad je vidio, da se popravio, namjesti ga za šumara na jednom od svojih dobara. Pera je i nadalje ostao kod Kaptala. Zbog valjanosti i čestitosti njegove nije ga volio samo Kaptal već i grofica. Davao mu je Kaptal veliku godišnju platu, no ni Pera nije sjedio skrštenih ruku, nego se svom snagom trudio, da poveća prijateljevo imanje. Bio je naime upravitelj dvora.

Ali Kaptal je htio da vidi, što mu radi i onaj njegov dobri počćim i ona njegova draga pomajka. Opremi kola i otputi se sa groficom i s Perom u savojske planine. Možete sebi zamisliti, kako su se starci obradovali, kad su vidjeli svoga posinka.

Odsada su svi bili sretni i zadovoljni. *Fr. Hofman.*

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Na vrhu ormara bila je mati nanizala nekoliko prelijepih, žutih, mirisavih jabuka. Juriću rasle za njima zazubice, te on jednog dana uze batinu, pa pomakne jednu izmedju jabuka i ona pade na tle. Slučajno je uto ušla u sobu mati, pa kad opazi onu jabuku na podu, reče:

— Kako je ova jabuka dospjela na tle?

— Pa sazrijela je, i tako je sama pala s ormara — reče Jurić.

——«o»——

Jednoga dana dodje Jurić u posjete nekoj gospodji. Opazi na stolu jednu lijepu staklenu kutiju, a u njoj baš prekrasnu izdjelanu drvenu ladjicu sa tri jarbolića. — Ah, da mi je imati onu kutiju s ladjicom!... uzdahnu u neke Jurić. Molim vas, pokloníte mi je, — A gospodja njemu: — Pokloniti ne mogu ti je nikako — ali posuditi bih ti je mogla. Tek bih htjela da znam, kad ćeš mi je vratiti.

— Kad je razbijem — odgovori Jurić.

——«o»——

Neki gospodin bio kod Jurićevih na objedu. Nesreća je htjela, te je nekako rabio čašu. Bilo mu je vrlo žao, no i otac i mati Jurićeva stadoše ga miriti veleći, da nije ništa.

A Jurić njemu: — Sad vele, da nije ništa, ali vidjet ćete kasnije, kad dodju na stô slatkiši. Nijednoga ne ćete dobiti. Tako biva i meni kad razbijem štogod.

——«o»——

Djed je jednog dana upućivao Jurića, kako vino škodi djeci. — A starcima? — upita Jurić. — Starcima ne škodi — odgovori djed. — Ne škodi? — zaintači Jurić. A kako može vino da zna, dali je ko star ili mlad?

——«o»——

Jednoga dana bio Jurić s ocem na šetnji. Dodju do jednog nagnutog stabla i Jurić upita, zašto je ono stablo nagnuto? Dodju pred jedno uspravno drvo i Jurić pita: zašto je ono drvo uspravno. Dodju k moru i Jurić pita: zašto je more slano — i sve tako. Otac naposljetku postane nestrpiv te će Juriću: — Umorio si me s tima tvojima vječitim «zašto». A Jurić njemu: — A tata, a zašto sam ja tebe umorio s ovim mojim vječitim «zašto»? *Teta Luce.*

——«o»——

Zagonetka:

Sa «n» naše Istre rijeka,
Bez «n» ime mnogih seka.

Odgonetka zagonetke u 21. broju «Ml. Istranina»: novac — lovac.